

מבית עלוני השבת

משפטים	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	4:37	5:52	6:09	6:31
בני ברק	4:52	5:53	6:06	6:28
חיפה	4:42	5:52	6:06	6:28
אשדוד	4:53	5:54	6:07	6:29
בית שמש	4:36	5:53	6:08	6:30
קרית גת	4:54	5:54	6:08	6:30

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אָמֵן

בגודל מעלת עניית "אמן" ו"אמן. יהא שמייה רבא" וקדושת בית המדרש | חודש אדר א' תשע"ט | גליון קל"ז

בס"ד

"אמן" בשלשה וחצי שקלים

מספר הרב מאיר צימרוט שליט"א:

"לפני שנים רבות, רצייתי להגיע מבני ברק לירושלים, אך עדיין לא היה אז קו 402. הלכתי אל תחנת המוניות שמול בית הכנסת 'איצקוביץ', שם עמדו מוניות שרות לירושלים.

עליתי למונית הראשונה שיצאה עם עוד ששה נוסעים, כולם שומרי תורה ומצוות, ויצאה לדרך. מחיר הנסיעה היה אז שלושה שקלים וחצי לאדם.

לפתע, בצומת קוקה קולה, המונית נעצרה ברמזור אדם. במהלך ההמתנה ברמזור, הכנס מוכר קרטיבים את ראשו אל תוך המונית ושאל: 'מישהו פה רוצה קרטיב?' ממשך הרב לספר, ומציין כי הוא אוהב קרטיב, אבל בהיותו בדרכים - אינו נוהג לאכול. "אם יראו אותי אוכל קרטיב ברחוב - לא יזמינו אותי יותר להרצאות", הוא מאיר בהלצה.

אמרתי לו שאינני רוצה, וכמוני אמרו לי כל הנוסעים האחרים. רק הנהג קנה ממנו קרטיב. המחיר היה חצי שקל, הרמזור האדום התחלף לירוק והמונית יצאה לדרך. הנהג פתח את הקרטיב, נתן ביס וחיסל כמעט חצי קרטיב.

או אז פניתי אל הנהג ואמרתי לו: "בבקשה ממך אדוני הנכבד! אולי תוכל לעשות לי טובה?", מספר הרב את שאלתו. "בשמחה, אם רק אוכל", השיב הנהג. "אדוני הנכבד, אני משער שאני לא אראה אותך יותר לעולם. אם כך, הבקשה שאני מבקש היא חד פעמית", אמרתי לו, והנהג השיב: "נו, תבקש כבר! מדוע אתה מדבר כל כך הרבה. כבר אמרתי לך, אם רק - אשמח למלא את בקשתך..." בקשתי ממנו: "תעשה בבקשה ברכה!".

השיב הנהג בתוקף: "זה - בשום פנים ואופן לא!" ובלע עוד רבע קרטיב.

הוצאתי חצי שקל מכיסי ואמרתי לו: 'אני מוכן לשלם לך על הקרטיב. הקרטיב יהיה, איפוא, שלי, וכעת אני מתחנן לפניך, תברך על הקרטיב שלי', אך אז הגיב הנהג בצורה מפתיע.

הוא עצר את הרכב בחריקה, סטה לשולי הכביש ונתקף בחמת זעם: "אדוני", הוא צעק. "אף פעם לא התערבתי בחיים שלך, אל תתערב גם אתה בחיים שלי".

"אני מתערב לך בחיים", השיב הרב. "אני פשוט דואג לעצמי, אם אתה עושה ברכה - אני יכול לענות אמן, וחכמינו אמרו במסכת ברכות: 'גדול העונה יותר מן המברך', הנהג תפס את

החצי שקל, והעייף אותו לכיון הרב שישב לצידו. "מה אתה חושב לעצמך?" שאל בכעס. "שאתה תקנה אותי בחצי שקל עם ההשקפות שלך?" "אתה צודק", השבתי, "היתה לי טעות. כמה כסף אתה רוצה בשביל לעשות ברכה?".

הנהג, לאחר מספר שניות של מחשבה

אמר: "אם אתה נותן לי שלושה שקלים וחצי, מחיר של נוסע, אני עושה ברכה".... בסך הכל נשאר לו בקרטיב ביס אחד אחרון, ואז הוא תפס את הקרטיב, העמיד אותו מול הפרצוף שלי כמו בן ערובה, ואמר: "נותן או לא נותן? תגיד מהר! אם לא - אני בולע!"... באותו רגע, אחי, שישב במושב מאחוריו, קרא בקול: "אני נותן שקל", לידו ישב חסיד ויזניץ, שקרא "גם אני נותן שקל", במושב האחורי ישב חסיד גור, שצעק בהתלהבות: "אני נותן את מה שנשאר".... הנהג ראה שהכסף מאורגן, ושנאחזו רציניים. הוא נטל את הכובע שהיה על ראשי, חבש אותו לראשו, ובירך בקול רם את ברכה שהכל. מילה במילה. מה שקרה במונית לא ניתן לתיאור במילים. המונית הזדעזעה, מספר הרב ברגש. ענינו 'אמן' בקול רם ובכוונה כפי שלא ענינו מימינו גם לא בתפילת נעילה ביום כיפור...

התחלתי לאסוף את הכסף מהנוסעים, ואז הנהג הפתיע באומרו: 'אם כבר עשיתי ברכה - לא אמכור אותה בשביל כסף אבל אתם הדתיים הגעתם מפלנטה אחרת. אינני מסוגל לרגע להבין איך אתם מוכנים לשלם שלושה שקלים וחצי על אמן אחד. ועכשיו אני מבקש מכם לא לדבר אף מילה עד סוף הנסיעה. אני פוחד מכם, כבר אמרתי לכם שהקו הזה הוא קו מאד פרובלמטי"....

הרב ממשך את סופו המפתיע של הסיפור, ומציין כי כאשר סיפר את הסיפור הזה בישיבה למתחזקים, נעמד בחור אחד ואמר: "את הסיפור הזה כבר שמעתי. אבי הוא נהג המונית שאיתו אירע המעשה". עוד הוסיף הבחור ואמר: "בכל פעם שאני בא לבקר את אבי ואוכל משהו, אבא מבקש ממני שאברך בקול רם כדי שהוא יוכל לענות אמן בכוונה".

"נשתדל להתחזק בעזרת ה' בשני דברים", סיים הרב את דבריו: "גם לברך את הברכה בצורה הראיה, עם שלוש הפסקות: 'ברוך את ה', אלוקינו מלך העולם, 'בורא פרי העץ, וגם בעת שומרים ברכה, לענות אמן בקול רם בכוונה. ההשקעה וההתמסרות שלנו במצוות תעבור בתורשה לילדים שלנו ולבני ביתנו. היום ולא מחר!"

(גליון טוב לחסות בה' - פר' ויחי)

לזכות הילדה שרה בת יהודית רבקה לרפו"ש במהרה בתושח"י

אפשר להשיג הגליונות היו"ל מדי חודש בחודשו | 718-305-6886 | Umein.Vumein@gmail.com | www.UmeinVumein.org

לעילוי נשמת הרה"ק רבי ישראל מאיר בן הרב רבי אריה זאב זצ"ל בעל החפץ חיים
לענין הרה"ק רבי משולם פייש בן רבי מרדכי ד"ע, אבד"ק טאהש - ולענין הרה"ק רבי חיים זאנביל בן הר"ר משה זצ"ל, האדמו"ר מריביץ

הַשְּׁלֵמָה הַסְּדָרָה הַמְּבֻקֶּשֶׁת בְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! הַמְּשֵׁת פְּרָכֵי "שִׁבְת טִיש" בַּחֲנִיּוֹת הַסְּפָרִים

פרשת משפטים, כ"ז בשבט תשע"ט

גיליון מס' 334

מבונים חודש אדר א'. מולדו: ליל ג' שעה 11 עם 57 דק', 15 חלקים. ראש חודש בימים ג'-ד'.

שִׁבְת טִיש

וּקְרַאת לַשִּׁבְת עֵנָג

סְפוּרִים וְאֲגָדוֹת פְּנִינִים וּפְרָפְרָאוֹת מַדּוֹת וְהַלְּיכוֹת

פְּנִינִים

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם (כא, א) -
מִנְיַן הַסְּפוּמִּים בְּטוֹר וְשִׁלְחָן עָרוּךְ הוּא 1,705,
בְּגִמְטְרִיָּה בְּדִיוֹק שֶׁל חֲלָקֵי הַסְּפָרִים: אַרְח
חַיִּים, יוֹרֵה דַעְתָּה, אֲבָן הָעֵצִר, חוֹשֵׁן מִשְׁפָּט. (ילקוט
אברהם ור"ח סאמט ה"ד)

עֵינֵי תַּחַת עֵינֵי (כא, כד) - אֲרֻבְעָה אֵיבָרִים מְזַכְּרִים
בְּפָסוּקֵי: עֵינֵי, שֵׁן, יָד, רִגְלֵי. רֹאשֵׁי תַּבּוֹת עֲשִׂיר.
צִרִיף הָאֵדָם לְהַרְגִישׁ עֲשִׂיר, מִפְּנֵי שֵׁשׁ לֹא
אֵיבָרִים אֵלּוּ מִיַּד הַקֶּבֶ"ה. (רבנו אפרים)

וְכִי־יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי־יִכְרֶה אִישׁ בּוֹ (כא, לג)
- תַּבַּת בּוֹר הָרִאשׁוֹנָה מְלֵאָה ו' וְהַשְּׁנִיָּה חֲסֵרָה.
כֶּתֶב הַגְּרָ"א מוֹיִלְנָא, שֵׁשׁ פְּאָן רְמוֹז לְדַבְּרֵי
רש"י: "כִּי־יִפְתַּח שֶׁהָיָה מְכַסֶּה וְגִלְהוּ, אוֹ
כִּי־יִכְרֶה לְהַבְיָא פּוֹרָה אַחֵר פּוֹרָה". בּוֹר
הָרִאשׁוֹן הָיָה עֲשָׂרָה וְהָאִישׁ פָּתַח אֶת מְכַסְּהוּ,
וְאֵלּוּ הַבָּרֵ הַשְּׁנִי הָיוּ בּוֹ תְּשׁוּעָה וְאֶחָד חֲפֵר בּוֹ
וְהַשְּׁלִימוֹ לַעֲשָׂרָה וְהוּא חֲזִיב. וְרְמוֹז לְכָךְ,
שְׁבַתְּבוֹת יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר יֵשׁ 10 אוֹתִיּוֹת כְּמִנְיַן
10 טְפָחִים, וּבַתַּבּוֹת יִכְרֶה אִישׁ בּוֹר יֵשׁ רַק 9
אוֹתִיּוֹת, כְּמִנְיַן 9 טְפָחִים. (מגדנות)

כִּי־יִגְרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם (כב, כ) - תַּבַּת גָּרִים
אוֹתִיּוֹת גְּסִידֵי". אֵל תּוֹנֶה גַּר וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ. כִּי
גַם אֲתֶה הֵייתֶם בְּמִשְׁךָ ר"י שְׁנָה גַּר בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם. (מגדנות)

אֲלֵכֶם לֹא תִקְלָל (כב, כז) - תְּרַגְּסֵם אוֹנְקְלוֹס:
"דִּינָא". רְמוֹז לְכָךְ, כִּי תַבַּת אֲלֵכֶם בְּגִמְטְרִיָּה
זֶה דִּיּוּן. (מגדנות)

וְשָׁחַד לֹא תִקַּח (כג, ח) - שָׁחַד אוֹתִיּוֹת חֲשָׁד,
שֶׁהַנוֹטֵל שָׁחַד חוֹשֵׁד הוּא בְּכַשְׂרִים וְעִלּוּי
אֲמָרוֹ חֲז"ל שְׁלוֹקָה בְּגוֹפּוֹ, וְלָכֵן יִתְעַוְוּ עֵינָיו.
(מגדנות)

כִּי־יִלְכֶּה מִלֵּאכֵי לִפְנֵיהֶם (כג, ט) - כֶּתֶב רַבְּנוּ בְּחֵיי
בְּשֵׁם רַבְּנוּ חֲנַנְאֵל, שֶׁהוּא הַמְּלֵאךְ מִיכָאֵל. וְרְמוֹז
לְכָךְ, שֶׁתַּבַּת מִלֵּאכֵי אוֹתִיּוֹת מִיכָאֵל. (מגדנות)

וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתְכֶם (כד, יב) -
תַּבַּת לְהוֹרֹתְכֶם אוֹתִיּוֹת לְתוֹרָה מ', לְרְמוֹז עַל
הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה לְמוֹשֶׁה אַחֲרֵי שֶׁהָיָה אֲרַבְעִים
יּוֹם בְּהָר סִינַי. (מגדנות)

סְפוּרִים בְּפָרָשָׁה

כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי (כא, ב)

סַפְרוּ פַעַם לְחִדוּשֵׁי הַרִ"מ עַל אֶחָד מְחֻסְדֵי, שֶׁהָיָה עֲשִׂיר מִפְּלֶגֶת וּבְבַעֲלוֹתוֹ
בְּנֵי דִירוֹת, כִּי עוֹמֵד הוּא לְפָנוֹת דִּיר אֲבִיוֹן מְדִירָתוֹ בְּגִלְל שְׁלֵא שְׁלַם אֵת
דְּמֵי הַשְּׂכִירוֹת. כְּשֶׁבָא הַחֲסִיד הָעֲשִׂיר לְרֵבּוֹ, הוֹכִיחוּ הַחִדוּשֵׁי הַרִ"מ עַל
מַעֲשָׂהוּ וּבִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ לִוְתֹר לְעַנֵּי עַל חוּבּוֹ. הַתִּרְעָם הַחֲסִיד וְתַמָּה: "מַדּוּעַ
מְחִיב אֵינִי יוֹתֵר מִהָאֲחֵרִים בְּמִצְוַת הַצְּדָקָה לְאוֹתוֹ עֵינִי? מוֹכֵן אֵינִי לְהַשְׁתַּתֵּף
בְּנִדְבָה הַגּוֹנֶה לְמַעֲנֵי, אֲבָל לְמָה צָרִיךְ אֵינִי לְשֵׁאת בְּעַצְמִי בְּכָל הַהַפְסָד?"
הַשִּׁיב לוֹ הַרְבִּי: "חֲזוּ"ל אֲמָרוּ שְׁמֵי שְׁחָצִיו עֶבֶד וְחָצִיו בְּרַחוּרֵי, כּוֹפִים אֵת
רַבּוֹ וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ בְּרַחוּרֵי. וְהָרִי גַם כָּאן אֲפָשָׁר לְתַמָּה, לְמָה כּוֹפִים אֵת בַּעַל
הַבַּיִת? הָרִי אֲפָשָׁר לְקַבֵּץ נְדוּבֹת כְּדִי לְפַדּוֹת אֵת הָעֶבֶד?! אֲלֵא הַהַסְבֵּר הוּא,
שְׂאֵם אִישׁ זֶה הוּא עֶבֶדךָ וּבְחֻלְקְךָ עָלָה לְהִיוֹת רַבּוֹ, עָלִיךְ לְסַפֵּג אֵת הַהַפְסָד,
וְגַם כָּאן אִם עֵינִי זֶה הוּא שׁוֹכֵר שְׁלֹךְ, עָלִיךְ לְשֵׁאת זֹאת".

וּרְפָא וּרְפָא (כא, יט)

הַרּוּפָא הַנּוֹדֵעַ רַבֵּי חַיִּים דּוֹד מְפִיזְטְרֻקוֹב, שֶׁהָיָה מְגֹדוּלֵי הַצְּדִיקִים וְנוֹדֵעַ
בְּבִקְיאוֹתוֹ בְּחֻקְמַת הַרְפּוּאָה, אָמַר פַּעַם: "עַם חוּלָה צָרִיךְ לְהִגַּה כְּפִי שְׂאֵנוּ
אוֹמְרִים בְּתַפְלָה 'בּוֹרָא רְפּוּאוֹת' - לְרַשָּׁם לֹא מַרְשָׁם עִם תְּרוּפָה, וְיַחַד עִם
זֹאת נּוֹרָא תַתְּלוֹת' - לֹמַר עִלּוּי תַהֲלִים, וְאֲדוּן הַנִּפְלְאוֹת' - יֵשׁ לְצַפּוֹת
לְנַפְסֵם וּנְפְלְאוֹת מְרוּפָא פֶל בְּשָׂר".

וְגַב מִבֵּית הָאִישׁ (כב, ו)

שָׂגוּר הָיָה כְּפִיו שֶׁל רַבֵּי מֵאִיר שֶׁפִּירָא מְלַבְּלִין לֹמַר, כִּי שְׁנֵי סוּגֵי לְמִדָּנִים
יֵשׁ. אֶחָד שֵׁשׁ לֹא ש"ס בְּאָרוֹנוֹ וְהַשְּׁנִי שֵׁשׁ לֹא ש"ס בְּמוֹחוֹ. הָרִאשׁוֹן הוּא
שׁוֹמֵר חֲנֹם וּפְטוֹר בְּגַבְּנָה וְאֲבָדָה, אֲבָל הַשְּׁנִי הִרְיָהוּ כְּשׁוֹמֵר שָׂכָר וְחִיב בְּהֶם.

כִּלְאֵלְמִנְהָ וְיִתּוֹם לֹא תַעֲנֹן (כב, כא)

בְּבֵיתוֹ שֶׁל רַבֵּי יַעֲקֹב בְּרִלְיוֹ, אֲבִיו שֶׁל הַנְּצִי"ב, שֶׁבָּרַח פַּעַם מְשִׁרְתַּת כְּלִי
יָקָר. בָּאָה בַעֲלַת הַבַּיִת אֵלֶיהָ בְּטְרוּנֵיהָ וּבְקִשָּׁה לְהַזְמִינָה לְדִין, מִיָּד קָם רַבֵּי
יַעֲקֹב וְקָבַשׁ אֵת אֲדָרְתוֹ כְּשֶׁהוּא מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְצֵאת עַמּוֹן. אָמְרָה לוֹ הָאִשָּׁה:
"יִכַל אֲתֶה לְהַשָּׂאֵר בְּבֵית וְאִין אֵינִי רּוֹצֶה לְהַטְרִיחַ אוֹתְךָ, יְכוּלָה אֵינִי לְטַעֵן אֵת
טַעֲנוֹתֵי בְּעַצְמִי". אָמַר לָהּ רַבֵּי יַעֲקֹב: "אִין אֵינִי הוֹלֵךְ בְּשִׁבְלֵי לְטַעֵן לְמַעֲנֶךָ,
אֲלֵא בְּשִׁבְלֵי הַמְּשֻׁרְתָת שֶׁהִיא יְתוּמָה עֵינָה וְחוֹשֶׁשֶׁת הִיא לְעַמֵּד בְּדִין".

וְהָיָה כִּי־יַצְעֵק אֵלֶי וְשָׁמַעְתִּי בִּיחַנּוּן אֵינִי (כב, כו)

אֲלֵמְנָה עֵינָה בָּאָה פַּעַם לְרַבֵּי צְבִי הִירֵשׁ מְרִימִינוֹב וְקוֹנְנָה עַל דִּין תּוֹרָה
שֶׁהָיָה לָהּ אֲצֶל אֶחָד מְדַיְנֵי הָעִיר, וְהִלָּה הוֹצִיא אֵת פֶּסֶק הַדִּין לְרַעֲתָהּ. שֶׁלַח
רַבֵּי צְבִי הִירֵשׁ לְהַזְמִין אֵת הַדִּין, וּבִקְשׁ מִמֶּנּוּ לְהַרְאוֹת לוֹ עַל סִמְךָ מַה פֶּסֶק
אֵת דִּינוֹ. עֵינָה יָחַד בְּפֶסֶק הַדִּין וְהַתְּבַרָה, כִּי הַדִּין טָעָה בְּדַבְּרֵי וְנָדָה שֶׁל
הָאִשָּׁה עַל הָעִלְוִינָה. הַתְּפִלָּא הַדִּין וְשָׁאֵל: "כִּיצַד יַדַּע הַרְבִּי לְחַשֵּׁד שְׁטָעִיתִי
בְּדִין? וְהָרִי לֹא שָׁמַע כֹּל אֵת פֶּרְטֵי הַדְּבָרִים?! הַשִּׁיב הַרְבִּי: "כְּשֶׁשָּׁמַעְתִּי
אֵת בְּכִיָּה שֶׁל הָאֲלֵמְנָה אֲמָרְתִּי בְּלִבִּי, וְדָא הַדִּין לֹא נִפְסַק בְּרָאוּי. כִּי בְּדָרֶךְ
כֹּל אֲדָם מְקַבֵּל אֵת פֶּסֶק הַדִּין, וְאִם בּוֹכָה הִיא וּמְקוֹנְנָת, אִין הַדִּין אֲמַת".

זְמַנֵּי הַשַּׁבָּת - יְרוּשָׁלַיִם הַדְּלָה"נ 4.31 צֵאת הַשַּׁבָּת 5.46 רַבְּנוּ תַם 6.25

לְקַבֵּל הַגִּילְיוֹן וְהַנַּחְמוֹת
דוא"ר: 5806777@gmail.com

הַגִּילְיוֹן מוֹדַפֵּס בְּמַלְפֵי עוֹתָקִים לִזְכוּי הַרְבִּים בְּנִדְבַת יִדִידֵינוּ הַיְקָרִים הַי"ו
לַע"נ גְּמִילָה בֵּת יוֹכֵב, אִלְהִיָּה בֵּן חַנִּינָה וְשִׁמְעוֹן בֵּן גְּמִילָה ע"ה - לְמוֹשֶׁפַחַת אוּחִיוֹן. וְלַע"נ רַבֵּי שִׁמְעוֹן זִנְטִי בֵּן מַסְעוּדָה ע"ה
וְלַע"נ מוֹרֵת רַחֵל בֵּת אַנְיָיָה גַטוֹ, וְלַע"נ סַמִּי בֵּן שְׁלֹמֹה ז"ל לְמוֹשֶׁפַחַת אַבּוּקְרִט.
וְלְרַפּוּאֹת הַבַּחוּר גְּבִירָאֵל זִנְטִי בֵּן חַנִּינָה שִׁיח'י, וְאֲבָלִין בֵּת בֵּת שִׁבְעַת תַּחִי בְּתוּשַׁח"י

היה היה

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם

מנהג עתיק יומין היה בבית המדרש הגדול שבירמינוב, לומר בכל ערב שבת לפני תפלת מנחה את המזמור שבתהלים "לְדוֹד בְּרוּךְ ה' צוּרֵי הַמַּלְמֹד יְדֵי לַקֶּבֶד אֲצַבְעוֹתַי לַמַּלְחָמָה". מנהג זה החל עוד בקימו של רבי מנחם מנדל מרימינוב, בעקבות נס הצלת בני העיר. באותם ימים, התאגדו אפרי הפפרים הסמוכים לרימינוב והכריזו מרד כנגד הממשלה. מהר מאד החלו האפרים בהתקוממות האלימה ובהרס המוסדות המקומיים. שרי המלוכה שישבו בעיר דוקלא הסמוכה, מהרו לשגר פלגות של חיילים אל העיר רימינוב, כדי לדכא את המרד בעודו באבו ולאסר את ראשי המתקוממים. מבצע בעור המרד נמשך שעות ארוכות וכאשר הגיעה שעת הדמדומים של ערב שבת, עדין הסתובבו החיילים בעיר ויהודי העיר הסתגרו בבתיהם מחשש שמא יפלו בידיהם של החיילים. היחיד שהגיע לבית הכנסת לתפלת מנחה וקבלת שבת, היה רבי מנחם מנדל, שהשתומם לראותו ריק מאדם. ספר המשמש לרבי פי יהודי המקום פוחדים לצאת מבתיהם מרב פחד, וכיון שהשמש עמדה לשקע, נעמד הרבי להתפלל תפלת מנחה בגפו, ולאחר אמירת 'אשרי' החל לומר את המזמור "לְדוֹד בְּרוּךְ ה' צוּרֵי". והנה ארע דבר פלא, וכאשר סים את המזמור נשמעו תרועות רמות בכל רחבי העיר, שהיו סמן מסכם לחיילים להפסיק את החפזים ולצאת את העיר. לא עברו דקות ארוכות ובית הכנסת התמלא במתפללים רבים והרבי החל בתפלת העמידה. מאז השתמר המנהג בירמינוב לומר מזמור זה לפני תפלת שמונה עשרה שבמנחה בערב שבת, וכך נהג גם משמשו בפקדו וממשיכו דרכו, רבי צבי הירש הכהן מרימינוב.

היה זה בערב שבת קדש פרושה משפטים שקלים כ"ד בשבט תר"ו, שבת מברכים חדש אדר, בעצומם של ימי מרד האפרים המפורסם באירופה המזרחית. באותם ימים, היו רבים מארצות מזרח אירופה נתונות לשלטוןן של אוסטריה, רוסיה ופרוסיה, והממלכה הפולנית הייתה מחלקת בין מדינות אלו. גם האצילים והרוזנים הפולנים, שהיו בעלי אדמות נרחבות עוד בתקופה שממלכת פולין הייתה עצמאית, היו נתונים כלם תחת מרותן של ממלכות אלו. בתחלת שנת תר"ו, החלו בני האצלה הפולניים לתכנן בחשאי התקוממות כללית נגד ממשלות אוסטריה ופרוסיה, במטרה לפרק את עלן והכרזת עצמאותה של פולין. אחד מראשי המרד היה הגרף מיצ'סלב ריי, והלה תכנן בבקר יום ששי זה לנסע לעיר דמביץ כדי להפגש עם רעיו האצילים, שתפיו להתקוממות הארצית. טרם צאתו, הביט הגרף במראה שבחדרו כדי לבחון את בבוואתו, ולתדהמתו ראה לנגד עיניו דמות של יהודי זקן בעל הדרת פנים, והלה הניח נגדו אצבע מזיזיה והזעיק לו פנים. הגרף חשב שהוא הוזה, אבל גם רעיתו ראתה את המראה המשונה והיא בקשה להזהיר אותו מהמסע המסכן, אך הוא לא שעה לדבריה וטען, שאין זה מכבודו האצילי לסגת מתכנית המרד. סמוך לעיר טרנוב, נתקל הגרף בקבוצת אפרים פולניים שישבו וכלו את זמנם באפס מעש, וכאשר ראו את הגרף החמוש בנשק, החלו להבותו בחמת זעם ללא סבה, ואליהם הצטרפו אפרים רבים שהיו חסרי מעש וחפשו פרקן לזעמם. עד מהרה הצתו אלמות תבן בשדות, שהיו אות מסכם בין האפרים לבקשת עזרה מהכפריים הסמוכים, והללו החלו לרום באשד אדיר חמושים בכלי נשק מכל הבא ליד. בלי יד מכוונת, התהפכה קערת המרד, ובמקום להכריז התקוממות כנגד הממשלה הפרוסית-אוסטרית, הכריזו האפרים התקוממות כנגד האצילים שרדו בהם במשך שנים רבות והחליטו לפרק את עלם ולנקם את נקמתם. הגרף ריי היה הראשון מתוך שבועה עושר אצילים פולניים שהוצאו להורג באותו יום והמרד הלך והתפשט על פני גליציה כלה.

באותה שעה, עמד רבי צבי הירש מרימינוב בבית מדרשו בתפלת מנחה, ואף הוא נהג כמנהג רבו והחל לקרוא את המזמור "לְדוֹד בְּרוּךְ ה' צוּרֵי", כשהוא קורא את המזמור בשאגות רמות ונשאיות, באפן נלהב יותר מאי פעם שאמר. בעירה סמוכה לרימינוב, התגורר אציל פולני נשוא פנים, ואף הוא היה בסוד ההתקוממות שתכננו האצילים הפולניים, וכאשר שמע את שאגותיו של רבי הירש, אמר לסוכביו: "חבל על כל המאמץ שלנו בארגון המרד. אם הזקן שואג כד בתפלתו, לא יצא דבר מכל תכניתנו". מובן מאליו, שהאציל הזקן לא ידע עדין כי המרד מנהל בידי הפפרים עצמם, והוא מבין דוקא כלפי שכתב האצלה שבפנייה. למחרת, בעצומה של סעדת שבת קדש, הגיע חוכר יהודי אל בית מדרשו של רבי הירש, וספר בפחד על אספסוף של פורעים שהגיעו אל בית המזינה שלו שנמצא בסמוך לרימינוב, ושמע מהם כי מגמת פניהם לרימינוב עצמה. הוא מהר לעלות על סוסו בעצומה של השבת מפני פקוח נפש, ובא להזהיר את תושבי רימינוב כי עליהם להמלט מהמקום ולחוסם על נפשם. רבי הירש שמע את הדברים ומהר להרגיע את היהודי. "שום סכנה לא נשקפת ליהודי גליציה", אמר הרבי בודאות והחל לומר דברי תורה על הפסוק הראשון של פרושה משפטים, "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", הזכיר את לשון תרגום אונקלוס: "ואליו דינאי די תסדר קדמיהון" ואמר: "אנו מבקשים מהקב"ה, שאת הדיינים השורים חלילה על עם ישראל, יניח ויסדר על ראשיהם של שונאי ישראל". וכבריו פן יהיה, בשונה ממאמרות הדמים שידע עם ישראל בשנות הגלות, במרד זה לא נפלה אף שעה מראשו של בן ישראל.

מאורות

הרב הקדוש רבי שאול בראך מקאשוי זצ"ל ליום ההוליא כ"ו בשבט ת"ש

מגדולי הרבנים והפוסקים בדורו, מרביץ תורה כל ימיו, לוחם מלחמת ה' נגד המחבלים בפרמים ומחבר ספרים נודעים. לאחר שנכנס לעל המצות, נסע ללמד בישיבתו של המהר"ם שיק בחוסט. לאחר תשעה חודשים, נפטר רבו הגדול, אולם כל ימיו היה דבוק ברבו שחבבו מאד ואף נטלו עמו כשנסע להבראה ושמ למד ממנו רבות. המהר"ש"ג מסעמיהאלי שהיה תלמידו המבוקש של המהר"ם שיק אומר: "אנו למדנו אצל רבו תשע שנים, והרב מקאשוי למד אצלו תשעה חודשים בלבד, אולם הוא התלמיד בה"א הידיעה של רבו". בתלמוד התורה הגדול שבעירו, נאלצו על פי חק המדינה גם ללמד למודי חל, אולם למודים אלו למדו במרתף בחדר צר, כדי שלא ילמדו למודי קדש עם למודי חל באותו חדר וכן יחדיו בתלמידים שלמודים אלו נלמדים רק מתוך הכרח ובשפל המדרגה. בקבלת פניו פשהתמנה לרבי, מנע מהנאום לדבר בשפה זרה. הנהיג בעירו תקנות רבות וכשתמהו בני הקהלה למה הוא מוסיף תקנות שלא פקהלות המתונות, השיב: "כלל הוא שאדם שיש לו מעט כסף, מתקין בביתו רק דלת עם מנעול. למי שיש כסף רב, מניח גם שבתות ברזל על חלונותיו. אך למי שיש אוצר גדול בביתו, שומר עליו בשמירה יסודית, מטמין את הכסף בתוך ארון ברזל ומעמיד עליו שומרים. אף התורה שאלנו יקרה לנו מכל, ולכן אנו שומרים אותה בשמירה גדולה, לעמל הרפורמים שהתורה לא שוה בעיניהם הרבה"...

יוסיף דעת

על הפסוק "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" כתוב בזהר הק': "אליו אינו סודין דגלגולא". הגלגול הוא תיקון לנשמה ורבו בחיי מפרש בו את הפסוק 'יחי ראובן ואל ימות' שלא תשוב נשמתו לעולם בשנייה. המקובלים חלוקים בדעתם אם רק נשמות ישראל מגלגלות או גם של אומות העולם. הגר"א ועוד רבים כתבו, שאם האדם רוצה לדעת מפני מה התגלגלה נשמתו שוב לעולם, ראה מהו הדבר האסור שלבו נמשך אליו יותר מדברים אחרים, והוא תיקון נשמתו. סוד הגלגול מוסתר הוא מעינינו, כי לעתים מתגלגלת הנשמה מיד לאחר פטירת האדם, ולעתים אחרי שנים רבות, וזו הסיבה למיתת אנשים בקיצור ימים שבאו לתקן את אשר עיוותו בגלגולם הקודם. אחד מגדולי המפפקים בגלגולים היה רבי יהודה אריה די מודינא (מחבר 'ארי נותם' כנגד קדמוניות זוהר), והחיד"א כתב שבסוף ימיו החל להאמין בכך, לאחר שבשכונתו נולד תינוק שסבל מחולאים ל"ע ונפטר לאחר שישה חודשים, והוא ישב אצלו לפני פטירתו ושמע איך התינוק קורא בקול רב כאדם גדול שמע ישראל ונשמתו יצתה באחד. הרשע מתגלגל רק שלוש פעמים בעולם ואם לא תיקן, נכנס לגיהנום למירוק חטאיו, ולכן נאמר עליו "על שלשים" אולם הצדיק יכול לבוא אפילו אלף פעמים כנאמר אבותית מיקרי ושמע איך התינוק קורא בקול רב לבדרי אלו אחוונים ולהאמין האמונה הזאת בלי שום פקוח ספק כלל, אולם אין לדרוש בה ברבים והוא דבר בלתי מוגן מאד. הקדמונים כתבו שיש נשמות שמתגלגלות בעל חי, ולעתים מתגלגל האדם בעל חי כגון סוס, כדי להחיותו חובל בעל חובו. רבי חיים ויטאל כתב, שהנשמות המתגלגלות הן רק של אנשים ולא של בעל חיים, כדברי הפסוק: "דור הולך דור בא והארץ לעולם עומדת", דור הולך אלו אנשים והארץ עומדת הן נשים.

ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

וכי יקבר איש - זה הקב"ה, את בתו אמה הקדושה, לאמה פרוש להיות שפכר עברו גליות על ישראל, גלות מצרים, גלות בבל כו', וכלם לא נשתעבדו ישראל אלא לאמה אחת, ואין דבר זה סוכב קריאת שם עבדות על ישראל, אבל גלות החל שאנו בו עתה משתעבדים ישראל לכל ע' אמות, בכל מקום אשר שם עברי זויו הוא ושפל, וכל אחד בוזו וחזרו לקוטי בתר לקוטי, ודבר זה ינסה וימנו בהם בנפיון גדול וסמון מקהק והוא אומר לאמה, כי אמתנו בגלות זה קנתה שם אמה ומעתה גם בבוא אפלתנו ופידיון נפשנו כבר קנתה האמה שם עבדות, לזה אמר הקב"ה בהקטנה כי אלת האמה הלז לא תהיה כדרך אשר הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים אלא בנשים מפלגים בפרסום בכל העולם, והוא אומר לא תצא קצאת העבדים הרמוזים בתורה מבית עבדים וגו' שאז לא הפליא ה' פלאיו אלא באמה אחת, ואז בכל העולם והיו מלכים אמנו ושדותיהם וגו' וישתחוו כל מלכי ארץ, כפתחו בספר ישעיהו, ודל לא תהדר בריבו - ירמו ככתב בריבו על דרך אומרים ו"ל כי העני עושה מריבה עם קונו למה זן לכל והוא ברעב ובעירם, וכל הנותן פרוטה לעני ומפרנסו, הרי זה משבית ריב עני מעל השמים, ובזמן שאין חונן דלים טענת עני היא טענה הנשמעת ומהדרת, ולזה יצו ה' שלא יסובבו הדור לריב העני עם קונו אלא יחוננוהו במשפט חונן דלים, והפסיותי וגו' - רשם ה' הבנות הברכה בג' דברים, הא' שיהיה האדם בריא להתעורר כטוב ה' והוא אומר והפסיותי וגו' שזולת זה כל אכל תתעב נפשם, ב' ירבה לו בנים, והוא אומר לא תהיה משכלה וגו', ג' שישלים ימיו ארך ימים ושנות חיים, והוא אומר את מספר ימיו וגו'.

דברי הימים

חודש אדר

השישי למניין החודשים לבריאת העולם, והי"ב למניין החודשים בתורה ליציאת מצרים, הוא חודש אדר. שם החודש מוזכר בספרי התנ"ך האחרונים, כמו מגילת אסתר. מקור השם הוא מבבל, והיה כינוי לע"י ביניהם. באכדית משמעותה חושך ובאוגרית גבורה. בארמית-בבלית המשמעות גורן, כי אז מכינים את הגרנות לקראת הקציר. אחרים מסבירים שהוא משרש הדר, על שם הדר שבארץ ישראל בתקופה זו, כאשר השדות מוריקים והכל פורח. השם אדר מופיע בתנ"ך גם כשם פרטי, בספר דברי הימים: "ויהיו בנים לבלע, אדר וגרא ואביהור". החודש לעולם חסר בן כ"ט יום. ובשנה מעוברת, הוא בן שלושים יום והשני בן כ"ט יום. בארבע שבתות בשנה קוראים קריאה נוספת על פרשת השבוע, ונקראות "ארבע הפרשיות". הראשונה היא שבת זו שקוראים בה פרשת שקלים, ושלוש שבתות בחודש אדר. לעתים, כל ארבע השבתות חלות בחודש אדר.

מזל החודש

מזל החודש דגים, מפני שבו הדגים מתרבים בנהרות ובאגמים. גם מזלם של ישראל מתחיל לעלות והם נמשלו לדגים שהדגים חיים במים והתורה משולה למים. הדגים מסמלים ברכה וריבוי, מפני שמכוסים מן העין והברכה שרויה בדבר הסמוי. מזל החודש נקרא בלשון רבים "דגים", לרמוז על שני חודשי אדר בשנים מעוברות. מזל חודש אדר, בניגוד לחודש אב, הוא טוב לישראל. ולכן אמרו חז"ל: "משכנכם אדר מרבים בשמחה", ועוד אמרו שמי שיש לו דין ודברים עם גוי, ילך עמו לבית הדין בחודש אדר, שכן בחודש זה מזלו של בן ישראל גובר.

לפני שנים רבות, הגיע כמר חדש לאחת הערים הגדולות בה גרו יהודים רבים, וכשראה את היהודים הרבים שיושבים בעיר שלווים ושפלים, צרה עינו גם והוא החל לחפש אמתלאות כדי להצר את צעדיהם. הוא החל להטיף את דרשותיו כנגד היהודים ודרש מהנוצרים המאמינים לרדוף את היהודים עד תרמה והעליל עליהם שקרים וכזבים. פה חלקלק היה לו לכמר והוא הצליח לצוד באמרי פיו את תושבי העיר הנכריים, עד שיהודי המקום החלו לסבל מהשפעתו הרעה. עברו ימים, והכמר אור עז והחל לדבר על לבו של המלך, שיש לגרש את כל יהודי הממלכה, כי בופרים הם באמונת הנוצרים ושונים הם בדרךיהם ומנהגיהם. תחלה, לא אבה המלך להטות און לדברי הכמר, אלא שהלה דבר רבות על לבו ולבסוף הציע הצעה. "אדוני המלך, הבה ונקבע יום מספם לופוח בניי ובין איש יהודי שיעמד מולי, ומי שיינצח בופוח ידו תהיה על העליונה". ההצעה מצאה חן בעיני המלך, למרות שלבו נטה לטובת היהודים בהם הפיר קעם הנבחר של ה' וידע את מדותיהם הנאצלות ומעשיהם הטובים. צוה המלך להזמין לפניו את גדול הדור מחכמי ישראל המפרסמים ששמו לא התפרש, ובקש ממנו לעמד בופוח עם הכמר הנוצרי.

כל תושבי העיר הזמנו לופוח, וכאשר הגיע היום המיעד התכנסו כלם ברחובה של עיר והמתינו לתוצאות העמות בין הרב והכמר הנוצרי. לא נדרש זמן רב כדי לגלות, שהרב הפה את הכמר שוק על ירך והפריד את כל טענותיו האויליות, אך לבסוף קרא הכמר ושאל: "הגד נא לי, מדוע מכנים אתם את תורתכם 'תורת משה' מהי גדלתו של משה רבנו שעליו אתם סומכים ואת תורתו אתם לומדים?" השיב החכם היהודי: "מי הוא האיש אשר התנהג כמותו ובמשך ארבעים יום ולילה, לחם לא אכל ומים לא שתה, והוריד לנו מהר סיני את התורה הקדושה? וכיצד לא נבדודו?! כששמע זאת הכמר מהר לקרא בשמחה: "ואם ימצא בזמננו אדם, אשר גם הוא יהיה מסגל לשבת ארבעים יום ולילה בלי אכילה ושתיה, האם בלכם תסורו למרותו ותקבלו את דבריו?" לעג לו הרב ואמר: "איפה תמצא דבר זה? אין זה בגדר טבעי בלל!" קעם הכמר וקרא: "אני הוא האיש, ומוכן אני לעשות נפיון זה, כדי להראות לכלם שמסגל אני להתקיים ארבעים יום ללא אכילה. בחרו לכם מקום מסים בו אשה במשך ימים אלו ואתר כך תראו אם דברי נכונים". תהמה נפלה על המתכנסים והכמר הביט על כלם בגאווה ובוו. אף דעתו של המלך התבלבלה עליו ולבסוף אמר: "יש לי מנגל באמוני ובו דלת אחת ואין בו חלונות. הכנס נא למנגל זה ונראה אם יאמנו דבריו". הכמר נפנה לבייתו להתכונן לשהות הארבה במנגל, ולפני הכנסו בדקוהו השומרים שמא הכניס דברי מאכל בבגדיו, אך לא מצאו אצלו מאומה. בדידיו היו פמה ספרים ונר גדול שעשוי משעוה כדי להאיר את הבית. נכנס הכמר בפנים והמלך צוה לחתם את הדלת בכמה חותמות, כדי לבדק שהמקום לא נפתח בכל ארבעים הימים. על המקום הפקדו שומרים נאמנים שהתחלפו במשך כל שעות היממה ושמו מכל משמר לכל יצא הכמר ממקומו ולכל ימינו לו דברי מאכל פנימה.

בכל אותם הימים, עמדו בני הקהלה היהודית בתפלה ובתחנונים, וזרו צום ומספד והרב עמד ונשא בפניהם דברי מוסר ותוכחה, להיטיב את דרכם ולפשפש במעשיהם. המלך עצמו היה נבדך כלו ולא ידע לשית עצה בנפשו. הוא חשב מאד את היהודים ורצה בהצלחתם, אולם הכמר הצליח לפשטש את דעתו ולבלבל את שקול דעתו. מדי יום, היה המלך מסתובב סביב המנגל כשהוא משה און לשמע אם הכמר עדין בחיים, ולפליאתו שמע את קולו של הכמר כיצד קורא הוא בספריו ומסלסל בנגונים ובזמירות. הדבר הטריד את שלותו של המלך, וגם פשעלה על יצעוה היתה השנה ממנו והלאה. לאחר שעות ארבות, נפלה עליו שנה בבהה ובחלומו ראה המלך את הכמר כשחרבו שלופה בידו להרגו. נבהל המלך וקם בבקעה, אולם לאחר מכן נרדם שוב והפעם ראה בחלומו איש זקן שאומר לו: "קום, מה לך נרדם? הלא כתוב 'הנה לא ייגנו ולא יישן שומר ישראל'. לך עכשו וראה מה עושה הכמר במנגל. התעורר המלך, זכר את דבר החלום ומהר לבדק את מעשיו של הכמר. דרך חור קטן הצליח המלך להציץ פנימה וראה כיצד הכמר נוטל את נר השעוה הגדול, הופכו על פיו, מוציא משם משהו ותוחבו לתוך פיו. הבין המלך את מעשה התמית של הכמר ומהר לשוב לביתו שמת.

מיד עם שובו, הזמין את החכם היהודי לפניו, ספר לו על דבר החלום ועל מה שראה דרך הנקב ואמר: "בחצות היום בוא אלי עם השירים והיועצים ונפתח את המנגל בו יושב הכמר הנוצרי, ואף על פי שנתרו תשעה ימים למלאת ארבעים הימים, מותר אני על ימים אלו ונבדק את רמאותו של נבל זה". בפקדתו של המלך התכנסו כלם בסמוך למנגל, הדלת נפתחה והאספים נכנסו פנימה. מיד נגש הרב אל נר השעוה הגדול והשליכו ארצה בחזקה. לתדהמת כלם התגלה פלי ארך שהיה בתוך הנו ובתוכו אבקה מוזהר. אל המקום הזעקו רופאי המלך והם גלו על נקלה, כי האבקה מכילה את כל אבות המזון ובוכותה הצליח הכמר להחזיק מעמד במשך כל הימים בהם ישב במנגל. בהלתו של הכמר היתה גדולה וכעסו של המלך בערה בקרבו, הוא מהר לצוות להרג את הכמר ביסורים וכל הונו הרב העבר לרשות הקהלה היהודית. פן יאבדו כל-אויביו ה'.

משבח

מטעים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם (כ"א, א)
 יש לזכר שהקב"ה עושה עם האדם דין ומשפט, וצריך הוא לשוב לפניו בטרם יענישו ויעשה עמו משפטים. לכן תבות אשר תשים מפרדות בטעם טפחא מתבת לפניכם, כי לפניכם עולה על התבות ואלה המשפטים, שיש לקום את המשפטים לפני שישים אותם ה' עליהם. (לקיטת יצחק בן אברהם)

ואם שור נגח הוא מתמל שלשם

ידיעה שאלת הנקרא בבבא קמא, כיצד השור נעשה מועד? והרי בפעם הראשונה שנח צריך לסוקלו? אלא שברך לאגם שלש פעמים ואחרי הנגיחה הרביעית מוצאוהו ונעשה מועד. ומרמז בטעמי התבות נגח הוא מתמל שלשם שהם קדמא ואזלא מנח רביעי, לרמז שהשור הקדים ואזל לאגם אחרי שלש הנגיחות הראשונות, ועכשיו אחרי הנגיחה הרביעית מנח הוא לפנינו ואפשר כבר לסוקלו בד"ן. (שפתי גבריאלי)

וכי יגף שור איש

במסכת ברכות נאמר, שגם אם ראש השור תחוב כסל התבן ושקויה הוא באכילתו, יש לאדם לעלות לנג ולסלק את המדרגות מתחתיו, כי מסכן השור מאד לאדם ויכול הוא לנגח בו. וזה מרמז בטעמים שהם דרנא תביר, לרמז שיש לשבר הדרנא כדי שלא יבוא השור להזיק לאדם. (השיר והשבח)

מדגש

על הפסוק "אם יחבל תחבל שלמת רעה", תבוב בעלת חדש, תאמי צביה ועוד, שיש הרב בין שמלה ושלמה, למרות שהן מהמלים המתחפפות. שלמה היא בגד פחות כנאמר "ושלמות בלות" ומשמעות המלה שלמה? שאינו חשוב; ואזו שמלה בגד מעלה וחשוב כנאמר "שמלה לכה קצין תהיהלנו" ומשמעות הפסוק: "אם יחבל תחבל שלמת רעה", גם אם בעיניך אין זו אלא שלמה, שאין לו ערך ואינו חשוב, מוצאה אתה להחזירו לפני, שאצלו "היא שמלתו לעזרו", הנהגה חשובה לו כמו שמלה ולא בשלמה. אולם יפה העיר בספר 'מאוצרנו הישן', שמצינו גם את השם שלמה בלשון חשיבות, כנאמר "עטרהאור בשלמה", וכן "כלי כסף וכלי זהב ישלמות". ובהעמק דבר כתב ששלמה אינו דוקא בגד עם בתי ידים, אלא גם כסוי כמו שמיכה שמתכסה בו האדם.

ממלך

אדם אחד הגיע לאחד מגדולי הרבנים ובקש להבחין אצלו ולקבל סמיכה לרבנות. תהה הרב על קנקנו ומצאו בוור ועם הארץ. הצטדק הלה וטען: "הרי אלו הם פני הדור, שכבר אמרו חז"ל 'פתח בדורו כשמואל בדורו'. לעג לו הרב ואמר: 'עליך נאמר בפרשת משפטים 'וכי יפתח איש בור', ואפשר לקרא כך 'וכי יפתח איש בור'! האם יפתח הגלעדי היה איש בור ועם הארץ? ודאי שלא, אלא חכם גדול היה אלא שלא הגיע לדרגתו של שמואל הרמתי, שהיה שקול כנגד משה ואהרן. ואיך מנסה אתה לדמות את עצמך ליפתח בזמן שאינך בקי בתורה?!"

היה יהודי בתים שגדל בחצר התרגול נדיר בעל נוצות מרהיבות בפינו. בקר אחד יצא האיש אל הלול וראה שהוא פתוח לרוחה והתרגול איננו. החל האיש לחפש ונזכר ששכנו העני עקב אחריו וראה היכן הוא מטמין את מפתח השער, משמע הוא הגנב. תבע האיש את שכנו לדין אצל רבי יצחק ויחיא הלוי, רבה הראשי של יהודי תימן, אולם הלה הכחיש את הדברים. הביט הרב בעני, ראה את רזונו ואת מלבושיו הקרועים, והבין כי עניו העבירו על דעתו ועל דעת קונו, לא עמד בפתי ונכשל בגנבה. ידע הרב את הפסוק במשלי "לא יבזוהו לגנב פי יגנוב למלא נפשו פי ירעב" ולא רצה לביש את העני ולהכתיש את שמו כנגד מועד, אולם מאידך עמד לפניו הפסוק 'ודל לא תהדר בריבו', פנה הרב אל התובע ושאל: "האם ראיך ביצד שכנגד גונב את התרגול?" הודה האיש שלא ראה בעיניו ממש, והרב אמר: "אם כן, ביצד יכול אתה להאשים את שכנגד קבל עם ועדה? אמר לה מה שהיה. אמש שכחתה לנעל את הלול והתרגול יצא ממנו. ראה השכן את התרגול ובקש להחזירו לה, אלא שאתה הקמת קול זעקה ועקשו אינו יכול להשיבו מבלי שיהשדו בו כנגב". אזרו עיניו של השכן העני, שמח על תחבולת הרב להוציא מן המצר ואמר: "אמנם כן היה"...

פעם שוחח רבי חיים סינני עם תלמידו בשבחו של אחד ממקורביו, שהיה תלמיד חכם נודע בשערים. ואמר: "גדול הוא האיש למאד, אולם אחיו הקטן יגדל ממנו". התפלא התלמיד, שכן האח הצעיר לא היה נודע בתלמיד חכם או צדיק, ורבי חיים הסביר את דבריו ואמר: "הבה ואוכיח לה שצדקו דברי. אמש הרי התארכת בביתו של אדם זה שאנו משוחחים עליו והוא הזמין אותכם לסעודה בביתו, אך הוא עצמו השתמש מאכילה והסביר שהוא שרוי בתענית בימי המסגלים לכפרה. אולם אחיו הצעיר נעטר לבקשתו וסעד יחד עמכם בסעודה. דע לה, שגם האח הצעיר היה שרוי בתענית כמנהגו לצום ימים קדושים אלו, אולם ביום שהוא צנוע וענו ובקש להסתיר את מעשיו מהבירות, לא ספר על מנהגו. ואף שנתר זמן קצר עד שיעריב היום, לא גלה מאמה ושבר את תעניתו. ועתה אמר אפוא האם אין האח הקטן עולה על אחיו הגדול עשרת מונים?!"

הסטיפולר, בעל ה"הקלות יעקב", ראה פעם ילד אחד שהתבטל בתפלה והעיר לו על כך ברגזה. לאחר מספר שנים, כשהגיע הילד לגיל 17 ונכנס בעל המצות, התפלאו כלם לראות כי הסטיפולר בא לשמחת בר המצוה שלו. היה זה לעת זקנותו בעת שפקעט לא יצא מביתו להשתתף בשמחות, והדבר היה לפלא. כשברך הרב את אבי הבן, הסביר לו על סבת הופעתו. "לפני כמה שנים בישתי את הילד הזה והזכתי על שהוא מתבטל בתפלתו, והרי אמרו חז"ל שהמלכוני פני חברו גרבים אין לו חלק לעולם הבא, וכבר ראינו לבקש ממנו מחילה כמה פעמים, אלא שהוא קטן ואינו בר מחילה. לכן המתנתי לו עד שיגדל ואוכל לבקש ממנו מחילה, וכיון שנגנע למצות לא המתנתי עוד רגע אחד ובאתי לראות פניו לבקש ממנו שיקח לי". המאמר המאלף היה לשיח בפי כל לדרגה ומופת לכבוד שצריך לחלק גם עם קטן וחומר הענין של גרימת בושה לאוילת.

אל ה"דברי חיים" מצנו הגיע פעם אדם אחד וספר לו, כי שדך את בתו בשעה טובה, אלא שפיסו ריק ואפלו כדי רכישת טלית חדש לחתן אין בידו. נכמרו עליו רחמיו של הרבי והעניק לו את הסכום הדרוש לרכישת הטלית, והוסיף לו כהנה וכהנה. אחד מבניו של ה"דברי חיים" הנירעם על האיש ואמר לאביו: "דבריו של איש זה אינם אמת, שכן אני ראיתי לפני כמה ימים ביצד רובש הוא טלית חדשה לחתנו, ועתה בא להוציא ממון שלא בישר". נבהל העני וברח מיד בבשת פנים, וכשראה זאת ה"דברי חיים" צוה לבנו לרוץ ולפסי את העני. הלך הבן לחפשו, ורק לאחר טרחו מרבה מצאו. הלה הסכים למחול לו, אלא שהרבי לא הסתפק בזה וצוה לבנו לשלם לעני דמי פיוס ולאסף לו ממון רב, כדי לכסות את הוצאות החתונה.

הושלמה הסדרה שכנשה את בתי ישראל

בפעם החמישית להתחיל מבראשית

רבי חיים חורי מתווגים היה ידוע כאיש חסד וגומל צדקה. הוא יסד מפעלי חסד רבים וכל ימיו התמסר למען עניים ודלים. ביתו המה מאורחים ומעולם לא השיב פני אדם שירם. רבות מספר על מעשי החסד הרבים שלו, על עשירים שיידו מנכסיהם והוא היציל ותמוך בהם בדרך כבוד, ובעקרו על דאגתו לאלמנות ויתומים. ליד בית הכנסת שבעירו, עומדת היתה אלמנה ומוכרת פתות לפרנסתה. בכל פעם שהיה רבי חיים יוצא מבית הכנסת, היה רובש את כל מלאי הפתות שלה, מחלקן לתלמידיו ואומר: "רווח כפול יש כאן. האלמנה תוכל לשוב לביתה ולטפל בילדיה, והתלמידים יאכלו וישבעו וילמדו בלשון הדעת".

אין מכנים בתאר 'גנב' אדם שיוזע לנגב, אלא מי שגונב בפעל. כך אין מכנים בתאר 'למדן' לאדם שיוזע ללמד, אלא למי שזומד בפעל... (רבי יחיאל מאיר מגוסטיניו)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת משפטים תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: agedank@gmail.com

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א)

עם אבי ונשאר אצלו סכום כסף בדיוק כפי שווי החביות לא פחות ולא יותר, ומשפטי ה' אמת, לכן תפסוק ההלכה כמו שהיא. כי המשפט לאלקים הוא.

בספר "יחי ראובן" מביא בהקשר למאמר הנ"ל עובדא שהיה אצל ה"חזון איש", הגיע איליו פעם בחור חסידי ושאלה בפיו: הוא מצא שילינג – מטבע קטן בשווי חמישים פרוטות, ושאלתו האם זכה בו או שמת יחמיר בזה מכיון שיש אולי לחשוש שהמאבד לא התייאש עדיין כי יתכן שלא משמש בכיסו ולא ראה שנאבד לו, והרי זה יאוש שלא מדעת.

החזון איש פסק שמותר לו לקחת את המטבע ואין שום מקום להחמיר בזה, משום שזה נכנס לגדר שכך רצה הקב"ה – שהכסף שלו יהיה אצלך. אמר הבחור לחזון איש: כי בעצם הם אלו דברי הבעש"ט הנ"ל. נענה החזון איש לעומתו ואמר: אסביר לכם מה אמר הבעש"ט, אתה הרי טוען שיתכן והבעלים לא בדקו בכיסים ולא התייאשו, אם כן, איך יכול להיות שהדין הוא שהמוצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו?

התשובה היא – המשיך החזון איש – שגם אם באמת הוא לא משמש בכיסו, כך היה צריך להיות! הקב"ה רוצה שדווקא אותו אדם יחזיר לך כסף ולא שתקבלנו מן ההפקר. הלא אם המאבד ימשמש בכיסו ויתייאש יוצא שאתה לוקח מן ההפקר וההוא לא מחזיר לך שום דבר. – מה עשה הקב"ה? מסובב שאותו אדם לא ימשמש בכיסו ולא יתייאש, וכך יוצא שאתה לוקח ממנו והוא מחזיר לך, וזה סדר הגלגולים!

(יחי ראובן)

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. כי תקנה עבד עברי (כא, א-ב) מפני מה פרשת משפטים פותחת בענין העבד העברי, הגנב שאין לו מה לשלם ונמכר לעבד? הלא ישנם ענינים שהם לכאורה תדירים יותר – הלואה, גמ"ח שכן אדם פותח וכדומה. התירוץ הוא: אם לאדם יש שני בנים: האחד – פיינער, ירא שמים, והשני, נעבאך, ירד מן הדרך, נהיה גנב. היכן מונח הראש של האב? בן הגנב. הוא כל הזמן חושב: איך מוציאים טותו מהבזץ. הקב"ה הוא אבינו, ואם יהודי נהיה גנב – הדאגה הראשונה שלו יתברך היא: מה עושים עם בני, הגנב? איך מצילים אותו מרדת שחת?

(יחי ראובן)

והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם (כא, ו) כתב רש"י, "ומה ראה און להרצע מכל שאר אברים שבגוף, אמר ר' יוחנן בן זכאי און זאת ששמעה על הר סיני לא תגנוב והלך וגנב תרצע". יש להבין, שמחמת זה הטעם היה ראוי יותר שמייד ירצע באזנו כעונש על הגניבה, ומדוע רוצעים את האזון על דבר הגניבה רק אחרי שאינו רוצה לצאת?

ויש לתרץ, שכיוון שצריך להשיג את הכסף כדי לשלם את הגניבה, ולצורך כך הרי נמכר, לא רצתה התורה להענישו פעמיים. אמנם, כעת שאומר שאינו רוצה לצאת, מתברר שכל המכירה כלל לא נחשבה לו כעונש, על כן, דוקא כעת רוצעים את אזנו כעונש על הגניבה.

(לקט אמרים למהרי"ל דיסקין)

אם המצא תמצא בידו הגנבה (כב, ג)

הרבי ר' בונם ז"ל אמר: בג' דברים בעבודת השם צריך ללמוד מגנב, א. גנב אינו עצל ובלילה וקור וגשם הולך לגנוב, ב. אם לא עלתה בידו בפעם הראשון לא יניח עד שיעשה הגניבה, ג. אף לגניבה קטנה לא ימנע את עצמו, כן בעבודה לא יתעצל ולא ייעף ואף למצוה קלה יזהר כגדולה:

ובספר עשר אורות [מערכה א אות כ] איתא בשם הרב הקדוש המגיד ממעזריטש ז"ל ג' דברים צריך ללמוד מתינוק, א. שהוא תמיד שמח, ב. שאינו יושב בטל, ג. שבוכה על כל דבר שמבקש, ומגנב צריך ללמוד ז' דברים, א. עבודתו בלילה, ב. אם לא השיג מבוקשו בלילה אחת יגמור בלילה שניה, ג. אהבה של הגנבים זה לזה, ד. מוסר נפשו גם על עבד דבר קטן להשיגו, ה. כל עבודתו אינו נחשב בעיניו כי בבוקר מוכר מה ששווה הרבה בעד פחות שבמטבעות, ו. מקבל כל מיני עינויים והוא באחד שאינו יודע, ז. אומנותו יפה לו לא יחליפנו בשום דבר:

בס' דברים ערבים בפ' משפטים אות י"ח כתב וז"ל: הרב הקדוש המגיד ממעזריטש ז"ע ביקש מרבו הבעש"ט הקדוש ז"ל שיאמר לו פירוש הזהרה הקדוש על ואלה המשפטים דא הוא רזא דגלגולא, פעם אחת אמר לו הבעש"ט שישע ליער אחד ויראה שם אילן אחד ומעיין תחתיו, ויתעכב שמה עד שיש יבא לביתו, ונסע שמה, וראה איש אחד בא עם סוס מזויין, והוא היה עיף ויגע, ואכל ושתה ונסע לדרכו, ושכח שם ארנקי שלו עם המעות, אחר כך בא שמה עוד איש אחד, והניח עצמו למוש, והוא מצא את הארנקי עם המעות, ולקחו והלך לדרכו, אחר כך בא שמה עוד איש אחד עני ונכה רוח, והוא עיף ויגע, ואכל שמה פתו אשר היה לו, ושתה מן המעיין, והניח עצמו למוש ולישון, אז בא בחזרה האיש הראשון, ושאלו שאל מאיש העני היכן הוא הארנקי עם המעות אשר שכחתי כאן, והוא באמת לא ידע מאומה, ולא הבין מה שזה מדבר איליו, בקיצור, כי זה הראשון הכה את העני מכות רצח ופצעו, בטענה שיחזיר לו מעותיו, וכאשר הגיע שש נסע הרב הקדוש המגיד ז"ע לביתו, וסיפר לרבו הבעש"ט את אשר ראה, ואמר לו הבעש"ט ז"ע, כי האיש הראשון הזה, היה חייב בגלגול הראשון לאיש השני, כסך המסויים הזה שהיה עכשיו בהארנקי, ולא היה משלם לו, ובאו אז לדין לפני זה האיש השלישי, שהיה אז הרב והדיין בגלגול הראשון, ופסק דינו ופטרו מבלי שום חקירה ודרישה, לכן עתה על פי הגלגול שילם הראשון להשני את חובו, והדיין קיבל ענשו, וזהו שאמר הוזה"ק על ואלה המשפטים דא רזא דגלגולא, עכ"ל.

ובס' מעשה אורג במשנה דפאה פרק ח' משנה ט', וכן דיין שדן דין אמת לאמתו, עליו הכתוב אומר ברוך הגבר אשר יבטח בה' וכו' (ירמיה י"ז) כתב שם וז"ל ענין לאמתו הוא כי כמה פעמים יצא משפט מעוקל מדיני [התורה], כמו שאירע לאחד שהפקיד הון רב אצל אחד והלך לדרכו, וכשבא כבר מת הנפקד, ותבע מיורשו, וטענו לא פקדנו אבא על זה, ופסקו להם שבועה ונפטרו, וכל העולם היו יודעין שזה איש נאמן וחסיד וירא שמים, וזה לא היה אמיד בכך, ושאלו למרן הריב"ש טוב על זה, האיך יצא משפט מעוקל מדיני התורה וכתוב (תהלים פ"ב) אלקים נצב בעדת אל, והשיב שזהו בהשגחת המשגיח, שבגלגול העבר היה זה חייב לזה ולא פרע לו, וכעת החזיר לו לתקן נשמתו, והיה בהשגחה, לא החסיר ולא העדיף, וזהו דין אמת לאמתו, אף שנראה לך שהוא משפט מעוקל, תדון הדין לאמתו, ולא תחזור אחר הפשרות, וכיוצא בזה בענינים אלו, והמשכיל יבין לאישורו, עכ"ל.

(מקור מים חיים)

בספר "עבודת הגרשוני" מסופר שפעם בא איזה איש עשיר לעיר בארדיטשוב, והביא עמו כמות גדולה של חביות דבש בשביל למכרם, ולא הצליח בשום אופן למכור שם מהחביות. כיוון שכך ביקש מרעהו עשיר אחר שגר שם בבארדיטשוב שרוצה להשאיר אצלו את החביות להזדמנות אחרת ויהיה אצלו כפקדון. והעשיר השני אכן הסכים.

העשיר הסוחר נסע לביתו ושקע בעסקיו האחרים ונשכח ממנו עניין החביות שמונחות בבארדיטשוב. אחרי כמה וכמה שנים נזכר מהחביות, והחליט שהגיע הזמן לנסות למכרם שוב. כשהגיע לעיר נודע לו שהעשיר ההוא וגם אשתו כבר נסתלקו לבית עולמם, ניגש אל היתומים ואמר להם שהחביות הם שלו. אמרו לו היתומים: אכן מצאנו הרבה חביות בעיזובן אבינו אבל מי אומר שהם שלך? תבע אותם לדין תורה אצל הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב שהיה רב העיר. הרה"ק מבארדיטשוב הכירו כאיש דובר אמת אבל מאידך גיסא ההלכה במקרה זה הוא שאינו יכול להוציא את החביות מתחת ידי היתומים ולא ידע להשית עצה בנפשו מה יעשה במקרה זה. ונעמד להתפלל בבכיות שהקב"ה יורהו מה לעשות שניכרין דברי אמת שהם של העשיר, ולא רצה שיגרום לו עוול. ושמע ה' תפילתו ונתגלה איליו העשיר שנפטר ואמר לו: תנוח דעתך ותפסוק כפי די תורה ואל יצר לך כיוון שאביו של העשיר שהפקיד אצלי החביות עשה מסחר

והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני (כב, כו)

(פרדס יוסף)

בתכלית - בא לדין תורה עם ראש המשכילים שבעיר בריסק... ר"ח אומר: הלויית לך כסף ולא פרעתני, והמשכיל אומר: פרעתני.

ועתה נחשוב נא: הרי ידוע כמה שפל רוח היה הגר"ח זצ"ל, וכמה היה ביתו וממונו הפקר לכל דורש, ואיך כל החולים והמצורעים מצאו שם את מנוחתם. וגם נוסף ונעשה ק"ו, שאם על הבנת התורה מסר הוא את נפשו והשליך אחרי גזיו את כל העוה"ז - בודאי לא ישקר ויגנוב בשביל כמה פרוטות...

הנה מקום אינתו לומר שאין לך "רוב" גדול מזה... רוב צדדי זכות להגר"ח שכל מעשיו כשרים והגונים - ורוב צדדי חובה להמשכיל...

אך האמת אינה כן, כי המשפט לאלקים הוא!!

וע"כ אף שבמשפטי הגויים באמת הולכים לפי השכל, כנ"ל - אך בתורה כתוב: "לא תטה משפט אביון בריבו" - אפילו אביון במצות!! ולפיכך: אם הגר"ח צודק לפי כללי ההלכה - יזכה בדין, ואם לאו - לא!!

לא תטה משפט - אף לאחר פס"ד

דוגמא מאלפת לדבר נמצא במעשה שהיה עם הגאון ר' חיים לייב מסטאוויסק. ונתבונן נא, כי מלבד התפעלות הלב שיש במעשה שלפנינו - גם דקות והבנה עמוקה בפסוק יש בו, והחידוש יקר ונפלא, הבה נטה אוזן: הגאון ר' חיים לייב סטאוויסקר (כך היה נקרא בפי כל), היה מפורסם מאוד בזמנו בכוחו הגדול ב"הכרעת דין". בדרך כלל היו שני הצדדים יוצאים מרוצים מלפניו, כולם הרגישו שנעשה הצדק, וגם מי שהורשע בדין יצא בלי תרעומת.

שמו של ר' חיים לייב יצא לתהילה בכל האזור, עד שאפילו הגויים שבאותו מחוז העדיפו לא אחת להתדיין בפניו - ולא ללכת לבית המשפט שלהם, באשר ראו כל גויי הארץ כי שם ה' נקרא עליו.

פעם אחת נודמנו לפני ר' חיים לייב שני בעלי דינים שהיו הפכים ממש, מן הקצה אל הקצה... מחד גיסא - הגיע ראש הקהל דסטוויסק שהיה איש נכבד, וכנגדו - הרוקח של העיירה, שהיה משכיל מברלין אשר מימיו לא עלה עליו עול תורה או עול מצוות, והוא היה ה"מחלל שבת" היחיד בכל העיירה.

(דרך שיחה)

אבל הדין דין אמת הוא, והאמת במקרה זה היתה דוקא עם ה"מחלל שבת" - ולא עם ראש הקהל... ר' חיים פסק לטובת הרוקח, ותהום כל העיר, ופני ראש הקהל חפו.

אלא שכאן נפתח פרק נוסף בסכסוך הממוני שבין השניים, שכן "ראש הקהל" - נהיה ל"רשע הקהל", ולא הסכים לציית לדין... "מה זאת אומרת?" - טען, - "הייתכן שיזכה הרב את המחלל שבת הלזה כנגדי? לא יקום ולא יהיה!"

עכ"פ, ראש הקהל סירב לציית לדין, ולפיכך בא הרוקח שנית לפני ר' חיים לייב להוועץ עמו מה יעשה.

ר' חיים לייב יעץ לו לפנות לערכאות של נכרים, אולם לא כמשפטנו - משפטיהם, ושם הפכו את הקערה על פיה, זיכו את ראש הקהל - וחייבו את הרוקח...

הרוקח שב להוועץ בר' חיים לייב, והוא יעץ לו בלא היסוס לפנות לערכאה משפטית הגבוהה ביותר ברוסיה, אשר שכנה בפטרבורג הבירה, ולא זו בלבד, אלא שאף הודיע לרוקח שהוא בעצמו - ר' חיים לייב - יבוא להעיד ולטעון לטובתו בבית המשפט!!

אך דא עקא, הדברים התגלגלו באופן בלתי צפוי, וכאשר קיבל ר' חיים לייב את ההזמנה לעדות מבית המשפט - גילה שהתאריך המיועד הוא לא אחר מאשר יום חג השבועות - חג מתן תורה - בשעה עשר בבוקר!!

נקל לתאר איך נראה יום מתן תורה אצל ת"ח דוגמת ר' חיים לייב, ניתן אף להבין כמה קשה היה לעזוב את המשפחה ואת בני העיר ביום גדול זה, אבל כשם שגדולים הת"ח בלימודה של תורה - כך גדולים הם בקיומה, ובלא היסוס קם ר' חיים לייב ונסע לפטרבורג לחוג שם את חג מת"ת, בכדי שיוכל להעיד לטובת הרוקח בעיצומו של חג.

אף סדר יומו של הגר"ח בפטרבורג ומקום המצאו במשך החג - כמובן נקבעו בהתאם ל"מטרה המקודשת": להעיד לטובת הרוקח אשר כאמור היה המחלל שבת היחיד בסטוויסק!!

כאשר חזר הגר"ח לסטוויסק לאחר החג, לא היו יכולים בני העיר להתגבר על פליאתם, והם שאלוהו: מה ראה הרב על ככה? האמנם עד כדי כך צריך להתמסר בשביל "שיגף" שכזה?

ר' חיים לייב נעץ בהם את עיניו, וכה השיב ואמר: "הנה הפסוק אומר: לא תטה משפט אביון בריבו. ולכאורה, הלא כבר נאמר לעיל: לא תטה משפט, ומדוע הוכפל הציווי פעמיים? אלא מתרצים חז"ל במכילתא שפסוק זה מדבר באביון במצוות, שלא תאמר: הואיל ורשע הוא אטה את דינו, ת"ל לא תטה משפט אביון בריבו.

"והנה" - אומר ר' חיים לייב - "הרי זו אזהרה מפורשת שלא לשנות את הדין אפילו כי הוא מחמת רשעו של ה"אביון במצוות", ובודאי הדברים אומרים גם אם הוא אביון אמיתי ומהודר..."

לכלב תשליכון אותו (כב, ל)

צריך טעם למה כתיב תשליכון ולא תשליכו? וי"ל שבא לרמז מ"ש בשיליהי שבת "אורח ארעא למישדי אומצא לכלבא (דרך העולם להשליך הבשר לכלב) וה"מ בדברא אבל במתא לא, דאתי למטרך בתרי". (אבל זה נכון לעשות רק במדבר, ולא בעיר, כי הכלב יסרך אחריו) ותנן בב"ב כ"ה א' "מרחיקין את הנבילות מן העיר נ' אמה", ולזה כתיב תשליכון דהיינו שתשליכו לו את הנבלה ברחוק נ' אמה מן העיר דלא ליתי למטרך בתרי".

(טעמא דקרא)

מדבר שקר תרחק (כג, ז)

ובחז"ל, שישנם מקרים מסויימים שהותר לשנות, כגון מפני השלום או כדאיתא בגמ' (ב"מ כג, ב) שבג' דברים משקרים אף ת"ח. עוד דוגמא לדבר סיפר הגר"ח קנייבסקי: אבא זצ"ל סיפר לי שבזמן המלחמה למי שלא היה דרכו היה זה סכנת נפשות והיו יורים בו פעם אחת הלכו שני בחורים לאחד היה דרכו ולשני לא, ולפתע ראו חייל. אמר זה שהיה לו דרכו לחברו שיעמוד ואילו הוא ירוץ. כשרץ החל הגוי לרדוף אחריו עד שתפסו וביקשו דרכו, והלה הראה שיש לו. כשנשאל מדוע רץ? השיב כי הוא חולה מעיים והרופא ציווה לרוץ בכל יום כשעתיים. שאלו הגוי: הרי ראית שרודף אני אחרך ומדוע לא עצרת? והשיבו: חשבתי שגם אתה חולה מעיים...

(דרך שיחה)

ששת ימים תעשה מעשיך ובוים השביעי תשבת... ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו וגו' (כג, יב יג) יתכן עפ"י מה דאמרו רז"ל (שבת קיח, ב) "כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלים לו", וזה שאמר: ששת ימים תעשה מעשיך ובוים השביעי תשבות כו' ובכ"ז אל תסמוך ע"ז להקל במצות התורה, רק בכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים ל"ת. וזה ע"ד צחות. (משך חכמה)

ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע: (כד, ז). כאן לא כתיב יחידו, ובפרשת יתרו כתיב ויענו כל העם יחידו ויאמרו וגו', ועוד, ששם כתוב "נעשה" ולא כתיב "ונשמע", וביאורו, דאי אפשר לכל אחד מישראל לקיים כל התרי"ג מצוות כי יש הרבה השייכים רק לכהן וכדומה, אך יש שני דרכים א. שכל ישראל ערבים זה לזה וכשיש אחדות הוי כאילו כל אחד ואחד קיים כל מצוות של חברו, ב. על ידי לימוד תורה דכל העוסק בעולה כאלו הקריב [מנחות ק"י]. "ונשמע" היינו לימוד תורה, וביתרו דלא כתיב ונשמע על כן כתיב "יחידו" כי יחידו יהיו יכולים לקיים כל התורה, וכאן כתיב "ונשמע" דהיינו לימוד תורה, לא כתיב יחידו דעל ידי לימוד ממילא כל אחד יכול לקיים התורה.

(פרדס יוסף)

מאוצרות המגידים

לא תטה משפט אביון בריבו (כ"ג, ו')

ובמכילתא (משפטים כ'): "רשע וכשר עומדין לפניך בדין, שלא תאמר: הואיל ורשע הוא - אטה עליו את הדין, תלמוד לומר: לא תטה משפט אביון בריבו, אביון הוא במצות".

וצ"ע, מה היתה הסלקא דעתה להטות דין הרשע? ולמשל אם בא ראובן הרשע, ואומר שמשעון הצדיק לא השיב לו את ההלואה שהלוה לו, כלום יש סברא לומר שנטה את דינו של ראובן בגלל שהוא מחלל שבת או לובש כלאים? אם הצדק עמו - מדוע שנחייבנו?

וע"כ צ"ל, שאין מדובר כאן בדין שהוא מבורר ופשוט - אלא במקום ספק, ושם היתה ס"ד שבכלל שיקול הדעת נכניס גם את הנטיה להרשיע את זה שהוא רשע, ולומר שכנראה האמת היא עם הצדיק.

דהנה למשל יש דין ש"אחרי רבים להטות", ומדוע? - מפני שהסברא נוטה יותר לילך אחר הרוב. וא"כ י"ל גם ברשע וצדיק כעין זה, שיש לנו להוסיף לשיקול הדעת את הסברא שמתמא הצדיק לא משקר, ועפ"ז נטה את הדין מתוך סברא שכלית.

ונתאר לעצמינו למשל, שאדם כשר וצדיק כמו הגר"ח מבריסק זצ"ל, שכל ימיו עמל ויגע על דקות קיום ההלכה, וגם בדיני ממונות היה מדקדק

”ענתה שוו בעצמכם, ותארו לכם מה היה אילו הייתי פוסק ההפך, שהצדק עם ראש הקהל, והרוקח היה מסרב לקיים את הפסק, והייתי מורה לראש הקהל ללכת לערכאות וכו’, כאותו המעשה שהיה כאן - רק בהיפוך, והייתי טורח לנסוע בחג לפטבורג כמו שעשיתי עתה, כלום גם אז הייתם תמוהים על מעשי? - ודאי שלא!

”כי מלבד הפסק והכרעת הדין - צריך גם להעמיד את הדת על תילה, ולהציל את הנעשק מיד עושקו, שכן זוהי העמדת האמת על מכוונה לכבוד משפט התורה!! הרי הדין מחייב לדרוש את קיומו, כי בדרישת הצדק יש שני חלקים: החלק הראשון - להוציא את הצדק לאור כראוי, והחלק השני - לדרוש את יישומו וביצועו הלכה למעשה!!

”ומעתה, אם כך הייתי נוהג כאילו היה מוכרע הדין לטובת ראש הקהל, הרי שאם לא אנהג כך כעת כאשר הדין הוכרע להפך - הריני עובר על הלאו המפורש של לא תטה משפט אבינך בריבו!!

”כי אם התיחסותי אל הדין לאחר שנפסק שונה מאחד לשני בגלל שהוא רשע - הרי זו הטיית תוצאת הדין, שהיא חלק בלתי נפרד מפסק הדין עצמו!! והרי זה כאלו פסקתי לטובת ראש הקהל והייתי את הדין!!” - כך סיים ר’ חיים לייב את דבריו ואת חידושו הנוקב.

הנה למדנו מכאן תורה ויראה גם יחד, רק שעתה נסיים מעין הפתיחה, ונאמר שלפניי”ז יתכן ליישב בדרך נוספת את אשר הקשינו בתחילה: היאך סלקא דעתך להטות את הדין בגלל רשעו של הרשע?

ומעתה י”ל, שהפסוק בא לחדש לנו שאף לאחר פסק הדין - אסור לנו להמנע מלסייע ביד הרשע אם זכה בדין, ממש כשם שהיינו מסייעים לחברו הצדיק אילו זכה הוא!!

והיינו שבדרך הטבע יש חשש שלא נהיה חמים ובוטחים כ”כ למען הרשע, ולא נעזור לו להגן על זכותו, ולכך הוצרך הפסוק להזהירנו ע”ז, שלא נטה משפט הרשע אף לאחר הדין!!

כי אם ננהג כך - הרי זה כאילו נתננו יחס שונה לרשע בעצם הדין, ויש בכך גריעות מידת האמת ודרישתה!!

וע”כ גם אם במקרה אחר לא היינו מתרגשים כ”כ מסבלו של הרשע, ולא היינו רצים לעזור לו ולסייעו - אעפ”כ כאן, לאחר שיצא זכאי - נרוץ לעזור לו!! כי בכך אנו מעמידים משפט אמת לאמיתו!! והדברים שמחים ומאירים.

”והגישו אדניו... אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם” (כא, ו). פירש רשב”ם: ”לעין כל רצע אזנו לסימן עבדות”.

”אמר רבן יוחנן בן זכאי: און ששמעה על הר סיני כי לי בני ישראל עבדי” (ויקרא כה) והלך וקנה אדון לעצמו - תרצע... מה נשתנו דלת ומזוזה מכל כלים שבבית? אמר הקב”ה: דלת ומזוזה שהיו עדים במצרים כשפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות, ואמרת כי לי בני ישראל עבדים... - ירצע לפניכם” (רש”י שם).

”אל תשת ירך עם רשע להיות עד חמס” (כו, א).

”כיצד מאיימין את העדים? על עדי נפשות - היו מכניסין אותן ומאיימין עליהם... לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם” (סנהדרין לז ע”א במשנה). פירש”י: ”חשוב אני כעולם מלא, לא אטרד את עצמי מן העולם בעבירה אחת, וימשוך ממנה”.

מסכת חיי הקצרים של הבה”ח א.ש. מטובי הלומדים באחת הישיבות הנוודות, יכולה ללמד אותנו לקח רב משמעות, אף שסופו היה מר כשנשקט באיבו לגינתו של הישוב ממעל, בהותירו אחריו משפחה אבלה ודוויה. נדמה הוא, כי ניתן ואף ראוי ללמוד ממנו לקח, מהי מעלת הראיה וההתבוננות במעלותיו של הזולת בכלל, ובפרט מהו כוחו של עידוד.

היה זה לפני זמן לא רב, אחר שהבחור א. חש בכאבים עזים בצווארו, הבדיקות השונות לא העלו דבר, ולבסוף נתבקש לערוך סדרת בדיקות מקיפות יותר.

משהגיעו תוצאות הבדיקות, הם הוכיחו את הנורא מכל, ובגופו של א. נתגלתה המחלה הקשה והאינדיקטור. וחיש מהרה הוא אושפז כדי לקבל טיפול כימותרפי בנסיון למגר את המחלה. הוריו שאך לפני שנים מועטות ליורו בהתרגשות על מזוודותיו לעבר הישיבה הגדולה המעולה, כשדמעת גיל בצבצה בזוית עיניהם, קבלו עתה בחטף את הבשורה הקשה, והתפללו וקיוו כי בנם ייצא מכך בעוה”ת.

כעבור זמן לא רב, הודיעו הרופאים בצער להורי הנער כי גופו החלוש לא יוכל לשרוד עוד זמן רב את הטיפולים הקשים והמרים, ואפסו סיכויי למול אימת המחלה, וכי ימי ספורים.

הנער, הבין אף הוא את רוע מצבו, ובגדלות נפש החל לשוחח עם הסובבים אותו על היום שאחרי... היאך מתכוננים אליו בבא היום... באחד מאותם

הנער לא ניסה להתווכח, די היה להוריו בסבל שעברו עד היום, ומדוע יכביד על ליבם יתרה על העובר עליהם בעטיו, אך הוא חזר שוב על בקשתו, כי לו תיערך לו לווייה, בקשתו היחידה היא שרק אותו מגיד שיעור שהביא לצמיחתו הרוחנית, הוא אשר יישא עליו דברי הספד...

האב נפנה לאחוריו, את דמעותיו שנגרו מבלי עצר, ניגב מבלי שבנו יבחין בהם. בסתר ליבו לא הבין למה מתכוון בנו, והיאך אותו מגיד שיעור שלא היה זכור לו במיוחד - הביא לצמיחתו... אבל הוא הפנים את בקשתו היחידה של בנו.

כעבר ימים מספר כוחותיו של הנער לא עמדו לו, ובקושי יכול היה א. להוציא מילה מפיו. משראה את עיני הסובבים מלאי העצב, פנה עליהם ואמר בשארית כוחותיו: ’אל לכם לדאוג, עובר אני בשמחה לעולם שכולו טוב, וה’ הגדול ירפא שברונכם, רק אל תשכחו לקיים משאלתי היחידה שרק אחד יספידני בהלוויה...”.

יותר לא יכל להוסיף, וכעבור זמן קצר עצם את עיניו - לנצח, ואז נלקח לבית עולמו, כשמסביבו קוראים בני משפחתו בלהט קריאת שמע ווידו... כעבור זמן מה, בטרם החל מסע ההלוויה, הודיע האב כי עליו לקיים את בקשת בנו, ומצוה לקיים דברי המת, וכי בנו ביקש שרק אחד יהיה זה שיספיד אותו...

אחד הרבנים נתבקש להתקשר לאותו מגיד שיעור ולבקשו לקיים את בקשתו של א. ולהספידו. בתחילה חש אותו מגיד שיעור בסחרחורת שאימה להפילו. הוא זכר היטב את תלמידו אהובו, את קשיו, נסיונותיו, ולבסוף את הצלחתו הגדולה, ולא ידע ולו לרגע על דבר מחלתו הקשה, ובוודאי לא על סילוקו לשמי רום בעודו באיבו...

רק לאחר כמה דקות כשעיכל את הבשורה המרה והבקשה, הודיע נחרצות כי איננו יכול להספידו, ובודאי שלא לבד כשמנגד גלריה מכובדת של גדולים וחכמים נוכחת במקום. תחילה ניסה אותו מגיד שיעור לברר שמא התרחשה כאן טעות, שהרי לא זכר דבר מיוחד שאירע עמו ועם א. ולא הבין כיצד נקלע דווקא הוא לסיטואציה זו.

התשובה לשאלתו זו לא איחרה לבא; עוד בטרם צאת מסע הלווייה משהגיע אותו המגיד שיעור לבית תלמידו לשעבר, ניגש אליו אבי הנער ובידו פתק מקופל ומקומט, הוא תחב זאת בידי, ובקול חנוק מדמעות הוסיף ואמר: ’כשביקשני בני שאתם לבדכם תספידו אותו בהלווייתו, הוא אף ביקש שאקח מארנקו בכיס הפנימי פתק מקומט זה, ולא אפתחהו, אלא אביא אותו אליכם, כשהוא אומר - כי את כל חייו הרוחניים חייב הוא לכם ולפתק המקומט החבוי בארנקו... הנה לכם הפתק, ועשו בו כטוב בעיניכם’.

בתחילה לא הבין המגיד שיעור במה המדובר, אך משפתח את הפתק וקרא את תוכנו, עלה חיוך בקצה פיו. הוא נזכר בערגה באותו מעשה, שאירע שנים מספר קודם לכן. ומעשה שהיה כך היה:

היה זה באחד השנים, ובשיעורו צצה בעיה חברתית קשה; בני השיעור לא הסתדרו ביניהם, ואווירה מתוחה שררה בין כולם. עובדה זו אף השפיעה על רמתם הלימודית, והשקידה שאופפת בדרך כלל בחורי חמד בני גילם, נעדרה מהם.

לאחר לבטים רבים, החליט המגיד שיעור לקום ולעשות מעשה. הוא הכין בביתו פתקים רבים, כשבכל פתק רשומים שמותיהם של כל בני השיעור ולצידו שורה ריקה. הוא פנה לבני השיעור ודיבר עמם בהרחבה אודות העניין שלכל בחור ובחור ישנם מעלות רבות, חלקם חבויות, חלקם לא מגיעות לידי מיצוי מלא, וחלקם פשוט לא מבחינם בהם. אבקשם, כל אחד בגפו, בהיותו מכונס עם עצמו, לחשוב על מעלותיו של חבריו, וכל אחד ירשום לצד שם כל בחור מבני השיעור שתי מעלות מיוחדות שהוא רואה דווקא בו.

כעבור ימים מספר מילאו הבחורים בצנעא אחר בקשת רבם, והשיבו לא את הפתקים מלאים במעלותיהם של הבחורים כולם. המגיד שיעור ישב והכין לכל בחור את שלל המעלות שנתכבו אודותיו על ידי חבריו לספסל הלימודים. הוא נתן לכל בחור פתק ובו רשימת מעלות באומרו: ’דע לך!

אם אחרים חושבים שאלו הן מעלותיך, ודאי שהן קיימות בך, אם תדע לנצלם כראוי, אתה עתיד לצמוח ולהיות לגדול בישראל!

והנה זה פלא, כעבור זמן קצר האווירה בשיעור השתנתה לטובה מן הקצה אל הקצה, מלבד האווירה החברתית שנסקה רבות, אף רמתם הלימודית השתפרה לבלי הכר, וניכר היה שרוב הבחורים נטלו על עצמם משימה זו ברצינות הראויה, והחלו לשקוד על התורה במיציאות מעלותיהם הרבות שנגלו להם על ידי חבריהם.

המגיד שיעור לא ייחס עניין זה למעשיו. הוא הבין כי בשל שיפור האווירה בין הבחורים ניכר השיפור אף בלימודם, ורק עתה כשפתח את הפתק של אותו בחור, ובו מפורטים כל מעלותיו, אותם רשמו חבריו לספסל הישיבה בהיותו עלם צעיר, הבין כי פתק זה, מלבד המחמאה שבו, הוא היווה כיוון ודרך חיים לרבים מבני תלמידיו. מכאן הייתה גם הדרך קצרה להכנת הספד מרגש, הספד שריגש את כל השומעים בדבר מעלותיו המיוחדות של אותו בחור שנקטף בעודו באיבו.

האמת כולה נתגלתה רק כעבור מספר ימים. עם הגיעו של המגיד שיעור לבית המשפחה לנחמם על הלקח בנם מחמדם בחטף, שם הוא פגש בנערים נוספים מבין תלמידיו באותו שיעור, וכולם הוציאו את אותו פתק חבוני, והראו לו באומנם כי לפתק זה חלק ניכר ומכריע בהתקדמותם כל השנים.

רק אז קלט המגיד שיעור את המסר המיוחד, שבמעשה פשוט שנועד לשנות אוירה שלילית ששררה בשיעור בלבד, הוא הצליח להביאם לתוצאות מרחיקות בכל תחום מתחומי החיים, וזאת ע"י נתינת מבט אמיתי על מעלותיהם והיכולות שלהם להעפיל בסולם העליה, דבר שהגביר בהם את הרצון, המוטיבציה והשאיפה לגדול ולצמוח ולנצל את המעלות עד תום עד שנהיו רבים מהם מטובי בני הישיבות בעולם התורה כולו!!!

ויפה פירש בעל "מנחת שבת" בשם הרמב"ם את מאמר המשנה ב"אבות" (ולפי גירסתו): "מאד מאד הוי זהיר להיות שפל רוח" ("פ"ד מ"ד):

"חלילה לו לאדם להיות תמיד שפל רוח שהוא ההפך ממידת הגאווה, כי השפל רוח אין לו שום שאיפה בחיים...! כי מי שלא יתבונן בחשיבות האדם ובמעלתו - אי אפשר שיהיו מעשיו מתוקנים, כי כאשר לא יקר כבוד בעיניו, ישפיל עצמו עד לעפר להיות כבהמה וחיותו יער. ואדרבה, נאה ויאה לו גבהות הלב מבחינת יקר ערך עצמו, וכמו שמצינו במלך יהושפט 'ויגבה לבו בדרכי ה'...'".

הלצה מפוכחת של הגאון מטשעבין

אחד הביטויים המופלאים לכוחה של ה"גדלות" וה"נכבדות" ולתוצאות שהיא מחוללת, שמע הרה"ג רבי י. פרידמן מפי בן ביתו של הגאון מטשעבין. סיפור המעשה נשמע כהלצה אלמלא התוצאות שהביא עמו. תלמיד של הגאון החמיץ רוחנית, וביקש להתגייס לצבא. היה יותר מחשש שהצבא יהרוס כליל את יהדותו. הגאון מטשעבין נשא באחריות, אבל הבין שדברי מוסר יזיקו יותר משיועילו. לבסוף לאחר מחשבה רבה, זימן אותו אליו ואמר לו בזה הלשון:

"הקשב נא אברמלה בני! הקשב היטב! אין אתה סתם כך אברמלה... כמה אברמל'ך איכא בשוקא... נכד אתה לבית המלוכה של זידטשוב... נכד מלוכה - משמע נסיך, זוהי זכות וגם חובה...

"בזידטשוב ישנה הקפדה. בשחרית של ימי שישי נהגו אצל רבי הירש, שר בית הזוהר, לא לומר תחנון... עליך, כנסיך לבית המלוכה, לשמור בגאווה על המסורת המלכותית..."

הבחור התרגש מאד מייעודו המלכותי, וקיבל על עצמו על אתר באלה ובשבעה.

לאחר שבוע של הפקרות רוחנית כללית - הגיע הרגע המלכותי. בהגיע יום שישי נזכר בייעודו המלכותי, והחליט כי יעבור עליו מה! הוא, תחנון לא יאמר!

אלא שעל אתר, חש בגיחוך... כיון שאינו מתפלל כלל - אין כאן ביטול תחנון...

הוא נאלץ איפוא להתפלל בימי שישי כדי להקפיד לא לומר לאחר מכן תחנון.

אלא שתוך כדי כך חש בעליבות נוספת... והרי כל השבוע אינו אומר תחנון, ובמה איפוא תתבטא הנסיכות...

והוא אילץ איפוא את עצמו להתפלל כל השבוע, כדי לומר אחר התפילה תחנון (והרי אין טעם לומר תחנון מיד אחר רכיסת הנעלים...) כדי להבליט את נסיכות אי האמירה של ימי שישי...

"כל השבוע", הוא מספר היום, "לחמתי למען מנין, השכמתי קום... התבזיתי... התפללתי בדבקות... כדי שאי אמירת התחנון בימי שישי תקבל צורה מלכותית... ומי שלוחם כל השבוע על תפילה במניין - יהפוך עצמו ללעג וקלס אם יחלל שבת ויזלזל באיסורי תורה..."

החיל, כיום אברך נכבד, ממריצי התורה במקדש מלך, צוחק עד עצם היום הזה צחוק מאושר, כשהוא נזכר בהלצה המפוכחת של הגאון מטשעבין:

"הייתי רחוק מלהיות חלמאי... אבל הגאון השכיל להוביל אותי בהומור הדק והאופייני שלו, אל הרובד העמוק ביותר בנפש ה'חיה' שלי: ה"נכבדות" העצמית.

עבד או אדון

נחזור לפרשתנו. לא פלא, איפוא שהגיעו רבותינו למסקנה, כשסיכמו בקצרה את דינו של עבד עברי: "כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו" (קידושין כ ע"א). כלל האומר כולו 'נכבדות'.

משמעות דבריהם היא, שלא זו בלבד שתנאי העבד משתווים לאלו של האדון, גם אם אלו משופרים ביותר כדרשת חז"ל עה"פ 'כי טוב לו עמך' (דברים טו, טז) - "שלא תהא אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר, אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש, אתה ישן על גבי מוכין והוא ישן על גבי תבן" (קידושין, שם), אלא שיתר על כך, פעמים שתנאי העבד עדיפים על אלו של אדונו, עד שלעומד מן הצד ייראה שהעבד הוא האדון, ואילו האדון הוא עבדו.

וכל כך למה? ביארו התוספות (שם) בשם הירושלמי: לפעמים יכול לקרות שאין לאדון אלא כר אחד בלבד, ומעתה תתעורר בעיה מי יזכה לשכב על כר יחיד זה? - אם האדון ישכב על הכר, נמצא מבטל את הציווי שכתוב בתורה "כי טוב לו עמך", שהרי תנאי העבד גרועים משלו. ואם תאמר, שיניחו את הכר, ולא זה ולא זה ישכבו עליו - הרי זו מידת סדום! נמצא שבמקרה כזה האפשרות היחידה שעליה ממליצה התורה היא שהאדון ישכב ללא כר, ואילו העבד יתרווח בנוח על הכר היחיד. אם כן, אין כל הגזמה במה שקבעו חז"ל ש"הקונה עבד עברי כאילו קנה אדון לעצמו!".

לאור זכות זו ובמציאות חיים שכזו, סביר להניח שיהיו כאלו עבדים, שבעומדם על סף היציאה "לחיים האזרחיים" ישקלו בקור רוח את אשר לפניו, ויחליטו כי בעיניהם עדיף להישאר במצב העבדות. לא היינו מופתעים אילו היו כאלו שסברו שמוטב לעבוד תחת פיקודו של האדון הדואג לכל מחסור, מאשר לצאת לשוק החיים הפרוע ולהתמודד בצורה עצמאית עם עתיד שלא ידוע מה הוא צופן בחובו.

התורה צפתה אפשרות זאת מראש, והיא גם לא שללה זאת בצורה מוחלטת, למרות שהבחירה בעבדות היא למורת רוחה. את גישתה השלילית של התורה לבחירה זו מבטאת התורה בצוואת לרצוע את אזנו של העבד הבוחר בכך: "הגישו אדניו... אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם" (כא, ו).

מה בין רציעה למזוזה?

אלא שאנו תמהים, מדוע כה שלילי יחס התורה למי שמרצונו בוחר במצב של עבדות? מה פשעו ומה חטאו של מי שהעדיף את העבדות, שכאמור הינה כקניין אדון, על פני עצמאות רצופת בעיות? ומה משמעות הרציעה ליד הדלת והמזוזה, שבה מתנה התורה את האפשרות להישאר במצב זה של עבדות?

לדעת הרשב"ם (שם) רציעת האוזן היא סמל לעבדות. מי שאינו מצויד בגדלות פנימית (בבחינת 'ויגבה לבו בדרכי ה') כיאה למעמדו של העם הנבחר, עם סגולה, ושחירותו אינה יקרה בעיניו ומוכן להמשיך במעמדו כעבד - ראוי שישפילוהו ויבליטו את עבדותו. רציעה זו אמורה להיות ביטוי חיצוני למהותו הפנימית של האדם, שהעדיף תנאים כלכליים על פני חירות. כי במצב של עבדות יש בו כפיה מסוימת. שאם ירצה העבד לחזור בו באמצע הזמן ולהיות בן חורין לא יוכל, ומכך אין רוח התורה נוחה.

ובדבר העובדה שצריכה הרציעה להתבצע דווקא באוזן וליד הדלת והמזוזה, רש"י מצטט את דברי "המכילתא" הגורסת:

"אמר רבן יוחנן בן זכאי: אוזן ששמעה על הר סיני 'כי לי בני ישראל עבדים', והלך וקנה אדון לעצמו - תירצע... רבי שמשון היה דורש מקרא זה כמין חומר: מה נשתנו דלת ומזוזה מכל הכלים שבבית? אמר הקב"ה: דלת ומזוזה שהיו עדים במצרים, כשפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות, ואמרתי: 'כי לי בני ישראל עבדים' - ולא 'עבדים לעבדים', והלך זה וקנה אדון לעצמו יירצע בפניהם".

מסביר נפלא בעל "מראש צורים": הדלת והמזוזה היו הסימנים המובהקים של היציאה ממצרים. הדם שניתן עליהם בליל הסדר הראשון שנערך על אדמת מצרים, בישר את היציאה הקרובה משעבוד מצרים לחירות עולם. והנה מעשהו של עבד זה מהווה כעין התעלמות מהמשמעות של יציאת מצרים.

אמנם אותו עבד מנמק את סירובו להשתחרר מעבדותו בנימוק ש"אהבתי את אדוני ואת אשתי (הכנענית) ואת בני (העבדים)", אבל אם זהו הנימוק, אין לך עבדות שפלה מזו. אם המשפחה הכנענית מוצאת מקום בתודעתו - בולטים בו הסממנים המכוערים של העבדות הפנימית. כל בן חורין יודע לייקר את חירותו, ולמרות שזו אינה מרשה לו לבוסס בבוץ, הוא לא יוותר

לפיכך, בא הקב"ה ומצוה: "לא תצא כצאת העבדים" - אנא מכם, נהגו בה מנהג של כבוד, ולא כעבד בזוי!

התנהגות מכובדת כלפי התורה הקדושה אינה מתבטאת רק בסממנים חיצוניים, כי אם בחשיבות שאותה מעניק האדם לדבריה של התורה, ובאופן שבו הוא מקבל את דבריה, גם אם הדבר כוץ מצדו במאמצים מרובים.

כדוגמת אותן שתי אחיות אשר נולדו בבית אחד - אך מזלן שונה היה. לאחת היה בעל עשיר שהצליח מאד בעסקיו, וחי חיי עושר ורוחה, כשהוא דואג להלביש את אשתו במיטב הבגדים ולקשטה בתכשיטים יקרי ערך - אך מתייחס אליה בזלזול רב, מבלי לשמוע ולהאזין לעצותיה.

ואלו לשניה היה בעל שלא הצליח לפרנס את בני הבית, ודחוקה היתה עד מאד, אך לעומת זאת היה נותן כבוד רב לרעייתו, שומע בתשומת לב את דבריה, ומתייעץ אתה מתוך הערכת אמת לשקול דעתה.

באחד הימים הגיעה האחות העניה לבקר את אחותה העשירה. "הוי אחותי", נצצו עיניה, "כמה טוב לך! בית מפואר יש לך! טבעות יקרות את עונדת על אצבעותיך! את לבושה היטב! ו...".

"אל תקנאי בי", קטעה אותה אחותה, "אמנם הכל נוצץ, אך אני - איני שוה מאומה. איש אינו מקשיב לי, בעלי אינו מתייעץ אתי, אין מקום להשוות בין החיים העלובים שלי, לחייך שלך!".

הנה כי כן, יכול האדם להניח את ספר התורה בארון קודש מחופה ביהלומים - ובכל זאת לא לשמוע לדעתה של התורה כלל, ולהתייחס אליה ביחס מבזה ומשפיל של עבדים.

באה, אפוא, התורה ומזהירה אותנו: "לא תצא כצאת העבדים", שימו את דעת התורה בראש מעיניכם, ותנו לה לכוון אתכם בכל אשר תפנו - אלו הם החיים המתוקנים שאותם מבקש הקב"ה שתחיו!

לעתים נדמה, שחיים מתוקנים מעין אלו הם חלום באספמיא... רוב רובו של העם היהודי רחוק משמירת המצוות, ודעת התורה אינה זוכה כלל להתייחסות, אולם למרות המצב הקודר, לכאורה, מחובתנו לדעת כי אין מקום ליאוש כלל!

הרב פרידמן מרכסים ספר בהקשר לכך, כי הוא הזדמן לנסיעה לארצות הברית דרך אירופה בשנים עברו, כאשר כרטיסי הטיסה היו בעלי ספח המיועד לתלישה בידי הפקיד.

הוא מצא את עצמו עומד מאחורי רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, והנה הוא רואה, שהפקיד מעיף מבט אל הכרטיס וכשמבט חמור סבר בעיניו הוא אור לו: "אינך יכול לנסוע, חסרה כאן חתימה..."

רבי יעקב לא הבין אנגלית, אבל את הבעיה הבין גם הבין. הוא הסתובב אל הרב פרידמן ואמר לו: "תגיד לו, שאם ה' רוצה - אני אהיה שם..."

הרב פרידמן לא אמר דבר, בחשש מה הוא התקרב והגיש את הכרטיס שלו לפקיד, ובאנחת רוחה ראה שהפקיד מאשר לו את הכניסה.

"התפללתי ערבית במנין שהתארגן במקום" - ממשיך הרב פרידמן בספורו - "ולאחר מכן עליתי למטוס, כשלתדהמתי אני מגלה את רבי יעקב ישוב שם..."

כשראה אותי אמר: "נו, אמרתי לך שאם ה' ירצה אני אהיה כאן? אתה רואה שאסור להתיימשך? שב כאן, ואספר לך מנין שאבתי את האמונה הזו" -

למדתי בביאליסטוק - פתח ואמר - לאחר הסכם ריבנטרופ-מולוטוב נשארה ליטא חופשית, אך עד מהרה כבשו הרוסים את המקום והחלו להתנכל לבני הישיבות, ולא חלף זמן רב עד שכולנו הועלנו לרכבת בדרך לסיביר.

נסענו במשך עשרה ימים או יותר כבהמות... הרוסים לא הרשו לצאת מן הקרון אפילו לצרכים הבסיסיים ביותר, והסבל היה בל יתואר. ואז עצרה הרכבת בסיביר, והבנו כי יכול להיות גרוע יותר.

חמש עשרה שנה היינו בסיביר, כלואים ללא כל סיבה נראית לעין. לא ידענו, שהמאסר בפינה הקפואה הזו מציל אותנו ממות בטוח בתאי הגזים של הנאצים הארורים, אשר במבצע ברברוסה כבשו את כל רוסיה עד סטלינגרד.

בכל אותן שנים ארוכות ומיסרות היה לי חלום אחד שלווה אותי תמיד - יום אחד, כך חלמתי, אצא מכאן ואז אפגוש את אמא שלי... אנשק את ידה ואומר לה: "אמא, אמא שלי, תודה רבה לך על שחשכת את פרוסת הלחם האחרונה שלך, כדי לשכור לי מלמד טוב".

אבל כשהגעתי לבסוף לארץ, לא פגשתי את אמא שלי, ולא את אבא. לא את אחי ולא את אחיותי - כולם, כולם נותרו שם, דוממים וקפואים לנצח... כשהטרגדיה נודעה לי - לא רציתי לחיות יותר. לא ידעתי מה לעשות עם עצמי, והייתי אפוף ביאוש מוחלט. לבסוף יעץ לי מישוה ללכת ל"חזון איש", ואני שמעתי לעצתי והלכתי.

ה"חזון איש" שמע את כל מה שהיה לי לומר, ואמר לי: אני רוצה לספר לך סיפור:

עליה בשום פנים. אם נטיות נפש מגושמות כל כך מהוות גורם של ממש אצל יהודי, בליבו פנימה הוא כבר עבד נרצע לתאוותיו, ורציעת האוזן אינה אלא מעשה חיצוני, המבליט את המתרחש במעמקי נפשו.

עפ"י עקרון זה נוכל להבין מדוע מיד לאחר מתן תורה, הפרשה הראשונה שנאמרה לעם ישראל היא פרשת "משפטים", וזו פותחת בדיני העבד והאמה העבריים. מסביר "הבית ישראל" שסיבת הדבר שהצביע על עיקרון המחויבות להיות משועבדים כליל לעבודתו של מקום. ביציאת מצרים נקבע הכלל הגדול (ויקרא כה, נה) "כי לי בני ישראל עבדים", ואל לו לאדם מישראל להמיר עבדות רצויה זו, בהשתעבדות לבשר ודם או לקניינים חומריים כלשהם - "עבדי הם - ולא עבדים לעבדים" (רש"י שמות כא, ו).

תעוזה יהודית

בימי השואה הנוראה, בה עלה הכורת על עמנו, ניסו אותם חיות - אשר השחיתו דמות אנוש, להשמיד להרוג ולאבד את היהודי - בגופו ויותר מכך את נפשו הרוממה. באותם ימים, התפזרו להם סיפורי המופת העצומים אשר הם לקח לכל הבאים אחריהם. סיפורי גבורה של אלו אשר רוחם גברה על אותו דרקון רצחני ושפל, ובזכותם הוקם הדור הבא. דור, אשר יש בו הרצון האמיתי להמשיך ולעלות בהר ה', תוך דבקות במשימה.

ומעשה ביהודי חסיד אמיתי, ר' לייבל קוטנר, חסיד מכבשונה של פולין החסידית, אשר היה באחד הצריפים במחנה העבודה, בו עבדו תחת צו הנוגשים על ייצור של צידוד וכלי תחמושת.

שתיים עשרה שעות של משמרת, עדיין לא הגיעו לקיצן. והנה, שבתה המכונה! ודממה השתררה במקום.

הנאצי הממונה ימ"ש, מיד שת ליבו לתקלה. הוא התכעס מאוד. התבונן בכל העובדים, תר בעיניו אחר קרבן צפוי. אחר התקרב אל ר' לייבל ובקול נחרץ דרש ממנו לתקן מכונה זו.

היהודי החסיד אשר לא ידע מאום בהלכות מכונות, הביע תדהמתו: איך יידע לתקן מכונה עדינה זו על חלקיה??

ואתו רשע, באכזריות ידועה לשימצה, אמר: 'די ביסט א יודע? (אתה יהודי?) קאנסט טו!' (אתה יודע ויכול!).

כל אותו לילה עמד ר' לייבל וחברו ותיקו וניסה והלחים, ושב ופירק ובינתיים הצטנפו כולם בפחד ניכר. עד שלבסוף נשמע מחדש קול שקשוק המכונה. כשנכנס אותו קלגס והתבונן במכונה הפועלת, אפילו הוא לא האמין. הרי לדרוש מן היהודים את מה שאי אפשר - דרשו. אבל שהם באמת יצליחו לעשות זאת? זיהה ר' לייבל את מבט ההפתעה בעיניו התקרב בנחישות ודרש תשלום. כולם עצרו נשימתם. איך הוא מעז?

והנאצי, כל כך מופתע מהתעוזה הבלתי צפויה, רק שאל בתנועת יד סיבובית: מה? דרש ר' לייבל סיגריות! איך יגיב אותו רשע? נבהלו כולם. ובמוכנות של מי שפשוט לא ציפה למה שקורה, הכניס הנאצי ידו לכיסו והוציא את ה"תשלום" הנדרש.

אך יצא אותו אכזר מן הצריף, הסב ר' לייבל את פניו כלפי כל החולקים עמו משמרת העבודה הארוכה הזו, ואמר להם כשהוא מנופף בסיגריות: די ביסט א יודע? קאנסט טו!

כשברצונו לרמוז: יהודים אנו, ויכולים אנו להם! אסור להשחית קומה. עלינו לשמור על שלהבתנו הבווערת! גם במקום בו בווער כבשן הפשע!

די ביסט א יודע? קאנסט טו!

כשברצונו לרמוז: יהודים אנו, ויכולים אנו להם! אסור להשחית קומה. עלינו לשמור על שלהבתנו הבווערת! גם במקום בו בווער כבשן הפשע!

וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים (כא, ז)

הרעיון המוסרי הנפלא אשר חבוי בפסוק זה מהווה עבורנו מורה דרך לתפקידנו בעולם בתקופה זו, בה רב החושך על האור, ומתי מעט בלבד מבין כל באי עולם, דבקים בבוראם:

"וכי ימכר איש את בתו" - הקב"ה נתן לישראל את בתו, הלא היא התורה הקדושה, אולם למרות נתניה זו הוא עדין מתקשה להפרד ממנה כפי שאומר המדרש (שמות רבה לג, א) "כי לקח טוב נתתי לכם תורת אלה תעזבו" - משל למה הדבר דומה?

"למלך שהיתה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה, בקש לילך לו לארצו ולטול לאשתו. אמר לו: בתי שנתתי לך - יחידית היא... לפרוש ממנה - איני יכול, לומר לך 'אל תטלה' - איני יכול, לפי שהיא אשתך. אלא, זו טובה עשה לי - שכל מקום שאתה הולך, קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם שאיני יכול להניח את בתי".

כך הקב"ה אומר להם, לישראל: נתתי לכם את בתי היחידה, את התורה הקדושה, אך איני יכול לפרוש ממנה, עשו לי, אפוא, קיטון קטן, כדי שאוכל לדור אתכם - "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

אבל לא כל ישראל מצליחים להבין עד כמה המתנה שבידם מיוחדת היא. הם מניחים אותה בארון קודש ומוציאים אותה רק לקראת התורה, משל היו אומרים לה: צאי, אמרי מה שיש לך לומר - ולכי חזרה למקומך...

אמלא היה חוטא, לא היה הבורא יתברך מטריחו להושיט ידו פעמיים לכיסו. ותמהו: הלא הקדוש ברוך הוא נתן לו את הכסף, וגם את היד ואת הכיס, אז יאיל לטרוח מעט. לפחות זאת יעשה. האם צריך להכניס לידו את הסכום המדויק?!

וזוהו, שהתשובה היא: כן! כשאתה עושה חסד, עשהו בשלמות! בגן העדן היו מלאכים צולים עבור האדם בשר ומסננים לו יין (סנהדרין נט ע"ב). רק בחטאו הוצרך לעשר עבודות בפת (ברכות נח ע"א), וכשיתקן החטא תוציא הארץ גלוסקאות מוכנות. כך מורה לנו הבורא יתברך את שלמות החסד.

איה בעל אינו מפנה מהשולחן לאחר הארוחה -

השלמות היא, להדיח את הכלים!

והמדובר, כמוכין, כשרעיתו אכלה לבדה. כי אם הוא אכל עמה, אין זה שייך לחסד!

יודוע המעשה -

אחד מבני חבורת פשיסחא נסע לסחור ביריד דאנציג. היו שם סוחרים יהודים רבים, וכולם עשו חיל בעסקיהם והרויחו הון רב. אחד מהם לווה סכום כסף גדול כדי לסחור בו, וכבואו נגנב ממנו כל כספו. עולמו חשך עליו. לא זו בלבד שלא היה לו במה לסחור וראה פעינים כלות ארץ חבריו סוחרים ומתעשרים, עוד ישוב לביתו כבעל חוב ויצטרך חלילה לבריות!

כשהיריד ננעל, זימן החסיד הפשיסחאי מאה סוחרים למשתה, מסיבת סיום, ואותו סוחר אומלל ביניהם. משאכלו ושתי והיטיבו ליבם, קם ואמר: "רבותי, כולנו סחרנו ועשינו חיל במסחרנו, חוזרים לבתינו ששים ושמיים. והנה עמנו חבר, שכספו נגנב ברובו, מכספי ההלוואות. עשרת אלפים רובלים אותם חייב הוא להחזיר. קויה להכפילים ולשלשם, והנה גם הקרן אבדה -

בואו נחלצו ממצבו הביש. מאה אנו, כל אחד יתרום לו מאתיים רובלים, וישוב שמח לעירו!"

תוך כדי דיבור הסיר את כובעו והפכו, הניח בתוכו מאתיים רובלים וסבב מאחד לשני, הכובע נגדש בשטרות ומסרן לסוחר ההמום, באמרו בבדיחותא: "יש כאן תשעה עשר אלף ושמונה מאות רובלים. את המאיתים האחרונים תתרום אתה, ותשלם את הסכום. שהרי עכשיו עשר אתה, וחייב גם אתה במצות צדקה..."

כשהגיע אותו סוחר לפשיסחא, אמר לו רבו: "שמעתי מה שעשית, איך חילצת את הסוחר מאסונו, אבל יש לי ביקורת על כך ששיתפת גם אותו במגבת -

כי חסד, יש לעשות בשלמות!"

(והגדת)

"רופא ירפא" (שמות כא, יט), מכאן נתנה רשות לרופא לרפא (בבא קמא פה ע"ב). על הרופא לדעת, שלא התעודה הממוסגרת שבלשכתו ולא רשיון משרד הבריאות העניקו לו את הרשות לרפא. "מכאן", מהתורה ומנותן התורה, מקבל הוא את רשיונו!

ואספר -

לפני כמה שנים אבדתי את השמייע באזני, לא אליכם. חידק התבית, ומאן לעזוב, אין לי טענות עליו. הגמרא אומרת (עבודה זרה נה ע"א) שכאשר שולחים חולי, משיביעים אותו מתי יצא ועל ידי מי. כנראה קיבל רשות להשאר. הרופא, מכל מקום, טיפל במסירות. יום אחד שאל: "כבוד הרב, מדוע כתוב (קדושין פב ע"א) טוב שברופאים לגיהנום?"

ראה שלא ענית, והבין שלא שמעתי. חזר על השאלה בקול גבוה יותר. בתנועות שפתיים מודגשות. לא ענית.

הבין שחלה הרעה בשמייע, וחזר בצעקה. כל המחלקה שמעה. אם אמשיך לשנותק יביא צידו הגברה. אמרתי: "שמעתי, שמעתי".

"אז למה אינך עונה?"

"כי מה זה נוגע לך? תביא את הטוב שברופאים, ואענה לך..."

הוא לא נפגע, הבין שזו בדיחה. לרגע לא עלה בדעתי שבאמת אינו הטוב שברופאים.

"וכעת ברצינות", ביקש.

ראיתי שקל יותר לענות לו מאשר לשכנעו שיש רופאים מומחים ממנו. אמרתי לו: "פרושים רבים יש, ואומר לך אחד מהם -

רופא קטן, ידוע שכוחו מוגבל. מבקש הוא עזרת שמים ברפואתו, ומכוון בברכת "רפאנו" שבתפילת שמונה עשרה. אבל הטוב שברופאים סבור שהוא

כל יכול, ובידו לרפאות גם בלי עזרת שמים, ולפיכך אינו מכוון ב"רפאנו". ונמצא שגביו יש רק שבע עשרה ברכות, כמנין "טוב". ולכן שולחים אותו לגיהנום, כי סומך הוא על עצמו בלבד -

ולכן התכוונתי כשאמרתי שאינך הטוב שברופאים. כי יודע אתה שאינך כל יכול. והראיה, שעדיין איני שומע..."

הגמרא (עבודה זרה נה ע"א) דורשת, מאי דכתיב "מכות גדולות ונאמנות, וחליים רעים ונאמנים" (דברים כח, ט), רעים בשליחותם ונאמנים בשבועתם.

שבשעה שמשגרים יסורים על האדם משיביעים אותם שלא ילכו אלא ביום פלוני, ולא יצאו אלא ביום פלוני ובשעה פלונית ועל ידי פלוני ועל ידי סם פלוני -

בליטא חי יהודי שקט ורגוע, שעסק לפרנסתו במסחר. מידי שנה בשנה היה היהודי לווה סכום כסף גדול, נוסע ליריד לקובנא, שם היה מחדש את כל מאגרי הסחורה שלו, ובמהלך השנה כולה היה מוכר את הסחורה שקנה, מכסה את ההלוואה שלקח, ומפרנס בכבוד את בני ביתו.

באחת השנים, לאחר שדאג לעצמו להלוואה, נפל היהודי למשכב, ושוב לא יכול היה לנסוע ליריד כהרגלו. בלית ברירה קרא לאשתו ואמר: ראי נא, יש דברים שאיני יכול לותר עליהם, ובכל זאת אין ביכלתי לנסוע, לכן אבקשך לקחת את הכסף ולנסוע במקומי.

האשה הסכימה, האזינה בתשומת לב לכל ההוראות שנתן לה, נטלה את הכסף וצררה אותו בשתי ציריות, הכניסה לתיקה - והלכה.

ההמולה שקדמה את פניה של אשה זו, אשר מעולם לא יצאה מן הכפר, גרמה לה לאבד את עשתונותיה, והיא צנחה תחתיה מעולפת. דקות ספורות שכבה

כך, עד שרוחה שבה אליה, ומאחר שידעה שאין לה כל בררה אחרת, קמה והחלה ללכת.

היא טייל בין הדוכנים, עד שמצאה מוכר, שנראה היה לה שנתן לסמוך על המלה שלו, החלו להתמקח אתו, וכששניהם הגיעו לעמק השוה, פתחה את

תיקה כדי להוציא משם את הכסף, ולחרדתה היא מגלה ש... אין כסף...

איפה הכסף? ידיה רעדו כששפכה את תכולת התיק על הארץ, אולם כל החיפושים לא העלו דבר. אין כסף - - - ככל הנראה, כשהתעלפה, נפל הצרור, ומישהו זדון לב נצל את המצב, לקח אותו והלך... הכסף כלל אינו שלי! -

החלה האשה זועקת - מה יהיה על ילדי הרעבים ועל בעלי החולה!?

צעקותיה משכו תשומת לב משאר הנוכחים, ולא חלף זמן רב, עד שהגיעה עדות מהימנה על אדם שנראה מרים את הכסף. כשהגיעו אליו שאלה

אותו האשה: "מצאת את הכסף?" "כן" - השיב האיש - "אבל הוא שלי..."

"הוא היה עטוף בשתי ציריות" - נתנה האשה את הסימנים. "כן" - הסכים המוצא - "אבל הלכה היא, שאדם שמצא כסף בעיר שרובה גויים הוא שלו,

משתי סבות: האחת, משום שמסתבר שהמאבד הוא גוי, והשנייה, משום שככל הנראה המאבד התייאש, כי שער שגוי ימצא את זה ולעולם לא יחזיר. ואם זו ההלכה, הרי שהכסף שמצאתי שייך לי בדין! ואין שום סיבה שאחזיר

לך אותו".

האשה צעקה: "רחם עלי, הכסף אינו שלי!" אבל הוא בשלו.

לבסוף הלכו שניהם אל רבי יצחק אלחנן ספקטור, רבה של קובנא. הרב שמע על טענות האשה, ולאחר מכן את דברי המוצא, שטען: "היא צועקת שארחה עליה, ואני כמוכין, מרחם עליה, אך לא יותר מאשר אני מרחם על ילדי שלי..."

חלילה לי מלגעת ברכות שאינו שלי, אבל רכוש שמצד ההלכה הוא שלי - אין סיבה שאותר עליה משום רחמים... בביתי ארבע בנות מתבגרות, וסבור אני

שהרחמים עליהם קודמים לרחמים על אותה אשה זרה".

רבי יצחק אלחנן הורה לו להחזיר מיד את הכסף ואמר כי אחר כך יסביר לו מדוע, ואכן לאחר שהחזיר אמר לו: "כל הסיבה לדין 'הרי אלו שלי' הוא משום

שבדאי הבעלים כבר התייאש, אך במקרה זה הכסף אינו של האשה, אלא של בעלה, ומאחר שבעלה כלל אינו יודע שהוא אבד את הכסף, אין היא בעלת

הבית על היאוש כלל! וממילא הכסף אינו שלך!"

בשלב זה הרים ה"חזון איש" את עיניו קדשו אל הבחור השבור שמולו ואמר: "וכי אתה בעל הבית להתייאש? וכי אתה בעל הבית על העולם? הלא העולם הוא של הקב"ה, וכל זמן שהוא הבעלים, הרי שאין מקום ליאוש כלל!"

"מכח זה" - סיים רבי יעקב גלינסקי את ספורו - "אזרתי את האמונה והבטחון שאם הקב"ה רוצה שאעלה על המטוס, אין מקום ליאוש! הוא הבעלים - והוא המחליט!"

ואף אנו צריכים לדעת, שאין מקום ליאוש על מצבו, הבה ונתן לבורא העולם

'לסדר' את העולם באופן הטוב ביותר, ונתמקד במה שאנו צריכים לעשות - בידיעה שאין לנו חיים ללא התורה הקדושה, ובדבקות האמתית באבינו

שבשמים.

(ומתוק האור)

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (שמות כא, א), אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: לא תעלה על דעתו לומר, אשנה להם הפרק וההלכה שתים או

שלוש פעמים עד שתהיה סדורה בפיהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופרושו. לכן נאמר: "אשר תשים לפניהם", כשולחן הערוך ומוכן

לאכול לפני האדם (רש"י).

לא מוכן.

משה רבינו יושב ומשנן, לא רק שתים ושלוש פעמים אלא ארבע (ערובין נד ע"ב). וכעת שיתעמקו וישכילו, יחתרו לטעמים ולהשלכות, "ישוטטו רבים

ותרבה הדעת". וכי מה יש להם לעשות, לדור דעה אוכלי המן שלא חסרו דבר. שיעמלו קצת! אם יתקשו, ויגיעו למבוי סתום, שיבואו...

ולא, אלא על משה רבינו להטריח עצמו ולהבינם טעמי הדבר ופרושו!

מדוע - לדעתי, אין זה דין פרטי בתלמוד תורה, אלא דין כללי במצות החסד, וחובת ההליכה בדרכי הבורא.

ששנינו (ערכין טז ע"ב) עד היכן תכלית יסורים, אפילו הושיט ידו לכיס ליטול שלש מטבעות ועלו בידו שתים, וחייב לטרוח ולהשיב שוב ידו לכיס -

וכבר יסורים הם!

הרופא אינו אלא שליח ההשגחה להסיר את המחלה, ותו לא! יש לו להחזיק טובה לעצמו בדיוק כפי ש"יום פלוני ושעה פלונית" יכולים להחזיק טובה לעצמם, שבהם טרה המחלה!

ואספר על מקרה שהכעיס אותי. הייתי באיזו שמחה, ושולחן המזרח' היה מלא וגדוש בגדולי תורה, ראשי ישיבות ורבנים, לא היה מקום לתקוע סיכה, כמו שאומרים. ואז נכנס רופא דתי, בכזו הרגשת חשיבות. ואיך לא, אם בעל השמחה מיהר לקראתו: "הו, איזה אורח, רבי פלוני, תודה שהגעתם, איזה כבוד". ומיד, כמוכן, לשולחן הכבוד. אבל הוא מלא וגדוש. הקים ממקומו ראש כולל נכבד, והרופא עומד וצופה, שהרי אין דבר טבעי יותר. חסד עשה, שהסתפק במקום אחד!

זה קומם, בגלל הפגיעה בכבוד התורה. ולא פחות מכך העיד על אפיו של האדם. כי מי שבטוח שהכל חייבים לפנות לו מקומם ודאי לא יפנה למתחרהו בבקשת ייעוץ ושאלה לחוות דעת, שהרי הוא ואין בלתו. וזו הסיבה ש"טוב שברופאים לגיחנם". מי שבטוח שהוא הטוב והנעלה מכולם! בקשו שאדבר, אומר כמה מלים.

קמתי ואמרתי: "יש, ברוך השם, רופאים משלנו, שומרי תורה ומצוות. אינם מתיימרים להיות פוסקי הלכות וגדולי הדור, ועם זאת קוראים להם ברוב כבוד רבי פלוני. שיהיה. אבל יש לי שאלה: היה רופא מומחה שהיה גם גדול הדור, "רבנו שבבבל" (חולין צה ע"ב), שמואל - מדוע לא כינוהו רבי שמואל, האם נופל הוא בחשיבותו מהרופא דנן?!"

ובענין זה אספר -

הייתי פעם במסיבה אחת עם דוקטור משה רוטשילד הי"ו, מייסד בית הרפואה "מעייני הישועה". נשאתי דברים, והזכרתי את מאמר שמואל: נהירים לי שבילי דרקייע כשבילי נהרדעא, עירו. ותמהתי: גם איני יכול לומר שנהירים לי שבילי רקייע כשבילי בני ברק. כי עשרות שנים אני מתגורר בה, ואיני מכיר את רחובותיה! מהיכן הכיר שמואל את סמטאות עירו? לכאורה, לא היה עליו להכיר אלא את הדרך מביתו לבית המדרש!

ושותי תשובות בדבר. הראשונה: שהיה ראש ישיבה. וממילא הוצרך לדפוק על פתחי נדיבים, והכיר כל הכתובות. והשנייה, שהיה דיין מומחה לדיני ממונות. וממילא הכיר כל הבניות החריגות בעיר, זה הזיק את שכניו ברחוב פלוני בהיזק ראה, ולזה לא נתנו לבנות על הגג... כולם הגיעו אליו, שיפסוק ביניהם בדיני תורה...

התערב דוקטור רוטשילד ואמר: לדעתי הסיבה מפני ששמואל היה רופא (בבא מציעא פה ע"ב), ורופא חייב לדעת את כל רחובות וסמטאות העיר, שלא יתמהמה כשיקראוהו באופן בהול!...

על כל פנים, חוזר לענייננו: מדוע שמואל, שהיה גם ראש ישיבה, גם דיין מומחה וגם רופא נודע לא זכה שיקראוהו: "רבי שמואל", והרופא דנן זכה לכך?!"

אח, כמה זרחו פניו, חשוב הוא משמואל האמורא!

המשכתי ואמרתי -

"אבל, רבותי, התשובה נתנה לנו במשנה מפורשת! אבדת רבו ואבדת אביו, אבדת רבו קודמת. שאביו הביאו לחיי העולם הזה, ורבו מביאו לחיי העולם הבא (בבא מציעא פ"ב מ"א).

מעתה, שמואל היה רופא שהביא את החולים לחיי העולם הזה, לכן כינוהו רבי. אבל יש רופאים שמביאים את חוליהם לחיי עולם הבא, ונאה לקרותם רבי!"

(והגדת)
ישנה בתורה מצוה, בדיני נזיקין ... כאשר אדם נתפס גונב שור או שה, טבחו ומכרו... משלם תשלומי ארבעה וחמישה... למה משלם תשלומי ארבעה וחמישה ?

מביאה הגמרא (מסכת ב"ק ע"ט, ב)- אמר רבי מאיר בא וראה כמה גדול כח של מלאכה שור שביטלו ממלאכתו חמשה שה שלא ביטלו ממלאכתו ארבעה השה לא עושה שום דבר... רק יושב בשדה כל הזמן, ואוכל סביונים... אבל השור, אתה לוקח אותו וחורש איתו... ביטלת אותו ממלאכה/ גנבת אותו... אתה משלם תוספת לקנס, על זה שביטלת את השור ממלאכתו... לכן אתה משלם על השור, פי חמש.

אמר רבן יוחנן בן זכאי בא וראה כמה גדול כבוד הבריות שור שהלך ברגליו חמשה שה שהריכו על כתיפו ארבעה

בדיוק להיפך... על שה אתה מקבל הנחה של עשרים אחוז... על שור אתה משלם פי חמש... גם על שה היית צריך לשם אותו דבר, רק עושים לך הנחה... למה עושים לך הנחה ???

כי ברגע שהגנב גנב את השה... הוא שם אותו על הכתף... הוא התבייש... על בוששה, קיבלת הנחה של עשרים אחוז!

היות "והתבזה" ... זה מבייש לקחת כיבשה על הכתפיים... לכן, אתה מקבל הנחה של עשרים אחוז...

כאן לומר את האמת... קוראים את הדברים האלו... ולא מבינים מה כתוב כאן... "השה, סוחבים אותו על הכתפיים... מקבלים הנחה של עשרים אחוז!" זה ביזיון לקחת שה על הכתפיים!

גדול הדור... משה רבינו... לקח שה על הכתפיים... כך כתוב במדרש! משה רבינו התבזה!

אמר הקב"ה - מי שידוע כך להנהיג את הצאן, הוא יהיה מנהיג של כלל ישראל!

גדול הדור לוקח כבשה על הכתפיים... בוששה !!

נגיד כשמשה רבינו עשה את זה ... זה לא היה בוששה... אבל היום זה בוששה ... למה ?

תלכו ותראו היום, כל מי שמתעסק בחקלאות, רוצה לקחת כבשה... הכבשה לא רצה... אין לה כוח...

אם תלך בקצב שלה, יגמר לך היום... מה עושים ?

מרימים אותה על הכתפיים... שתי רגלים ימינ... שתי רגלים שמאל, והולכים! איזה בוששה יש לגנב בזה ?

ר' יוחנן בן-זכאי אומר - בוששה. על בוששה עשרים אחוז פחות...

אני רוצה לשאול אתכם - כל בוששה זה כמה ?

גנב עולה על המרזב... תופסים אותו... נקרעו לו המכנסיים...

הוא מגיע לשופט "כבוד השופט, אל תשאל איזה ביזיונות... ירדתי מהמרזב, נקרע לי המכנס... בבקשה ממך, עשרים אחוז הנחה..." ©

מה זה ?! ממתני קריטריון לגבי העונש, זה תלוי אם הוא התבייש או לא ?!

יגיד לו השופט "אל תעלה על מרזבים... לא יקרעו לך המכנסיים... לא תצטרך להתבייש !"

אדם ביזה את עצמו ! מה זה ההנחה הזאת ?!

ר' אליהו לופיאן מעמיק את השאלה, ואומר עוד יותר - אם הוא גנב, אז מגיע לו עונש כפול ! איך אתה לא מתבייש לגנוב ?!

אם אתה רואה שהוא סוחב על הגב את השה, זאת אומרת שהוא לא התבייש ! מילא, אם הוא היה מכניס לתוך שק... אז באמת, אתה מבין שהוא מתבייש... אבל הוא סחב אותו על הגב, איזה בוששה יש לו ?!

בא ר' אליהו לופיאן, ואומר יסוד נורא... שרק "אבי תורת הנפש" יכל לומר דבר כזה... אלו דברים שכנראה, נשגבים מבינתנו ...

אומר ר' אליהו לופיאן - תדע לך, אדם ששואל שאלות כאלה, זה אדם שלא יודע מה נעשה בליבו של אדם...

אדם מסתכל בעיניים, כמו שכתוב בספר שמואל {שמואל א' טז, ז} כי האדם יראה לעיניים וה' יראה ללבב... רק הקב"ה רואה, מה נעשה בליבו של אדם.

אומר ר' אליהו לופיאן - כל גנגסטר- ראש עבריינים, שנראה לך כמו מלך העולם... יש לו מרצדס עם גג פתוח...נועל נעלי קרוקודיל... הולך עם מלבורו... גורמטיים ו"חיי" על הצוואר ... תדע לך, כשהוא נמצא בארבע אמנות בביתו, הוא מרגיש אכול על תפקידו "איך אני נראה כגנב... איך מסתכלים עליי בחוץ..."

כשהוא בא לשוק הכרמל... שזה ה"מעוז" שלו... אז כולם רועדים וצועקים "הכל בזול...הכל בזול", כי ה"שריף" הגיע... אבל כשהוא הולך הביתה, והוא נמצא בתוך ארבע אמותיו... ולמטה נמצא השוטר, שמפחד שלא עוד רגע ישלחו לו טיל לאו, וירימו לו את הבנין ...

כשהוא יושב עם אשתו והילדים, הוא מתבייש במצב שבו הוא נמצא !

אלה הדברים שכותב ר' אליהו לופיאן.

עפ"י הדברים האלה, נוכל להבין בע"ה, את המשך הדברים שהוא כותב בספר לב אליהו:

כותב ר' אליהו לופיאן - בא ואסביר לך, רק הקב"ה ... שהוא שברא את האדם, ויודע את טבעו, יכל לקבוע הלכה כזאת, שהגנב שהתבזה, מקבל עשרים אחוז פחות בעונש, כי הוא התבזה...

אתה כלפי חוץ, לא רואה כלום... אתה לא רואה עליו שום בוששה... הוא סוחב עליו את הכבש כמו כולם... אבל אני הקב"ה, שאני יודע מה שבלבו של אדם, אני אומר לך... האדם הזה בוש ונכלם כשהוא חוזר הביתה !

דע לך, בלב שלו פנימה, האדם הזה אכול ! כשהקב"ה מודד עבירה, ומודד מצוה... הוא מודד אותה לפי הצער, לפי העלבון, ולפי ההנאה שהיה לו, הן בעבירה והן במצוה.

אומר ר' אליהו לופיאן - שמעתי בר' איצ'לה בלזר, ששאל שאלה עצומה - ארוסה שזינתה, דינה בסקילה... ונשואה שזינתה, דינה בחנוק...

שאל ר' איצ'לה בלזר - זה בדיוק ההיפך, הרי ארוסה עדין לא גרה אצלו, העונש שלה יותר חמור ?! למה זה בדיוק להיפך ?

אמר לי ר' איצ'לה בלזר - היסוד, של ההנאה בעבירה... גם זה בא בחשבון. בשעה שהיא ארוסה, היא יכלה ליהנות ממעשה העבירה, כי אין אימת בעלה עליה... אבל כשהיא נשואה, אימת בעלה עליה, ההנאה בעבירה לא היתה מושלמת !

הקב"ה בוחן כליות ולב, ברבדים הכי נמוכים... להבין כל עבירה, כמה הנאה היה בה, גם חרטה היה בה, כמה צער היה בה... כל דבר בא לידי מנין... והדבר הוא דק מן דק ע"י נבדק.

אם כך זה בעבירה, על אחת כמה וכמה, במצוה !

ולא יבוש מפני המלעיגים עליו - אדם הולך לעשות מצוה, והוא מתבזה בקיומה של מצוה... אדם עושה מצוה, ויש לו צער בקיומה... אומרת המשנה (מסכת אבות, כג) לפום צערא אגרא טוב אחד בצער, ממאה שלא בצער !

נוכל להוסיף על זה, עוד נדבר אחד:

בפרשת השבוע שלנו, פותחת הפרשה בעבד עברי שנמכר בגניבתו ...

גנב שנתפס, ואין לו ממה לשלם את הגניבה... מוכרים אותו לעבד... מי קונה עבד ???

אדם שהוא בעל מעמד... אדם מרומם מעלה... למה ?

כי חז"ל אומרים, שאדם שקונה לעצמו עבד, קונה אדון לעצמו.

אומרת הגמרא (מסכת קידושין כ, א)- (דברים טו-טז) כי טוב לו עמך עמך במאכל ועמך במשתה שלא תהא אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש אתה ישן על גבי מוכים והוא ישן על גבי התבן

מכאן אמרו כל הקונה עבד עברי קונה אדון לעצמו

רבתי, זה דבר שלא יאומן...

ראש חודש... אדם רוצה לקנות לכל המשפחה לחמניות... הוא מגיע למאפיה...
נשארה רק לחמניה אחת ולחם שחור... "נו לפחות לחמניה אחת..."
יושבים מסביב לשולחן... "מי אוכל את הלחמניה?"
"אבא אני, אבא אני... אני אבא..." ויושב העבד ליד...
"היות ויש רק לחמניה אחת... יקבל אותה אדוננו הגנב!"
נותנים לגנב לאכול... הוא נמצא כרעע בשיקום... ברוך ה'... שולחן של ראש
חודש... מביאים לשולחן פאנטה כתום!
כל החודש, שותים רק מים עם פטל... בראש חודש, שותים פאנטה כתום!
יש בקבוק אחד פאנטה כתום... השאר מים עם פטל...

"אבא, אני רוצה! אני רוצה! אבא אני!"
"קודם כל, נותנים לגנב..."

לקחו את כל הכריות בבית... הלכו להוסיף להם נוצות... נשארה בבית רק כרית
אחת... מי ישן על הכרית?
"בבקשה בעל הבית... תיפרד מהכרית... הגנב ישן על הכרית"
"אני ישן בלי כרית, והוא ישן עם כרית!?"
"כי טוב לו עמך" ©

אבל אם תיקח את הכרית, ותשים אותה בצד... אף אחד לא ישן עליה!
אומר תוספת – אם אף אחד לא ישן עליה, זו מידת סדום... תן את זה לגנב, הוא
ישן על זה!

נשאלת השאלה – הדבר הזה לא מובן... אם יש רק כרית אחת בבית... והבן שלי
מבקש ממני "אבא, תן לי את הכרית"... אני מחויב לתת לו את הכרית?
ודאי שלא...

אז למה לעבד אני מחויב???

אומרים המפרשים יסוד נפלא – הבן שלך, אם לא יקבל את הכרית, הוא לא
ירגיש מבוחז... אבל העבד, אם הוא לא יקבל את הכרית, לא רק שהוא יגיד "אין
לי כרית ולאדון יש כרית"... אלא הוא יגיד גם "אני עבד, אני מושפל, אני גנב
משפלים אותי!!!"

והתורה הרוצה להשפיל בן-אדם, גם כשמדובר בגנב... ותשימו לב, כמה
התורה נזהרת, בתורתו של גנב... כמה התורה נזהרת, בבן הזה שסרח... כמה
התורה דואגת לשקם אותו...

לאחר ההקדמה הנפלאה הזאת, של דברי רבותינו, נוכל בע"ה להגיע לנקודה
המרכזית שאנחנו רוצים לדבר היום:

ישאלו את האדם – מה יותר גרוע, למות או להתבייש?

יש לך אפשרות להתבייש חמש דקות... או לחיות... או שתגיד לו "אם אתה הולך
לבייש אותי... אני מעדיף לא לחיות"... מה יותר טוב לאדם?
לכאורה, עדיף להתבייש חמש דקות... ולהמשיך לחיות...

זה כמו שאדם בא לטיפול שיניים... אומרים לו "תשמע, נגמר החומר הרדמה"
מה אפשר לעשות?

"בסדר... יכאב חצי שעה... מה אפשר לעשות... יעבור" ©

בואו נראה, כיצד רבותינו מתייחסים לענין הכלימה, מול המוות:

אני אומר לכם גמרא... אני לא מבין אותה... אבל זה גמרא, קודש קדשים...
הגמרא במסכת תענית {כג, א}, מספרת סיפור...

חוני המעגל שאל את עצמו שאלה – נאמר בפסוק {תהילים כנו, א} שיר
המעלות בשבט ה' את שיבת ציון היינו כחלמים...

אמר חוני - שיבת ציון זה שבעים שנה... היינו כחלמים! אפשר לחלום שבעים
שנה!?

אמר לו הקב"ה – שאלת שאלה? תקבל תשובה... אבל תשובה מעשית...
תמתין...

חוני הולך ברחוב... רואה בן-אדם אחד עם טוריה, נוטע עץ חרובים... "סליחה,
בשביל מה אתה נוטע את העץ חרובים הזה? אתה יודע מתי זה יוציא לך פירות
?! רק עוד שבעים שנה! הרי אתה כבר לא תהיה בעולם הזה... בשביל מי אתה
נוטע את זה?"

"אתה צודק, אבל כשאני הגעתי לפה... היה כאן כבר עץ חרובים אחד לבלבב...
אז מישהו זרע את זה פה... הוא גם ידע שהוא לא יהנה מזה... אז יוצא שהוא
עשה את זה בשבילי... אז גם אני עושה את אותו דבר... לבאים אחריו..."

חוני ממשיך בדרך... נכנס למערה... אוכל לחם, ונרדם... שינה שנמשכת
במערה, שבעים שנה...

המהרש"א אומר, שבינתיים יצאה שמועה, שהוא מת במלחמה...

חוני מתעורר כעבור שבעים שנה... הוא לא יודע כמה זמן עבר... מוציא את
הראש מהמערה... מה עושה דבר ראשון?
הולך הביתה!

בדרך הוא עובר באותו מקום, שנטעו בו את העץ חרובים... והוא רואה מישהו
שעוטר שם... "סליחה, זה אתה נטעת את העץ הזה?"
"אני?! לא... זה הסבא שלי ז"ל נטע אותו"
"הסבא שלך?! אני זוכר שהוא נטע את זה רק... ואו... ישנתי שבעים שנה!"
חוני מגיע הביתה... מסתכל על הדלת... רואה 'משפחת המעגל'... דופק בדלת...
פותחים את הדלת...
"שלום... איפה אבא?"
"אבא נפטר..."
"מי אתה?"
"אני הנכד של חוני המעגל"

חוני מחויך מאוזן לאוזן... "אני חוני המעגל!!!"

"בואו ילדים תסגרו את הדלת... שלא תעזו שוב פעם לפתוח את הדלת לזרים
!!!" ©

אתמול היה כאן מישהו... אסף כסף... אמר הוא אליהו הנביא... היום בא
מישהו... אמר שהוא חוני המעגל... טוב... שיחררו את כולם בבת אחת... ©
טוב... חוני המעגל הולך... לאיפה?
לבית המדרש...

הוא מגיע... מתיישב... בן פורת יוסף, הבית מדרש מלא... הרב מקשה קושיות...
פתאום התבארו לרב כל השאלות... הוא נתן צעקה "מאיירים הסוגיות, כמו בימי
של חוני !!!"

*אין לנו מושג מי היה חוני... חז"ל אומרים, שמה שהיה מבקש מאת ה', היה
מקבל!

מגיע חוני לרב בבית המדרש, ואומר לו "אני חוני !!!"

"חוני !!!... תראה... אתמול היה פה מישהו, דומה לך... אמר שהוא אליהו
הנביא... תקשיב... קח שקל, ותהיה בריא" ©

זה לא כמו היום, שיש בבית את התמונה של סבא... פעם זה לא היה... לא היו
תמונות! מאיפה הוא יודע שהוא חוני?

יוצא חוני מחוץ לבית המדרש, ומבקש מהקב"ה בקשה "ריבוננו של עולם... אני
הולך לישון הלילה... קח אותי מפה... תהרוג אותי"
זה מה שאומרת הגמרא - או חברותא או מיתותא...
לא מבין את הגמרא הזאת... אני יגיד לכם גם למה...
נגיד שלא מאמינים שהוא חוני... הוא מגיע הביתה... "אני סבא חוני"... סוגרים לו
את הדלת בפנים... בסדר...

הולך לבית הכנסת... "אני חוני" ... "אתה לא חוני!"

אהא, מקודם הוא אמר "מאיירים הסוגיות, כמו בימי של חוני"...

בסדר... אז הוא שמע שאמרתי חוני... אם הייתי אומר את זה על רב פפא, הוא
היה אומר שהוא רב פפא...

אתה יודע מה? אתה לא חוני המעגל... מהיום תקרא לעצמך אברהם ברקוביץ'
...

תלך לישוב הסמוך, שמה לא מכירים אותך... "יש חדר להשכרה?"

ישאלו אותך "איך קוראים לך?"

"אברהם ברקוביץ'"... יתחיל את החיים שלו מחדש...

יכנס לבית המדרש... יתחיל את כל הש"ס מחדש... רק היישוב ידרוש... והוא
יקשה עליו קושיות!

יגיד הרב "תשמע... הברקוביץ' הזה... חריף! איפה למדת קודם!?"

אז נשאלת השאלה - מה זה משנה איך קוראים לך, חוני או אברהם ברקוביץ'!
תשב ותלמד!

אבל כך כתוב בגמרא, שחוני ביקש "ריבוננו של עולם, אני מבקש שתיקח אותי
מכאן" ... למה לקחת אותו מפה?

עפ"י מה שמבינים המפרשים בגמרא, בן-אדם זקוק להערכה... הכבוד של
האדם, זה החיים שלו...

ודאי שאנחנו צריכים לברוח מהכבוד... אבל כל אחד יודע את ערכו, הוא יודע
את מה שהוא שווה...

אחד שהוא רופא שיניים... הוא לא צריך להתגאות... אז הוא רופא שיניים!
להבדיל אלף אלפי הבדלות... מגיד שיעור... הוא צריך להתגאות שהוא מגיד
שיעור!?

לא! הוא יודע שיש לו תפקיד מסוים... הוא לא צריך להתגאות בזה...

אבל כל אדם זקוק להערכה, שיעריכו אותו! ההערכה של האדם, זה החיים
שלו... וכשלוקחים ממנו את הדבר הזה, שזה הכבוד המינימלי, את ההערכה של
האדם... האדם מעדיף למות!

זה מה שאמר לנו חוני...

(ברוך שאמר)

בדרך הדרוש

הגנישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל המזוזה (כא פסוק ו) ברש"י ורצע אדוניו את אונו הימנית או אינו אלא שמאלית תלמוד לומר און און וכי. ויש לדרוק מאי קושיא הוא זאת או אינו אלא שמאלית הלא כל המצות סתם בתורה הדין נותן להיות בימין כמו שמצונו לענין כמה דברים. ויש לפרש על פי מה דאיתא במדרש רבה בשיר השירים על הפסוק ישקני מנשיקות פירוש דבשעת מותן תורה היה הדיבור יוצא מימיו של הקב"ה לשמאלן של ישראל וכו' עיין שם. נמצא הדיבור לא תגנוב דמחמתו נרצע שמע האון

שמאל אם כן הוה אמינא דשמאלית תרצע משום הכי צריכים ללמוד הגזירה שוה. (הנוכת התורה)

וכי יוד איש על רעהו להרהר בערמה מעם מובחי תקחנו למות (כא, יד) ותמוה, ונ"ל דילפינן דאולין בתר רובא מרישא של עולה ולא חיישין דילמא טריפה וכן מי שהרג הורגין אותו ולא חיישין דילמא הנהרג טריפה, וזה הפירוש מעם מובחי שממש ילפינן דאולין בתר רובא, תקחנו למות, וכוה מפורש ההמשך: ומכה אביו ואמו מות יומת, שהרי זה שפלוני הוא אביו ג"כ סמכין על הרוב.

אם כסף תלוה את עמי את העני עמך (כב, כד) נקדים מה דאיתא בגמ' דכבא מציעא (דף ע"ה) שלשה צועקים ואינם נענים ואחד מהם המלוה את חבירו שלא בעדים, ואיתא בפסוק מותן בסתר יכפה אף דהיינו שיתן צדקה בסתר, והשתא אתי שפיר אם כסף תלוה את עמי כלומר צריך להיות בפני עמי דהיינו עדים אבל את העני אם אתה נותן לעני צדקה עמך תתן בסתר. (מדרש יונתן).

ליקוטים נפלאים פרשת משפטים

אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לא תעלה על דעתך לשנות לפניהם כמה פעמים עד שתהא סדורה בפיהם כפי שנמסרו לך הלכותיהן, ותאמר איני מטריח עצמי להסביר להם טעמי הדבר, לכך נאמר אשר תשים לפניהם, כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם (רש"י).

והכוונה היא כי כשם שכשמאכלים ילדים קטנים צריך לפרור להם את האוכל הדק היטב, וישנם מאכלים שצריכים גם להמתין, כן ציוה הקדוש ברוך הוא את משה שעל אף שהוא הבין את עומק התורה אבל עבור עם ישראל צריך לפרט את התורה לפרטיה, לפרור להם את חלקי התורה הנעימה לפירוורים, כשולחן ערוך שצריך רק להכניס לפה. (לבוש יוסף)

"ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם" (כא, ד)

כותב רבינו האור החיים הקדוש שאדם שמתלהב בעבודת קונו, ואינו רוצה להיפרד מהנשמה שלו, כי רוצה להמשיך לעבוד את ה' גם באפיסת כוחותיו, מקבל שכר כאילו חי כל ימי עולם ועבד את ה', כי מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה. והוא מרומז בפסוק 'ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אשתי ואת בני' שהוא אוהב את הנשמה הנקראת 'אשה', 'ואת בני' הם המצוות ומעשים טובים, 'ועבדו לעולם' שיקבל שכר כאלו עבד את השם יתברך כל ימי עולם.

"וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים אם רעה בעיני אדוניה... והפדה... אם אחרת יקה לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע... ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף" (כא, ד)

התורה הקדושה צועקת כאן מעומק הלב על אורך גלות ישראל, וכפי שרבינו האור החיים הקדוש מפרש והולך ברמז הפסוקים, וכדלהלן:

'וכי ימכור איש' הקדוש ברוך הוא שנקרא 'איש', 'את בתו לאמה' מכר את כנסת ישראל הנקראת 'בתו' שתלך בגלות ותהיה 'לאמה' אצל הגויים, ושואלת התורה מדוע 'לא תצא כצאת העבדים'? שהרי עם ישראל כבר בגלות קרוב לאלפיים שנה, ומדוע שונה מכל אמה היוצאת לאחר שש שנים?

ולמרות 'אם רעה בעיני אדוניה', שהיא ממשיכה לחטוא, אי אפשר לקרוא לה 'רעה' כי היא בגלות וצער וזה מכריח אותה לחטוא, והקדוש ברוך הוא יוכל לבחון הדברים רק לאחר שיקיים 'והפדה' שיפדה אותה מהגלות, ואז

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א)

צריך אדם לשים את משפטי האלוקים לפניו. עליו להקדיש את כל ה"אני" שלו בעבור המשפטים ולמסור את נפשו עליהם. וזה שאומר הכתוב: "לפניהם" - שיעמידו את המשפטים לפניהם, לפני קיומם העצמי... (קול שמחה)

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א)

מה הראשונים מסיני אף אלה מסיני. (רש"י) כדי שלא יהיו אנשים סבורים, כי מכיון שהמשפטים הם בעלי אופי הגיוני ומחויבים לפי השכל, אינם איפוא מצוות אלוקיות אלא יצירות אנושיות - על כן העידה התורה, שהם "מסיני" כדוגמת מצוות אחרות שהן בבחינת חוקים ויש לקיימן רק מפני רצון השם-יתברך ולא משום שהשכל מחייב אותן... (חידושי הרי"מ)

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א)

אשר תלמדם לא נאמר, אלא תשים ופירש רש"י כשולחן ערוך ומוכן לפני האדם. אחד מחסידי הרי"ם הקדוש זי"ע התנצל לפניו, אודות שכחה שיש לו והוא שוכח מה שלומד. אמר לו הרי"ם, הזדמן לך פעם שלקחת הכף לאכול ושכחת לשים הכף בפה רק נתת את הכף תחת האוזן? ענה החסיד הנ"ל איך יתכן לשכוח איך לאכול ושלם ליתן האוכל לפה, אשר בזה כל החיות של האדם, אמר לו הרי"ם, אם כן איך יתכן שאתה שוכח התורה אשר בזה תלוי כל חיות האדם, כי מזון הנשמה הוא כמו האוכל שהוא מזון הגוף, וזה שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קיט, צג) לעולם לא אשכח פיקודיך כי בם חייתני. (בית יצחק)

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א)

תשי"ם נוטריקון ש'שת ימים ת'עשה מ'לאכה, רמז שדנין רק בימות החול ואין דנין בשבת. ויש לומר בצחות הטעם, כיון שאמרו חז"ל שהדיין צריך לראות בשעת הדין כאילו גהינום פתוח תחתיו, אם כן אי אפשר לדון בשבת כיון שגם הגהינום שובת בשבת קודש.

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א)

לעי"נ
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת משפטים

"ורפא ירפא..." (כא, יט)

אצל הקב"ה נאמר (בשלח טו, כו) "אני ה' רופאך", פעם אחת. ואילו אצל רופא בשר ודם כתוב ורפא ירפא - פעמיים. בא לומר בפעם הראשונה הוא מקלקל ואחר כך מרפא מה שקלקל. (בשם הרב ר' חיים עוזר גרודז'ינסקי)

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (כא, יט)

המילה "שבתו" מרמזת כאן לשמירת שבת כהלכתו, והיינו "רק שבתו" אם ייתן את "שבתו" שזהו שבת "לה" ויזהר בכל הלכות שבת ודקדוקיה ומצוותיה, אזי יזכה ש"ורפא ירפא" שהקב"ה יגמול לו כמעשיו וירפא אותו מכל נגע ומחלה, ולכן אף נהגו בכל תפוצות ישראל לברך מי שבירך לחולה דווקא בשבת ולומר "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא" שזהו בזכות שמירת השבת. (האדמו"ר מקודינב זצ"ל)

"כל אלמנה ויתום לא תענון..." (כב, כא)

מדרכו של עולם, כאשר אדם נקלע לצרה, הוא פונה תחילה לבקש עזרה מן הקרובים לו ביותר, בן אל אביו ואישה אל בעלה. לא כן אלמנה ויתום, הצועקים מיד אל הקב"ה, שאין להם קרוב ממנו. זהו שנאמר: "כי אם צעוק יצעק אלי" - צעקתו תבוא מיד אלי, ולכן מידת הדין נותנת כי "שמוע אשמע צעקתו". (רבי יצחק מוואלוז'ין זצ"ל)

"לנשות אחרי רבים להטות" (כג, ב)

רק בדבר שאינו ברור, העשוי לנטות לצד זה או לצד אחר, אז יש להטות אחר הרוב, אבל דבר ברור הנעלה מכל ספק אינו כפוף להכרעת הרוב. לפיכך לא יטו בני ישראל לעולם אחרי רוב העולם ביחס לאמונה. (הגאון בעל חתם סופר)

"מדבר שקר תרחק..." (כג, ז)

בשם ר' זושא מאניפולי זיע"א "מדבר שקר" פירוש כשאתה אומר דיבור של שקר, מיד אתה מרחיק את עצמך מה' יתברך. (אמרי פנחס)

"מדבר שקר תרחק..." (כג, ז)

שום דבר לא היה לי כל כך קשה כמו העבודה כנגד השקר. י"ג שנים ארכה עבודתי, והיא שברה לי כל אבר וכל עצם, אבל יצאתי הימנה. 13 שנה לימדתי את לשוני לא לדבר שקר, לאחר מכן, עוד הייתי צריך 13 שנה כדי ללמדה כיצד לדבר אמת. (ר' פנחס מקוריץ)

א גוט שבת

יראה שרק כובד הגלות מונע אותם מלעבוד את ה' כרצונם האמיתי.

והתורה מוסיפה וטוענת לפני הקדוש ברוך הוא: 'אם אחרת יקח לוי' שבגלות כל השפע הטוב עבר לאומות העולם, כאשר 'עיני כל ישראל רואות', אז לפחות 'שארה כסותה ועונתה לא יגרע' שיהיה לכלל ישראל את הצרכים המנימליים של אוכל וביגוד, ו'עונתה' שה' יענה לתפלותיהם.

'ואם שלש אלה לא יעשה לה' כמו שאנו רואים שאין לבני ישראל הצרכים הרגילים, 'ויצאה חנם' מהגלות אפילו אין להם שום זכות, 'אין כסף' אפילו שאינם כוספים לגאולה.

"ואשר לא צדה והאלוקים אנה לידו" (כא, יג)

לכאורה ראינו בפרשתנו שאדם אשר הרג בשוגג צריך לנוס לעיר מקלט, וכידוע מתחבא שם עד שיפטר מן העולם הכהן הגדול, וראינו שיש חיוב לתלות שלטים בדרך המורים באיזה כיוון נמצאת עיר מקלט.

נשאלת השאלה, לעניין ביכורים שמעלים לבית המקדש לא ראינו שחייבים לשים שלטים להודיע הדרך לבית המקדש א"כ למה גבי עיר מקלט כן חייבו חכמים לשים שלטים בדרך? אלא התירוץ הוא כזה: כשאדם הולך עם הטנא בידו ורוצה לעלות לבית המקדש שואל הוא את האנשים היכן הוא בית המקדש? עונים לו: וכי מה הצורך שלך בבית המקדש? עונה להם להביא ביכורים באתי... יוצא פרסום בין האנשים על דברי מצווה... אבל גבי הנס לעיר מקלט אין צורך לפרסם את הנושא כ"כ לכן חייבו לשים שלטים..

"וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו"

(כא, יח)

שאלו לברזל מפני מה קולך נשמע כל כך בעת שמכים עליך, והזהב בעת שמכים עליו אין קולו נשמע כל כך, והשיב הברזל, הטעם פשוט כי הזהב לא מכה אותו והזהב שהוא אחיו, רק הברזל שהוא זר אליו מכה אותו, לכן אינו צועק כל כך בעת שמכה עליו, אבל הברזל, מכה אותו הברזל שהוא אחיו וקרובו, זה כואב מאוד, שאחים וקרובים יכו זה את זה, ולכן הברזל צועק מאוד בעת שמכה עליו ברזל אחר. (ילקוט הגרשוני)

"ורפא ירפא" (כא, יט)

כל מיני צער הבאים על האדם הם מן השמים ואפילו חירופים וגידופים מכוונים מהשמים. (החפץ חיים).

הגמרא (ב"ק ה:): דברי רבי ישמעאל אומר: "ורפא ירפא", מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות. למרות שהחולי הגיע מידי שמים אך נתן הקב"ה היתר לרופא לרפא את החולי. אך חס וחלילה אל יבעט בייסורים, כפי שאומר הגאון מווילנא: "אלמלי הייסורין לא היינו מוצאים ידינו ורגלינו ביום המשפט".

סיפורים נפלאים פרשת משפטים

אחר מילדי המקום ורשמו אותו לעבודת הצבא לשם מילוי חובתם למלכות. זעקות האלמנה הענייה הרקיעו שחקים. דעתה נטרפה עליה, היא התרוצצה מבית לבית, דפקה על דלתות גבאי העיר, אך ללא הועיל.

באותו זמן הגיע רבי ישראל לשבות בסלנט, האישה בראותה לפניה איש נשוא פנים נפלה לרגליו והתחננה שיציל את ילדה. ר' ישראל הקשיב לסיפור דבריה, הרגיע אותה וביקשה לבוא לאחר שבת, בליל שבת ובשבת בבוקר, הלך ר' ישראל לבית הכנסת להתפלל ולא דיבר עם איש מאומה בעניין זה.

אחרי תפילת שחרית, באו כל נכבדי המקום לאכסנייתו של רבי ישראל לקידוש, אחרי שקידשו על היין, קם פתאום ר' ישראל ממקומו בקצף נורא והתחיל לנוזף במסובים ולכנותם בשם רוצחים וגונבי נפשות, בהיותו מכיר את ראשי הקהל, פנה לכל אחד באופן אישי, לאחד אמר "הרי צדיק אתה וקושר את מטפתך על הצוואר בשבת, כדי לא לטלטל אף במקום עירוב, ואילו לעבור על הפסוק: "גונב איש ומכרו מות יומת" לא אכפת לך?" לשני אמר "הרי אתה מחזר אחרי מצוות ומדקדק בקלה כבחמורה, ואילו למסור נפש מישראל לשמד מותר?" לשלישי אמר: "הרי אתה מדקדק במצה שמורה ובאתרוג מהודר, ואילו לעבור על הלאו: "כל אלמנה ויתום לא תענון", שיש עליו מיתה בידי שמים, אין אתה חושש?" וכן לרביעי וכן לחמישי. הקהל נדהם ונבהל מפניו ולא יכלו לפצות פה לענות לו, ר' ישראל קפץ ממקומו כאילו הכישו נחש, ותוך זעקה מרה שאסור להימצא בחברת רשעים עזב בבהלה את הבית ובאמצע יום השבת עזב את העיר.

השמועה עברה מבית לבית. נזיפתו הצורבת של ר' ישראל, גאון וצדיק הדור, ובריחתו מהעיירה העליבה אותם עלבון נוקב ויורד עד תהום הנפש, גם ראשי הקהל, האחראים לחטיפה, הכירו בחטאם והחליטו לשחרר את הילד החטוף ולפייס את ר' ישראל, אולם, לא נמצא איש בכל העיירה שהיה לו העוז ללכת בשליחות זו ולהסתכל בפניו של ר' ישראל עד שר' אליהו מקרטינגה, שהיה באותו מעמד, קיבל זאת על עצמו.

אחרי חיפושים רבים הוא מצא את ר' ישראל מהלך בין ההרים שבתחומי העיר שקוע במחשבות נוגות. אחרי שגילה לו ר' אליהו ששחררו את הילד החטוף נאות ר' ישראל לשוב העיר.

מסופר שכאשר בטלה הגזירת הנוראה ושוב לא חטפו את ילדי ישראל לצבא הצאר הרוסי, שמח רבי ישראל שמחה גדולה מאד. שמחתו על ישועת ה' והצלתו הייתה כה גדולה עד שהוא גער בתלמידיו על שלא ברכו את ברכת "הטוב והמטיב" בשם ומלכות. (מורשת אבות)

"ורפא ירפא" (כא, יט)

'טוב שברופאים לגיהנום' (קידושין פ"ד).
הגאון הרב שך זצ"ל היה אומר במילתא דבדיחותא שאת הרופאים צריכים בגיהנום, כי שם מצויים כל

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א)

שאל שר אחד, את הצדיק מאפטא ר' אברהם יהושע העשיל זיע"א, אצלנו מי שיש לו תביעה על חברו מגיש כתב תביעה לבית המשפט והשופט קובע תאריך המשפט, בינתיים יש לו לשופט שהות לעיין בדבר, וכשמגיע זמן המשפט מעמידים שני הצדדים עורכי דין, דנים ומתווכחים, ואחר כך מוציא השופט פסק דינו, ויש גם אפשרות לערער וכו', ואילו אצלכם היהודים באים פתאום לרב מציעים את הטענות, והרב כמעט תמיד פוסק מיד, היתכן שיש בנוהל כזה משפט צדק?

ענה לו הרה"ק מאפטא, אמשול לך משל, פעם רדף זאב אחרי שה והשיגו, כשעמד לטורפו הגיע פתאום הארי והוציא את השה מידו של הזאב, טען הזאב, הרי זו גזילה ממש, הלכו שניהם להתדיין לפני השועל, פסק השועל, יחלוקו, חצי לארי וחצי לזאב, ומי יחלק את השה כדין, נמנו וגמרו שהשועל יחלק, מחלק השועל את השה לשנים וקובע שאין החלקים שווים, נשך קצת מאותו החלק שנראה לו יותר גדול, כדי להשוותו לשני, אלא ששוב נראה לו שעכשיו זה קטן יותר מדי ונשך מהשני, וכך נשך פעם מחלק זה ופעם מחלק זה, עד שלא נשאר כלום בשביל בעלי הדין.

אמר לו הרה"ק מאפטא, כך הוא אצלכם, אתם מתדיינים ומתדיינים, מעמידים עורכי דין ומערערים, ובסופו של דבר ההוצאות ושכר הטרחה ה"שושבינים" אוכלים את הכל ולא נשאר כלום בשביל בעלי הדין. אבל אצלינו משתדל הרב לפסוק מיד, או לעשות פשרה וכך נאה ויאה לו, שלא לקפח את שני הצדדים גם יחד. (אמרות חכמה)

"וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת" (כא, טז)

בספר "תנועת המוסר" מובא סיפור על מסירותו הנפלאה של רבי ישראל סלנטר להצלת ילד מידי שוביו:

בזמן עלות ניקולאי הראשון על כיסא המלוכה ברוסיה השתנה היחס ליהודים לרעה. גזירות רבות ניתנו עליהם. באותה תקופה נגזרה גזירת (הרקטורים) "הקנטוניסטים" האכזרית. הרוסים היו חוטפים ילדי ישראל ומוסרים אותם למלכות לשם עבודת צבא ממושכת.

בחלקה של העיירה סלנט נפלה הגזירה לתת ילד אחד לצבא, עיני ראשי הקהל התחילו לפזול לעבר משכנות הדלים כמנהג הימים ההם.

באותם ימים נקלעה לסלנט אלמנה עניה, שהייתה מחזרת על

הפתחים ומנגנת בת'בת נגינה כמקובל בסביבה ההיא, היא הלכה בלוויית בנה הקטן, שהיה אוסף את הפרוטות שהיהודים היו זורקים לה, ממוני הקהל חטפו את הילד מידי אמו, שינו את שמו לשם

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת משפטים

משכיל עז פנים בא פעם אל הגאון רבי אברהם בורשטיין, בעל ה"אבני נזר" מסוכצ'וב, ובפיו בקשה: אם יבוא לפני הרב עם עוף או בשר בקר שיש ספק בכשרותם והרב יבדוק ויטריף את הבשר אנא שלחוהו אלי... אני אוכל אותו...

אינך הראשון המבקש זאת אמר הרבי - כבר קידמוך... מי הקדימוני? תמה המשכיל.

אספר לך מעשה שהיה אמר הרבי: כאשר באו משה ואהרן אל בית פרעה, עמדו בשער הארמון כלבים עזי נפש שהגנו על הפתח ולא נתנו לאיש להיכנס.

פרעה כך טענו הכלבים נותן לנו את מזוננו ומתפקידנו להגן עליו. לא ניתן לכם להיכנס!

אמר להם משה רבינו: אינכם יודעים שפרעה אוכל את הבשר המובחר ואילו לכם הוא משליך את הפסולת... לעומת זאת אנו, הקדוש ברוך הוא עומד להוציאנו ממצרים ולתת לנו את התורה שם נאמר שכל נבלה וטריפה, אפילו אם המדובר בבשר משובח ביותר: "לכלב תשליכון אותו!"

שמעו הכלבים את הטענה והניחו להם להיכנס.

ואכן כעבור זמן לא רב יצאו ישראל ממצרים והתקיימה ההבטחה שהובטחה לכלבים ובני ישראל נצטוו "לכלב תשליכון אותו".

עברו שנים המשיך בעל ה"אבני נזר" בסיפורו וקמו דור חדש של משכילים מזלזלים בתורה ובמצוות והחלו הם לאכול נבלות וטריפות... תבעו אותם הכלבים לדון.

נעמד נציג המשכילים וטען: בתורה לא נאמר שיש להשליך את הנבילות לכלב ההולך על ארבע דווקא... ישנם גם הולכי על שתיים שאין הם טובים מן הכלב בהרבה...

אכן כן השיב נציג הכלבים באמת אין כל הבדל אולם אנו זכינו בבשר משום שלא חרצנו לשון כלפי בני ישראל, ואילו אתם המשכילים אינכם חדלים לחרוץ לשון... בכל עת הנכם פוערים את פיכם נגד שומרי התורה והמצוות, ומדוע זה מגיע לכם לקבל את בשר הנבילות והטריפות!?

שמע המשכיל את דברי הרבי ועזב בבוש פנים.

"לכלב תשליכון אותו" (כב, ל)

מסופר על יהודי תמים שהיה גר בכפר והיה נוסע לעיר לשאול את רב העיר בעת שהיתה מתעוררת שאלה בענייני כשרות.

הרב שם לב שכבר עברו כמה חודשים והאיש לא הגיע אל הרב עם שום שאלה. יום אחד חוזר האיש אל הרב עם שאלה, הרב ענה על השאלה וגם הביע את תמיהתו על הזמן הממושך שבו נעדר האיש, תשובת האיש היתה, שבפרשת משפטים הרב דרש על הפסוק: "כל נבילה לא תאכלון לכלב תשליכון אותו", אמר האיש לעצמו: "לשם מה לנסוע לעיר עבור כל שאלה בעוף, אני אשליך את העוף לכלבים, אם יאכלו הבשר הזה, סימן שהוא נבלה ואם לאו סימן שהוא כשר", וכך באמת עשה. אם כך, שאל הרב, מדוע חזרת אלי עם שאלה? אמר לו היהודי: שמת' לב שהכלב שלי מאוד מחמיר, את הכל הוא מטריף, ולא הכשיר אפילו עוף אחד.

אלו שסובלים ומתייסרים ואילו בגן עדן כולם בריאים. ומובא בספר 'חכמת חיים' על רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שהחזיק טובה גדולה לד"ר וואלך על שהקים את בית החולים 'שערי צדק'. והגם שהיה יהודי ירא שמים שנהג לפי הנחיותיו של רבי יוסף חיים, נהג הרב לרצותו פעם בפעם על דברי חז"ל הנ"ל. פעם אחת אמר לו כך: "רופא שצריך לטפל בחולה ולנתח אותו, יודע שלעתים הנתוח מסוכן והחולה עלול למות, חושב הרופא לעצמו: 'למה אני צריך לטול על עצמי את הסיכון הזה, אם הוא ימות חליה, אני אהיה האחראי ואני עלול לרשת גיהנום בעבור כך, לכן מוטב שלא אטפל בו'. לכן, רופא טוב, הוא זה המוכן להכנס לגיהנום, העיקר שיציל את חייו של החולה".

"ורפא ירפא" (כא, יט)

היה רופא שנהג לטול סכום נכבד עבור הטיפול בחולים. כששאלו אותו: "מדוע מחירוי יקרים כל כך", ענה: "כתוב: 'טוב שברופאים לגיהנום'. ומי הוא ההולך לגיהנום, רופא טוב. דהיינו: מי שגובה סכום פעוט לבקור. ומדוע, כי ד' הביא את המחלה לחולה והוא צריך להוציא סכום כסף כדי להתרפא ואם אני אגבה סכום נמוך, הרי יגזור עליו לבוא לרופא שוב ושוב ולהוציא בכל פעם עוד סכום כסף עד שישלם את כל מה שנגזר עליו. לכן אני לא רופא טוב לב ואני לא הולך לגיהנום, שהרי אני מלכתחילה גובה סכום גבוה מאד ובכך גורם לחולים להתרפא מיד. (חכמת חיים)

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (כא, יט)

כשביקר רבינו הגר"א את אחד מאחיו, אשר שכב על ערש דווי, מצא שם שני רופאים גדולים, מאמסטרדם ומפטרבורג. הגר"א פנה אל אחיו ושאל אותו כמוכית, מה לך ולרופאים, הרי ה' הוא רופא חולים?

שאל אותו הרופא ההולנדי, וכי לחינם ברא הקב"ה רופאים ותרופות? ענהו הגאון, אף הוא בשאלה, וכי לחינם ברא הקב"ה חזירים?! אלא, אלו לא נבראו אלא לגויים, אף התרופה והרופא לא נבראו אלא לגויי הארץ, ולא לישראל אשר צריכים להתרפאות בידי הקב"ה. (כתבי רבי יוסף זונדל מסלנט)

"כל אלמנה ויתום לא תענון" (כב, כא)

הגאון הרב שך זצ"ל סיפר על דודו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל: פעם ראוהו עולה לביתו וחוזר על עקבותיו, לאחר זמן קצר שוב עוה לביתו ושוב מיהר לרדת וכך חזר הענין על עצמו כמה פעמים. כששאלו אותו לפשר הענין הסביר: "בביתי נמצאת עוזרת אלמנה, וכשרציתי להכנס לביתי שמעתי אותה שרה, אם אכנס היא בודאי תפסיק לשיר, אך כיון שכאשר היא שרה זה בודאי מפיג במעט את צערה ומשכיח את צרותיה, לכן נמנעתי מלהכנס, עד שוידאתי כי הפסיקה לשיר מעצמה ורק אז נכנסתי לבית". (שמושה של תורה)

"לכלב תשליכון

אותו" (כב, ל)

גליון 346
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחה קליטין על האישור לשריתמש בתמונה

סיפורי חז"ל

כבדהו וחשדהו

מעשה באדם זר שהתארח בביתו של התנא רבי יהושע. קיבל אותו התנא בשמחה, העניק לו ארוחה מכובדת ופינה עבורו מקום לישון בקומה השניה. מדרגות לא היו באותם ימים, וכדי לעלות ולרדת אל הקומה השניה היו משתמשים בסולם. בטרם הלך לישון, סילק רבי יהושע את הסולם ממקומו. באמצע הלילה קם האורח, התרוצץ בקומה השניה ואסף חפצי ערך, עטף אותם בבגדיו, וביקש לעשות את דרכו החוצה. בשל החושך ששרר, הוא לא הבחין בחסרונו של הסולם, צעד קדימה ונפל ושר את עצמותיו. בבוקר ראה אותו רבי יהושע מתפתל מכאבים על הרצפה ולידו חפצי הערך שניסה לגנוב. "כך נוהגים אנשים כמוך?" גער בו רבי יהושע. – "לא ידעתי שסילקת את הסולם!" גימגם האורח בבושה. "כבר אתמול בלילה חשדתי כך" הגיב רבי יהושע. כך קיים רבי יהושע את הנאמר: כבדהו וחשדהו. גם כאשר חושדים באדם שיש לו כוונות לא טובות, עדיין יש להעניק לו את הכבוד המקסימלי.

פרשת השבוע

ורפא ירפא (כ"א – י"ט)

מסופר: בשכנותו של חסיד אחד מחסידי הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א, דר סוחר אמיד שהיה לועג למנהגי החסידים לפנות לעזרת רבם כל אימת שנתרגשה עליהם צרה ומצוקה. לסוחר זה היתה בת יחידה שזכתה מאביה ומאימה בכל הטוב המזומן לו לאדם לעולם הזה.

לימים חלתה הבת במחלה אנושה, וכל הרופאים שהובהלו אל מיטתה לא מצאו לה מזור ומרפא, ראה השכן החסיד את פניו הקודרים של שכנו ואמר לו, אם תשמע לעצתי, לך אל הצדיק מטשארטקוב שכבר גילה כוחו במקום שכלה כוחם של רופאים נודעים לתהילה. נדהם האיש מהצעת שכנו, כי נזכר שהיה שופך כל הימים קיתונות של בוז כלפי החסידים ומעשיהם, אולם כשנוכח לדעת ששלו כל הקיצין, וחיי בתו היחידה תלויים על חוט השערה, נעתר לדברי שכנו החסיד, ונסע לחצרו של רבי דוד משה מטשארטקוב לבקש מנו שיעתיר עבורו רחמי שמים.

עיין הצדיק בפתקת הבקשות שהושיט לו האיש, ושאלו בקולו הרך: מה אומרים הרופאים על מחלת בתך? לצערי הרב, נואשו הרופאים מלמצוא לה רפואה, השיב האיש בעיניים

דומעות. כך אומרים הרופאים? שאל הרבי בהתרגשות, והחל מהלך בחדרו אנא ואנא: הרי כבר קבעו חז"ל בעניין זה הלכה פסוקה: "ורפא ירפא" מכאן שניתנה רשות לרפאות (ברכות ס' ע"א) נמצאנו אפוא למדים מכאן, שלרופאים יש רשות להביא ישע ורפואה לחולים, אך אין להם רשות לומר נואש לחייהם. הצדיק הררה קמעה והוסיף ואמר: בתפילת שחרית אנו אומרים "מצמיח ישועות בורא רפואות" ואיננו אומרים 'הצמיח ישועות ברא רפואות', בכך אנו מצהירים באמונה שלמה, שהקדוש ברוך הוא בורא בכל שעה ושעה רפואות הנצרכות לחולים. הצדיק נפרד מהאיש בברכה, שה' ישלח רפואה שלמה לבתו החולה, והזמינו לשוב ולבשר לו על כך במהרה. נפעם ונרגש מן השהייה במחיצת הצדיק ומבשורתו המרנינה, שב האיש לביתו, ולהפתעתו הגדולה חלה אותה שעה, התאושות רבה במצבה של בתו החולה, לא עברו ימים מרובים והבת החלימה כליל ממחלתה, ואביה שינה את אורח חייו מן הקצה אל הקצה, והיה לאחד מחסידיו הנאמנים של רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א.

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 5:52 ת"א: 5:52 ר"ת: 6:28

פרשת משפטים

זמני כניסת שבת
ירושלים: 4:37 ת"א: 4:52

הגדול הזה, מצא מישהו שיאמר קדיש ויתפלל לעילוי נשמתו, אע"פ שאין בידי שום דרך לגמול על הטובה הנצחית הזאת.

ודאי, השיב הרב ממחר להרגיע את היהודי הנפחד, אך אני בטוח שאין לך שום סיבה לחשוש, ודאי מלאת את המוטל עליך במצבך, חכמינו זיכרונם לברכה כבר אמרו שאפילו ריקנים שבישראל מלאים מצוות כרימון, ספר לי כמה מעשים טובים שעשית בימי חיך? אבל רבי, אין בידי דבר אני הולך בידיים ריקות, מעשים טובים לא ילוו אותי לעולם האמת. בכל זאת, אני בטוח שעשית משהו מיוחד בבקשה נסה להיזכר ספר לי איזו מצווה גדולה ומיוחדת קיימת געציל עצם את עיניו ושתק רק נשימתו הכבדה נשמעה בחלל החדר, כעבור דקות מספר פקח את עיניו ואמר נזכרתי במשהו, שיקרא אולי מעשה טוב, אך אני לא חושב שהוא מיוחד כל כך, לולא בקשת הרבי לספר, לא הייתי חושב שהוא ראוי לציון בכלל.

בכל אופן המעשה אירע לפני שנים רבות, בוקר אחד הייתי בדרכי לבית המטבחים המרוחק מרחק מה מן העיר, בקלות טיפסתי במעלה ההר כמו בכל יום, הייתי צעיר וחזק, והטיפוס לא עייף אותי. לפתע הגיחה מן הצד עגלה רתומה לסוסים, אשר דהרה במהירות מטורפת במורד ההר, העגלה היתה מלאה אנשים נשים וילדים, אשר היו לבושים כולם בבגדי חג, נראה היה שהם כדרכם לחתונה. הסוסים דהרו בפראות פונים מצד לצד, ברור היה שהעגלון שתוי ואיבד את השליטה על סוסיו. כשראיתי עד כמה גדולה הסכנה הנשקפת לנוסעי העגלה, צעדתי ונעמדתי בדרכם, הושטתי את שתי ידי לצדדים, כדי שהסוסים יבחינו בי ויאטו את דהירתם, בשניה האחרונה זינקתי הצידה קפצתי ונאחזתי בצידי העגלה, איכשהו הצלחתי להיכנס לעגלה וליטול את המושכות מידי העגלון המנמנם, שהיה אדיש לסכנה בה היו נמצאים הוא ונוסעיו, בקושי רב הצלחתי לרסן את הסוסים המשתוללים, אך בסופו של דבר השי"ת היה בעזרי והסוסים נרגעו והאטו את מרוצתם, הובלתי את העגלה ואנשיה העירה, שם נערכה כבר החתונה, והיות שמלבד ההלם בו היו נתונים, ב"ה לא אירע להם שום רע, השארתי אותם שם ופניתי לדרכי, זה כל מה שהיה. סיכם געציל בפשטות.

עשית מעשה נעלה געציל יקר, שודאי יעמוד לזכותך, אמר הרבי, ולבקשתך, אדאג שקדיש ושאר תפילות יאמרו לעילוי נשמתך, אך אבקש אותך שתחזיר לי טובה, הבטח לי כי אם תוכל תספר לי איך התנהל משפטיך בבי"ד של מעלה. געציל הבטיח, והרב פנה לדרכו.

פתחו שערי צדק לצדיק

פעם אחת לפני שנים רבות, חי בעיירה קטנה בפולין יהודי עני ופשוט אך ירא אלוקים, שמו היה געציל אך כדי שלא יחליפו אותו ביהודי אחר שנקרא באותו שם, היה געציל זה מזוהה בדרך כלל כגעציל פושט העורות על שם עיסוקו, פשיטת עורות של בהמות שחוטות בבית המטבחים געציל התאים לעבודתו, כי היה אדם חזק ויכול היה להפוך את נבלת הפר בשעה שפשט את עורו בלי יד עוזרת, אך לא היתה זו עבודה נעימה, וגם התשלום עבורה היה זעום, מפני שלא דרשה שום אימון או הכשרה מיוחדת. בקושי רב הצליח געציל להתקיים משכרו, אך למולו השתייך לאותה קבוצה של בני אדם אשר שמחים תמיד בחלקם, ואינם מתלוננים.

ויהי היום ופושט העורות נפל למשכב, כשהרגיש שיומו קרב, וקרוב הרגע בו יחזיר את נשמתו לאביו שבשמים, שלח את אשתו לרב כדי שתבקש אותו שיבוא לבקר אותו, מיהרה האישה לרב וסיפרה לו כי בעלה הנוטה למות מבקש שהרב יואיל בטובו ויבוא אליו בדחיפות לפני שיהיה מאוחר מידי, האם יאות הרב למלא את בקשתו של בעלי לבוא לבקר אותו? הרב ענה שיבוא מיד, הוא סגר את הספר בו למד, קרא למשמשו ויצא עימו לביתו הדל של געציל החולה. בפתח ביתה נעצרה האשה מתוך נימוס כדי לאפשר לרב ולמשמשו להיכנס ראשונים, כשפתח הרב את הדלת נעצר בפתאומיות, כשמבט של השתוממות על פניו הוא סגר בחיפזון את הדלת, ואחר רגע של היסוס פתח אותה שוב ונכנס פנימה. פניו החיוורות של היהודי הגוסס אורו למראה הרב, בקול שקט שבקושי נשמע, התנצל בפניו על שהטריח אותו אליו, והסביר מדוע הרגיש שעליו לעשות זאת.

אני יודע שיומי קרוב ואני מוטרד מאוד, אינני אדם מלומד, מעולם לא היתה לי הזדמנות ללמוד תורה, כל שלמדתי, הוא לומר את התפילות היומיות, ולחזור בעל פה פרקי תהילים, וגם בכך אינני טוב במיוחד, מעשים טובים? אילו מעשים טובים יכול אדם עני כמוני לעשות? אינני מאמין שעשיתי אי פעם מעשה טוב לשכן. געציל נאנח אנחה עמוקה והמשיך, עכשיו כשאני עומד להתייצב בפני בית דין של מעלה, אני נחרד למחשבה שאין לי דבר להראות אחר כל השנים שחייתי בעולם, גרוע מזה, אין לי אף אחד שיאמר קדיש ויתפלל לעילוי נשמתו. לכן העותי להטריח את כבוד הרב, ואני מבקש את מחילת כבודו אלפי פעמים, בבקשה עשה עימי את החסד

חַיִּים וְחַיִּים

להרגיש את מצוקת העני

משל למלך אחד שהיה לו בן יחיד ורצה המלך שבנו ילמד ויהיה בקי בכל החכמות כדי שיוכל לרשת את מקומו, ולכן מסר את בנו ביד חכם אחד שילמדו את כל החכמות, ובפרט דברים שנוגעים לתכסיסי המלוכה. החכם לימד את הבן במשך מספר שנים, ולאחר סיום הלימודים שלח אותו אצל אביו המלך כדי שיבחן אותו. בחן אותו המלך ומצא אותו שלם בכל החכמות ושמח שמחה גדולה, וציוה המלך לתת לאותו חכם מאה אלף זהובים מקופת האוצר וגם נתן לו אות כבוד והצטיינות. אמר החכם למלך נשאר עוד דבר אחד שצריך אני ללמוד, ודי לזה זמן של שעה אחת בלבד, ולכן תשלח את בןך אלי כדי שאלמדו, המלך שלח את בנו לבית החכם והחכם סגר את הדלת תפס את בן המלך והכה אותו חמישים מכות על רגליו עד כי התחיל הדם להיות שותת, והבן צועק ואין מושיע לו, לאחר מכן הניח החכם את בן המלך בעגלה אחת ושלח אותו אל אביו. כשהגיע הבן אצל אביו המלך וראה את בנו צועק וגונח והדם שותת מרגליו, שאל אותו מה קרה, והבן סיפר לאביו את כל מה שקרה, מיד נתמלא המלך חימה וגור לתלות את החכם על העץ, אך צוה שלפני התלייה יביאו את החכם אצלו שיסביר לו את פשר הענין, כשהביאו את החכם לפני המלך אמר לו המלך כבר גורתי לתלות אותך, רק תאמר לי מה השטות הזאת שעשית להרע לבני ואיבדת בידים את השכר והכבוד שהיית מקבל. השיב לו החכם אני נאמן במלאכתי ולא אעשה רמיה, לכן השלמתי את מלאכתי, כי הרי אתה מסרת לי את בןך שאלמדו תכסיסי מלכות, ומכיון שמלך במשפט יעמיד ארץ וכל אדם שעושה דבר רע יביאו משפטו לפניו, אך העונש צריך להיות כפי מדרגת החטא, ולפעמים יודמן שיביאו לפניו אדם שגנב מאה דינרים והוא יחרוץ עליו משפט להכותו אלף מכות, ומכיון שהמלך מימיו לא עקץ אותו אפילו פרעוש מחמת השמירה ששומרים עליו, לכן אינו יודע כמה הוא שיעור צער המכות, ויתכן שאם יכדו שלש מאות מכות ימות, ואם חמש מאות יהיה גופו חתיכות חתיכות, אך כיון שגור המלך אלף מכות דבר המלך אין להשיב, ויכו אותו וימות מיתה משונה על גניבת מאה דינרים, ויש כאן עוול במשפט, ולכן הכיתי אותו מכות שיעור שיוכל לסבול, כדי שיוכל לשער צער המכות עד כמה מגיע בעשר, ועד כמה מגיע בחמישים, ועוד, ועוד, ואז ידע לגזור העונש הראוי לפי העוון. כששמע המלך את דברי החכם שמח מאד על דבריו והוסיף לו מתנה יותר על מתנתו.

והנמשל הנה העשיר מימיו לא ראה רעבון, ולכן אם יבוא עני רעב ויצעק ללחם לא ידע העשיר עד היכן מגיע צער הרעבון כדי שיחוס עליו, לכן ציוה השם יתברך לעשירים ולעניים שיצומו יום אחד בשנה ביום הכפורים, כדי שהעשיר יבין עד היכן מגיע צער הרעבון וממילא ירחם על העני, וכן קורה פעמים רבות שהעשיר זקוק לכסף בעניני מקח וממכר ומרגיש הוא דוחק וצער, וכל זה עשה השם יתברך כדי שיבין עד כמה דחוק העני, ובוזה יובן הפסוק "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך" כאשר אחיך הגיע לדחוק וצמצום, הנה הדחוק הזה היה "עמך" דהיינו שאתה בעצמך היית פעם רעב ביום צום והיית דחוק למעות כשרצית לרכוש סחורה, ולכן עליך לרחם על העני.

(בן איש חי דרשות)

בדרכם הביתה ביקש השמש את הרב שיסביר מדוע התנהג בצורה כל כך מוזרה? בתחילה פתח את הדלת ומיהר לסגור אותה, ואחר דקה של היסוס, פתח אותה שוב. אספר לך מה קרה אמר הרב, כשפתחתי לראשונה את הדלת והסתכלתי פנימה, ראיתי לרגע צורת מנורה הדולקת מראשותיו של החולה, הבנתי שהיהודי השוכב במיטה איננו יהודי רגיל, אלא צדיק גדול. מיהרתי לסגור את הדלת כדי לשקול איך להגיב וכיצד לנהוג, כעת שנינו יודעים כבר מהי הסיבה של צורת המנורה הדולקת והמאירה שהיתה מעל ראשו, יהודי זה סיכן את חייו על מנת להציל יהודים אחרים. וידוע מאמר חכמינו כי "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא" היהודי הפשוט הזה הציל עגלה מלאה ביהודים, ואחר כך פנה בצנעה לדרכו מבלי לחשוב שעשה משהו הראוי לציון, הוא יוכה ודאי למקום מכובד ביותר בגן עדן.

ביום השלישי לאחר פטירתו של געציל ולאחר שהובא למנוחות בין נפטרי הקהילה, הופיע בחלומו של הרב וסיפר לו כדלהלן: הבטחתי לך והריני מקיים, באתי לספר לך על המשפט שנערך לי בבית דין של מעלה. כשהועמדתי לדין, הועמדו לפני מאזניים ענקיות, על הכף השמאלית הונחו כל העבירות שעשיתי גדולות וקטנות, ובצד הימני גיליתי להפתעתי הרבה מספר מצוות ומעשים טובים. אך כפי שחששתי הכף השמאלית היתה כבדה יותר ונטתה כלפי מטה, ואז ממש ברגע האחרון לפני שנחרץ הדין, הופיעה מאי שם עגלה רתומה לסוסים, ופנתה לכף הימנית של המאזניים, הסוסים והעגלה, אפילו הבוץ שבגלגלים, וכמובן כל אנשי העגלה כולל העגלון השתוי, כולם היטו את הכף לטובתי. מיד לאחר מכן נשמע קול שהכריז ואמר "פתחו שערי צדק לצדיק". אך לפני שנשלחתי לגן עדן, נאמר לי שעלי לקיים את הבטחתי לך, ואכן באתי וספרתי את כל אשר קרה איתי, יותר מכך אינני רשאי לספר, אך אנא רבי יקר, הודע ברבים, עד כמה גדולה מצות גמילות חסדים ליהודי, כי גם מה שנראה כמעשה פשוט וחסר ערך בעולם הזה עשוי להיות חשוב ומכריע בעולם הבא.

צ"ן אדם לחברו

אין בעל מופת כהרבי מגור חוט של חסד ואהבת הזולת להט בקירבו של הרה"ק ה"בית ישראל" מגור זיע"א (יומא דהילולא ב' אדר). מסופר על יהודי ירושלמי שהשתייך לעדת הפרושים, שנתקף בכאב לב חזק, הוא סירב בתחילה לשמוע מהרעיון להיכנס אל הרבי ה"בית ישראל" ולהתייעץ עימו, ולכן הלך להתייעץ ברופאים, אך כל דרכיו ונסיונותיו בנושא העלו חרס בידו. משכלו כל הקיצין, נכנס האיש אל הרבי והתאונן על רוע מצבו. "אין כמו תפוחים יפים לכאב לב" ענה הרבי בקצרה, אמנם כן רבי, ענה היהודי בכאב, אך תפוחים עולים כסף רב ואין יד כל אחד משגת לקנותם. הרבי שתק והיהודי יצא כלעומת שבא. למחרת היום נשמעו דפיקות על דלתו של האיש, אברך מחסיד הרבי מגור עמד בפתח הוא הושיט לו שקית בידו ואמר: הרבי שלח לכם שקית זו. כשפתח היהודי את השקית, מצא בה תפוחים גדולים אדומים ומתוקים. עוד אין הוא מספיק ולהלל את הרבי, והנה כעבור מספר ימים נשנה המעשה, אותו אברך מופיע שוב בבית האיש ובידו שקית נוספת, "הרבי צוה" הוא אומר ועוזב את הבית. כך נמשך הדבר מספר שבועות עד שחדלו כאבי הלב וחלפו כלעומת שבאו. מדי מספר ימים הופיע האברך ובידו

שקית מלא בתפוחים יפים ונהדרים עבור היהודי. "אין בעל מופת כהרבי מגור" שח אחר כך אותו יהודי שנמנה על עדת הפרושים באוונני רבים מבני ירושלים.

פנים מסבירות מאירות ושמחות

אמר רבי יוחנן, טוב המלבין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב, שנאמר "ולבן שינים מחלב" אל תיקרי "לבן שינים" אלא ליבון שינים (כתובות ק"א)

מסופר על הגה"ק רבי נתן צבי פינקל הסבא מסלבודקא זיע"א (יומא דהילולא ל' שבט) שהסביר כך גמרא זו: נצייר לעצמינו איזה הנאה גורם אדם לחבירו בשעה שהוא משקהו חלב, ובפרט בזמן שחבירו מעולף מצימאון או קופא מקור, והלה בא ומשקה אותו חלב חם ומרווה, ויותר מזה אם נראה אדם שכד חלב על שכמו, ומחזר מידי יום ביומו על בתי עניים וחולים, ומשקה אותם בכוס חלב, כמה נעריך את האדם הזה, ובאיזה תוארים של טוב ומטיב נכתיר אותו? והנה באים חכמינו ז"ל ומגלים לנו, שבלא טירחה יתירה, יש לכל אדם היכולת לגמול חסד עם הבריות במידה יותר גדולה מזו, בכך שיחייך ויראה להם פנים מסבירות מאירות ושמחות, ומתוך כך נראות שיניו הלבנות. הנעמה זה גדולה במעלתה ממשקהו חלב.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ז שבט רבי אלכסנדר סנדר ב"ר אפרים זלמן שור (תבואות שור - תצ"ו) הרה"ק רבי עמנואל ב"ר ישעי' מפשדברו (תרכ"ד) יום ראשון כ"ח שבט הרה"ק רבי מנחם נחום מרחמיסטריווקא ב"ר יוחנן (תרצ"ו) יום שני כ"ט שבט הרה"ק רבי ישכר בעריש מדאלינא ב"ר יצחק אייזיק מוידויטשוב (תרמ"ו) הרה"ק רבי חנניא יו"ט ליפא ב"ר יקותיאל יהודה (קדושת יו"ט - תרס"ד) יום שלישי ל' שבט הגאון רבי יצחק ירוחם דיסקין ב"ר משה יהושע יהודה לייב (אב"ד בריסק - תרפ"ה) הגאון רבי נתן צבי פינקל ב"ר משה (הסבא מסלבודקא - תרפ"ז) הגאון רבי ירוחם פישל פערלא ב"ר אריה צבי (תרצ"ד) יום רביעי א' אדר רבינו אברהם ב"ר מאיר (אבן עזרא - אד"א ד"א תתקנ"ד) רבי שבתי ב"ר מאיר הכהן (ש"ך - אד"א תכ"ג) הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר צבי מכפר ספרין (אבי ה"עטרת צבי" תק"ס) הרה"ק רבי ברוך מגארליץ ב"ר חיים מצאנז (תרס"ו) יום חמישי ב' אדר הרה"ק רבי אהרן אריה ב"ר מאיר הגדול מפרעמילשאן (תקע"ג) הרה"ק רבי יוסף ב"ר שבתי מראשקוב הרה"ק רבי יצחק מאיר מוינקוב ב"ר אברהם יהושע העשיל מאפטא (תרס"ו) הרה"ק רבי ישראל ב"ר אברהם מרדכי מגור (תשל"ו) יום שישי ג' אדר הרה"ק רבי מרדכי יפה ב"ר אברהם (הלבוש - שע"ב) זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" הפרוס יוסף התרים על המעדים

מים אחרונים (י"ד)

א) רוק אינו מועיל כלל למים אחרונים, ואפילו שאין לו מים, אם נוטל ברוקו לא עשה ולא כלום. (שו"ת מנחת אלעזר ח"ג סימן נ"ד)
ב) זיעת הפנים אינו מועיל למים אחרונים. (פסקי תשובות סימן קפ"א הערה 49)
ג) אם נשפך מים אחרונים על גבי פירות, ישטוף הפירות ג' פעמים. (שו"ת דברי בניחו, ח"י סימן י"ד)
ד) נשפך מים אחרונים על גבי אוכלים שאי אפשר לשוטפם, יש להתירם באכילה בדיעבד, והמחמיר שלא לאוכלם, תבוא עליו ברכה. (שם)

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 907

פרשת משפטים כ"ז שבט תשע"ט - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

ח"י אדר תש"ס - ח"י אדר תשע"ח
ח"י שנים להסתלקותו של הגה"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א

מאמרותיו

"ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיק, שלש רגלים תחג לי בשנה" (כג, יג-יד)

אפשר לבאר הסמיכות של עליה לרגל בשלוש רגלים לעבודה זרה. על פי מה שכתוב במסכת סנהדרין (קא, ב): "אמר רב נחמן גסות הרוח שהיה בו בירבעם טרדתו מן העולם, שנאמר (מלכים א, יב,

כח) ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה לבית דוד אם יעלה העם הזה לעשות זבחים בבית ה' ברושלים ושב לב העם הזה אל אדוניהם אל רחבעם בן יהודה וגו' ויועץ המלך ויעש שני עגלי זהב ויאמר אליהם רב לכם מעלות ירושלים.

(מתוך הספר "ירים משה" להגה"צ המשפיע הרב משה וובר זיע"א)

העיקר הוא המעשה

שלום בית

הגה"צ המשפיע הרב משה וובר זיע"א

בלסוף, לאחר שידולים, שכנועים ומילים חמות התרצתה האשה להפסיק את שביתת הרעב המשך בעמוד אחרון

היה זה לפני כעשרים שנה. תלמיד של הגה"צ הרב משה וובר זיע"א בא אליו כשפניו מביעות דאגה. הוא סיפר לו שידיו נקלע למצב קשה בשלום הבית שלו.

אשתו שנמצאת בחודש השלישי להריונה, מסרבת לאכול בגלל שכועסת על בעלה וישנה סכנה לעובר. יש צורך להשכיך שלום בין הבעל לאשתו וכן לשכנע את האשה להסכים לאכול. הרב הביע מיד את הסכמתו לגשת לביתם של בני הזוג ולדבר אתם. למחרת בערב ניגשנו לביתם. הבעל פתח את הדלת וקיבל את הרב בשמחה רבה. הרב נכנס התיישב בכורסה שבחדר הגדול וביקש שהאשה תכנס לחדר ותשב יחד עם בעלה בכדי ששניהם יסבירו כל אחד את עמדתו.

בתחילה האשה סירבה, ואולם לאחר שנודע לה שרב חשוב הגיע לביתה, היא נתרצתה. טענותיה כלפי הבעל היו קשות. מאידך גיסא, גם לבעל היו טענות קשות כלפי אשתו. הרב וובר ישב משך ארבע שעות בביתם של בני הזוג בכדי למצוא את הדרך לפשר ביניהם.

מבט לאירועי השבוע

"מי כעמך ישראל"

מעשה באיש זקן שהתגורר בקצה הכפר. יום אחד התדפק על דלת ביתו נער צעיר ופיו בקשה: "חלמתי אתמול בלילה שברשותך מצויה אבן יהלום יקרה עד למאוד, ובאתי לבקש שתעניק לי אותה במתנה."

הקשיב הזקן בקשב רב לדברי הנער שפגש לראשונה בחייו וכשחיוך נסוך מאוזן לאוזן על פניו, הגיב ואמר: "בחפץ לב אעניק לך את האבן היקרה שברשותי." תוך כדי דיבורו, ניגש למגירה הטמונה מתחת למיטתו, הוציא קופסה קטנה שבה הייתה טמונה האבן היקרה והושיט אותה לידו של הבחור הצעיר.

רגליו של העלם הצעיר קפאו על מקומם. הוא לא האמין שהקשיש יעניק לו אבן זו בקלות שכזאת ובנדיבות לב שכזו. לאחר רגע ארוך של דומיה, החזיר את היהלום לכף ידו של הזקן ואמר לו: "במחשבה שניה, אינני מעוניין יותר באבן הזאת. מה שאני כן רוצה זה שאתה תעניק לי את היכולת שלך לתת מתנות יקרות שכאלה בחפץ לב ובקלות שכזאת." נזכרתי השבוע בסיפור זה, כששהיתי השבוע בעיירה מרוחקת מהעיר ניו-יורק

המשך בעמוד אחרון

סיפור קטן על יהודי גדול

זקני ירושלים סיפרו, כי פעם התהלך ב'שיבת המתמידים' בחור מבוגר שסבל ממחלה נוראה של פריחה בכל גופו. ריח קשה עלה מגופו, ומראהו החיצוני היה נורא. כשהיה הולך ברחוב, אנשים היו עוברים לצד השני. הלך הבחור ודעך, עד שהדבר נודע לאוהב השני. רבינו נטל את הבחור לביתו, העמיד את מעונו כאכסניה מלאה והמציא לבחור את כל הדרוש לו על מנת להירפא. שבועות ארוכים לא יצא הבחור מפתח בית רבינו, עד שמצבו הוטב. כאשר הדבר נודע להרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"ע, הגיע הרבי לביתו של רבינו והפליא את מעלתו של אדם שמשוגל לעשות מעשה צדקה בממדים שכאלה, החורגים מהשגת אנוש.

הדלקת נרות מוצאי שבת

ירושלים:	4.37	ירושלים:	5.52
תל-אביב:	4.52	תל-אביב:	5.53
חיפה:	4.42	חיפה:	5.52
באר-שבע:	4.53	באר-שבע:	5.54
		רבינו תם:	6.31

כל המעוניין לקבל את העלון "שמעו ותחי נפשכם" למייל שלו יפנה לכתובת המייל: haravveber@gmail.com

לקט של הדברים הכתובים בגליונות אלה מושמעים בהרחבה בסדרת הקלטות "שמעו ותחי נפשכם" להשיג: 02-5828284 את העלון ניתן לראות בע"ה www.veber.co.il

הוראה למעשה

ה אדם צריך ללמד בנחת ובסבלנות את ילדיו ותלמידיו.

"הרב שלימד ולא הבינו התלמידים, לא יכעס עליהם, אלא שונה וחוזר הדבר כמה פעמים עד שיבינו עומק ההלכה. ולא יאמר התלמיד – 'הבנתי', והוא לא הבין, אלא שואל וחוזר ושואל כמה פעמים, ואם יכעס עליו רבו, יאמר לו: רבי, תורה היא וללמוד אני צריך ודעתי קצרה". (שו"ע י"ד סי' רמ"ו ס"י)

עד היכן צריכה להגיע סבלנותו של הרב כלפי תלמידיו, ניתן למצוא בסיפור דלהלן אודות רבי פרידא:

מעשה ברבי פרידא, שהיה לו תלמיד אחד שלמד עמו ארבע מאות פעמים עד שהבין את מה שלמד. פעם אחת הוצרכו לקרוא לרבי פרידא, שילך לשוק עבור דבר מצוה. לפני שהלך, למד עם תלמידו ארבע מאות פעמים כפי שהיה רגיל ללמוד עמו, ואולם הפעם התלמיד לא קלט את תלמודו. שאל רבי פרידא את תלמידו: "למה אין אתה מבין וקולט כמו בשאר הימים?" ענה לו התלמיד: "מן הרגע שאמרו לאדוני שילך לשוק עבור

נושאים בפרשה

"מלאכתך ודמעך לא תאחר"

כתב הרב מנחם המבלי: כלל גדול, שהבקשה והתפלה והוידוי כשהם בדמע – לא תאחר להפיק רצון, שברית כרותה היא ששערי דמעה לא ננעלו, לכן מלאכתך ודמעך לא תאחר. (שלה"ק)

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

"לכאורה, הדינים שבין אדם לחבירו הם רק מצות שכליות ולישוב העולם, אבל האמת היא שכל הלכות התורה יש בהן סודות נפלאות ומפליאות... ויש בהן פשטות ופנימיות, וזהו שאמר הקב"ה למשה: "המשפטים תשים לפניהם" – שיבינו הפנימיות בהמשפטים. (ספר דברי חיים מהגה"ק מצאנו ז"ע)

"כי תראה חמור שונאך"

כאשר תסתכל בעיון טוב בהחומר שלך שהוא הגוף, תראה שונאך שהוא שונא את

דבר מצוה, נטרדה דעתי ממני, ואמרתי: כעת יעמוד אדוני, כעת יעמוד אדוני לילך לשוק, ולכן אין דעתי מיושבת עלי כעת". אמר לו רבי פרידא: "תן כעת היטב דעתך למה שאני אלמד עמך!"

ולמד עמו ארבע מאות פעמים אחרות, ואז קלט התלמיד מה שלמד. יצאה בת קול, ואמרה לרבי פרידא: "האם רצונך שיוסיפו על חייך ארבע מאות שנים, או שתזכה אתה ודורך לחיי העולם הבא?" אמר: "רוצה אנכי שאזכה אני ודורי לעולם הבא". אמר להם הקדוש ברוך הוא: "תנו לו זה זה". (עירובין נ"ד ע"ב)

המקור בפרשה:

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" "תניא רבי עקיבא: מנין שחייב אדם להראות פנים לתלמידים? שנאמר: "אשר תשים לפניהם". פירש רש"י: "ולא כתיב – 'אשר תלמדם', אלא צריך אתה לסדר ולשים לפניהם טעם המיישב תלמודם".

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל
לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין ז"ל – נפטרה ב' ניסן תשע"ג

"הליכות עולם לו"

"לא תהיה לו כנושה"

א. "מצות עשה להלוות לעניי ישראל שנאמר: "אם כסף תלוה את עמי".

ב. כל הנוגש את העני והוא יודע שאין לו מה יחזיר לו – לא מעות ולא מטלטלין, עובר בלא תעשה שנאמר: "לא תהיה לו כנושה". ולנכרי, יש אומרים שמצות עשה לנוגש ולהצר לו שנאמר: "את הנכרי תגוש", זו מצות עשה ולא רשות.

ג. אסור לאדם להיראות לבעל חוב בזמן שיודע שאין לו ואפילו לעבור לפניו, מפני שהוא נכלם בראותו למלוה ואין ידו משגת לפרוע, ועל זה רמז הכתוב: "לא תהיה לו כנושה" ולא נושה ממש.

ד. אסור ללוה לכבש ממון חבירו בידו ולומר לו – לך ושוב, ומחר אתן, ויש אתו, שנאמר: "אל תאמר לרעך לך ושוב ומחר אתן ויש אתך".

ה. אסור ללוה שיקח הלואה ולהוציאה שלא לצורך עסק פרנסתו, בענין שהוא מאבדה מן המלוה שלא ימצא ממה לגבות חובו, ואם עושה כן נקרא רשע אף על פי שהמלוה עשיר גדול והוא עני, שנאמר: "לוה רשע ולא ישלם".

ו. המלוה את חבירו לא ילוונו אלא בפני עדים, אפילו הלואה הוא תלמיד חכם ובודאי לא יכפור מדעתו, אף על פי כן יש לחוש שישכח ההלואה מחמת טרדת לימודו ויכפור בו, וכל המלוה בלא עדים עובר משום 'ולפני עור לא תתן מכשול' אלא אם כן הלוהו על המשכון, ואף על פי כן המלוה בשטר משובח יותר, שבמשכון אפשר שישכח הלואה סך ההלוואה, ובעדים בלא שטר אפשר שלא יהיו העדים במדינה כשיתבעהו ויכפור בו.

"לא תהיה לו כנושה"

"מצות עשה להלוות לעניי ישראל שנאמר: "אם כסף תלוה את עמי".

כל הנוגש את העני והוא יודע שאין לו מה יחזיר לו – לא מעות ולא מטלטלין, עובר בלא תעשה שנאמר: "לא תהיה לו כנושה". ולנכרי, יש אומרים שמצות עשה לנוגש ולהצר לו שנאמר: "את הנכרי תגוש", זו מצות עשה ולא רשות.

עין תחת "עין"

מעשהו לאיש.

מרוב עצב ועגמה חלה במחלה קשה. ידע האח, כי טעות בספר תורה נתן לתקן, אך הדבר לא נחם אותו

כעבור זמן מה, כאשר הגיעו בקריאת התורה לפרשת משפטים ופתחו במקום זה את ספר התורה התברר כי יש בו טעות במקום האות 'ע' במלה "ועבדתם" כתובה האות 'א'.

כשמע זאת האח, אשר ירש את ספר התורה הצטער על כך צער רב. מרוב עצב ועגמה חלה במחלה קשה. ידע האח, כי טעות בספר תורה נתן לתקן, אך הדבר לא נחם אותו. וכך אמר בצערו: "אם טעות שכזו מצויה בספר התורה הזה אות וסימן הוא, שספר זה לא יצא מתחת ידיו של עזרא הסופר".

ככל שעברו הימים גדל צערו של האיש, ומחלתו החמירה והלכה. הרופאים שהזעקו אליו לא מצאו תרופה למחלתו ואמרו נושא לחלייו.

והנה בא אליו אביו בחלום הלילה, וכך אמר לו: "בני, אל תצטער את ספר התורה שירשת אמנם כתב עזרא הסופר, אך אותה טעות לא יצאה חלילה מתחת ידיו. איש רשע וכופר הוא שעשה את הרעה הזאת, כי רצה ליטול אוצר יקר זה מידך".

גם בלילה הבא שב אותו חלום ופקד את החולה אביו נראה אליו וספר לו על אותו כופר, שהטיל פסול בספר התורה הקדוש. ואף סימן מסר בידו האב: "לך מחר לבית הכנסת ושם, מתחת לשלחן תמצא עין אחת. זוהי עינו הימנית של הכופר הרשע. כי בעת שמחק את הע' נפלה עינו שלו לארץ, ונתקיים בו הכתוב "עין תחת עין". ואשר לטעות המשיך האב, איש בל יתקן אותה שכן בית דין של מעלה פסק, שעזרא הסופר יתקן במו ידיו את ספר התורה אשר כתב".

בבוקר המחרת ספר הבן את דבר חלומו לחכמי עירו, ובבואם לבית הכנסת מצאו, כי נכונים דברי החלום.

בספר התורה ואז - כך סבר - יראה אותו יורש, שאין הספר הזה קדוש ומיוחד יותר משאר ספרי התורה.

התחפש הכופר, לבל יכירוהו ובא בחשאי אל בית הכנסת שבו מונח היה ספר התורה המפורסם. הסתתר באחת הפנות עד רדת הערב. ואז כשסוף סוף עזבו אחרוני המתפללים את המקום הגיח ממחבואו ופנה

הרה"ג ר' מנחם דוידוביץ זצ"ל. היה סופר סת"ם ידוע אשר כתב ספרי תורה רבים. נחשב כבר סמכא בעדה החרדית בתחומו. מבין אלה שסמכו את ידיהם עליו היה גאב"ד העדה החרדית הגאון רבי יצחק יעקב וייס זצ"ל

ישר לארון הקודש. נטל את ספר התורה הוציאו מנרתיקו ופתחו. והנה נפתח לפניו הפסוק "ועבדתם את ה' אלקיכם" מחק הרשע את האות ע' שבמלה "ועבדתם", ובמקומה כתב את האות א'. על ידי כך פסל את ספר התורה.

בקור רוח השיב הכופר את ספר התורה למקומו שבארון הקודש ופנה להסתתר במקום מחבואו.

הגיע הבוקר ומתפללים החלו להגיע לבית הכנסת. כשנתמלא המקום יצא הכופר ממחבואו, והתערב בין האנשים וכך לא נודע

ע שיר מופלג חי בימי רב שרירא גאון. היה לו לאותו עשיר ספר תורה עתיק, שעבר אליו בירושה מאבותיו. את ספר התורה כתב עזרא הסופר, ועל כן היה יקר מכל יקר.

אך כשחלה האב ונפטר לבית עולמו או אז פרצה מחלוקת קשה בין השנים

שני בנים היו לאותו עשיר, אשר חיו חיי שלווה וכל ריב ומחלוקת לא היו ביניהם. כך היה המצב בימי אביהם, אך כשחלה האב ונפטר לבית עולמו או אז פרצה מחלוקת קשה בין השנים. ועל מה נטש הריב על ספר התורה העתיק והיקר. כל אחד מהם חפץ לרשת את ספר התורה וכיון שכך לא הצליחו האחים לחלק ביניהם את ירושת אביהם.

כשגברו המריבות, ואש השנאה להטה בכל עוזה החליטו השנים לפנות ליודעי דת ודין ולשטוח את טענותיהם ותביעותיהם.

פנו אל רב שרירא גאון. הוא שמע את טענות שני הצדדים, אך לא מצא כל דרך לפשר בין האחים. על כן הוציא פסק דין האומר תערך חלוקת הירושה על פי הגורל.

קבלו האחים את הדין והטילו גורל בנוכחות רב שרירא ובית דינו. על פי הגורל זכה אחד האחים בספר התורה העתיק, ואלו השני זכה בכל הרכוש הרב, שהותיר אחריו אביהם.

כה מאושר היה על שהאיר לו הגורל פנים ואחיו אף שזכה בזהב ובכסף לרוב, לא נחשב הרכוש הזה בעיניו. מצטער היה על שלא הוא זכה בספר התורה, שכה חפץ לרשת.

באותה עת חי בעירם של האחים כופר אחד. המעשה בשני האחים ובגורל שערכו הגיע לאזניו. חמתו בערה בו להשחית על שאחד האחים הסכים לותר על הון עתק ובלבד שיזכה בספר התורה. החליט אותו כופר להטיל פסול

באותה עת חי בעירם של האחים כופר אחד. המעשה בשני האחים ובגורל שערכו הגיע לאזניו. חמתו בערה בו להשחית על שאחד האחים הסכים לותר על הון עתק ובלבד שיזכה בספר התורה. החליט אותו כופר להטיל פסול

המלומד בניסים

במצב של גילופין, הביא גליון ניר, וביקש מהיהודי לחתום שהוא מכר את חלקו בחנות לערבי. הערבי גם הביא שני קרובי משפחה והם חתמו על המסמך בתור עדים. למחרת, כשבא היהודי לחנות כהרגלו מדי יום,

נאמנה כי ברכתו של הצדיק תקוים. מעשה היה ביהודי שהיה לו עסק משותף עם ערבי. פעם אחת, בחג הפורים, שתה היהודי לשכרה והלך לבקר את שותפו הערבי שהתגורר סמוך לביתו. כשראה הערבי את שותפו היהודי

הצדיק "באבא דודו" היה נערץ מאד בעיני יהודי מרוקו ויצא לו מוניטין כקדוש המחולל פלאים. במאמר פיו היה פוקד עקריות, מרפא חולים, וכל קשה יום ומר נפש שנכנס אל ביתו, יצא מלפניו כשארשת נהרה נסוכה על פניו, בידעו

המשך בעמוד הבא

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

לפרסום או לרפואה, הצלחה והנצחה - 02-5828284

העיקר הוא המעשה – המשך מעמוד ראשון

שלה ולנסות לבנות את חיי הנישואין מחדש עם בעלה. עברו כמה חודשים ויום אחד הגיע האברך שסיפר בראשונה לרב על הבעיות של בני הזוג, לביתו של הרב כשבשורה בפיו: בן נולד לבני הזוג ומחר תיערך הברית. בשעה היעודה הרב וובר הגיע לאולם הברית. דקות ספורות לפני הופעתו, פרץ ויכוח חדש בין בני הזוג.

הפעם היה זה בדבר זהותו של הסנדק. האשה רצתה שיהיה זה אחד מבני משפחתה ואילו הבעל ביקש שיהיה זה אחד מבני משפחתו. ופתאום, תוך כדי הויכוח הסוער ביניהם, מופיע הרב. או אז, כשהבחינו ברב, החליטו שניהם פה אחד שהוא יהיה הסנדק ובכך הכל יבוא על מקומו בשלום. ואכן, הרב שימש בתור סנדק באותה הברית. לאחר שהסתיים

הברית, ניגש האב המאושר לרב כשעיניו דומעות מהתרגשות ואמר לו: "אתה הצלת את הבן שלי. אילו לא היית משכנע את אשתי להתחיל לאכול ולהפסיק את שביית הרעב שעשתה, לא היה סיכוי שהבן יחיה. וכעת משמים הוקירו לך תודה בזה שבהשגחה פרטית הופעת בזמן ונבחרת לשמש בתור סנדק לילד".

המלומד בניסים – מעמוד קודם

אותו.

עברו יומיים והוא הזמין אל מושל העיר, והלה דרש ממנו שיעזוב את הבית בו הוא גר. כך הלכו ותכפו הצרות, עד שהערבי נתן אל לבו וחיבב – שמא כל הצרות באות עליו מפני שרימה את שותפו היהודי. שבור ורצוצ, הגיע הערבי אל ביתו של היהודי – שותפו לשעבר, התנפל לרגליו ובדמעות שליש ביקש את סליחתו...

על קרובי משפחתו של ה"באבא דודו", נמנה גם הצדיק המפורסם רבי פנחס הכהן ממראכש. רבי פנחס נודע אף הוא כמלומד בניסים, ורבים הסיפורים המתהלכים עד היום בקרב היהודים יוצאי מרוקו על הפלאים שראו במו עיניהם אצל צדיק זה.

רבי פנחס היה נערץ מאד גם בעיני המוסלמים, וכשהיה עובר ברחוב, היו המוסלמים מביטים אחריו בכבוד ובהערצה, ומנשקים את האדמה עליה דרך הצדיק.

גם הפחה של מראכש היה ממעריציו הגדולים

הופעת לשמוע משותפו הערבי כי מהיום והלאה אין לו דריסת רגל בחנות, ואף הציג לפניו את המסמך עם חתימת ידו המעיד נאמנה כי הוא מכר את חלקו לערבי, ושקיבל תמורת חלקו את מלוא הכסף.

היהודי הבין עתה את אשר עשה לו שותפו הערבי כשהוא היה שיכור, אך מה יוכל עתה לעשות כשישי בידי הערבי מסמך חתום על ידו עם חתימת שני עדים!?

בצר לו, נסע היהודי אל הצדיק "באבא דודו" וסיפר לו דברים כהויתם.

"אל תפחד" – הרגיע אותו הצדיק, "לך לביתך ואל תדבר עם הערבי מטוב ועד רע. לא יאריך הזמן, ובעזרת השם יתברך תראה איך שהערבי יתחנן לפניך שתסלח לו על מעשהו..." עשה היהודי כמצות הצדיק, נסע לביתו והמתין באורך רוח לישועת ה' הקרובה לבוא. מאותו יום ואילך, החלו לפקוד את הערבי צרות שונות ומשונות: כשרכב על סוסו ליד שער העיר, פגעה בו אבן שזרק ילד ערבי ופצעה

של רבי פנחס, וזאת, משום מעשה שהיה: הפחה של מראכש היה מסוכסך עם מלך מרוקו. זמם המלך להרוג את הפחה. הוא שלח שליחים שידקרו את הפחה בשעת תפילתו במסגד של מראכש.

רבי פנחס ראה את הדבר ברוח-קדשו. הוא בא אל הפחה והזהירו שמחר, בעת התפלה במסגד – ינסו לרצחו.

העמיד הפחה סביב בית התפלה שומרי ראש מוסוויים, והם פקחו עין על כל מי שמנסה להתקרב אל הפחה.

כשניסה הרוצח להתקרב אל הפחה, עצרוהו שומרי הראש, ולאחר חקירה קצרה, הודה כי הוא נשלח על ידי המלך להרוג את הפחה. מני אז גדלה עד מאד הערצתו של הפחה לרבי פנחס – מצילו. הוא העניק לרבי פנחס מתנות לרוב, והיה ממלא את כל דרישותיו לטובת היהודים.

רבי פנחס הכהן נפטר בי"ד בטבת שנת תשי"ב, ומנוחתו כבוד בבית העלמין של העיר מראכש.

מבט לאירועי השבוע – המשך מעמוד 1

שבאמריקה. חברי ואנוכי הגענו בשעת לילה מאוחרת לאותה עיירה, ואז גילינו שאירע תקר בגלגל המכונית שלנו. מכיון ששינינו איננו מנוסים בתיקון תקרים שכאלה, החלטנו בלית ברירה לדפוק על הדלת הראשונה שנראה שקבוע על המשקוף שלה מזוזה. ואכן לאחר חיפוש קל גילינו בית שכזה. בלב פועם מחרדה, דפקנו קלות על הדלת. יהודי חביב פתח בפנינו את הדלת והקביל את פנינו

בסבר פנים יפות ומחויכות. הוא הזמין אותנו להיכנס לתוך ביתו החמים תרתי משמע. התיישבנו על כיסאותיו המרופדים והמפנקים והתחלנו לשתוח בפניו את הבעיה שנקלענו אליה. מיד לאחר ששמע את דברינו, הוא החל להזעיק את כל מי שהיה יכול בכדי לחלץ אותנו ממצוקתנו. ואולם בשל שעת הלילה המאוחרת מאמציו העלו חרס. לבסוף הוא נזכר שישנו ארגון מסוים שמחלץ

רכבים תקועים גם בשעות מאוחרות בלילה. הוא פנה לאותו הארגון ואכן לאחר שעה ארוכה הגיע אחד מנציגי להושיט לנו עזרה. בכל אותה העת המארח החביב לא נטש אותנו לרגע עד אשר נוכח לראות בעיניו שיש ביכולתנו לנסוע בבטחה במכונית ליעדנו. **ניתן לומר על התנהגותו המופתית הזו של אותו היהודי שפגש אותנו לראשונה בחייו את הפסוק: "מי כעמך ישראל".**

י"ב (אליך) וי"ב

הודעה חשובה

המעוניינים להגיע לקבלת הקהל של הרב עדו ובר שליט"א תלמידו של הגה"צ רבי משה ובר זיע"א בכדי להיוועץ בענייני מציאת הזיווג, שלום בית, חינוך ילדים ופרנסה על פי תאריך לידתם ושמותיהם,

יתקשרו לטל. 02-5828284

תיקון החיד"א להצלחה, רפואה, פרנסה ומציאת הזיווג - טל' 02-5828284

הדיסק שישנה בעזרת ה' יתברך את חייכם לטובה.

בימים אלה יצא לאור הדיסק "שמעו ותחי נפשכם" על חמשה חומשי תורה בליווי נעימות חסידיות מפורסמות.

המלקט: המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א. העורך והמגיש: תלמידו כבנו הרב עדו ובר שליט"א

ניתן להשיג דיסק זה במחיר סימלי ברשת חנויות גל-פז.

עלון זה יוצא לאור לזכרו של נסים בן נוריה נסים ז"ל – נלב"ע כ"ח באדר תשע"ח

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מקלחת ציון

פְּרֻשֵׁת מְשֻׁפָּטִים - וְנִמְכַר בְּגִבְתּוֹ

"וְאֵלֶּה הַמְּשֻׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לְפָנֶיהֶם: כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי"

(שמות כא, א-ב)

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב מ קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר רחובית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר עמית בת טובה יוסף בן רותמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רותמה שמואל אימן בן אסתר זרי מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זחבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה יחידות אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זחבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה יחידות אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

מבארים זאת בעלי המוסר על ידי משל: "אדם שהיו לו עשרה בנים תשעה מהם הלכו בדרך הישר, רק הבן העשירי סר מן הדרך והתחבר לאנשים ריקים ופוחזים, עד שיום אחד העז לשלוח יד בממון הזולת".

"משראה אביו כך, לא נתן מנוח לנפשו ועשה הכל להחזיר את בנו לדרך הישרה. והנה באחד מן הימים מודיעים לאבא שהבן נתפס על גניבה. לשמע הידיעה נפשו הייתה עגומה וכואבת".

"ראו אותו שכניו ומכריו ואמרו לו: 'תתמקד גם בבניך הטובים'. אמר להם: 'נכון, אבל מה עושים עם הגנב?!'

כך כביכול גם לבורא עולם כואב לו בראש ובראשונה על אותו גנב ולכן התורה הקדושה עוסקת קודם כל באדם שגנב ואין לו במה להשיב את גניבתו, שבית דין מוכרים אותו לעבדות.

וזאת מכיוון שקודם כל יש לעזור לאדם שנטה מן הדרך הישרה והעז לשלוח יד בממון הזולת לתקן את חטאו. רק לאחר מכן תפנה התורה לעסוק בשאר מצוות ועניינים שבין אדם לחבירו.

בני ישראל התעלו והתרוממו בהר סיני למעלות הנשגבות ביותר. הקב"ה פתח להם את שבעת הרקיעים והכל נגלה לנגד עיניהם.

הם זכו לגילוי שכינה ושמעו את קול ה' בהדר, מהדהד מסוף העולם ועד סופו: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ" (שמות כ, ב).

בעודם מצויים ברום מעלתם, מן הראוי היה שהמצוות שיצוו עליהם מיד לאחר מכן יעסקו בעניינים מרוממים ונעלים, כגון מצוות "קְדָשִׁים תִּהְיוּ" (ויקרא יט, ב) וכדומה.

אך לא כך היה, מיד לאחר מעמד הר סיני באה התורה וציוותה את עם ישראל שורה של מצוות שהצד השווה שבהן הוא שכולן עוסקות בדיני ממונות ובעניינים שבין אדם לחבירו.

בכך באה התורה להשמיענו כי גם העניינים היומיומיים שבין אדם לחבירו הם חלק בלתי נפרד מתורת משה, ועלינו לדקדק בהם ולנהוג כפי מצוות התורה.

אבל עדיין תמוה, גם אם אנו מבינים שהתורה הקדושה באה להורות לנו על חומרתם של דיני ממונות ועל חשיבותם ומעלתם של העניינים שבין אדם לחבירו. אבל מדוע מכל אותן מצוות המובאות בפרשת משפטים בחרה התורה לפתוח בפרשה על גנב הנמכר בגניבתו?

האם לא היה עדיף לפתוח במצוות המלמדות אותנו על דרך ההנהגה הראויה בין אדם לחבירו, כגון מצוות "אִם קָסַף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי" (שמות כב, כד) וכו'?

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

ע"י	כניסת לכת	צאת לכת	יציאת חס
י"ט	16: 38	17: 51	18: 25
כ"א	16: 55	17: 48	18: 21
מיוסף	16: 55	17: 48	18: 21
כ"ב	16: 58	17: 51	18: 25

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

לרפואה שלימה ציון בן צ'חלה
והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת אלי ברוט ומשפחתו

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – בשול – חלק א'

מהי הגדרה של כלי שני והאם המים שמוציאים מתוך מיחם חשמלי נחשב ככלי ראשון או שני?
להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

שאלה: ?

תשובה: !

כלי שני הוא הכלי, שהערו לתוכו תבשיל מהכלי הראשון. ואמרו חז"ל, שכלי שני אינו מבשל. והיינו, אף אם התבשיל המונח בתוכו חם בשיעור שהיד סולדת אינו מבשל. **מקורות:** משנה שבת (מב). ועיין שו"ע (שם ס"ה).

והוא הדין כלי שני שהיד נכווית ממנו. **מקורות:** מרן הב"י (יו"ד סימן קה) הוכיח במישור מדברי התוספות בשבת (מ ע"ב) שאפילו כלי שני שמעלה רתיחות כעין שהיה בכלי ראשון, מ"מ אינו מבשל, שכלל גדול הוא, שכלי שני אינו מבשל בשום פנים, שאם לא כן לא היה לו להש"ס לסתום ולומר דרך כלל כלי שני אינו מבשל. עכ"ד. וע"ע להראש"ל בספרו הליכות עולם ח"ד (עמוד מט), ובספרו חזון עובדיה - שבת (כרך ד עמוד שכב). **ולכן כאשר יש מים חמים בכלי שני, מותר לערות עליהם מים צוננים.**

אולם יש מחמירים: א. מיחם חשמלי, שמוזג ממנו לתוך כוס, היות שלא נפסק הקילוח מן המיחם לכוס, יש אומרים, שהמים הנמצאים בכוס דינו ככלי ראשון. **מקורות:** פרי מגדים (סימן שיח א"א ס"ק לג), בספר חוט שני ח"ב (עמוד קעו) הביא שכן דעת החזון איש. [אולם ראה בשמירת שבת כהלכתה (פ"א הערה קמ) שלא סבר כן. וכן משמעות דברי המשנה ברורה סימן שיח ס"י].

ב. כאשר הוא חם שיעור שהיד נכווית בו [חום גבוה יותר מחום שהיד סולדת], שייך דין בישול גם בכלי שני. **מקורות:** שיטת הח"י אדם (כלל כ ס"ד) הובא במשנה ברורה (סימן שיח ס"ק מח). וכתב החזון איש (מעשרות סימן ד אות יח, שבת סימן נב אות יט) אף שמעיקר הדין אין איסור בכלי שני, אפילו יד נכווית ממנו, יש להחמיר. וכתב בשו"ת שבט הלוי ח"ז (סימן מב) דגם המחמיר - אין זה אלא שתיקף הערה מכלי ראשון לכלי שני, שאז חומו עוד גדול.

תקונו של שלחן

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'אביהם של ישראל', ובו יש ללמדנו עניין מופלא ביותר, המתרחש בעולמנו זה, ואין אנו מודעים אליו כלל וכלל. הסיפור הוא אודות מר אורי ברהום, אשר מתפרנס כנגר במקצועו, הלה היה תלמיד של הראשון לציון הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל כשהיה הרב מחנך בבית הספר 'מגן דוד'. מר אורי היה קשור אל הרב, והשתתף בשיעוריו באופן קבוע במשך עשרות שנים.

מספרת אשת הרב, הרבנית צביה אליהו תליט"א: כאשר רציתי להזמין ארונות חדשים למטבח, טבעי היה שהזמנתי אצלו, וב"ה העבודה הייתה לשביעות רצוני. ביקשתי גם שולחן מטבח בצבע זהה, והוא אמר, שאינו מתמחה בשולחנות מטבח, אך הסכים לקחת את המידות של השולחן המבוקש. כעבור מספר ימים, הוא הביא לביתנו את השולחן המבוקש, וסיפר, כי מצא במחסנו מדף עץ בדיוק במידה שאנו צריכים. "מפליא הוא", כך אמר, "ששנים רבות נודד עמי המדף ממחסן למחסן, ולא נמצא לו שימוש. כמה פעמים כבר תכננתי להשליכו, אולם בכל זאת שמרתי עליו, וכעת אני מבין מדוע".

יומיים לאחר מכן התקשר הנגר מבוהל, ובפיו סיפור מדהים: "בלילה, בא אלי בחלום אדם, שסיפר, כי היה מגולגל כשלושים שנה במדף העץ שהיה במחסן! הוא הודה לי, שלא השלכתי את העץ כל אותן שנים, והכנתי ממנו שולחן לבית הרב". חולפים יומיים נוספים, ואותו אדם הופיע שנית בחלום של אורי הנגר, ואמר לו, שהרב אליהו בירך על השולחן ברכת המזון ובזכות זה נשמתו מצאה את תיקונה השלם. מר אורי ביקש, שאברר אצל הרב, אם מדובר בחלום אמת. "למען האמת", מספרת רעייתו של הרב, "נבהלתי לשמע העובדה, כי יש לי שולחן בבית שמגולגלת בו נשמה... רציתי בהזדמנות הראשונה להוציאו מביתי. פניתי לרב ושחתי לו את דבר חלומי של הנגר. חייך הרב בטוב לב והרגיעני באומרו, כי אחרי התיקון, עלתה הנשמה למקומה, וכעת השולחן הינו ככל השולחנות".

עזרה לזולת

סיפר ר' משה רוט שליט"א חתנו של איש החסד הנודע רבי יוסף אייכלר זצ"ל: "פעם אחת הייתי בביתו, כאשר הגיע יהודי לפרוע חוב גדול, שהיה חייב לו. שמח ר' יוסף ואמר: 'כמה טוב, שהגיע הכסף בשעה זו, שכן מחר עליי להחזיר למישהו סכום כסף נכבד'. עוד הוא מדבר, והנה נכנס אליו יהודי אחר וביקש הלוואה. שאל אותו ר' יוסף: 'כמה אתה צריך?' ענה האישי: 'כמה שאפשר'. תפס ר' יוסף את כל הכסף, שהחזירו לו זה עתה, ומסרו לאיש".

"שאלתי אותו: 'הרי אמרת, שאתה צריך את הכסף למחר, מדוע נתת אותו? איך תחזיר את ההלוואה?' ר' יוסף התבונן בי, כמי שאינו מבין את השאלה. והשיב: "עד מחר יעזור ה'! הרי היהודי הזה צריך את הכסף עכשיו". (ר' יוסף איש ירושלים)

מינויים

לקבלת העלון חייג במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב אליעזר די אבילה זצ"ל

הגאון הרב אליעזר די אבילה זצ"ל המכונה רב אד"א - נולד ב-י"ד בניסן ה'תע"ד (1714) בעיר רבאט כבן יחיד להוריו. התנא רבי אליעזר בן הורקנוס נגלה לאימו בחלום ואמר לה כי רבינו הוא מניצוץ נשמתו. מוצא משפחתו מהעיר אווילה שבספרד, ממנה גורשו היהודים בשנת ה'רנ"ב (1492), בעת גירוש ספרד. כבר בגיל צעיר נודע בשקידתו העצומה בתורה. רבינו היה אדם אמיד ועשיר גדול, אך בשל רצונו להתמסר ללימוד הוא מסר את עסקי המסחר לידי בני משפחתו.

הקים ישיבה ברבאט ועמד בראשה. בישיבה למדו תלמידים חריפים רבים מכל הסביבה, ורבינו היה מפרנסם ותומך בהם. בנוסף להרבצת התורה, כיהן גם כרב ואב"ד בערי רבאט וסאלי אליו היו מריצים את השאלות הסבוכות שלא ניתן היה להגיע בהם לפשרה. גדולי דורו כינוהו בשם 'רב אד"א' (ר"ת אליעזר די אבילה, לשון מושאל משמם של האמוראים רב אדא בר אהבה ורב אדא בת מתנה - רמז שהיה אוהב את הבריות ובפרט את תלמידיו וכן שהיה עוזר ותומך בהם ביד רחבה), ובעירו רבאט כונה 'רבי אליעזר הגדול' (על שם התנא רבי אליעזר הגדול). מפורסם לגאון עצום חריף ובקי. למד יום ולילה. גאון בנגלה ובנסתר. יהודי פאס ביקשוהו לבוא ולכהן בפאר כרב הראשי ליהודי מרוקו, ובענוותו ענה להם, שלא הגיע עדיין לאותה דרגה. נפטר בשבת, ג' באדר א' ה'תקכ"א (1761). חי כ-47 שנים. ציונו בסאפי.

סבא (מצד אביו): רבי משה ממקנס. **אביו:** הגאון ר' שמואל (דומ"ץ מרוקו מח"ס 'אוזן שמואל'). **אימו:** אחותו של רבי חיים בן עטר ('אור החיים' הקדוש). **אשתו:** בת הגה"ק ר' אליהו הלוי בן שושן (מנכבדי העיר סאלי- הייתה יתומה. נישא בהיותו כבן חמש- עשרה שנה). **מרבתי:** אביו, ר' שמואל (למד ממנו את דרכי העיון והפולפל). **חתנו:** ר' שלמה די אבילה. **מתלמידיו:** חתנו, ר' שלמה די אבילה. **מספריו:** **ימגן גיבורים** - על מסכתות בבא מציעא, הוריות, כתובות וקידושין • **מלחמת מצווה** - על שורשי ההלכות בש"ס ובפוסקים • **באר מים חיים** - שו"ת • **מעין גנים** - חידושים וביאורים על כל חלקי הטור • **חסד ואמת** - דרשות וחיידושי אגדות • **שער שמים** - פיוטים.

כאשר התעברה אימו הצדקת של רבינו, נגלה אליה בחלום התנא רבי אליעזר בן הורקנוס (רבי אליעזר הגדול) ואמר לה: "דעי! שאני ר' אליעזר בן הורקנוס ונגזר על נשמתו לרדת שוב לעולם הזה להמשיך להאיר את אור התורה בקרב חכמי הדור ולכל עולם התורה, ובכן הינך הרה וילדת בן אשר בו תהיה ניצוץ נשמתו והוא יאיר עיניהם של ישראל בתורתו, על כן הנני מבקש שתקראהו על שמי ולהתנהג איתו בזהירות ובקדושה רבה".

חכמי העיר רבאט מספרים, שפעם ר' אליעזר בהיותו רך מאוד בשנים התווכח עם חכמי הישיבה תלמידי מור אביו ר' שמואל והתעקש להסביר את הסוגיא שבה עסקו לפי סברתו ופירושו, אביו בשומעו שהוא עומד על דעתו בצורה עיקשת בפני חכמים גדולים גער בו חזק עד שרבי אליעזר בכה. באותו לילה נגלה לאביו בחלום רבי אליעזר בן הורקנוס, ואמר לו: "הרי אתה יודע שבנך זה הוא ניצוץ נשמתו ובעל הארה גדולה רוחנית בדור הזה, על כן אבקש להיזהר לא לפגוע בו ולא להרגיזו, אומנם אתה זכית בו, אך אם תמשיך להרגיזו אני אקח לך אותו. תיזהר!".

זקני חכמי מרכאש מספרים, כי כאשר היו מתקשים בדברי הגמרא, היו אומרים: "תביאו את ספרו של המהרש"א 'שלנו' ונראה מה הוא אומר". בהקשר לכך נשתמר בפי חכמי מרוקו סיפור מופלא: בילדותו התקשה רבי אליעזר בהבנת דברי המהרש"א על תוספות באחת ממסכתות הש"ס, וכשלא הצליח להבין את דבריו, התחיל לבכות. דלת בית המדרש נפתחה, וזקן הדור פנים, לבוש בג'לאביה, נכנס. שאלו הזקן: "מדוע אתה בוכה?" רבי אליעזר היה בטוח שאותו זקן אינו בקי בנבכי הסוגיות, בוודאי לא בדברי התוספות, על אחת כמה וכמה לא בדברי המהרש"א... על כן התחמק מלענות לו. לאחר הפצרות מרובות ענה לו הילד, והזקן הסביר לו את דברי התוספות בצורה כזו שדברי המהרש"א היו ברורים ביותר. מיד לאחר מכן נעלם הזקן. **באותו הלילה הגיע אליו הזקן בחלום, ואמר לו כי הוא היה המהרש"א, וכי נשלח משמים להסביר לו את התוספות כהערכה לכך שהוא יגע ועמל בלימוד התורה הקדושה.**

אימו של רבינו היא אחות רבי חיים בן עטר וגרה ברבאט. כשגדל הילד אליעזר, היה לנער חכם, חריף וידען בתורה. באחד הימים הגיע רבי חיים בן עטר לאחותו ברבאט. רבי חיים נהג לשבת בביקוריו בבית אחותו עם אחיינו אליעזר ומשתעשע איתו בדברי תורה ונהנה מאוד מחוכמתו המופלאה ומפיקחותו הנדירה. רבי חיים השמיע חידוש עצום עמוק ומפולפל, אולם הנער אליעזר שהיה עדיין בגיל רך מאוד סתר את החידוש כלאחר יד.

'אור החיים' אמר מתוך 'חיבה' לתשובתו החכמה של הנער: "תמשי זריר". דהיינו תלך צעיר מהעולם הזה. אימו של אליעזר ששמעה את שאיחל אחיה לבנה, נבהלה... הרי ידעה כמה חזקות מילותיו של אחיה רבי חיים בן עטר הידוע כצדיק יסוד עולם, וחששה שמא הקללה תתפוס בנער אליעזר. היא ביקשה מאחיה שיברך את בנה מיד, שמא חלילה משהו רע יקרה לנער. רבי חיים פנה לאחותו ואמר לה "הרי יודעת את שאוהב אני את אחייני אהבה גדולה, לא התכוונתי שחלילה יארע לו דבר רע".

משסיים את דבריו הניח את ידו על ראש הנער וברך אותו. וכדי שאחותו תהיה נפשה רגועה ולא תדאג בשל דבריו הוסיף: "יהי רצון שכל מה שיגזרו עלי יהיה גם עליו ויזכה ויגדל כמוני". הרי אחותו ידעה כמה אחיה חכם וגדול בתורה, אז חשב לעצמו שאם יברך את הנער בברכה זו, החשש יעזוב את אחותו, ולא תדאג לבנה. ואכן, כך היה, הנער אליעזר גדל והפך לגדול בתורה. אך גם חי חיים קצרים כשל **דודו רבי חיים בן עטר זצוק"ל.**

כאמור נפטר רבינו בגיל 47 שנים. 'אור החיים' הקדוש עלה לירושלים בהיותו בן ארבעים ושלוש ונפטר בהיותו בן 47 שנים. כך היה, הנער אליעזר הפך להיות תלמיד חכם וגדול בתורה. הברכה תפסה בנער שהפך להיות עילוי גדול בתורה, אולם רבינו נפטר אף הוא צעיר בדיוק כמו הדוד שברך אותו, רבי חיים בן עטר 'אור החיים' הקדוש זצוק"ל.

סוד הגלגולים

על הפסוק: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם" (שמות כא, א)- מבאר הזוהר הקדוש (פרשת משפטים צד ע"א): "אלין אינון סודין דגלגולא, דינין דנשמתין דאתדנו כל חד וחד לקבל עונשיה"- התרגום הוא: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם... אלו הם סידורי הגלגול, דיני הנשמות הנידונות כל אחת ואחת לפי עונשה".

לעיתים רבות האדם, כשהוא שומע אסון שהתרחש, מניד הוא את ראשו ואינו מבין, על מה ולמה נענש אותו אדם. להלן סיפור מופלא המעובד מתוך העלון 'אור עליון', ובו יש פתח להבנת מקרה מסוים.

"המלאך הראה לה היכלות מאירים, גינות ונהרות שלא מן העולם הזה, תוך כדי שהוא מפטיר ואומר לה: 'זה שלך עבור מצווה פלונית, וזה שלך עבור מצווה אלמונית'. אלא שבהגיע המלאך אל היכל יקר וחשוב, דילג עליו אותו מלאך".

הרה"ג יהודה כהן שליט"א, ראש מוסדות 'יקירי ירושלים', בשיחה שנשא לקראת הימים הנוראים, בפני אברכי הכולל, סיפר מעשה מעורר ומעודד, המאיר את חיינו עלי אדמות באור אחר. הרב הקדים ואמר, כי הוא מכיר במשך שנים רבות את המשפחה ואת הבת שנפטרה.

"שאלה הנשמה את המלאך: 'מדוע אני לא מקבלת את ההיכל הזה? אני מתאוה לקבל גם את ההיכל המדהים הזה'. השיב לה המלאך: 'זה היכל עבור מצוות כיבוד אב ואם, ואילו את, היות ולא קיימת מצווה זו - לא מגיע לך לקבל היכל זה'".

למשפחה יקרה המתגוררת בארה"ב הייתה בת צדיקה, בעלת מידות טובות, אשר הצטיינה בקיום מצוות 'כבד את אביך ואת אמך' (שמות כ, יא) בצורה יוצאת מגדר הרגיל. היא הייתה מסייעת, עוזרת ומכבדת את הוריה, באופן מעורר השתאות...

תממה הנשמה: "וכי מה אני אשמה, שנולדתי יתומה, וכי הייתי יכולה לקיים מצווה זו?". השיב המלאך: 'טענות אין לנו אלייך, מדוע לא קיימת מצווה זו, אבל שכר לא מקבלים על כך'".

בהיותה כבת שש-עשרה שנים, הלכה בחופשת הקיץ לנפוש בהרים. כפי שנהוג בארה"ב, לעזוב את הבית בימי הקיץ החמים לטובת נופש בהרים, שם האוויר נעים יותר.

"התעקשה הנשמה, שהיא רוצה לחזור שוב לבית דין של מעלה, ולשטוח שם את טענותיה. ואכן המלאך לאחר הפצרות חוזרות ונשנות לקח אותה חזרה לבית דין של מעלה".

הבחורה שימשה כמדריכה בקמפ (מחנה) למספר נערות וילדות. באחד הימים, יום מר ונמהר, בנסיעה בטיוול עם תלמידותיה- הרכב שבו נסעו התהפך, וכתוצאה מכך היא נהרגה במקום ל"ע...".

כשעמדה לפני בית-הדין ביקשה: 'תנו לי לחזור שוב לעולם הזה, כדי שתהיה לי האפשרות לקיים מצוות כיבוד אב ואם'. בית-הדין דן בבקשתה ובסיכומו של עניין בקשתה התקבלה וחזרה לעולם הזה".

כאשר הוריה שמעו את הבשורה, הם קיבלו זאת בצורה קשה ביותר. כל אדם השוכל את בתו הצעירה נשבר ליבו בקרבו, קל וחומר הורים אלו, אשר נקשרו לבתם בעבותות אהבה, במיוחד לאור כיבוד ההורים, אשר קיימה.

"התעוררתי מהחלום", ממשיכה הקרובת משפחה לספר להורים, השכולים, "אך תיכף ומיד נרדמתי שוב, וראיתי בהמשך החלום, כביכול אני שוב באותו מקום בגן עדן עליו חלמתי לפני כן".

הוריה מאנו להתנחם. הרהורים ושאלות רבות הטרידו את מנוחתם. ייתכן ואף תהו: "הזו תורה וזו שכרה?! כיצד זה ייתכן, זה מה שמגיע לבת שלנו על קיום מצוות כיבוד אב ואם בהידור?!- הרי כתוב בתורה: 'כבד את אביך ואת אמך, למען יאריכון ימך' - היכן אריכות ימיה של זו?".

"והנה נכנס המלאך, והפעם עם נשמת בחורה צעירה בגיל שש-עשרה. המלאך פנה לאותה נשמה ואמר לה: 'עמדת במשימה! קיימת גם מצוות כיבוד אב ואם! ולכן תקבלי גם את ההיכל של מצוות כיבוד הורים, בו כל כך חשקת!'".

באחד מימי השבעה הגיעה לבית ההורים אחת מקרובות המשפחה, וביקשה לשוחח עימם באומרה: "יש לי מסר מיוחד עבורכם מבתכם המנוחה".

"דעו לכם! הנשמה היקרה שראיתי בחלום, הייתה לא אחרת מאשר בתכם עליה השלום...". סיימה את דבריה. החלום האיר להורים את סיפור חייה של בתם באור יקר, והם מצאו בכך ניחומים לנפשם המיוסרת.

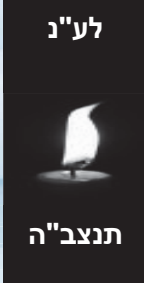
ההורים עצרו את נשימתם לשמע הדברים הללו. אז החלה

הם הבינו, שבתם באה להשלים תפקיד מסוים, וכיוון שהשלימה את תפקידה, לא היה לה עוד צורך לשהות בזה העולם השפל. כעת עלתה נשמתה לעולם שכולו טוב, ליהנות מזיו השכינה ולקבל את שכרה מושלם.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א (הנייד באישור ועדה רוחנית) 052-6329144

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל	הרב יחיאל בן יוסף ז"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברק דב ז"ל
אביבה בת אירון ע"ה	גאולה בת טובה ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	חזל בת שמעון
חי' זיזי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יוסף בן סעדה ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	רחל רפאת בת השמת ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל	יעקב בן אסתר ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	זילפה בת רנדה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל	אסתר בת בלה ע"ה
משה בן רוזה ז"ל	נעמי בת כתנו ע"ה
אביחי בן אסתר ז"ל	מרים בת בלה ע"ה
נעימה בת גורג'יה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל	ע"ה שני בת אסתר ע"ה
רפאל בן אסתר ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
שמעון בן שמחה ז"ל	יונה בן סעדה ז"ל
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעימה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
שמעון בן חנה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
גורג'יה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "משפטים"

"ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע" [כד, ז].

זה קרה לפני יותר מ-20 שנה, בפורטלנד, אורגון. סיפורה הרבנית יונגרייז, ילדיי עדיין היו צעירים, ותמיד כשהסכמתי לשאת דברים מחוץ לעיר, הקפדתי לחזור בטיסת חצות, כדי להגיע בזמן להכין להם ארוחת בוקר וללוות אותם לתלמוד תורה.

המפגשים האלה תמיד ריגשו אותי. אותם אנשים מתבוללים ומנותקים שהפכו להיות מעורבים ומחויבים ליהדות היה בשבילי חוויה מעוררת יראה והשראה. אותו ערב בפורטלנד לא היה יוצא דופן. עלו הרבה שאלות והשתדלתי להישאר מאוחר ככל האפשר לפני שמיהרתי לנמל התעופה. כשעליתי על המטוס הרגשתי סחוסה ותשושה. אמרתי לעצמי שאני רק רוצה לעצום את עיני ולישון קצת. למזלי, המטוס היה ריק למחצה, וביקשתי מהדיילות עוד כרית ושמיכה. כמעט נרדמתי כאשר ניגש אלי גבר צעיר. הייתי עייפה מכדי לדבר, אבל אולי בכל זאת הוא מישוהו שצריך להגיע אליו. "את מפורטלנד" שאל. "לא, אני מניו יורק, אבל נתתי כאן הרצאה..." "איפה הרצית?" "בבית כנסת מקומי..." "אני לא מעורב בדברים האלה" השיב בחור. "אתה יהודי?" שאלתי.

"אני מניח שכן", אמר. "אתה רק מניח?" "כן, כך נולדתי. זה לא משפיע על חי לכהן או לכהן". שיחתנו הופרעה על-ידי הדיילות, שחילקה ארוחת לילה. "יונגרייז", היא אמרה, קוראת את התווית. "את רשומה לארוחה כשרה. ומה תרצה אתה?" היא פנתה אליו. "אני אקח כריך בשר לא כשר", ענה. "אתה לא יכול לאכול את זה", התערבתי. "מה זאת אומרת, אני לא יכול לאכול את זה? זה הכריך האהוב עלי". "אבל אמרת לי שאתה יהודי..." "אז מה?"

"אז מה? אתה בטח צוחק. הרי חתמת על חוזה, התחייבת בהר סיני שלא תאכל דברים כאלה. היית שם. כל הנשמות היהודיות שהיו אמורות להיוולד אי-פעם היו שם. כולנו נשבענו לקיים את הברית הזאת". הוא הביט בי כלא מאמין. "גברת, את יודעת מה? את מטורפת! את ממש מטורפת!" ובאומרו זאת, קם והלך חזרה למושב, כשהוא ממלמל לעבר הדיילות כשחלף על פניה במעבר: "האישה הזאת ממש משוגעת!"

במשך כל הטיסה הוא לא הביט לעברי.

בנמל התעופה נפגשנו שוב ליד המזוודות, והוא אמר לי: "את יודעת, את באמת מטורפת".

"שמע, שמי אסתר יונגרייז. הנה כרטיס הביקור שלי. יש לנו ארגון בשם 'הנני', מטרתו לשרת את ה' ואת בני עמי. אנו מזכירים לאנשים את הנדר בהר סיני. אתה יכול לבוא לבקר. הכול מתועד בספר שנקרא התורה. כל הסיפור כתוב שם. עוד תראה. אתה באמת היית שם. אם תצטרך עזרה, תודיע לי".

חזרתי לביתי ולשגרת יומי. הילדים חיכו. בעלי חזר מבית הכנסת, והתעדכנו באירועים האחרונים. הטלפון צלצל. היו לי שיעורים להכין, היה צריך לסדר את הבית ולגמרי שכחתי את הפגישה בטיסה בשמים. כמה שנים לאחר מכן העברתי את השיעור שלי ב"הנני", כשפתאום נכנס לשיעור אברך חובש כובע רבנים שחור ומעיל. "רבנית", הוא אמר, "את זוכרת אותי?"

"אתה נראה מוכר" (זו התשובה הקבועה שלי לכל מי שאני לא ממש זוכרת, אבל לא רוצה להעליב).

"הכרנו לפני זמן רב", אמר. "את זוכרת את פורטלנד, אורגון, טיסת חצות?"

הכל חזר אלי. "לא יכול להיות שאתה האיש ההוא!"

"זה אני", אמר בחיוך. "מעולם לא שכחתי את דבריך. לקח לי זמן לעכל את זה, אבל התחלתי לקרוא את התורה, ואת צדקת. אכן הייתי שם. חתמתי על החוזה, כרתי ברית ועכשיו באתי אליך כי אני רוצה שתמצאי לי אחת שגם היתה שם..."

היום אותו יהודי רחוק מאותה טיסת חצות, הוא אברך נשוי למשפחה מקסימה, שחיה על-פי אותה ברית.

סיפרתי את הסיפור הזה אינספור פעמים, והקהל בדרך כלל נהנה ממנו. פעם אחת שאלה אותי אשה: "איך היה לך אומץ להגיד דברים כאלה לאדם זר? אני לא הייתי מעיזה".

לרגע הופתעתי. מעולם לא עלה על דעתי שאני עושה משהו חריג כשאני מדברת על המורשת שלנו. אחרי שהרהרתי בשאלתה, סיפרתי לה סיפור על משפחתנו.

אחי סבי, היה הגאון רבי הלל מקולמיי, הוא היה מגדולי התורה בהונגריה. יום אחד, בחול המועד פסח, הוא נסע ברכבת לכנס רבנים. במחלקה שבה ישבו הוא ותלמידיו היה נער יהודי. דודי התדיין עם תלמידיו בדברי תורה, כשהנער הוציא מתיקו כריך עם בשר לא כשר והחל לאכול.

דודי ופמלייתו לא האמינו למראה עיניהם. לא רק שאכל כריך לא כשר, אבל בפסח! ועוד לעיני הרבי! איך יכול מישוהו להיות כה עז פנים – חסר בושה, חסר מצפון, חסר כבוד?

תלמידיו של דודי רצו לומר לו כמה דברים, אבל הוא עצר בעדם ואמר להם שהוא יטפל בזה.

"בני", פנה דודי, מנסה לדבר אל ליבו, "נשמתך נכחה במעמד הר סיני. רחם על עצמך. אל תבגוד בברית שכרת". כל הפצרותיו היו לשווא. "רבי, אני לא מאמין בכל זה. אל תבזבזו עלי את זמנך", ענה הנער והמשיך לאכול את הכריך. אבל דודי לא ויתר והמשיך לדבר אליו. התלמידים לא יכלו לראות את רבם האהוב מושפל כך. "אנא", התחננו, "אין זה מכבודו של הרבי לדבר אל חלאה שכזה".

"לעולם אל תדברו כך", נזף בהם דודי. "הילד הזה, שאתם קוראים לו חלאה, הוא בן לאם ולסבתא יהודיים. מי יודע כמה דמעות הן הזילו עליו? מי יודע כמה תפילות אמרו אבות וסבים למענו?"

בעוד דודי מדבר, נמלאו עיניו דמעות. "עליכם לדעת ילדי", אמר, "שיש לנו חוק: מילים הנובעות מהלב חייבות לחדור ללב אחר. דברי באו מליבי, ולכן ודאי יחדרו ללב אותו איש צעיר – אם לא היום, אולי מחר, אולי בשנה הבאה. אבל יום אחד הוא ייזכר ויחזור. ואכן ראיתי זאת במו עיני איך דבריו של אחי סבי התקיימו עם אותו רחוק מטיסת חצות... לעולם אל תפחדו לדבר, אם המילים אמיתיות ובאות מלבבכם"... (נצוצות).

"אם כסף תלוה את עמי את העני עמך" [כב, כד]. צדקה תציל ממות.

מצוות הצדקה התברכה בכמה וכמה אזהרות בתורה, "לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ירך מאחיך האביון כי פתח תפתח את – ירך לו ... נתון תתן לו" וגם חז"ל מאריכים מאוד במעלת מצוות הצדקה. ומספר רבינו יוסף חיים זיע"א על עשיר מופלג אחד שניגש לרבו ופנה אליו בשאלה: "מורי ורבי! מדוע מצוות הצדקה יש עליה כמה אזהרות בתורה ובנביאים ובכתובים ובתלמוד, מה שאין בשאר מצוות, שלא נמצא עליהם אפילו עשירית מהאזהרות שמזהיר התורה במצוות הצדקה?"

השיב לו הרב: "מפני שכל בני אדם שבעולם צריכים צדקה".

תמה עליו העשיר: "מה פירוש כל בני אדם שבעולם צריכים צדקה? הלא בשכונה שאני גר בה כולם עשירים מופלגים, מולטי-מיליונרים, ואין בהם אפילו עני אחד, ואיך הם מבקשים צדקה?"

"אתה טועה ובגדול" – אמר לו הרב "ואדרבה, אותם המולטי-מיליונרים שבשכונתך מקבלים צדקה הרבה יותר מהעניים שבשכונה אחרת, וככל שגדל עושרו של אדם, הלא תגדל גם הצדקה שהוא מקבל, כי כל העולם כולו צריכים לקבל צדקה וחסד מהקב"ה, ואפילו עשיר גדול צריך לקבל מהקב"ה שפע של חיים, ושמירה, ורפואה, והצלחה, לדחות מעליו כל נזקי הטבע, ואם האדם יעלם עיניו מן הצדקה, אז יהיה פתחון פה למקטרגים לקטרג עליו לפני הקב"ה שלא מגיע להם ברכה הואיל והם מעלימים עיניהם מהעניים ואינם נותנים להם צדקה!"

כך שלמעשה, אם יבוא לפניך עני המבקש צדקה, תן לו ביד רחבה ובעין טובה, כי גם אתה מבקש צדקה מהקב"ה תמיד בכל שעה ורגע, ונמצא שהחסד שאתה עושה עם העני, ה' עושה איתך, ואם אתה עושה חסד עם העני פעם פעמיים או שלש פעמים בשבוע, הנה הקב"ה עושה עמך חסד כמה פעמים ביום.

מעשה פלאים אירע באחד הגבירים שבירושלים, ומר אורינשטיין שמו (אשר על שמו הוקדשו בתי אורינשטיין במרכז העיר), שהיה שוכן כבוד בקצה שכונת 'מאה שערים' סמוך לשער שכם, והיה תורם בעין יפה לכל דבר מצוה. פעם אחת בא לפניו אחד מעניי העיר ואמר לו: "יש לי בת בוגרת שבשעה טובה עומדת להיכנס לברית הנישואין, ואין בידי לתת לה נדוניה, אולי כבודו יואיל בטובו לעזור ולסייע, וזכות המצווה תגן עליך לחיים טובים ולשלום".

העני חשב שהעשיר יתן לו איזה סכום קטן לצרכי החתונה, אולם התפלא מאוד לשמוע מהגביר שהוא מוכן לשלם לו כל צרכי החתונה... ואחר שהעני נקב בסכום הדרוש לזה, עמד הגביר ושילם לו את הכל.

ראה העשיר את העני עומד ומשתומם, חייך לעברו ואמר לו: "שמע ידידי, אני נותן לך את המתנה הזאת בתנאי שתזמין אותי לחתונה".

הצטחק העני ואמר: "כמובן שאזמין את כבודו לחתונה, הלא החתונה תתקיים בזכות נדבת לבך".

יצא העני משם והחל בהכנות לצרכי החופה.

יום החופה הגיע, יצא אבי הכלה לאולם הנישואים בשמחה, אך למרבית הפלא שכח להזמין את הגביר אשר מידו היתה זאת להעמיד את החופה לחתן ולכלה.

כשעמדו החתן והכלה בטקס הנישואין, לפתע נזכר אבי הכלה ששכח להזמין את הגביר מרוב טרדותיו, והצטער על כך מאוד. ואז הבריק במוחו רעיון נפלא, הוא דפק על השולחן וביקש סליחה מקהל המוזמנים ואנשי התזמורת, וכך אמר: "רבותי! כל צרכי החתונה הזאת באו הודות נדבת לבו של הגביר מר אורינשטיין, ואני, מרוב הטרדות לצרכי החתונה שכחתי להזמין אותו, אנא בואו נצא כולם ביחד לביתו של הגביר לכבדו להזמין לחתונה". הקהל נאות לבקשת אבי הכלה ויצאו כולם לבית הגביר.

באותו הלילה אירע דבר נורא בבית הגביר, הגיעו לביתו שודדים ערבים באיומי אקדח, ודרשו שיתן להם את כל כספו. הוא פתח להם את הכספת ונטלו את כל מה שבתוכה, והניחום על השולחן, אך הם דרשו עוד ועוד, ומכיוון שלא נענו כרצונם, כפתו את האיש בחבלים וקשרו אותו בכרעי המיטה, וכן גם לאשתו של הגביר, והמשיכו להשמיע דברי איומים, אם לא יתן להם את כל כספו ותכשיטי אשתו.

בתוך כדי כך הגיע אבי הכלה עם התזמורת הרעשנית וקהל המוזמנים לחתונה סמוך לביתו של הגביר, וכשמוע השודדים את קול הרעש, חשבו שזוהי משטרה שהוזעקה לבית הגביר, ומיד נשאו את רגליהם וברחו משם, והשאירו את כל הכסף והתכשיטים על השולחן, ורצו מהר לנפשם.

הגיעו כל הפמליא לבית העשיר והופתעו לראות אותו ואת אשתו כפותים בכרעי המיטה, מיד שחררו אותם מכבליהם והגביר סיפר להם את כל הקורות אותו ואמר: "אם לא הייתם מגיעים עכשיו, כפסע היה ביני בינינו לבין המוות, ורק בזכותכם נשארנו בחיים עם כל רכושנו!"

הרי לפנינו דוגמא מוחשת למה שאמר החכם מכל אדם "וצדקה תציל ממות" והרמז בזה אומר רבינו יוסף חיים זיע"א כי האות צ' הרומזת לצדקה, תפריד בין האותיות "מות", ואז יהיה צירוף "מצוות" (דבש וחלב).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ירון בן אסתר ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לדיה בת רחל ז"ל, לע"נ לדן בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, לע"נ לוציאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

משפטים

גליון מס' 520

יציאת שבת: י"ם 17:52, ת"א 17:53

כניסת שבת: י"ם 16:37, ת"א 16:52

נלמד מהפרשה

בפרשת משפטים נכללו הרבה מצוות ודינים, אחת המצוות היא מצות הלוואה לעני, ובלשון הכתוב "אם קָסַף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הָעֲנִי עִמָּךְ" ומפרש רש"י: 'את העני עמך' - הו' מסתכל בעצמך כאלו אתה העני. ע"כ. ויש להתבונן בזה מה הדגש כאן תסתכל כאילו אתה העני.

כשחלתה רעייתו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל, היא אושפזה בבית החולים. בני משפחתו של הרב הציעו לבוא ללון עמו בבית, שכן גם הרב כבר לא צעיר, וראוי כי מישהו יישאר ללון עמו בבית. אך הרב סירב בעקשנות, ולא הסכים בשום אופן שמישהו ילון עמו, וכל התחנונים וההפצרות לא הועילו... לימים, התבררה הסיבה המסעירה, שהובילה להחלטתו זו של הרב. לכל אורך התקופה בה שהתה הרבנית בבית החולים, נהג בעלה הרב בהתנהגות מעוררת השתאות: לא פחות ולא יותר, הוא הסיר את מזרנו ממיטתו והניחו על הרצפה!

ואת ההנהגה הזו ביקש להסתיר, ולכן לא רצה שמישהו יישן עמו באותם ימים. אך כעבור זמן הדבר נחשף, ואז הסביר הרב בפשטות: "הלא רעייתי ישנה בבית החולים בחוסר נוחות, במיטה שאינה שלה, בתנאים שהיא לא רגילה להם. איך אני מסוגל לישון במיטה נוחה בתנאים הרגילים שלי, בלי לחוש במקצת את העובר עליה, בלי להרגיש קצת חוסר נוחות!" כי כשאדם באמת מרגיש את השני - הוא לא יכול להמשיך את שגרת חייו כרגיל, כשחברו מתמודד, נאנק ונאנח. הוא רוצה לחוש את כאב הזולת, חשוב לו לחוות את העובר עליו בתחושה האישית שלו. כי זו הנשיאה בעול הנדרשת, עם בני משפחה קרובים, וגם עם חברים ומכרים.

הבה נאמץ את הגישה הזו, בכל המתרחש בתוך הבית פנימה. נחוש את העובר על בני ביתנו, את הדאגות, המצוקות, הלחצים. זו נוסחה בטוחה לעמוד לעזר ולסיוע ככל האפשר, וגם לולא זה - זו דרכו של יהודי, זו שאיפתו!

להרגיש את השני

אחד הדברים שכל לב יהודי חפץ בהם באמת ובתמים, הוא להיחלץ לסייע לידיד הנתון בצרה. כל נפש יהודית שואפת לסייע לזולת, לעמוד לימין מכר או בן משפחה, או לתמוך ביהודי הזקוק לעזרה. הרי כל אחד מאיתנו זקוק לפעמים לעזרה, אם בעצה טובה, אם בסיוע פיזי, אם במימון כלכלי, ואם בכל נושא אחר. לכל אחד מאיתנו יש דאגות ומצוקות המעיבות עליו, והוא זקוק לעזרה מאחרים, שבעצם - מאוד רוצים לעמוד לימינו ולעזור לו.

הבעיה היא שלא כולנו יכולים. לפעמים ניתקל בידיד הזקוק לעזרה כספית - אך אין בכוחנו הכספי לסייע. לפעמים ניתקל במי מבני הבית או המשפחה הקרובה הזקוק לעזרה, אך אין בידינו הכישורים והידע המקצועי הרלוונטי. לא פעם ניתקל בשכן או במכר קרוב או רחוק, המתמודד עם בעיה המעיקה עליו, אך אין לנו כיצד לסייע לו. כלומר, עם כל הכבוד לרצון הטוב הקיים בכולנו, פעמים רבות מאוד אין לנו את היכולות, הכישורים או הידע המתאים, כך שהרצון לסייע נותר בגדר רצון בלבד.

הנה תגלית מרגשת ומעוררת מחשבה, שכדאי כל כך להכירה: כל אדם, באשר הוא, גם אם הוא נטול כל יכולת, תבונה או ממון, יכול לסייע לכל יהודי. כן, כל אחד מאיתנו, גם אני ואתה, יש לו במה לסייע, יש לו כיצד לעזור, יש בידו היכולת לתמוך. ישנה עזרה ייחודית, מקילה מאוד, מרגשת מאוד, מסייעת במאוד מאוד - שהיא בידיים של כולנו.

לעזרה הזאת יש שם, "נושא בעול עם חברו". יהודי רואה יהודי אחר מתמודד, דואג, לחוץ או מפוחד - הוא יכול הרבה להקל עליו אם רק יטה לו אוזן, יקשיב למה שעובר עליו, יזדהה עם הכאב ויחוש את עומק המתח. כי המצוקה הקשה ביותר היא לחוש בודד מול בעיה, להרגיש לבד מול מצוקה. כשמקשיבים לחבר שבמצוקה, כשמעניקים לו את התחושה שהכאב שלו משותף לעוד אנשים - הדבר מחולל הקלה נפלאה, מעניק כוחות חדשים, ומזרים אנרגיות חדשות.

התגלית הזו נחשפת בפרשת השבוע הנוכחי, כשהתורה מלמדת את המצוה להלוות כסף לעני, ונוקטת בביטוי חריג - 'את העני עמך'. במילה 'עמך' מגלה רש"י משמעות עמוקה, נסתרת ומרגשת: מעבר להוראת התורה להעניק את הלוואה, יש כאן אמירה שעל המלווה לחוש את עונו ואת מצוקתו של מבקש הלוואה, לראות את עצמו כאילו הוא העני ממשי!

על כך דרש הסבא מקלם זצ"ל והעלה פנינה נאה ותגלית מרגשת, שלכאורה היה ניתן לחשוב בדיוק להיפך, הרי אם אדם יחוש כעני ממש - שמא ואולי לא ירצה לתת הלוואה, הרי כל הסיבה שהוא נותן את הלוואה היא רק משום שהוא עשיר ואילו חברו עני? אם כן, מה טעם נדרש העשיר לחוש עני טרם נתינת הלוואה לעני האמיתי?!

ברם, בהתבוננות זו נחשף סוד יקר, כי אין די בכך שהעשיר מבין את העני. כדי להעניק עזרה מכל הלב, כדי לסייע לזולת עם כל הרצון הטוב - על המסייע לחוש את תחושותיו של מבקש הסיוע, להרגיש ולהזדהות עם ההרגשה של מי שמבקש את עזרתו, וכך ייטיב לשלב בעזרה תמיכה רגשית יקרה ואהובה, שתסייע לעני לא פחות מהתמיכה הכספית בו!

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

הוא הלך ביערות

אבא ולא אמא. אבא שלי, עליו השלום, אמר לי לפני שנפטר: "ישראל, אל תפחד מאיש, רק מה' יתברך בלבד. ואני באמת אינני מפחד".

"אתה בנו של ר' אליעזר?" - שאלו הזקן.

"שמו של אבא, עליו השלום, היה אליעזר" - השיב הילד.

"הבה, ישראל, נשב על הדשא ונלמד דף גמרא" - הציע האיש לישראל.

הם התישבו, הזקן הוציא מתרמילו גמרא, מסכת פסחים, והם למדו שעה ארוכה. כשסיימו, היה הזקן שבע-רצון עד מאוד. הוא קם והחל ללכת וישראל הלך, בלי משים, אחריו.

היתום הקטן לא ידע כלל מיהו האיש ההולך לצידו. אפילו את שמו לא ידע, אך הוא לא העז לשאול. הוא הרגיש איזה קשר סמוי, הקושר אותו אל הזקן וזה הספיק לו כדי ללכת אחריו.

והם הלכו. מכפר לכפר ומעיר לעיר, הלכו והזקן לומד עם ישראל שיעור בגמרא ומתחלק אתו במזון שהיה לו.

פעם אחת, בהגיעם לכפר, אמר הזקן לישראל כי הוא ישאר אותו אצל זפת יהודי, הגר ביער הסמוך מיד יצאו ליער, שם מצאו בקתה, בה גר הזפת - שמו היה מאיר אצלו נשאר לישראל.

הנער שהתבונן בהליכותיו של מאיר הזפת, הבין חיש מהר כי אין הוא יהודי פשוט, כפי שהוא מתאמץ להיראות, אלא תלמיד חכם וצדיק ואולי אף הוא מל"ו הצדיקים.

גם ר' מאיר קבע עתים לתורה ולמד עם ישראל לא מעט. מדי יום הם הלכו ברגל לכפר, כדי להתפלל במנין. אולם איש מיהודי הכפר לא ידע כי מאיר הזפת הוא יותר מיהודי מגושם, שעובד קשה לפרנסתו ובקושי הוא יודע לקרוא...

ארבע שנים עשה הנער ישראל במחיצתו של ר' מאיר. במשך זמן זה הכיר הרבה צדיקים נסתרים, שנהגו להסוות עצמם כאנשים פשוטים. מאוחר יותר נודע לו, כי רבים של כל הנסתרים הוא רבי אדם בעל שם, איש צדיק ותלמיד חכם.

ישראל הצעיר נהג אף הוא כנסתר. הוא לא רצה שידעו שהוא ילד יוצא מהכלל. ולמרות שבהיותו בר מצוה היה כבר גאון בתורה, חשבו כולם כי הוא נער מגושם, שאין לו שאיפות רוחניות כלל. אפילו מקורביו ביותר, לא ידעו על היותו "נסתר".

כעבור שנים אחדות יכול היה ר' ישראל להתמנות כראש ישיבה או כרב באחת הקהילות הגדולות. אולם הוא בחר לעצמו להיות עוזרו של מלמד תינוקות מאחר שאהב ילדים בכל להט נשמתו, כמצות אביו המנוח. לבו דאב למראה ילדים יהודיים שאינם ידועים לקרוא ולהתפלל ואינם זוכים לחינוך יהודי. הוא התמסר במיוחד לילדים כאלה, לימדם א"ב, ברכות, לספר להם סיפורים מן התורה, על משה רבינו ומתן תורה, על הנביאים והתנאים.

שנים רבות היה ר' ישראל בעל-שם-טוב נסתר. הוא נהג לנוע ולעבור ממקום למקום, יחד עם חבריו הנסתרים, תלמידי רבי אדם בעל שם, ולהפיץ תורה, אהבת ישראל ויראת שמים בקרב פשוטי העם, הפועלים, בעלי המלאכה והכפריים.

והנה הגיע הזמן כאשר היה על הבעש"ט להתגלות: להפסיק להתנהג כ"נסתר" ולתת לכל העולם לדעת מי הוא ומה תורתו. הוא נודע בעולם כמנהיג ישראל בעל שיעור קומה, מייסד תורת החסידות ומפיץ אור תורתה. עם תלמידיו הרבים נמנו רבנים גדולים בתורה ותלמידי חכמים מפורסמים. הבעש"ט גילה להם הרבה סודות מהתורה שלמד, מפי הנביא אחיה השילוני.

גם אחרי שהתפרסם בכל העולם, והמונים נהרו אליו, נהג הבעש"ט להזכיר את הימים בהם לימד את ילדי ישראל א"ב, בהיותו ריש דוכנא.

תענוגי הגדול ביותר היה - סיפר הבעש"ט בגעגועים גדולים - "כאשר אמרתי עם הילדים הקטנים, עם הפיות הטהורים "מודה אני", "שמע ישראל" ולימדתים קמץ-א א...".

הבעל-שם טוב נפטר ביום הראשון של חג השבועות, בשנת ה'תק"כ.

לפני כשלוש מאות עשרים שנה נולד רבי ישראל הבעל שם-טוב, מיסד תנועת החסידות, שהאיר את עיני ישראל בתורתו, למודו והתנהגותו. עד היום הזה משמשת מורה דרך לעבודת ה' למאות אלפי יהודים בעולם כולו.

הבעש"ט נולד בח"י אלו בשנת התנ"ח בעיירה אקופ. בגיל חמש נתייתם מהוריו.

אביו הצדיק, ר' אליעזר, אמר לו לפני פטירתו: בני, ישראל, אל תירא ואל תחת מפני איש ומפני דבר כלשהו, בלתי מה' לבדו! "אהוב כל יהודי ויהודי מעמקי לבך ובלהט נשמתך, בלי כל הבדל מיהו ואיך הוא. זכור נא את דברי אלה".

מילים אלה של אביו שנאמרו ברגעיו האחרונים, נחרתו עמוק בלבו של הילד הקטן. סביב עיירת מולדתו של הבעש"ט השתרעו יערות סבוכים. ישראל הקטן לא פחד מהיערות. להפך: הוא אהב אותם. ביער הלא שקט ואיש אינו מפריע לך בהירוויק.

נוהג היה ישראל לשבת על גזע עץ שנקטע ולחזור על מה שלמד ב"חדר" אותו היום. ביושבו שם הוא התבונן בעצים, האזין לציוף הצפרים וראשו מלא מחשבות והגיגים. לעיתים הוא חשב על ילד אחר, צעיר ממנו בשנים בן שלוש בסך הכל, שחי פעם ובגיל צעיר הכיר את בוראו וקבע כי יש בעל לבירה והוא ה' הבלתי נראה, אדון כל המעשים - ושבעקבות גילוי זה שיבר את גילולי בית אביו והושלך לכבשן האש.

ישראל אף התבונן בנפלאות הטבע והבין כי כל עשב וכל עלה חי וצומח בזכות הכח שהשם נותן לו.

לעתים קרובות נשאר ישראל ביער עד שעות הלילה המאוחרות ואף קרה שהוא לן שם כל הלילה. במקרה כזה הוא קם יחד עם השמש, רחץ את ידיו במי הנחל והתפלל. את הברכות ותפילות השחרית ידע זה מזמן בעל פה. איש לא שם לב היכן נעלם מדי פעם היתום הקטן. השמש, שתפקידו היה להשגיח על היתומים הקטנים, כעס תמיד על ישראל וחסב שהוא גדל לפרא-אדם. אולם לאמיתו של דבר למד ישראל בהתמדה - רק לא רצה שידעו כל כך.

"מה עושה ילד קטן ביער"

כך עברו שנתיים. יום אחד בא ישראל לבית המדרש בשעה מוקדמת של הבוקר. הוא התפלל עם המנין הראשון ורץ ישר ליער. יותר מתמיד, משכו היום משהו טמיר ובלתי ידוע, ללכת אל היער.

כשהגיע אל מקומו הקבוע, שמע לפתע קול שהגיע אליו ממרחקים. הוא החל צועד בכיוון הקול ולהפתעתו הגדולה ראה מרחוק זקן עומד ליד עץ, עטוף בטלית ועטור בתפילין, עומד ומתפלל. אולם איזו תפילה היתה זו? הקול נישא והתרומם אל על בגעגועים, בשמחה ולעיתים בעצב ובדמעות, עד שכבש לגמרי את הילד הצעיר. תפילה כזו לא ראה ולא שמע ישראל מימיו.

האיש לא הבחין בילד העומד מנגד, אולם ישראל יכול היה להתבונן היטב באיש הזקן שהתפלל בלהט. - "וודאי נמנה הוא על ל"ו הצדיקים" - הרהר הילד בלבו, כשהוא אינו גורע עין מהמתפלל.

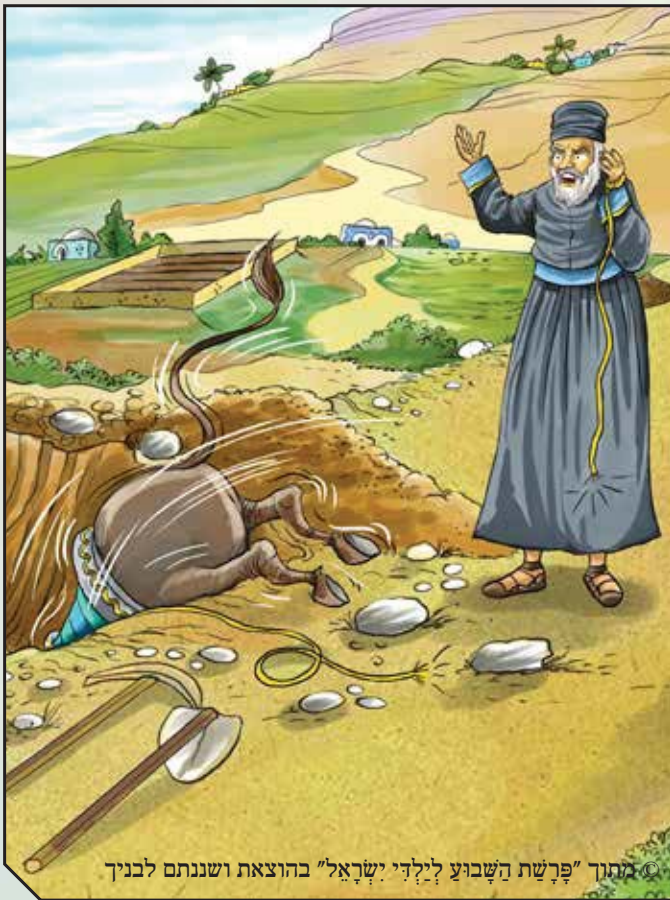
בתום תפילתו אמר הזקן כמה פרקי תהילים ולאחר מכן הוציא ספר מילקוטו ולמד זמן ממושך.

ישראל ראה כל יום יהודים בבית המדרש מתפללים ולומדים. אולם תפילה כזו ולימוד כזה טרם ראה בחייו.

לבסוף חלץ הזקן את תפיליו, פשט את טליתו ושם אותה בשקיק. את השקיק שם בתרמילו, לקח את מקלו בידו והחל ללכת.

כאן יצא ישראל ממחבואו, ניגש אל הזקן ונתן לו "שלום עליכם". הלז לא נראה תמה כלל, מהיכן "צמח" פתאום נער קטן באמצע היער, בקריצה חייכנית החזיר לו שלום ושאלו: "מה עושה ילד קטן ביער לבדו? האינך פוחד?"

וישראל ענה על ראשו ראשון: "אני אוהב את השדות והיערות אהבה עזה. אין בהם אנשים נרגזים, בעלי גאווה, צביעות... כאן שקט... לא, אינני פוחד, הרי יתום אני ואין לי לא

מתוך "פרשת השבוע לילדי ישראל" בהוצאת ושנתם לבניך

האפן השני הוא "כי יכרה", הרחבת בור שאינו שלם והפיכתו לבור שלם, כגון אדם הכורה טפח אחד נוסף, כבור שעמקו היה קדם לכן תשעה טפחים. לצורת עשית בור כזו, רומזת המלה "בר" השניה, הכתובה בכתיב חסר.

(קול אליהו)

"ועבדתם את ה'... וברך את לחםך ואת מימך" והסרת מחלה מקרבך" (כג, כה)

מדוע נכתב כאן "והסרת מחלה מקרבך"? הלא דבר פשוט וברור הוא, שאם עובדים את ה' יתברך כמו שצריך, שלא תהינה מחלות.

ונראה לומר שהמחלה המזכרת כאן, אינה מחלה רגילה, כי אם מחלה רוחנית - חלי אי הסתפקות האדם במה שיש לו. ידוע שאדם שלא תקן את מדותיו, אינו מסתפק במה שיש לו, ומי שיש לו מנה, רוצה מאתים.

וחלי זה הוא חלי פנימי, שאינו נפר מבחוץ. יכול האדם להראות כלפי חוץ נהנה ומצליח, בעוד שבתוכו, בעמקי לבו הוא חסר רגע ונחת, וממקור על שאין לו יותר. ולכך התפונה התורה במלים: "והסרת מחלה מקרבך" - את אותה מחלה שהיא בקרבך, שנמצאת רק בתוכך ואינה נראית לחוץ, אותה יסיר ממך ה'.

לאחר שימתן לך ה' את כל צרכך - "ויברך את לחמך ואת מימך", יוסיף ויעניק לך את מדת ההסתפקות, וזהו "והסרת מחלה מקרבך".

(כתב סופר)

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א)

הסביר רש"י, מדוע נוספה כאן ו' החבור במלה "ואלה" - כדי ללמד שהמצוות שנתנו כאן בפרשת משפטים, נוספו על המצוות הקודמות הכתובות בפרשת יתרו, והרי הן פמותן. כמו שהמצוות הראשונות נתנו בסיני, כן גם אלו נתנו בסיני מפי ה'.

ונשאלת השאלה: לכאורה, לפי הספר רש"י, היו צריכות כל פרשיות התורה מפרשת יתרו והלאה להתחיל גם הן במלה "ואלה", להורות שגם המצוות המזכרות בהן נתנו מסיני.

ויש לומר שדוקא כאן, במקום שנאמרו בו פרטי הדינים והמשפטים, שעל פיהם יפסקו הדינים, ראתה התורה להדגיש זאת, מפני שאלולי כן היה כאן מקום לטעות בו. מאחר וגם הגויים, בני נח, נצטוו למנות לעצמם שופטים ודיינים, ולשפט בין איש לרעהו, היו ישראל עלולים לטעות ולחשב שמא הדיינים שהזכרו כאן בפרשה, כמוהם כדייני הגויים. כשם שדייני הגויים לא נקבע להם משמים אף לרון, אלא נצטוו לחוקק בעצמם את דיניהם, על פי קביעת חכמיהם ועל פי נימוסי מדינתם, כך אולי גם את פרטי דיני ישראל לא קבע הקדוש ברוך הוא בעצמו, אם משה והקנינים.

וכדי להסיר טעות זו, הצרכה התורה לפתח דוקא פרשה זו במלה "ואלה", שגם זה נתן למשה מסיני.

(אזנים לתורה)

"אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה" (כא, יט)

כידוע, הדין הוא שהמזיק משלם לנזק חמשה תשלומים: נזק, צער, רפוי, שבת, ובשתי. ונשאלת השאלה: מדוע לא מחיבים את המזיק בענש גם על בטול התורה, שגם לנזק?

אמנם יש מקום לשאלה כזו, במקרה והנזק אכן נפל למשכב, שמונע ממנו ללמד. לעמת זאת, נזק המצליח להתהלך בחוץ על משענתו, מראה בזה שחליו אינו כה גדול. ואם כן, יכול היה גם ללמד. ומאחר והעדיף אותו נזק להסתובב בחוץ במקום ללמד, מוכיח הוא בזה שלא המכה היא זו שגרמה לו לבטול תורה, כי אם חסר רצונו ללמד. ובמקרה כזה, נקי המכה מאשמת גרימת בטול תורה, וזהו שנאמר כאן: "ונקה המכה".

(פרם הצבי)

"וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בר" (כא, לג)

מדוע בפעם הראשונה כתובה המלה "בור" בכתיב מלא, עם ו', ואלו בפעם השניה נכתב "בר" בכתיב חסר, ללא ו'?

ההסבר הוא, ששני אכפורי הבור בפסוק, מכונים כנגד שני אפני עשית בור.

האפן הראשון הוא "כי יפתח" - הסרת המכסה מבור קיים, שהוא בור גמור, דהינו שעמקו לפחות עשרה טפחים. במקרה כזה, לא זה שפכה את הבור נחשב לעושה הבור, אלא זה שהסיר את המכסה.

למקרה כזה רומזת כאן מילת "בור" הראשונה, הכתובה בשלמות עם ו', כמו בור זה שפכה היה בור שלם לפני פתיחתו.

הלולא דצדיקיא

רבי אברהם בן מאיר - אבן עזרא < ב' אד"א שנת ד' תתקכ"ז.

אותנו? נגש האבן עזרא לארמון. והנה כשהגיעו קרוב לארמון נהיה רעש גדול על ידי האנשים שבחוץ. קם הסולטן ממקומו בכעס על שמפריעים לו את מנוחתו ונגש לחלון לראות במה מדבר. והנה לפתע צמחו סולטן קרנים גדולות כמו של צבי ולא יכול היה להכניס את ראשו חזרה פנימה. הבין הסולטן שהו קשור ליהודי עם הבגדים המרפטים וצנה שיכניסוהו אליו. שאל הסולטן את האבן עזרא על מה ולמה קבלתי ענש כזה השיב לו וכי אינה מבין לבד? אם תבטל את הגזירה אתפלל לאלקים שיסיר ממך את הקרנים, בטל הסולטן את הגזירה וכך באה הישועה ליהודים.

פעם בנוסעו באניה עם כמה מתלמידיו נהיתה סערה גדולה בים עד שהיה נראה שבקרוב היא תשבר ולכן החליט הקברניט שאין מנוס וצריכים להקל ממשאה של האניה ולכן צריכים לזרק חלק מהאנשים לים זאת אחרי שכבר זרקו את כל שאר הדברים, וכך לפחות יהיה סכוי לחלק מן האנשים להנצל. כיצד יקבעו את מי יזרקו ואת מי ישאירו? ואז הציע שיעמידו את כל נוסעי האניה בשורה וכל אדם תשיעי יזרק לים. האבן עזרא הורה לתלמידיו היכן לעמד בשורות כך שיצא שכל תלמידיו נצלו ואף אחד מהם לא נזרק לים וכל זה קבע ע"י חשבון מהיר ביותר היכן פדאי לעמד.

האבן עזרא חי בספרד לפני כ-850 שנה. חבר למעלה מששים ספרים, ובהם פרושים לתורה ולנ"ך וכן ספרי שירי קדש, ספרים בחכמת הדקדוק וספרים בחכמת החשבון.

באחד ממסעותיו הגיע למרוקו לאזור של היהודים וראה את פניהם נפולות, לשאלתו מה ארע? השיבו שהסולטן גזר גזירה שעקב המלחמה שהוא שרוי בה דרוש לו הרבה כסף והיהודים הם שצריכים להביא לו את כל הסכום תוך 5 ימים ואם לא, יהרג את כלם או יגרשם מארצו, והרב גזר תענית על הצבור 3 ימים. נגש האבן עזרא לרב וראשי הקהל ואמר להם אל תדאגו אני הולך לסולטן והאבן עזרא היה נראה כעני ובגדיו היו מרפטים וזלזלו לשמע דבריו כי לא הכירוהו. וכי איך הוא יצליח להציל

עני ואביון היה וכל ימיו היה נודד ממקום למקום. במסעותיו פגש בגדולי הדור אשר העריכוהו ביותר. הרמב"ם פותב לבנו רבי אברהם, שילמד בפירושו של האבן עזרא "שהרי הוא כאברהם אבינו".

"וחג האסף בצאת השנה" (כג, טז)

הפסוק כאן מעלה שתי שאלות:

והנה כאן בפרשת משפטים, היה זה עוד לפני חטא העגל, שאז עוד לא נקבע זכרון מיוחד לענני הכבוד. מספח זה, לא נקרא כאן החג "חג הסוכות", מלשון סוכה העננים, כי אם "חג האסף".

(א) מדוע פתבה כאן התורה "חג האסף" ולא "חג הסוכות", כמו שנכתב בשאר המקומות בתורה?

(משנה חכמה)

"ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה... ואתנה לך את לחת האבן והתורה" (כד, יב)

(ב) הן חג הסוכות נחג גם כזכר לענני הכבוד. אם כן, מדוע חל החג בתשרי ולא בניסן? והרי ענני הכבוד החלו לסוכה על ישראל מיד ביציאתם ממצרים, בניסן.

תרוץ אחד יש, אשר מתרץ את שתי הקשיות:

כיצד זה שבעת שאמר הקדוש ברוך הוא למשה שיתן את התורה על ידו, והוא יהיה רבן של ישראל, לא נסה אפלו להתנגד? היכן היתה אז ענותנותו?

נראה שבתחלה לא היתה פונה לעשות חג מיוחד כזכר לענני הכבוד, כמו שאין חג מיוחד לזכר הבאר והמן, ולכל גס וגס בפני עצמו.

התרוץ הוא, שדוקא מהעבדה שלא סרב, נפרת ענותנותו. הכיצד?

אמנם יש הבדל בין הבאר והמן לענני הכבוד - שאלו נלקחו מישראל לאחר חטא העגל. עד לאחר יום הכפורים נשארו ישראל מגלים, ורק אז שבו אליהם ענני הכבוד, וחזרו לסוכה עליהם. ומפיון שחזרת העננים גרמה לישראל לשמחה מחדשת, נקבע חג מיוחד לרגל חזרתם. ומאחר וחזרו העננים בחדש תשרי, נחג החג בזמן זה.

מאחר וראה משה שה' בחר לתת את התורה על הר סיני, דוקא מפני שהיה נמוך מפל ההרים (סוטה ה עמוד א), הסיק מכאן שגם לנתינת התורה יבחר ה' במי שהוא השפל והגרוע מכלם. ומאחר ובענותנותו החשיב משה את עצמו לגרוע שבישראל, הסכים מיד שתנתן התורה על ידו.

הדבר רמוז גם בנאמר בראש פרקי אבות: "משה קבל תורה מסיני". לכאורה היה צריך לומר "קבל תורה בסיני" או "על סיני", ומדוע נכתב "מסיני"? התרוץ הוא, שהמלה מסיני לא באה לגלות באיזה מקום קבל משה את התורה, כי אם מהיכן השתכנע משה, הענו מפל האדם, להסכים לקבל את התורה. התשובה היא "מסיני" - מהעבדה שהתורה נתנה על הר סיני, להשפל מפל ההרים.

(פנינים)

הושלמה הסדרה!

מדריך הנ"ך לילדי ישראל

כרך 11 על דינאל עזרא ונחמיה

לילאי 7 ומעלה **11 כרכים**

מתחילת יהושע עד סוף מלכים ב' ודינאל עזרא ונחמיה.
עכשיו בחנויות הספרים ובמספר הנ"ל

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כח הקבלה

בס"ד | גיליון מס' 216

פרשת משפטים

ניצד לא היה איש במשרד בעת הפיגוע?

נעשה ונשמע! (כ"ד, ז)

את חייו ייפתרו בידי כדור קטנטן שקוטרו פחות מסנטימטר? איך יחולל כדור פיצפון שכזה מהפך בריאותי מקיף?!

ההתשובה ברורה: כי כדור קטן, קטנטן ככל שיהיה, אם הוא נלקח באופן עקיף ורציף ונושא בתוכו את האיכויות הדרושות - יש בו כח משמים לרפא מחלה ולהבריא אדם, להעניק חיים חדשים לאדם גדול וכבד משקל. כי בכדור הקטן יש נוסחה עוצמתית, שלקחתה בעקביות - מחוללת מהפך בגוף הגדול!

כך ממש בקבלה טובה: היא יכולה להיות קטנה, עוסקת במצוה אחת, במנהג אחד,

בהקפדה אחת. בתוספת 10 דקות לימוד ביום, באמירת

ברכות הנהנין מתוך הכתב, ככוונה מדוקדקת ועקבית

בשתי ברכות בתפילת שמונה עשרה, בשמירת עיניים

מוקפדת בנסיעה יומיומית קבועה, בעשיית מעשה חסד

מדי יום ביומו, או בשעתיים יומיות של מלחמה עיקשת

למנוע שמיעת כל דבר לשון הרע או ניבול פה חלילה.

כל אלו הם דברים שאולי נראים קטנים, אך מהרגע

שהם הופכים לקבועים, יציבים, חזקים, מבוססים, כאלה

שמוכנים להילחם עליהם בכל מחיר - באותו רגע הם

הופכים למנופים רוחניים רבי עוצמה, שיש בהם לחולל

שינוי מקיף מן הקצה אל הקצה, ולרומם את הרוח

והלב לקירבת אלוקים עוצמתית וכבירה כשאיפתנו

הטהורה. זהו המסר הטמון בדברי עם ישראל לפני מתן

תורה המובאים בפרשת השבוע: 'נעשה ונשמע' - הרינו

מקבלים על עצמנו!

הבה נחפש את אותו פרט, את אותה קבלה שאנו יכולים

לעמוד בה, ונקבע אותה בליבנו. תוספת בלימוד התורה,

תוספת כוונה בתפילה, מידה טובה שנקנית, שמירת הפה

והעיניים, או כל קבלה אחרת. לא גודל הקבלה קובע,

אלא המסירות, המאמץ, המלחמה העיקשת לעמוד בה,

אלו שמעניקים את הכח שהקבלה תפתח לנו דף חדש

בחיים, ותעניק לנו חיים מלאי משמעות רוחנית וקשר

תמידי עם אבא שבשמים!

ספל מים שחולל מהפך...

ארץ האלפים הקסומה, העיירה ארוזה שבשווייץ

העטופה בירוק-סגול-לבן מרהיב. בדרך לא דרך

התגלגל לכאן בחור צעיר, שמוצאו ממשפחה המקפידה

על קלה כבחמורה, שעברו עליו כמה משברים, והם

גרמו לו לזנוח את דרך התורה, עליה גדל וחונן. הרוי

של הבחור חשו כי עולמם חרב עליהם, את כאב ליבם

וסאת יגונם לא ניתן לתאר...

הבחור הגיע לארוזה שבשווייץ, והוריו הכאובים נמנו

וגמרו לחפש דרך למצוא מסילות ללבבו ולהשיבו לכור

מחצבתו. בתום מחשבה מאומצת, פנו ההורים אל הגאון

קבלה קטנה, צ'ק גדול...

הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת 'באר יעקב', יצא לחו"ל לגייס כספים לטובת הישיבה. הוא ביקש להיפגש עם כמה יהודים אמידים תומכי תורה, וביום מן הימים - בדרכו לאחד מהיהודים הללו - הגיעה שעת תפילת המנחה, והוא נכנס לבית כנסת להתפלל. בסיום התפילה, בעת אמירת 'עלינו לשבח', ניגש אליו יהודי מקומי נכבד, והושיט לו יד לשלום...

מקורביו של רבי משה שמואל מזהים מיד את האיש - הלא הוא אחד מגדולי תומכי התורה, ומנסים להפנות את תשומת לבו של הרב, כדי שישׁיב בהושטת יד, אך הרב אפילו לא נושא אליו את עיניו. הם מנסים לרמוז בכל דרך, אפילו לוחשים באוזניו כי אחד מגדולי תומכי הישיבה ניצב מולו, ורבי משה שמואל מתעלם מהם, ומוסיף לומר 'עלינו לשבח' בכוונה...

כשסיים את תפילת 'עלינו לשבח', רבי משה שמואל נושא אליו את עיניו הטובות, ואומר כמתנצל: 'היות ו'עלינו לשבח' נאמר בסוף התפילה, לפעמים עלולים חס ושלום להיכשל בזלזול, לומר את הקטע הזה במרוצה, תוך כדי עיסוק במשהו אחר, וכיוצא באלה... לכן קיבלתי על עצמי קבלה טובה, שלא להפסיק באמצע אמירת 'עלינו לשבח' בשום מחיר שבעולם, ולכן לא השבתך בשלום!'

היהודי האמיד שמע את הדברים, ונפעם מגדלות הנפש. 'זו מתנה יקרה עבורי להיות שותף עם כבוד ראש הישיבה' - לחש בהערצה, 'עם יהודי שלא משנה את קבלותיו הטובות, גם כשעומד נכחו יהודי שנותן לו הרבה כסף... לפיכך אתן לישיבה סכום כפול ומכופל!' - אמר, שלף מכיסו פנקס שיקים ועט מזהב, ורשם המחאה בסכום עתק לטובת הישיבה...

סיפור זה, אותו קיבלנו ממקור מוסמך, מאיר וקורא: לא רק מלא מפסידיים מקבלה טובה, אלא עוד מרוויחים ממנה! יהודי יקר, קבל על עצמך קבלה טובה, ועד מהרה תראה שהיא מביאה בכנפיה את ההצלחה הנשפת, ברוחניות ובגשמיות!

השאיפה שמאחדת את כולנו, הרצון המשותף לכל יהודי באשר הוא, הוא להתקרב לאבא שבשמים ולהתחבר אליו בקשר אמיץ וחזק. אנו יודעים ומבינים כי רוממות הרוח האמיתית ותחושת האושר הפנימי יגדלו ויפרחו, ככל שנתקרב לבורא עולם, ככל שנרגיש שאנו עושים את רצונו, ככל שנחוש שאנו מחוברים לקיים הוראותיו.

ובכל זאת, העולם שלפנינו מלא באתגרים ומשימות, דאגות ובעיות, עד שלא תמיד אנו יודעים איך לפעול וכיצד להשיג את אותה שאיפה נכספת. קירבת ה' והקשר עמו דורשים שינויים מסויימים - אם בסדר היום, אם בהתנהלות ואם בהרגלים שכבר

הפכו לטבע, ואנחנו מתקשים להחליט במה למקד מאמץ, וכיצד להצליח להתקדם לעבר היעד הנכסף. אנחנו גם יודעים שמדובר בשאיפה להצליח במהלך לא קל - ודווקא לכן עלולים אנו להפוך לנבוכים ומבולבלים, בלי לדעת כיצד לפעול.

האם יש דרך להגיע אל היעד? האם יכול יהודי להתנתק מהרגליו ולהתרומם טפח קדימה? האם אפשרי להצליח לבודד רעשי רקע לטובת התקדמות רוחנית? וכיצד ניתן להצליח להתקדם כשכל כך הרבה שאיפות רוחניות נלחמות על ליבנו?!

התשובה היא, שיש פיתרון לכל השאלות הללו, וקוראים לו 'קבלה טובה'. אדם מקבל על עצמו קבלה אחת, ממוקדת, עניינית, שנוגעת לנושא אחד. היא יכולה להיות קבלה קטנה, אבל היא חייבת להיות קבלה שהוא יכול לעמוד בה באופן יציב, קבלה אותה יוכל ליישם במאמץ קל יחסית, וכך יוכל להבטיח את העמידה בתקנון הקבלה הזו.

וקבלה אחת קטנה - שהיא יציבה ובטוחה וקבועה ואינה ניתנת לשינוי - היא מנוף אמיתי למהפך רוחני מקיף, בכוחה לשנות אדם מן הקצה אל הקצה. לא בקפיצות גדולות, אלא בהרבה צעדים קטנים, אך עקביים, יציבים ומבוססים שעולים במעלה ההר המוביל אל קירבת ה', שממוקדים בשאיפה לגעת באושר הרוחני הנצח.

כמו בכל דבר רוחני, לא הכמות קובעת אלא האיכות. אם הקבלה היא איכותית, קבועה, יציבה, לא זזה, לא משתנה, לא מתבלטת, נושאת עמה נכונות להיאבק על קיומה בכל מחיר - זאת היא קבלה איכותית שבכוחה לחולל את המהפך הנכסף, גם אם מדובר בקבלה של משהו קטן, של מצוה אחת, או אפילו של מנהג טוב אחד. כי היציבות שבקבלה, ההתעקשות עליה, העוצמה שטמונה בעמידה נחושה בקבלה אחת - יש בהן כוחות אדירים למנף את היהודי להצלחה רוחנית כבירה.

משל למה הדבר דומה, לאדם הסובל ממחלה, ובבואו אל הרופא הוא מתקשה להאמין: הרופא קובע כי עליו ליטול כדור אחד קטן, פעמיים ביום, וזהו! הוא מביט תמיה ונבון: האומנם? האם כל הכאבים שמשתקים אותו ומשבשים

רבי אריה שכתר שליט"א, והציעו כי יסע לארצות, ויזמין את בנם לשמש עבורו כנהג שילוה אותו בדרכים. ההורים ישאו בנטל ההוצאות, והרב ישתדל בימי שהותו בשווייץ להיכנס עם נהגו - הבן האובד לשיחה אישית, שאולי באמצעותה תימצא הדרך להשיבו לחיק התורה.

הרב שכתר שמח להיענות להצעה, אולי יצליח להציל יקר מזולל ולהשיב נפש יהודית אל אביה שבשמים. הוא התקשר אל הבחור ששמח על ההכנסה המזדמנת, והמריא לשווייץ. בשדה התעופה קידם הבחור את פניו, סייע לו לשאת את המזוודות והראוהו היכן חונה הרכב. הם הגיעו לשבות בבית המלון בארצות, סעודת ליל שבת עברה עליהם בהתרוממות הרוח, בזמירות ובשיחות נעימות, וכשהסעודה הסתיימה - פנו שניהם לעלות על יצועם, בחדר שבבית המלון.

לפני שפנו לישון, הרב שכתר - כהקפדתו מימים ימימה - מכין נטלה וקערה לנטילת ידיים בשחרית על יד המיטה. הוא לא מכין רק לעצמו... - הוא מכין גם לבחור שלצידו, לנהג הנלווה אליו. הרב מציב לצד כל מיטה קערה וספל מים זכים, ועם שחר, לאחר שהוא מתעורר ונוטל את ידיו כהלכה, הוא פונה להעיר את הבחור.

הבחור פוקח עיניו, והרב מקרב אליו את הספל - בכדי שיטול את ידיו, שכן הדבר הראשון שיהודי עושה בקומו בבוקר - הוא נטילת ידיים כהלכתה, השראת טהרה עם שחר, כדי שהיום כולו יעבור בטהרה. וכפי שכתב ב'שולחן ערוך הרב', כי המקפיד על נטילת ידיים כהלכתה - קדוש ייאמר לו, הוי אומר: הקדושה של יהודי תלויה בנטילת הידיים בבוקר!

ואכן, הבחור מגביה את הספל בידו האחת ונוטל את ידו האחרת שלוש פעמים, מעביר את הספל לידו השנייה ושוב נוטל שלוש פעמים. הרב שכתר מביט בו בתמיהה, שכן נטילת ידיים בשחרית, כמו נטילת ידיים לטהרה ובשונה מנטילת ידיים לסעודה, עליה להיעשות לסירוגין: יד ימין ואחריה יד שמאל, ושוב יד ימין ושוב יד שמאל, ואחר כך את היד השנייה שלוש פעמים ברצף, אין זו נטילה כהלכה! הרב נכנס בשיחה עדינה עם הבחור על הנושא, והבין כי הבחור מעולם לא למד את הלכות נטילת ידיים, ולכן אינו יודע כיצד נוטלים כהלכה. הרב שמח ללמד את הבחור כיצד נוטלים ידיים כהלכה - לסירוגין, והבחור קם מהמיטה ומתחיל להכונן תפילה, כשיום השבת מוסיף לעבור עליהם בשמחה ובאושר.

במוצאי השבת נוסעים השניים לשדה התעופה, הנהג מתלווה אל הרב שכתר ונפרד ממנו בהתרגשות. הבחור מודה על השבת המרוממת שהיתה מנת חלקו, ושואל את הרב אם יש משהו שהרב יוכל להעניק לו כמתנת פרידה. הרב שש ושמח כמוצא שלל רב, כדאי עבורו כל המסע רק בשביל הרגע הזה, והוא משיב ואומר מיד:

'ראה נא בני יקירי, עברנו יחדיו שבת כה מרוממת ונפלאה, אך בזכרוננו נותר חוקק הרגע בו חשת כאב על שלא ידעת את סדר נטילת ידיים שחרית כהלכתו. לפיכך, אבקשך שתקבל על עצמך קבלה טובה קטנה אחת, אך מאוד משמעותית: שתקפיד בכל יום, כל בוקר, לפני קומך מהמיטה - ליטול ידיים כהלכה, לסירוגין. וכך, אדע שזכית להטמיע בך נכס צאן ברזל לדורות עולם, וגם אתה כל בוקר תזכרני לטובה ולברכה!'

הבחור ניאות מיד. הן זו פעולה כה קטנה, נראית כחסרת משמעות. נטילת ידיים? - ממילא הוא עושה זאת, אז יעשה אותה באופן מהודר: לפני הקימה מהמיטה, לסירוגין. אם זה מה שמעניק להרב שכתר אושר - הוא ימלא את מבוקשו בשמחה! על אתר הבחור קיבל על עצמו את הקבלה הזו, ומני אז החל להקפיד על קיומה. מדי לילה היה מכין ספל מלא מים על יד המיטה, ועם שחר היה נוטל את ידיו לסירוגין, כדת וכהלכה. ולא עבר אלא חודש ימים, עד שהרב שכתר קיבל שיחה נרגשת מהוריו הבחור, והם בישרו לו:

'מאז שהחל בננו להקפיד על נטילת ידיים של שחרית כהלכתה, הוא התחיל לחוש שמשוהו בצורת התנהלותו אינו כשורה, שמעמדו כנוטל ידיים כהלכה מחייב עוד חיבור כלשהו לעולם התורה והמצוות. ולכן, בשבועות האחרונים החל לקבוע עתים לתורה!'

הרב שכתר נרגש. אכן, זו בשורה משמחת בהחלט. שהביאה כנפיה בשורה נוספת: עוד כמה חודשים חולפים, והנה הבחור מתחזק עוד יותר, והוא כבר מתפלל שלוש תפילות ביום בציבור! אלו הישגים רוחניים שאך לפני כמה חודשים איש לא חלם שישג אותם, והנה כי כן - ההקפדה על הקבלה ליטול ידיים כהלכה הביאה אותו אליהם!

סיפור נפלא זה, המובא בספר 'כי אתה עימד', פותח צוהר לעוצמתה של קבלה, לכור האטומי של האנרגיה הרוחנית שטמון בעמידה על המשמר בכל קבלה טובה, אפילו אם היא קטנה. הנה, הבחור שמצבו הרוחני נחשב אבוד, וברגע שהחל להקפיד ולו על נטילת ידיים כהלכתה - מצא לבבו את הדרך לחזור לכור מחצבתו, לשוב לאבא שבשמים בתשובה שלימה!

ואין ספק, כי סגולתה של הקבלה הקטנה אינה בלעדית לאותו בחור, היא יכולה לעבוד אצל כל אחד מאיתנו. כולנו שואפים וכוספים להתקדם, להתקרב, לזכך את הלב, לעבוד את ה' באמת. הדרך מתחילה בקבלה אחת קטנה, וכשמקפידים עליה בלי ויתורים, כשמדקדקים בקיומה בלי פשרות - זוכים להגיע אל היעדים הרוחניים הנכספים.

הבה נחפש את הקבלה 'שלונו', את אותו עניין - קטן או גדול, בו אנו יכולים להתחזק. נקבל אותו על עצמנו, נעמוד בו בגבורה, וכך נזכה שבורא עולם יקרב אותנו אליו, ונזכה להגיע לכל הישגים הרוחניים הנשואים!

מה הציל ממוות בטוח?

יום שלישי, כ"ג אלול תשס"א, החל כיום שגרתו, עד הרגע בו העולם כולו הוכה בהלם. התאריך התואם בלוח השנה הלועזי הוא ה'-11 בספטמבר, תאריך שהפך למושג. זהו היום בו מחבלים מרצחים חטפו ארבעה מטוסים, וביצעו את הפיגוע הגדול בהיסטוריה האנושית - כשהתנגשו ישירות אל תוך מגדלי התאומים שבמנהטן שבארצות הברית, והקריסו אותם לחלוטין, קוברים אלפי הרוגים תחת ההריסות.

ר' משה א., היה אחד היהודים שהחזיק משרד ב'מגדלי התאומים'. כדרכו מדי יום, יצא מביתו שבבורו פארק אל הרכבת, ממנה להגיע לעבודה. באותו היום התעורר מאוחר ואף אמר סליחות, ולכן הגיע בשעה מאוחרת מהצפוי, ואף רץ - מתנשם ומתנשף, בכדי לתפוס את מקומו בקרון הרכבת.

והנה, ברגע בו מתיישב - הוא נזכר במשהו חשוב, חשוב עוד יותר מלהגיע בזמן למשרד. הוא נזכר כי יש משהו חשוב אותו הוא מקפיד לעשות מדי יום, והיום - בשל הלחץ - שכח ממנו. אבל, קבלה זו קבלה...

שנים ספורות לאחור, ר' משה נמנה בין חסידיו של הרה"ק רבי אלטר אלעזר מנחם בידרמן מלעלוב ז"ע, והוא מגיע לרבו ובפיו שאלה פשוטה. מבקש הוא לקבל על עצמו קבלה אחת טובה שיוכל לעמוד בה, לה יתמסר ולמענה יתאמץ.

הרבי שמע את השאלה ואורו עיניו. חסיד מבקש קבלה טובה, שואף להתחזק, כוסף לקירבת אלוקים, ורק מחפש את הדרך הנכונה - באמצעות קבלה שיוכל לקיים. עיניו של הרבי נעצמו ואת פניו אחזו שרעפי קודש, ואז הוא משיב: 'תקבל על עצמך לטבול כל יום במקוה, חוק ולא יעבור!'

ר' משה שומע את ההוראה, וניאות לקבלה על עצמו. בימים כתיקונם זו קבלה די קלה, הוא הכניס את המקוה למסלול הליכתו מדי בוקר, וחש כי הקבלה הזו אכן משרה עליו רוח טהרה נפלאה. לפעמים - כשהוא מיטלטל בדרכים או מתחיל את היום בשעה מוקדמת, נדרש למאמץ כדי להצליח לעמוד בקבלה, ועדיין - הלא זו בדיוק המטרה של קבלה, להתאמץ קצת כדי לעשות את רצון ה', להתחזק במשהו מסויים כדי להצליח להתקרב לאבא שבשמים!

ובדיוק באותו היום, בכ"ג באלול תשס"א, ביום הזה שכח. הוא התעורר מאוחר, והתפילה והסליחות שבוע לפני ראש השנה - כל אלו הכניסו אותו למירוח חסר תקדים. הפגישות מתחילות מוקדם, וכך, המקוה, הקבלה הטובה 'שלו', פשוט נשכחה מלבו... עתה הוא כבר יושב בקרון הרכבת, אך ברור לו כי הוא קם ממקומו ומזנק אל הדלת...

רגע לפני שהקטר נועל את הדלתות, מצליח ר' משה להיחלץ מהקרון. הוא יודע שהפגישות דחופות, ולכן הוא ממנה מאוד לחפש מקוה בקרבת מקום. די מהר הוא מוצא, תוך דקות ספורות הוא טובל, ושב אל תחנת הרכבת, מספיק את הרכבת הבאה, עליה הוא עולה ומתיישב, והיא יוצאת לדרכה.

לפתע - בלימה חדה. כל הנוסעים נבהלים ונרתעים לאחור, מזנקים אל החלונות לראות מה קרה. לגנד עיניהם הנדהמות הם רואים את המגדל הצפוני שבמגדלי התאומים בוער, כשזנב מטוס נעוץ בקומותיו העליונות! פטריית אש ועשן מתרוממת, והרכבת עוצרת את נסיעתה באחת. הקטר מגיף את הדלתות, והנוסעים המבוהלים מתחילים לצרוח. עוד כמה דקות חולפות ושוב נראה מטוס ענק מתנגש אל תוך המגדל הדרומי, המגדל בו מצוי המשרד של ר' משה!

ר' משה נתקף בבהלה. לגנד עיניו הוא רואה את משרדו בוער באש, ועד מהרה המגדל כולו קורס. שעות ארוכות ארכו עד שנוסעי הרכבת הצליחו להיחלץ מהזירה המסוכנת, ובכל אותן שעות עובר במוחו של ר' משה הרהור מצמרר:

מה היה קורה לולא הקפדתו על קיום קבלת הטבילה במקוה!

הן אם לא היה סב על עקבותיו כדי לעמוד בקבלתו - כי אז היה ספון כבר במשרדו שבמרומי המגדל, והיה מסיים את חייו בטררגדיה נוראית! הקבלה הטובה לטבול במקוה מדי יום הצילה את חייו, פשוטו כמשמעו! ההקרה למען קיום הקבלה הטובה שלו - השאירה אותו חי וקיים!

סיפור מופלא זה, אותו סיפר בנו של האדמו"ר מלעלוב, המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, מחדד עד כמה קבלה אחת עשויה לגרום להצלת חיים, יכולה לחולל נס מופלא שכזה. לולא הקבלה הטובה והעקשנות לעמוד בה, לולא היה ר' משה מקפיד לטבול במקוה מדי יום גם במחיר איחור לעבודה - ה' ישמרו ויציל...

קבלה טובה אחת, יש בה את הכח להציל את החיים, לפתוח שערי ניסים וישועות. הבה נקבל על עצמנו קבלה טובה אחת, קבלה שתעניק לנו אושר רוחני קסום ועוצמה פלאית, ולעולם לא נדע אלו שערי שמים היא פתחה בפנינו, ועד כמה זכינו בזכותה לשפע אושר ועושר שמימי!

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל המאמינים

פרשת משפטים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

לעולם לא יתיאש אדם מן הרחמים

ו'רפא ירפא' (כ"א ט)
מכאן שנתן רשות לרופא לרפאות" (ב"מ פה א).

מדי בקר אנו מונים את שכיחי' בברכת 'וצר המאורות':
"בורא רפואות, נורא תהלות, אדון הנפלאות". אמר רבי
יצחק מזורקא כי במלים אלו טמון רמז לכל יהודי, כיצד
עליו לנהג באם חלילה יפל למשכב:

"בורא רפואות" - ראשית עליו לפנות לרופא ממחה
ולטל סמי מרפא, שיהי נתן רשות לרופא לרפאות. אם
טרם חלפה המחלה אזי: "נורא תהלות" - יתנון לפני
אל-נורא עלילה באמירת פרקי תהלים כנגנה. ואף אם
חלילה לא השתפר המצב, אל יתיאש מן הרחמים, אלא
ימשיך לצפות לישועת ה', שכן הוא: "אדון הנפלאות".
בית יצחק עמ' קטו

חוטף ברכה כגונב שור

"כי יגנב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר
ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה" (כ"א לו)

בגמרא (הליו פ"א א) מבאר שמי שחטף ברכה מחברו חייב
לשלם לו עשרה זהובים. מקור לחיוב זה למד ה'תתס"ו
סופר' מהפסוק שלפנינו:

במדבר (ב"ד ט"ו) מבאר כי מתנת אליעזר לרבקה: "ושני
צמידים... עשרה זהב משקלם" (בראשית כ"ד כב), היא: כנגד
עשרת הדברות. ויש ללמד מכאן כי שויה של כל מצוה
הנו זהוב של קדש, אשר שויו כפול מזהוב של חול
(בברות א).

מעתה נבין, כאשר בקשו חכמים לחיב את החוטף ברכה
מחברו, חיבוהו בתשלום הקנס הגבוה ביותר שפיצונו
בתורה על גנבה, קנס של עשרה זהובים; כפי שהגונב
שור משלם פי חמשה מגנבתו, כך החוטף ברכה ששויה
זהוב של קדש, משלם פי חמשה מגנבתו - חמשה זהובי
קדש שהם עשרה זהובים של חול.
תורת משה'

הצויעק לה לבדו - תפלתו נשמעת

"אם ענה תענה אתו כי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע
צעקתו" (כ"ב כב)
פרש רבנו בחיי:

שונה היא תפלת היתום והאלמנה, מתפלתו של אדם מן
השורה; אדם מן השורה, חש כי תמיד יש מישהו ישעמד
לימינו, ומתוך כך אינו תולה עיניו בה' לבדו, אלא מחזר
אף אחר ישועת אחרים. אולם היתום והאלמנה נחייבים בלא
משענו ומשענה, וכאשר הם פונים בתפלה לה', שמים הם
את כל בטחונם בו ויברך לבדו.

לפיכך נקט הכתוב ביחס לתפלתם: "אם צעק יצעק אלי"
- כיון שכל צעקותיהם מכונות אלי בלבד, לפיכך:

"שמע אשמע צעקתו", כי תפלה הנאמרת ללא פניות -
סגלתה גדולה יותר להענות.

דבנו בחיי, פתיחה לפרשת וישב

רזי אמונים

כל אמן אלמנה ויתומה לא תענון

"כל אלמנה ויתום לא תענון" (כ"ב כא)

חכמינו זכרונם לברכה (ברכות מז א) הזהירו שלא
לענות אמן יתומה, כלומר: שלא לשהות בין
סיום הברכה לעניית האמן (ראה שו"ע או"ח קכ"ח).
נתן להוסיף ולומר כי קצת אף אמן המגדרת
כ'אלמנה' - היא אמן הנענית בלא פניה. אמן זאת
נאמרת מן השפה ולחוץ בנתוק מהנשמה, ולכן
היא מכונה 'אלמנה'.

על שתי אמנים אלו רמז הכתוב שלפנינו: "כל
אלמנה ויתום לא תענון" - הקפידו שלא לענות
אמן יתומה ואמן אלמנה.
נעם מגדים [לרא"מ מסרינגר]

לעולם לא נשכח את העני

"אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנשה"
(כ"ב כד)

דרש רבי אליעזר הורוביץ מסרינגר:

בנהג שבעולם בכל עת שבאות צרות על ישראל,
מתעוררת בלבם הכמיהה לגאולה והם נושאים מיד את
עיניהם לשמים בבקשה שיחיש ה' את גאלתם. לעמת
זאת בעת שהם שרויים ברוחה ומעיניהם נתונים לאגירת
מזון וגנבים, שוכחים הם לבקש על הגאולה.

על כך מזכירה התורה: "אם כסף תלוה את עמי" - אף
בתקופה שהרוחה והשפע מתלויים לישראל בגלותם;
את העני עמך" - עליהם להקפיד שזכרון מלך המשיח
(המכונה וברכה ט"ו): "עני ורכב על חמור" [יעמד תמיד
לנגד עיניהם, וחלילה: "לא תהיה לו כנשה" - לא ישכח
מזכרונם] נש'ה' מלשון 'שכח', ראה איכה ג יז].

מי שברך למחסר איבר

"מדבר שקר תרחק" (כ"ג ט)

רבי משה קנול, רבה של מיקוליצ'ין, הסתפק לגבי
חולה שאחד מאיבריו הוסר מגופו, האם באמירת 'מי
שברך' לרפואתו יש לומר את הנסח הקבוע: "וישלח לו
רפואה שלמה מן השמים לרמ"ח אבריו", או שמא כיון
שהצטיינו: "מדבר שקר תרחק", יש לשנות את הנסח

ולומר: "לכל אבריו"?

במסקנת דבריו פסק הרב קנול כי אף על חולה קטוע
איבר יש לומר את הנסח הרגיל: "לרמ"ח אבריו", ומשתי
סבות אין לחשש לשקר:

א. ידוע כי רמ"ח האיברים הגשמיים הנם בגדר 'לבוש'
לרמ"ח אבריו הנשמה, על כן גם מי שבגופו אין רמ"ח
איברים - בנשמתו יש.

ב. אף שביפעל הוא מחסר איבר, ביכת' אינו נחשב
כזה, שהרי ביזו היכלת להביא לעולם צאצאים בראים
וישלמים, ומכאן ש'כח' האיבר נותר בו.
פרד"ס יוסף'

יעבדתם את ה' ברבים, יברך - ביחיד

"ועבדתם את ה' אלוקיכם וברך את לחמך ואת מימך" (כ"ג כה)
מפני מה עבודת הלב - היא תפלה מזכרת בלשון רבים:
"ועבדתם", ואלו שכרה מזכר בלשון יחיד: "וברך את
לחמך"?

באר המהרש"א:

במסכת ברכות (ל"ב ב) הובאה הנהגתם של חסידים
הראשונים: "היו שוהין שעה אחת, ומתפללין שעה
אחת, וחוזרין ושוהין שעה אחת". תמיהה הנמרא שם: אם
לכל תפלה היו חסידים הראשונים מקדישים שלוש
שעות; שעה לפניה, שעה אחריה ושעה לאחריה, נמצא
שלשולש תפלות היום היה עליהם להקדיש תשע שעות
תמימות, ומתי אפוא הספיקו ללמד ולעסוק במלאכתם?
ותרצה: "מתוך שחסידים הם - תורתם משתמרת ומלאכתן
מתברכת".

לפי זה נבין, כי פתח הפסוק בלשון רבים שכן חיוב התפלה
מוטל על הכל, אולם את הברכה נקט לשון יחיד כנגד
אותם יחידים סגולה. שהיות שעסוקים הם בתפלה במשך
שעות כה רבות, וקוים הם לברכה מיחדת שמלאכתם
תתברך בידם.

באפן נוסף פרש רבי אהרן פריד רבה של גיברטור:

במסכת ברכות (מ"ג א) אמרו חכמינו זכרונם לברכה: "לעולם
ישכים אדם לבית הפנסת, כדי שיזכה וימנה עם עשרה
ראשונים, שאפלו מאה באים אחריו - קבל עליו שכר
כלם". תמיהה הנמרא: "שכר כלם - סלקא דעתך?" ותרצה:
"אלא, אפוא נתנין לו שכר כנגד כלם".

המגלה עמקות' (ת"י ש"ה) פרש כי ההנהגה אמנא והמסקנה
של הנמרא משמעותן אחת; אכן, חכו, המקדים לבוא לבית
הפנסת נוטל תחלה את שכר הבאים אחריו, וכשהללו
באים הוא משפיע על כל אחד את החלק המגיע לו.

לאור דבריו נוכל לישב את הפסוק שלפנינו: כיון שבאור
המתפללים מקבל את שכרו דרך היחיד שהקדים לבוא,
לפיכך מזכרת התפלה בלשון רבים, ואלו השכר מזכר
בלשון יחיד.
מהרש"א [ח"א] ברכות לב ב; זמן אהרן'

"ואני תפילתי לך ה' עת רצון... עניי בצלמות יעשה"

כשישראל שומרים לשמע את הברכה היטב מפי המברך כדי
לענות אחריה אמן כראוי, הקול מכריז בכל העולמות:

פתחו שערים לקבל תפלתם של ישראל.

זהר וילך דף רפה ב

ברכת המזון - ברכת הארץ (ד')

התורה משפיעה חיים לאדם הכל יודעים כי התורה היא הנותנת חיים לאדם, כפיתוח (דברים ל, ו) וראו ימיהם. "כי הוא חייך וארץ ימיה". לפיכך מיד לאחר שסיימו ה'הודות על התורה - ויעל תורתך שלפדמתנו, תקנו לנו הוסיף ה'הודות על החיים - ויעל חיים חו וחסד שחוננתנו. בנוסף לכך, פיו שבמערכת השבע תלויים החיים במזון - בד בבד זקרים אנו ומוזים אף על המזון: ויעל חיים... ועל אכילת מזון' (אבות דרבי נתן: הגשפ' חיים לראש [לגנ"ח פלאי]).

בברכת 'הזן' מוסיפים אנו עתה ה'הודות: ויעל אכילת מזון שאמה וזן ומפרנס אותנו בכל עת ובכל שעה. שכן בברכת הזן שבתנו על עצם בריאת המזון למחית כל באי העולם. ואילו עתה, בברכה שבה אנו מודים על הארץ, אנו מוסיפים הודאה על המזון היוצא מן הארץ, אשר הבורא יתברך ממציא לכל אחד מאתנו בהתאם לצרכי היחידים. וביתר פירוט אנו יתברך דואג להמציא לנו: תמיד, בכל יום, ובכל עת ובכל שעה - בכל ימות השנה, בכל עונות השנה ובכל שעה משעות היום, את המזון המבריא והטעים הראוי ביותר לאותה עונה ולאותו יום.

הסבה שהצרכנו ה'הודאה מפרטת כל כך, היא משהו שצרכי האדם עשויים להשתנות מיום ליום, מעונה לעונה ומשנה לשנה; לעתים מתאימים לו מזונות כאלו, ולעתים מזונות אחרים. וכדוגמת דברי הרמב"ם (דעות ט): "בימות החמה אוכל מאכלים הקרים, ולא ירבה בתבליים, ואוכל את החמץ. ובימות הגשמים אוכל מאכלים החמים, ומרבה בתבליים ואוכל מעט מן החרדל וזמן החליתית. ועל דרך זו הולך ועושה במקומות הקרים ובמקומות החמים, בכל מקום מקום הראוי לו". לפיכך עלינו ה'הודות על כך שבכל עת ועונה ממציא לנו ה' את המזון המתאים (דרכי משה א"ח קפ"ג, נתיבות עולם לפתרת, נתיבות יח; סדור יעש אברהם).

למדנו מעלותי המיוחדות החלית העשירי לחתו, ומועד החתונה נקבע בשעה טובה. והנה להפתעת כלם, בשעת מעמד החפה, הופיע לפתע אבי החתן בלבבו הבוי ובמראהו השפל. בראותו כן, חפו פני העשירי. הוא נגש בזעם לשדוך וקבל בפניו: "הלא אמרת לי כי אבי החתן אינו בין החיים. כיצד העזת לשדוך במצב נחשה?". אך השדוך לא נבהר; התשובה כבר הייתה סדורה בפיו: "ידידי היקר", אמר השדוך, "אמר לי אמה: וכי לחיים שפאלו חיים יקרא...?".

אף לענייננו, פיון שחיים בלא תורה אינם נחשבים חיים, לפיכך האמן הטוב ביותר להודאה על החיים הנו אחר ה'הודאה על התורה, שאז מקבלת ה'הודאה על גון חדש (הגשפ' שפת חיים).

חיים מלאים בתו ובחסד בנוסף, נסח ה'הודאה על החיים הוא: ויעל חיים חו וחסד. וכך יש תוספת הודאה, שאף אם היללה היה מעניק לנו ה' חיים מלאי בושח וכלפה, היה עלינו ה'הודות על כך. כמאמר החכם מפל אדם (קהלת ט): "כי לכלל חן הוא טוב מן הארץ המתה". על אמת כמה וכמה כשהעניק לנו הקדוש ברוך הוא חיים מלאים בתו ובחסד - כמה עלינו ה'הודות עליהם (אוצר התפלות).

טעם ה'הודאה הנוספת על המזון אף שכבר הודינו על המזון

אז אחרות? (אוצר תפלות ח"ב עמ' תסד).

התעוררות בעצומן של ברכות השחר

תחלתו של הספור שלפנינו ארעה לפני למעלה מארבע שנים, כשבועיים לפני ראש השנה. שרה חנה, בת למשפחה נכבדה מיוצאי צרפת, החלה זה מכבר את למודיה בסמינר הממקם מחוץ לעיר מגוריה. באחד הבקרים, תוך כדי מרוצתה לכיוון תחנת האוטובוס, נחטפה בראשה מטונדן חולף ונפלה על הפגיוש כשהיא מחסרת הרה.

לבית החולים היא הגיעה במצב קריטי, לאחר מאמצי החיאה כושלים, והוגלה בבחילות לסדרת בדיקות מקיפות. למרבה הצער, לרופאים שבחנו את תוצאות הבדיקות לא הייתה בשורה טובה. הם רק תארו את המצב ביבשת: "המח שלה כמעט ואינו מראה סימני תפקוד...".

הבשורה על התאונה ועל תוצאותיה הקשות הכתה בהלם את כל מכריה של שרה חנה. בנות פתחה היו שבורות לנכח מצבה הטרגי, והן לא חדלו מלארגן משמרות תהלים לרפואתה.

בסמינר נערכו פנסי חזק ותפלה. לאחד מהם הזמנה המרצה ט. ברוך. בהרצאתה לפני הבנות קראה להן לקבל על עצמן להתחזק בהודאה ראיה להשם יתברך על כל הטובות שגמלנו. היא הוסיפה ואמרה שבלילה זה כבר הוכיחה את עצמה במקרים רבים כפועלת ישועות נפלאות.

הבנות קבלו את הרעיון בהתלהבות. לפי הצעתה של המרצה נרשמה כל אחת מהן על דף קבלה שתקבל על עצמה בעזרת ה' בכוח הישועה, כשיירחש הנס, ה'הודאה לה' יתברך, והשמינה את הדף במקום שמו. כמו כן, מיום זה ואילך, בתחית כל מודעה ששראה להתפלה לרפואתה של שרה חנה, נוספה שורה הקוראת להתחזק בהודאה לה' לזכותה ולהחלמתה המהירה.

הימים חלפו מבלי שחל שפור משמעותי במצבה. הרוייה הקפידו לידע את הצבור על כל שפור קל או קטן, אך זה שנשמעה כפעוטה או חסרת ערה, אך המצב היה מראש עד מאד.

היה זה בשבוע שלפני חג החנוכה. האם שהתה ב'תורנות לילה' סמוך למשנתה של שרה חנה במחלקת טפול נמנה בבית החולים 'הדסה' עין כרם, והאב נרדם על משנתו בתוך הסמוך. מהי מרים שבבתם מוטלת על משנתה ללא סימני חיות. אביה ונתן ללא שוני, והרוייה הפסורים לא משה ממשתה.

חשף עמק של טרם זריחה עטר את העולם. האור הקלוש שבקע מהמסדרון רק הוסיף גון חור לפניה של שרה חנה, והאם המסורה אחזה בכף ידה ברחמים. לפתע החליטה האם לנסות ולראות, אולי שבה הפרתה אליה ולו כמעט. היא התכופפה לעבר בתה ולחשה על אנה; "שרה חנה, אם את שומעת אותי, תלחצי לי על היד...". אך כמו בפעמים קודמות, שרה חנה לא הגיבה.

"שרה חנה", נסתה האם את מזהל בשנית, "אולי תרצי שאחסר לך על מסבת יום ההולדת הנפלאה שעשיתו לתמר, אחותך?". גם בפעם זאת לא הייתה כל תגובה.

"שרה חנה", לא הרפתה האם, כשקולה הולך ונסדק: "אולי תרצי שאשמיע לך שיר שאת אוהבת? בבקשה, לחצי לי את היד. שרה חנה...". יותר לא יכלה היא להמשיך. קולה נשמן מדמעות, והפאב הכה בה בכל עצמתו.

משמים צפו מלאכי רחמים באם היהודיה המתעקשת לקבל תגובה מבתה השוכנת בצ'מח, וכל מה שהיא שומעת אלו רק קולותיהם המונוטוניים של המכשירים הרבים האופפים את מטתה. מחזה נורא וקורע לב.

החשך ששרר בחצר רק הוסיף להתחושש האיש שהחלה פושטת בלבה. כעשרות פעמים נוספות, גם הפעם נסתה לחזק עצמה, אך הקשי היה גדול מנשוא.

קרני שמש ראשונות החלו לצבע את החדר בגוון חיוני, כש'לפתע חלף זכרון עמום מכותה של האם, זכרון שגורם לה לפרץ בבכי. היא נזכרה כיצד לפני זמן שגוראה כצצת, זמן מה לפני

התאונה ששנתה את חיייה, שבה בתה בהתרגשות מקנס שגערך לבנות הסמינר. במהלך הפנס דברה לפנייה רבנית חשונה על אודות חשיבותה הכפירה של ברכה הנאמרת בקול רם, והעניו הגדול לאומרה בפני מישהו שיחתם ויטלים אותה בענית אמן.

"הזדמנות מצוינת להתחזק בכך", אמרה להו הרבנית, "נתנת לנו מדי בקר בברכות השחר. ברכות השחר הן סדרת ברכות שבהן אנו מודים לה' על אין ספור טובות שעשה עמנו. אם נאמץ לאומרו כראוי, באופן שמישהו ישלימו בענית אמן אחריהן, אזי נשפיע את הברכות בבקשה המספקת: ותגמלנו חסדים טובים, ונכל להיות בטוחים שבקשתנו עתידה בעזרת ה' להתקבל".

שרה חנה התרגשה כל כך מדברי המרצה, עד שהחליטה לקבלם על עצמה ללכה למעשה. היא בקשה מאמה כי תסכים להיות 'חברותא' שלה לאמירת ברכות השחר בכנה ובצומא, כדי שכל ברכה תחתם ביאמן. אף כי לא שגרה בנפשה לאיזה פרק זמן מועט תחזיק הקבלה מעמד...

הדברים היו חרותים בלבה של האם כאלו נאמרו זה עתה, ולפתע בקעה העקבה מפייה, רוויה בדמעות: "שרה חנה! השמש כבר האירה, הבקר הגיע לעולם; האם תרצי שאברך באזניך את ברכות השחר ואת תעני אחרי אמן?".

הנס קרה. ידה של האם נלחצה עתה בברור, והיא רצה החוצה וקראה לבעלה בבהלה: "שרה חנה לחצה את ידי! היא רוצה לענות אמן לברכות השחר...".

האב ההמים מהר למחות את קורי השנה מעיניו ורך אל חדרה של בתו, לחזות בנס במו עיניו: כל אחד מהאורים אמר בפניה של שרה חנה את סדר ברכות השחר בתורה, וכל ברכה נענתה בלחיצת יד, רפה אך ברורה שזכמו ענתה: אמן.

שבוע לאחר מכן, כששכבר היה ברור לכלם כי הנערה שומעת ומגיבה במבט או בלחיצת יד, בקשה הפיזיותרפיסטית להתחיל לאמן אותה על תנועות פה ושפתים.

"עלינו להתחיל להתאמן על הגיה ועל דבור", פנתה להורים בטון מקצועי, והאם השיבה בקול מלא באמונה יהודית: "יש לי רעיון שנדאי יועיל לכך; שרה חנה אוהבת מאד את ברכות השחר. היא השתדלה תמיד לענות בעצמה ולזכות אחרים ביאמן אחרי ברכות השחר. בברכות הללו אנו מודים לה' שזכמו בריאים ושלמים, וכך שגורה ה'הודות ולהלל בהן בכונה, נזכה אם ירצה ה' לנסיים רבים...".

הפיזיותרפיסטית לא הבינה את דברי האם, אך היא הייתה סבלנית ומכבדת. היא הביטה באמה של שרה חנה בשעה שחפשה את העמוד המתאים בסדור, ולאחר מכן פנתה לבתה: "שרה חנה, אני אברך, ואת תשתדלי לענות אמן. כבר קרו לנו נסים, ואנו רוצים שהם יוסיפו וימשכו".

הבת שכיבה במחלקת טפול נמרץ בעיניים פקוחות ובוהות בחלל. לשאמה ברכה מתוך הסדור: "פוקח עורים... וזקוף כפופים", קונו דמעות בזויות עיניה. וכשהיא סימה בקול וברגש: "הגומל חסדים טובים לעמו ישראל", לא כול היה איש מהנוכחים להנתן אישי: הילדה הגתה בברור, בפייה, את הפולה אמן.

היתה זו הפולה הראשונה שהוציאה מפייה מאז נפלה למשכב. כיום, כששרה חנה מתהלכת בינינו כאחד האדם, וכבר שבה לתפקוד כמעט מלא, היא אינה שוכחת לרגע ה'הודות, ומיד אחר כך לבקש. החל מאמירת ברכות השחר בתברותא, ועד לסימו של היום, היא לא מרפה מלהודות על הטובות והחסדים שפירעו עלינו השם יתברך בכל עת ובכל רגע.

מפי ט. ברוך תחי

מפי ט. ברוך תחי

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות משפטיים - תרומה תשע"ט ♦ עלון מס': 11

השגחה שבועית

הגדרה חידושית על אדם המאמין

הלב עולה על גדותיו. מי כעמך ישראל! רק יצאנו עם הקריאה להפצת 50,000 עלונים, וכבר נעננו מכל כיוון אפשרי. אנשים שלא הסתדר להם לתת דרך האשראי, ממש התחננו לתת הוראת קבע בצורה אחרת. התקשרו יהודים שהם במצב כלכלי לא כל כך פשוט, ואמרו לנו: אנחנו מאמינים שזה יביא לנו את ההרחבה! זה יביא לנו את ההבטחה של הזוהר - בנינים ובנינים יראים ושלמים.

הדבר שצף מעל הכל הוא כח האמונה של עם ישראל. מדהים להתבונן ברש"י ולראות את לשונו הזהב. בגמרא (סוטה, מח): משחרב בית המקדש פסקו מישראל אנשים המאמינים בהקב"ה. בהשקפה ראשונה נראה שאנשים מאמינים הם וודאי בעלי דרגות נעלות, עד כדי שכבר אי אפשר למצוא דוגמתם. הבה נתבונן בפרוש המעשי של רש"י הקדוש: שמאמינים בהקדוש ברוך הוא - לווטר ממונם לנוי הדור מצוה ולצדקה ולהוצאת שבתות וימים טובים. מתי מתבטאת האמונה של האדם? כשהוא מוכן "לוותר ממונו" לצדקה ולמצוות. זה הבטוי המוחשי של המאמין.

הרגשנו במיזם החמישים אלף את האמונה של כלל ישראל. הוויתור על הממון לצורך הפצת שמו יתברך בעולם. משחרב בית המקדש, פסקו אנשים מאמינים. עתה, אנו הולכים ומתקרבים לגאולה. האמונה האמיתית הזאת היא ממש הכנה לביאת המשיח ולבניין בית המקדש.

ברוך השם, הביקוש הולך וגובר, ואנחנו חייבים להמשיך ולעלות. כמובן, גם אלו שעדיין לא זכו, ניתנת להם האפשרות לזכות את הרבים, ולקחת חלק בהמשך של עליה בהפצת האמונה.

בברכת שבת שלום העורך

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

במצב שלי - האם אפשר להיות מאושר?

לא רק זאת, אלא הבטחון כולל את האמונה השלמה שהקב"ה בטובו, בחסדו, בחמלתו ובאהבתו, יחשוב עליו טוב במה שלא התנה לו, ולא ערב עשהו, שיעשהו נדבה וחסד. גם הדברים הפחות הכרחיים, גם שאר עניינים של טובה, שהם בגדר נדבה, מעבר לצרכים הבסיסיים, הקב"ה דואג ושולח לי ומכין ומארגן ומסדר לי על הצד הטוב ביותר. רבינו מדגיש כי זה העיקר. אם אדם אינו סומך על השם שייטיב עמו לפני משורת הדין, אז הוא תמיד חושש, שמא אין הוא ראוי לכל הטובות שהבטיח השם לעושי רצונו, וממילא אין הוא בוטח בהשם, אבל אם נאמין שהשם מייטיב לנו גם אם איננו ראויים לכך, אז יהיה לנו תמיד בטחון מלא.

ד' הוא מגן לכל החוסים בו. מי שבא לחסות בצלו של הקב"ה, ד' שומר עליו, עוזר לו, ושולח לו מתנות חנם. לא בודקים אם מגיע לך או לא. זה לא הנושא כאן. לפי מה זוכים ל"הראנו ד' חסדך?" לפי "כאשר יחלנו לך". זה הפרמטר היחיד. כמה אתה בוטח. ככל שתבטח בד' כך תמשוך יותר ישועה.

אח! אם היינו מעלים בדעתנו אפס קצהו של האהבה שאוהב אותנו הקב"ה, היינו עוזבים זה מכבר את כל החשבונות הרבים. אומרים ליצר הרף. אל תבלבל אותי, אל תכניס לי מחשבות שיחלישו את הבטחון שלי בהשם. זה לא קשור לדרגה הרוחנית שלי, זה לא משנה אילו תיקים או מזוודות תלויים לי על הגב.

אין ספק שכל שנשפתה, נשחרר את החסימות בצניורות השפעי, ככל שנתאמץ לרוקן את התיקים, נפנה מקום לשפע ברכת השם, אך יחד עם זה נדע, שהקב"ה הטוב והמייטיב נמצא אתנו בכל המצבים, רואה אותנו ועוטה אותנו כל הזמן בשמירה עלינו, ומכין לנו כל צרכנו, להשיע רצונותינו, לעשות עמנו חסד וצדקה, תמיד.

אחי, אתה שומע? הצטרף למעגל. זה לגמרי שייך אליך השירים האלו. כי בך... כי בך בטחון - -

(על פי שיעור 26)

במעגל אחד מתלכדים כמה וכמה צדיקים ידועים ומפורסמים. זקן האדמו"רים, ראש הישיבה ואב בית דין. כולם מתרוממים טפח מעל הקרקע, וכשפניהם להבים הם שרים שירי דבקות "כי בך... כי בך בטחון, ואני קרבת אלוקים, קומה עזרתה לנו!"

עומד לו יהודי מהצד. לא הוד ולא הדר לו. אין לו משרה מכובדת, או אין לו משרה בכלל. הוא רוצה להצטרף אל השיר ואל הריקוד. הרגליים מתרוממות, אבל הלב שבור. הצדיקים האלה יכולים לשיר בבטחה "כי בך בטחוני". הם אלו שיכולים לצפות לישועת השם. להם ה' עוזר. אבל לי, למה שה' יעזור לי?

הלב שלו נשבר כל כך, שהוא פורש מהמעגל, ומסתכל בעיניים כלות על האנשים שיכולים לבטוח בהשם בלי שום עכבות. הם חיים את ה"שיויתי ה' לנגדי תמיד" כל העשרים וארבע שעות, להם יש פרוטקציה בשמים, פלא שהם מושכים ישועה? אבל אני... אין אני יכול לשיר בבטחון מלא "כי בך בטחוני"? אני יודע איזה תיק יש לי... איך עברו עלי ימי הניעורים, כיצד ביליתי את שנות הבחורות... אף בהיותי אברך צעיר נכשתי לא פעם... לב יודע מרת נפשו.

איזו זכות יש לי שבשבילה הקב"ה יושיע אותי ויהיה אתי כל הזמן?

רבינו בחיי, בפתיחה של פרק א' בשער הבטחון, אחרי שמפרט כי הבטחון בה' כולל את הידיעה, היכולת והעשייה שהם בידי הקב"ה, מדגיש בפנינו שהעיקר שיהיה ליבו בטוח במי שיבטח בו, שיקיים מה שאמר, ויעשה מה שערב.

הבטחון הוא בהשם. לא במעשים שלי, לא בזכויות שלי, לא בעובדה שמגיע או לא מגיע לי. אם ד' הבטיח הוא יקיים, אם הוא חתם לי ערבות - אין ספק קל שבספקות שאכן יממש את ערבותו. בהמשך מפרט רבינו, כי הקב"ה הבטיח פרנסה לכל אחד, והוא מכין מזון לכל בריותיו תמיד. לא יתכן שה' לא ישלח לך פרנסה. הן הוא מייטיב לכל. למי? לכולם. וכל מאמינים שהוא חי וקיים, הטוב ומטיב לרעים ולטובים!

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

ספרי חיים וספרי מתים

זה נראה לנו דבר רגיל, ללמוד תורה ולסיים מסכת. פשוט כזה, חלק מהחיים, ברוך השם. קמים בבוקר והולכים ללמוד, חוזרים, ומתמודדים עם הפרנסה ועם גידול הילדים. כן. אנחנו יודעים שאנו עושים את רצון השם, זכינו להימנות על לגיונו של מלך, וכל מילה של לימוד פועלת גדולות ונצורות, אבל ההרגל מקשה את הרגש.

בחיי היומיום, אתה מתמודד עם ניסיונות קטנים וגדולים, מתמך בין פרוסות לחם לגביעי לבן, חי חיים של הסתפקות, ועם כל זה גם בכולל עצמו מחכים הניסיונות. חברותא כזה או אחר, יותר ריכוז או פחות, לימוד זורם או קטוע. לומדי התורה מכונים "בנאים" בלשון חז"ל. אל תקרי בניך אלא בוניך. ככה אנחנו, כמו בבניה, עומדים ליד השורה, ושמים עליה עוד שורה ועוד. כשאתה הבונה, אינך תופס כמה משמעותית כל לבנה וכל מריחה של מלט. איך הכל קשור להכל ובלעדיך פשוט אי אפשר. ופתאום, אתה מקבל הארה משמים, איך הלימוד שלך נחשב, ואיך תחגוג את הסיום שלך, מי יזכה להרוויח מך, וכמה שמחה שורה בכל העולמות בזכותך.

לומד אני בכולל ישמח משה בבני ברק יחד עם חברותא חשוב מאד. זכינו במשך תקופת זמן ללמוד את מסכת סוכה בעיון, ושבוע אחרי חנוכה סיימנו. החלטנו לערוך סיום כיאה וכיאות, ברוב עם, עם כיבוד. משום מה, הסיום נדחה מיום ליום. עד שסוף סוף קבענו שביום שלישי בערב, אור לכ"ה בטבת, ייערך הסיום.

קבענו, ועם כל זה, ביום שלישי חברי מתנצל אלף התנצלויות, ומבקש לדחות את הסיום למחר. "בלתי אפשרי שאשתתף היום", הוא אומר, ואני לא מצפה להסברים. לפני יומיים זה הייתי אני שלא יכולתי, ועכשיו הוא. אני כבר מתחיל לחשוש ממה שקורה כאן. ידוע שסמא"ל, ראשי תיבות "סיום מסכת אין לעשות". השטן לא אוהב סיומים. לא אכפת לו שישבו וילמדו, אבל סיום, זה דבר גדול. זה מעמד שמשאיר רושם בלב, שנותן עידוד ותנופה קדימה, ויש בו גם כדי להשפיע על אחרים להגביר חיל בלימוד התורה.

כמוכן שאיני מתכוון לשחק לידו, וסיום יערך גם יערך. "מחר", אנו מבטיחים זה לזה, מחר נעשה סיום כמו שצריך. מגיע יום רביעי בבוקר, ואנו מתחילים מסכת חדשה, מסכת ברכות. הגמרא חדשה, אווירה של טריות והתחדשות עומדת בינינו. אני פותח את הגמרא בעמוד הראשון, ומסתכל מי תרם אותה, וכך נרשם שם: נתרם לעילוי נשמת צבי אלימלך, נפטר בכ"ו טבת תשע"ח.

"כ"ו טבת!!! אני קורא בהתרגשות.

"היום בלילה!" מבין גם החברותא שלי.

"זה לא מקרה", אני אומר לחברותא, "הסיום נדחה ונדחה ובדיוק להיום בלילה, היארציטי של היהודי שלעילוי נשמתו נתרמה הגמרא הזאת. הבה נעשה את הסיום לעילוי נשמתו!"

איננו מכירים את היהודי הזה, אבל התזמון מפליא כל כך, שאנו מחליטים להקדיש את הסיום לזכותו, ואכן, בערב, אור לכ"ו בטבת אנו זוכים לערוך את הסעודה, מזמינים את הנשמה וגם אומרים קדיש לעילוי נשמת צבי אלימלך.

חברים בזכות הרמב"ם

אני אומר תהלים בקבר הרמב"ם בטבריה. ניגש אלי ידיד ומברכני לשלום, אך למרות שמוטר להפסיק בתהלים, איני מפסיק. אף במבט איני חונן אותו. לא חיך, לא הרמת ראש. כלום, כאילו איני מכיר. לא מזמן עסקנו יחד באיזה עניין, סיכמנו על פעולה מסוימת שעליו לעשות, אבל ידיד זה לא עשה כמסוכם, ואני יצאתי נפסד מך. איזה מין חבר זה, שאינו עומד בדבורו? אמנם יש הלכה להקדים בשלום כל אדם, ואם חברך הקדימך - עליך לענות לו, אבל אני הוריתי לעצמי היתר שלא להתייחס אליו. לא מגיע לו. לו הייתם רואים אותי שם, על ידי ציונו של הרמב"ם, לא הייתם מעלים בדעתכם מה עובר לי בראש. נראיתי כמו יהודי טוב שאומר תהלים. איש לא ידע מה מתחולל בלבי, אבל היושב בשמים ידע גם ידע.

אחרי שסיימתי את פרקי התהלים, פניתי למדף הספרים המוצב שם, ולקחתי את הספר משנה תורה לרמב"ם. יש ענין ללמוד אצל הצדיק בדברי התורה שלו, בבחינת 'הושיבו ישיבה על קברו'. פתחתי את הספר באופן אקראי, והנה מול עיני מופיעים פרטי המצווה "לא תשנא... אחיך בלבבך"... הרמב"ם כותב שכאשר יש ליהודי תרעומת על חברו, לא ישאיר אותה אצלו בלב. אלא יודיע לו, ידבר אתו על כך, וכך יוציא את השנאה מהלב. ידידי כבר עזב את הציון, ואני ביקשתי לקיים מיד את דברי הרמב"ם שזימן לי הקב"ה בהשגחה נפלאה. התקשרתי אליו, סיפרתי לו על הטענה שיש לי, בלי להתלהם, בלי להתרגז, אלא סיפור דברים. מה היה, מה סיכמנו, למה ציפיתי, כמה התאכזבתי.

הוא שמע, ואחר כך סיפר לי את הגרסה שלו. פתאום כל הסיפור התקבל באור אחר לגמרי. הבנתי אותו, הוא הבין אותי, ושוב חזרנו להיות ידידים טובים כתחילה.

(יום רביעי פרשת בא, מהדורת בוקר)

גורלם של חמישים שקלים

אם אתם מחפשים למי לתרום צדקה, בלי כרטיס אשראי או הוראת קבע, אלא ככה, מיד ליד, במזומן, בואו איתי לבית הכנסת "בית הלל" ברחוב רב אשי בבני ברק, פינת גבעת פנחס. אני מתפלל שם יום יום, ופוגש את גבאי הצדקה, שלא מוותרים לאף יהודי. בכל יום נערכות ארבע מגביות בממוצע, זאת מלבד חמישה עשר יהודים לערך, שמסתובבים בין המתפללים והלומדים, ומבקשים פרוטה לצדקה לשלל מטרות.

אתם מבינים אם כך, שבכל יום עלי להוציא סכום גדול לצדקה, ולכן למרות החשיבות של כל מגבית ומטרה, כל ארגון ויחמה, אני נותן משהו כמו שקל לכל אחד מהשנוררים, ואל תחשבו שאני מזלזל בהם. חלילה וחס. להיפך, הם מכבדים אותי כל כך, לא מדלגים עלי אף פעם, חשובה בעיניהם פרוטה קטנה שלי, עד שאין מוותרים עליה לעולם, ומגיע להם שאחזיר להם כבוד, ומכבדי אכבד.

באחד הימים נערכה מגבית עבור משפחה של יתומים, ל"ע. הכרתי את המשפחה, וצערם נגע ללבי ביותר. הפעם יצאתי מגדרי, ובמקום לתת שקל אחד נתתי חמישה שקלים שלמים.

"באמת, מיי"ך" קרא לעברי חברי שהיה לצדי, "למגבית כזאת מתאים לך לתרום חמישים שקל!"

"תאמין לי שהייתי רוצה לתרום", אמרתי לו, "אבל בדיוק בימים אלה יש לי הוצאה רצינית. היה עלי להתקין מזגן חדש לבית, וזאת הוצאה כבדה מאד". "כמה?" לא הרפה החבר. "אלפיים ש"י."

"נו", הוא לא התרגש. "ואם היית צריך לשלם למזגן אלפיים וחמישים ש"י לא היית משלם את הסכום הזה? תן את החמישים לצדקה".

עוד הוא מדרב, והפלאפון רוטט. מי על הקו? מתקין המזגנים. "תשמע, הדגם שעליו דיברנו אול מהשוך. אני מביא לך דגם אחר, טוב

אנשים שמעו את השם ותמהו. מי זה? מה הקשר שלו אליכם? סיפרנו את גילוי ההשגחה שזכינו לו, ואיך שראינו בזה ממש סימן משמים, שראוי כי הסיום יוקדש ליהודי זה. בנימין, אחד המשתתפים, נזכר, "הכרתי אותו. הוא היה ניצול שואה. ר' צבי אלימלך קראו לו. יהודי חשוב מאד. הוא זכה גם להשאיר בן תלמיד חכם".

בנימין החליט לשמח את הבן. הוא השיג מספר טלפון שלו, והתקשר אליו מהפלאפון שלי, "תדע שלומדים בגמרא שתרמתם לכולל ישמח משה. בדיוק בימים אלו התחילו ללמוד בה מסכת ברכות, ומפני שתאריך היארצייט הוא היום, גם הסיום שעשו אתמול בערב על מסכת סוכה היה לעילוי נשמתו!"

הבן הודה מאד על הדיווח. "אספר לאמי שתחי", שעשיתם סיום לעילוי נשמת אבא שלי ואמרתם עליו קדיש, היא תשמח", הוא אומר.

מאוחר בלילה, אחרי חצות אני מקבל טלפון. הבן של ר' צבי אלימלך על הקו. הוא חשב שהוא חוזר לבנימין, אבל כיוון שבנימין התקשר מהפלאפון שלי, אזי אני זוכה לשמוע את סיפורו, וכך היה המעשה:

ר' צבי אלימלך חי בשנותיו האחרונות בחו"ל. כשמצבו הרפואי החריף פיננו אותו לבית חולים, ושם נפטר ביום כ"ו בטבת תשע"ח. המשפחה קיבלה את הבשורה הקשה, וביקשה להביא את האב למנוחת עולמים במהירות האפשרית, ולקבור אותו בארץ ישראל.

הבעיה הייתה שבית החולים הגויי התחיל בפרוצדורה מורטת עצבים. הם דרשו מסמכים וחתימות שונות ומשונות. בני המשפחה שלא הסכימו להתנהלות כזאת, התקשו להשיג את כל הנדרש. הפקידים הקשוחים התעקשו, ובני המשפחה התרוצצו, עד שסוף סוף התקבל האישור המיוחל. גם הטיסה לארץ ארכה זמן, ורק כעבור שלושה ימים מהפטירה הובא האב לקבר ישראל. כעת התעוררה שאלה, מתי מסתיימת שנת האבל? ביום הפטירה או ביום הקבורה? כאשר אדם נפטר ר"ל, עולה נשמתו ועוברת דרך שערים שונים, זה למעלה מזה, עד שהיא מגיעה למקום מנוחתה. במשך השנה הראשונה שרויים הבנים באבל, ובכך הם מועילים לתיקונה. אם התיקון מסתיים רק שניים עשר חודש מיום הקבורה, אזי אין להפסיק את האבל עד תאריך זה. כיוון שבפעם הזאת יצא שיום הקבורה אינו חופף ליום הפטירה, ישנה דעה שיש לציין את היארצייט הראשון ביום הקבורה, כשהפעם זה יוצא שלושה ימים אחרי יום הפטירה.

בני המשפחה פעלו לפי דעה זו, וכך יצא שביום השנה לפטירה לא עשו דבר, כאילו יום רגיל הוא זה.

ולאמא, אשתו של המנוח ז"ל, היה אכפת. לא עושים כלום? ככה? אתם בטוחים שזה נכון?

הבן אמר שהוא שאל ויברר, ולדעה הזאת יש סימוכין.

אתא ובא יום היארצייט של ר' צבי אלימלך ז"ל; יהודי, בנו יקירו של הקב"ה, איש אשר זכה בחייו לעבוד את בוראו במסירות נפש; והקב"ה יודע כל הנסתרות. במשפחה לא מארגנים דבר, אז אביו שבשמים מארגן לו. הסיום שלנו נדחה באופן בלתי מובן, ביום של הסיום גילינו שזהו יום השנה של ר' צבי אלימלך, וככה, ביום הזיכרון שלו ערכנו סיום לעילוי נשמתו.

הקב"ה סידר את זה. אף אחד אחר לא. הבן תרם גמרא דווקא לכולל ישמח משה, על אף שכלל אינו מתגורר באזור. אנחנו למדנו לתומנו, ולא ידענו איזו זכות מבקש הקב"ה לגלגל על ידינו.

אנחנו לומדים, ואין אתנו יודע מה אנחנו פועלים בעולמות העליונים. כמה נחשב כל סיום, וכמה יקרה כל נשמה יהודית.

(יום רביעי פרשת בשלה, מהדורת לילה, סיפור 3)

מאד, עם כל המעלות כמו שדיברנו, רק הוא עולה חמישים שקלים יותר".

בום! עוד חמישים שו למזגן! משמים מאותתים לי שחמישים השקלים צריכים לצאת מהכיס שלי בכל מקרה. מיד, בו במקום, ניגשתי לגבאי ותרמתי חמישים שקלים, כפי הראוי והמתאים שאתן למגבית זו.

עוד פעם הפלאפון רוטט. זה שוב מתקין המזגנים: "תסלח לי שאני מבלבל לך את המוח. התברר שעוד יש מזגן אחד מהדגם הקודם, והמחיר כפי שדיברנו. לא צריך עוד חמישים שקלים".

לא צריך. בטח לא צריך. נתתי את חמישים השקלים ההם. למצווה נתתי, לצדקה הוצאתי, אין אדם מעני מהצדקה, ואין מחירו של מזגן עולה או יורד, אלא אם כן מכריזין על כך מלמעלה.

(יום שלישי פרשת בא, מהדורת ערב)

שני מחירים, שתי הובלות ושני שכנים

המקרה ששירת אותו בנאמנות שבע עשרה שנה שבק חיים לכל חי בסופו של חודש כסליו. כל החנוכה הסתדרנו בלי מקרה. חלק מהאוכל שמנו אצל שכנים, חלק נשאר על השיש במטבח, ושרד במזג האוויר החורפי, וחלק התקלקל.

מקרה זה לא מותרות, מוכרחים לקנות, אבל מאיפה? זכיתי, ואני אברך כולל, אין לי הכנסות גדולות. יש לנו כל מה שאנו צריכים לקיום, אך לא מעבר. מאיפה משיגים כארבעת אלפים שקלים כדי לקנות מקרר? אמרתי לאשתי תחי, שאנחנו נקנה והקב"ה ישלח, אך היא לא רצתה להיכנס לחובות. היא אמרה: יהיה כסף ונקנה. אני אמרתי: נקנה ויהיה כסף.

אני כבר לא יכולתי לסבול את המאכלים על השיש והדפיקות התכופות אצל השכנים. הרגשתי שהעדר המקרר גורם לנו סבל ממשי. קיבלתי על עצמי שאם הכסף יגיע באופן לא שגרתי אפרסם זאת בקו השגחה פרטית. עם הקבלה הזאת לבד נחה עלי רגיעה. פתאום היה לי ברור שמתרקם כאן איזה סיפור. הן מוכרח להיות שהקב"ה לא יעזוב אותי, והמקרר בוא יבוא. הודעתי לאשתי שתלך ותבדוק בחנויות מהו הדגם המועדף עליה, ובזה - כך ידעתי - עשיתי בנידון כל מה שיכולתי.

ביום רביעי לפנות ערב ניגש אלי יהודי שידע על העדר המקרר, ושאל אותי מה המצב. "מצפים לישועה", אמרתי לו.

"היום היארצייט של אבא שלי", סיפר לי יהודי זה, "ואני רוצה לתת לך את כל המקרר לעילוי נשמתו. בבקשה ממך, לך לחנות וסגור את העסקה על המקרר עוד לפני השקיעה".

"איני יודע אם אספיק", פקפקתי ביכולתי לערוך קניה במהירות רבה כל כך. "שיהיה עד זמן רבינו תם", נתן לי היהודי ארכה, "בבקשה, לעילוי נשמת הורי".

זה היה חלק מהחכמה של היהודי היקר הזה. הוא הפך את כל הצדקה שלו לטובה גדולה מצדי, שאעשה לו טובה ואקח את המקרר כי הוא מוכרח לעשות משהו לעילוי נשמת...

מיהרנו והתקשרנו לחנות אחת, אבל שם לא התפנו אלינו. התקשרנו לחנות שניה, ושם סגרנו עסקה עוד לפני זמן רבינו תם.

בערב חזרו אלינו מהחנות הראשונה, להתעניין מה רצינו לקנות. התנצלתי ואמרתי שכבר סגרת, אבל בכל זאת מעניין בכמה הם מוכרים את הדגם של המקרר. הם נקבו במחיר זול משמעותית מהמחיר של החנות הראשונה. התקשרתי לראשונה, וסיפרתי להם על המחיר של החנות השניה, הסברתי שנאלצתי לסגור את העסקה אצלם בגלל לחץ של זמן, והם משום מה קיבלו את דברי והבטיחו לסדר מחיר נמוך יותר.

כל המהלך הזה התברר אחר כך כמחושב בהשגחה פרטית נפלאה.

ביום שלישי הגיעה המשאית עם המקרר, אבל היא לא הצליחה להיכנס לסמטה הצרה בה גרנו. רק ביום ראשון שלאחר מכן הגיעה משאית מספיק צרה עם מנוף, להכניס את המקרר דרך המרפסת.

בסכום הפרש בין המחיר שנקבו בסגירת העסקה לבין מה שנגבה בפועל, שילמנו את מחיר ההובלה הכפולה.

רגע, לא סיימנו. ביום ראשון, ראה אחד השכנים כיצד המקרר מגיע סוף סוף לביתנו, והוא אמר: "גם לי יש מקרר מהדגם הזה!"

המשפט האקראי הזה התברר כקריטי כשהגיע ערב שבת, ואנחנו לא ידענו איך מסדרים את התקן השבת. השכן הזה, שיש לו מקרר כמו שלנו, לימד אותנו להסתדר עם המקרר, וליהנות ממנו כהלכה.

הכל היה כל כך מדויק, הובל בצורה כה נפלאה, כך שהיום עומד אני ומקיים את הבטחתי, לספר לכל שומעי הקו את חסדי השם עמנו.

(יום שלישי פרשת בא, מהדורת בוקר)

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון 'קו השגחה פרטית'

לעילוי נשמת הרה"ג ר' מאיר
בן הרה"ג ר' ישראל זצ"ל

2000 עלונים

נתרמו לעיני הרה"ק רבי ישעיה
ב"ר משה זצוק"ל מקערסטיר
לכות עידן ישראל בן טרו
והוגי איריס בת סוליקה יוצי"ח שיחיו

1000 עלונים

נתרמו לכות אלעזר בן שרה,
מאיר שבתי בן שרה, ריקל ציפורה בת שרה
להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות

500 עלונים

נתרמו לכות זאב בן שפרה, ירוחמה בת אסתר
וכל יוצאי חלציהם

500 עלונים

נתרמו לכות י.א.ו. להצלחה בכל העניינים

500 עלונים

נתרמו ע"י מרכז מורשת רבי מנחם
ע"ש מייסד ישיבת "אמרי אמת" בב"ב
הרה"ח רבי יחיאל מנחם מנחם זיטניצקי ב"ר
אברהם דוד זצ"ל
ולע"י בניו ובנותיו שנעקדו בשואה - הי"ד

התודה והברכה לחברת טונרייט
אשר תרמו מדפסת משולבת למשרד ההפצה
זכות זה יעמוד להם להתברך בשפע ברכה והצלחה

52,000

52,000 עלונים הופצו השבוע ברחבי ארץ ישראל

חזקו מפיצי שמו יתברך בקביעות
הוראת קבע בבנק אינה מורגשת
אבל הבטחת הזוהר מורגשת לנצח נצחים
שיזכה לראות בניו
ובני בניו יראים ושלמים
(מובא בספר קב הישר, פרק ק"א, שכר מזכי הרבים)

המעוניינים להפיץ את העלון מזמנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 02-372-1801

מענה אנושי בין השעות 11:00 ל-13:15

ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"י

לקבלת העלון במייל הרשמו בכתובת P023011300@GMAIL.COM

הצמאון הולך וגובר

חסוף, ותהיה גם אתה מהמפייצים בעולם את שמו יתברך בקביעות
ותזכה להבטחת הזוהר
שיזכה לראות בניו ובני בניו יראים ושלמים.

התקשר לקו 02-30-11-300 והקש על מקש 6

או בעמדות נדדים פלוס ברחבי הארץ על שם 'קו השגחה פרטית'
להשתתפות ולהנצחות בעלון במענה אנושי 0527-199-866

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית, ונערכו כאן ב'חבורה' אחת.
הנכם מזמנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (בשלושה מס' 2)

למה להכיר טובה לשליח?

דווקא אני נבחרתי לזה, זה לא צריך לעניין את
המכיר הטובה. הכרת טובה משפיעה על הקשר בין
בני אדם, וזה בוודאי רצון ה'.

שמעון מבריסל: כל אחד צריך מילה טובה. גם
אדם שהוא בעל בטחון גדול מאד, וזוכר שהוא רק
שליח, גם הוא צריך חיזוק. אפילו צדיקים גדולים
צריכים לשמוע מילה של הערכה, ולכן מן הראוי
להכיר טובה למי שהיטיב אתי.

יעקב שמשון ממונס: אני חושב שמה שטמון
בעומק העניין של הכרת טובה, זו ההכנעה.
אנשים מטבעם אינם רוצים להיכנע. נוח יותר
להשתחרר ממחויבות. כאשר יש הבנה שהשני נתן
לי מעצמו, התאמץ בשבילי, ועלי להודות לו, אזי
אני "אסיר תודה", כפשוטו. יש לי מחויבות שאיני
יכול להשתחרר ממנה. יש כאלה שבטוחים שהכל
חייבים להם והכל מגיע להם. קודם כל צריך לראות
שנעשתה כאן טובה בכלל, ואחר כך להודות עליה.

וועלוול מבית שמש: כך אנו מתקרבים להבין את
העניין של הכרת טובה. מי שמכיר בטובתו של
חברו, סופו שמכיר בטובתו של מקום. על ידי
שאנחנו מודים לזולת, אנחנו מתחנכים להכיר
בכל הטובות שהקב"ה מרעיף עלינו, וככה מודים
ומשבחים לו ונכנעים לו. העניין של הכרת טובה
הוא בעצם תרגול ואימון לצורך גבוה- להודות
ולהלל לקב"ה על רחמיו וחסדיו.

ברוך מחיפה: זהו בדיוק. הכרת הטוב היא חינוך
לבן אדם עצמו. משה רבינו נצטווה לא להכות על
היאור, כהכרת טובה על זה שלא טבע בו, וכן לא
להכות את העפר לפני מכת כינים, כהכרת טובה
לעפר שכיסה את גופת המצרי. אלה דוממים
שאינם מרגישים. כל העניין היה בשביל משה
רבינו עצמו, בשביל זיכרון המידות שלו. בכך שאנו
מכירים טובה ונכנעים לזולת אנחנו מזככים את
המידות שלנו, ונעשים טובים יותר.

חיים מאיר מירושלים: אז בואו נזכך את
מידותינו, ועל אף שקו השגחה פרטית הוא
רק שליח שנשלח לדורנו, לרומם ולהלהיב
את הלבבות ולקרנן לאביהם שבשמים,
נכיר טובה לכל העוסקים בכך, הן
למספרים, הן לאלו שמעלים את
רעיונותיהם, והן למתנדבים
בעם שמחזיקים את הקו
והעלונים. כה לחי!

ירוחם מביתר: יש לי שאלה. כידוע, יש מצווה
להכיר טובה למי שעשה לי טובה. לכאורה, מה
הטעם בזה? הרי הקב"ה עושה הכל, ומי שמיטיב
עמי הוא רק שליח. בשל מה עלי להכיר לו טובה?
עלי להודות להשם ולא לאדם.

יואל ממונרו: לי יש שאלה נגדית. כידוע, יש
מצווה לעשות חסד ולהיטיב עם הזולת. מה הטעם
בזה? הרי הקב"ה עושה הכל, והוא שולח לאדם את
התועלת ואת העזרה. אז בשביל מה עלי להוגיע
את מוחי ולחשוב מחשבות איך לעזור לחברי,
ולהתאמץ בגופי, בנפשי ובממוני?

פנחס מנחם מלונדון: השאלה של ר' שאול עונה
על השאלה של ר' ירוחם. על מה הקב"ה נותן
שכר? על הרצון להיטיב ועל המאמץ שבמעשה
החסד. התוצאה אינה בידיים שלנו, אבל הרצון כן.
אם כך, גם כאשר מכירים טובה, מודים על המאמץ
של השני, ועל הרצון שלו להיטיב לי ולעזור לי.

צדוק מבני ברק: ואל תשכח שמגלגלים זכות
על ידי זכאי. אם החבר שלך נבחר להיות שליח
ההשגחה העליונה כדי להיטיב עמך, מגיעה לו
הערכה מיוחדת. הרי הוא זכאי, אם גלגלו על ידו
זכות. ידוע על צדיקים שאפילו כלפי אדם שהרע
להם הם רחשו כבוד, כיוון שהוא שליח המלך. קל
וחומר למי שעשה לך טובה.

חיים מאיר מירושלים: איני בטוח שהייתי נהנה
מכך שחבר שעשיתי עמו חסד יגיד לי כמה הוא
מערך אותי על שהקב"ה בחר בי לשליח. את זה
כבר אמרתי לעצמי, בשעה שעשיתי את החסד
והתאמצתי עבורו. חלק מעניין החסד זה גם הקשר
הנפשי בינינו. הקב"ה רוצה שנחיה באהבה זה
עם זה. לא די לי שיראה בי שליח. אני
רוצה שהוא ישים לב לזה שהוא נמצא
בראש שלי, שאני חושב עליו
ואכפת לי ממנו, ואני מוכן
להתאמץ בשבילו. כל
העניין של השליחות
זה מכבשי
דרחמנא.
ל מ ה

רק לפני חצי שנה
אמרתי, אם יהיו לי
חובות של מאה וחמישים
אלף שקל, לא אשרוד את זה.

כהיום, בעקבות ישוואי ילדי ברוך
ה', יש לי חובות בסך ארבע מאות אלף
שקל ומעלה, ואני רגוע ושליו. זה כי אני
מאזין קבוע לקו השגחה פרטית. תודה לכם
מזכי הרבים.

תגובות המאזינים

חייגו: מארץ ישראל - 02-30-11-300 / 400

מארה"ב - 646-58-52-979

מאנגליה - 44-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

קו השגחה פרטית

להתחזק. להתמודד. להשתנות.

מִשְׁפָּטִים

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 512 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 399 שנה ט' העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרב יעקב בן מרים זצ"ל כ"ב שבט תשע"ט

999 ה'תשס"ט

מִשְׁפָּטִים - תוכן ענייני הפרשה

- א. הלכות עבד עברי, עבד נרצע, ואמה עבריה (כא א-יא).
- ב. משפט רוצח במזיד וגלות רוצח בשוגג לעיר מקלט.
- ג. עונש החובל באביו ובאמו, הגונב נפש, ומקלל אביו ואמו.
- ד. תשלומי אדם שהזיק (נזק, שבת, ריפוי, וצער), דיני ממית עבדו, דין דמי ולדות, ויציאת עבד כנעני בשן ועין שהשחית אדונו.
- ה. דיני שור תם ושור מועד שהרגו אדם, עבד ובהמה, חיוב החופר בור או המסיר כיסוי בור בתשלום נזקי הבור.
- ו. דיני הגנב, ותשלומי הגונב שור ושה (כפל) וטבחו או מכרו (ארבעה וחמשה).
- ז. דיני תשלומי נזקי בהמות בשן ורגל ונזקי האש.
- ח. דיני השומרים ושבועתם: שומר חנם, שומר שכר, שואל ושוכר.
- ט. דיני המכשף ועובד עבודה זרה (כב, יז-יט).
- י. איסור לצער גר, אלמנה ויתום בדיבור ובמעשה, והעונש.
- יא. איסור למלווה לנהוג כנושה, איסור רבית, ודיני משכון.
- יב. האיסור לקלל (כל אדם, ובודאי שלא את החשובים יותר ממנו שבעם ישראל).
- יג. שלא לאחר נתינת תרומה ביכורים ובכור.
- יד. איסור טריפה (ונתינתה לכלב - כהכרת הטוב) איסור קבלת לשון הרע.
- טו. הלכות עדות, והלכות הסנהדרין.
- טז. השבת אבידה, איסור שקר, ואיסור קבלת שוחד.
- יז. אזהרה נוספת שלא ללחוץ את הגר.
- יח. מצות שמיטה, ואיסור הזכרת ונתינת כבוד לעבודה זרה.
- יט. שבת, פסח, ביכורים, וסוכות. איסור בשר בחלב.
- כ. הבטחות ה' בכיבוש ארץ ישראל, וברכותיו אם ישמרו את התורה.
- כא. פירוט סדר קבלת התורה - נעשה ונשמע, ברית התורה. עליית משה רבינו להר סיני לארבעים יום.

בפרשת משפטים יש 53 מצות - 23 מצות עשה ו-30 מצות לא תעשה, כשמתוכן 42 מצוות הקשורות למצוות של בין אדם לחברו.

פותחת הפרשה: "ואלה המשפטים" - ר' ישמעאל אומר: אלו מוסיפין על העליונים, מה עליונים מסיני, אף תחתונים מסיני. ר' עקיבא אומר: ואלה המשפטים - למה נאמר? לפי שהוא אומר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם שְׁנֵה וְשִׁלַּשׁ וְרִבְעָ עַד שִׁילְמָדוּ, שנאמר: 'ולמדה את בני ישראל'. יכול למדין ולא שוני? תלמוד לומר (דברים ז, לה): "שִׁמְיָה בְּפִיהֶם". או שונים ולא יודעים? תלמוד לומר: 'ואלה המשפטים' - ערכם לפניהם כשלחן ערוך, שנאמר (דברים ז, לה): "אַתָּה הָרֵאתָ לְדַעַת".

ר' יהודה אומר: "ואלה המשפטים" - במרה נאמרו, שנאמר: "שָׁם שָׁם לוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט" (שמות טו, כה).

רשב"י אומר: מה ראו דינים לקדם כל המצוות שבתורה? שכשהדין בין אדם לחברו - תחרות ביניהן (כשעדיין לא הוכרע הדין), נפסק להם הדין - נעשה שלום ביניהן. וכן יתרו אמר למשה: 'וגם כל העם הזה על מקומו יבוא בשלום'.

אמר ר' יוחנן (מסכת פאה א, א): שישה דברים שאדם עושה אותם, אוכל מפירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואלו הן: הכנסת אורחים, ובקור חולים, והשכמת בית המדרש, ועיון תפילה, והמגדל בניו לתלמוד תורה, והדן את חברו לכף זכות. כבוד אב ואם, וגמילות חסדים, והבאת שלום בין אדם לחברו, ותלמוד תורה כנגד כולן.

בהבאת שלום - כתיב: בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וְרִדְפָהוּ (ע"פ ילקוט שמעוני). וכתב רבנו יעקב בן אשר 'בעל הטורים': "אשר תשים לפניהם" - יש בפסוק ה' תיבות לומר לך שכל הדין דין אמת לאמתו, כאילו קיים חמשה חומשי תורה וכאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית.

רש"י אומר (לעיל כ, כב): המטיל שלום בין איש לאשתו, בין משפחה למשפחה, בין אדם לחברו, על אחת כמה וכמה שלא תבואהו פרענות.

וחלילה, אם הדין לא יהיה על פי התורה, יביא הדבר לפורענות קשה, כפי שאומר המלבי"ם (ישעיה ג'): "וחטאתם כסדום", החטאים שידמו במ אל סדום, שהם החטאים שבין אדם לחברו, שזה היה גם-כן חטאת סדום, ע"כ. וידוע מה שקרה לאנשי לסדום - שנהפכה לעפר ואפר, בגלל שלא דנו משפט אמת ולפי דין תורה (ועיין בהרחבה במסכת סנהדרין קט:).

והלל הזקן (מסכת שבת לא:): לימד אותנו כלל חשוב בין אדם לחברו - מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך! רבי משה לייב מסבוב סיפר, כי למד כיצד יש לאהוב את עם ישראל מכפרי שיכור אחד.

פעם אחת היה הרבי בחברתם של כמה כפריים ששתו והיטיבו לבם ביין.

אמר אחד מהם לחברו: "תגיד, אתה אוהב אותי?" ענה לו חברו: "בטח! אני אוהב אותך מאוד!" "אם באמת אתה אוהב אותי תגיד מה חסר לי ומה כואב לי עכשיו!" - אמר הראשון. אך הכפרי השני שתק, שכן לא ידע מה להשיב... "אז למדתי מה זו אהבת אמת", אמר הרבי מסבוב.

ויהי רצון שיקויים בנו את שלימד אותנו רבי עקיבא: "ואהבת לרעך כמוך" (שבת לא:).

יְיָ אֱמָרוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע

(כד, ז)

כתב מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל: הנה חז"ל אמרו בגמרא (שבת פ"ח) כשאמרו ישראל 'נעשה ונשמע', ירדו מלאכי השרת לקשור לכל אחד שני כתרים לראשו, אחד כנגד נעשה, ואחד כנגד נשמע, וכשחטאו בעגל ירדו המלאכים ופירקום הכתרים שניתנו להם ולקחום בחזרה. והקשה מרן: והרי אמרו בגמרא (תענית כ"ה) ששפע שנותנים לאדם מן השמים, אין נוטלים אותו בחזרה, ואיך א"כ נטלו המלאכים את הכתרים בחזרה מישראל? ותירץ: המלאכים לא נטלו את הכתרים חזרה לשמים, אלא משה רבינו זכה בהן, שנאמר: "ומשה יקח את האוהל" ומבואר בגמרא שם שמשה רבינו נטל את הכתרים לעצמו לכן אין זה נחשב שנטלו אותם בחזרה מן השמים. [מאור ישראל, ח"א עמ' ר"מ]

mita

אף בזוהר הקדוש (פרשת ויחי רלד ב) מפליג רשב"י בחשיבותה של התפילה בציבור ומלמד על ההבדל בינה לבין תפילה ביחיד; וזה לשון תרגום בעל 'הסולם' לדברי הזוהר: כשהתפילה נכנסת להתעטר במקומה, משגיח בה הקב"ה, ומסתכל בה, "תפילת יחיד אינה נכנסת לפני המלך הקדוש, אלא בכח חזק. כי בטרם (בטרם כניסתה להתעטר במקומה, מסתכל קוב"ה בעוונותיו) ומסתכל בעוונותיו ובזכותו של אותו אדם. מה שאינו עושה כן בתפילת רבים, שכמה הן התפילות שאינן מן צדיקים, ונכנסות כולם לפני הקב"ה ואינו משגיח בעוונותיהם".

ואחד מגדולי הראשונים, רבנו יחיאל ב"ר יקותיאל ב"ר בנימין הרופא כותב בספרו 'מעלות המדות' - (מעלת התפילה): "גדולה היא תפילתן של רבים לפני המקום, שהוא עושה צרכיהם קודם שיתפללו עליהם, כענין שנאמר (ישעיה סה, כד): "והיה טרם יקראו ואני אענה, עוד הם מדברים ואני אשמע", לפי שזכותם של רבים גדולה לפני המקום, וכן הוא אומר (תהלים נה, יט): "פְּדֵה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקֶּרֶב לִי כִּי בְרָבִים הָיוּ עִמָּדִי".

כוחה של תפילה בציבור – סיפור

סיפור הגאון רבי זלמן רוטברג זצ"ל, ראש ישיבת 'בית מאיר' (טיב דעת ח"א עמ' שצד): בימי בחרותי, כאשר שבתי פעם לפני פסח משיבת מיר לבית הורי שבעיירה 'לונא', הופתעת לראות בבית הכנסת, את אחד מעשירי העיר. איש זה, מעולם לא היה חשוד בעיני לוותר על תפילה, אך מאידך גם לא היה מאלו הרגילים להתפלל בציבור, משום שלצורך מסחרו נאלץ לצאת בשעה מוקדמת. באותו היום, כאמור, התפלל האיש בבית הכנסת, ואם סברתי שמדובר במשהו חד-פעמי, הרי שבסיום התפילה, השאיר טליתו ותפליו בבית הכנסת, כדי שיהא מוכרח לבוא גם למחרת. הדבר היה תמוה בעיני עד מאד, וכשהבעתי את תמיהתי באזני אבי שהיה רב העיירה, סיפר לי את הסיפור הבא: יהודי זה, עמד לאחרונה בפני משפט חמור עקב הלשנה, עד שכפסע היה בינו לבין ישיבה בכלא לשנים ארוכות. בצר לו פנה אלי, וכדרכי הפניתיו למורי ורבי החפץ יהודי זה עמד לאחרונה בפני משפט חמור עקב הלשנה, עד שכפסע היה בינו לבין חיים' כדי שירעיף עליו את ברכתו. והנה, כאשר הגיע היהודי לראדין בתחילת השבוע, ונכנס לבית החפץ חיים ובקש ברכה להצלחה, למרבה הפלא סרב החפץ חיים לברכו ודחהו מעל פניו. בכל זאת לא זז האיש מראדין, ובכל יום ויום, היה שב לבית החפץ חיים ומבקש על נפשו בדמעות שליש.

הגיע יום שישי, כמדי בוקר נכנס האיש למעונו של החפץ חיים ובקש על נפשו, אלא שהפעם החפץ חיים פנה אליו בשאלה: האם אתה מקפיד בדקדוק על תפילה בציבור? בתגובה, פרץ האיש בבכי והודה שאינו מקפיד על כך, אך הוסיף, שבוודאי לא עושה זאת בזדון לב, אלא מחמת טורח עסקיו. כאשר שמע זאת החפץ חיים, הורה לו להתחייב מכאן ואילך לשמור על כך בדייקנות כ'חוק ולא יעבור', וכאשר התחייב האיש מיד ברכו החפץ חיים בחום ושלחו לביתו. כמובן, שברכת החפץ חיים התקיימה והיהודי יצא נקי בדינו.

וְעַבַּדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וּבִרְךָ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ וְהִסְרֵתִי מִחֲלָה מִקֶּרְבְּךָ" (כג, כה)

מתוך פסוק זה לומד הרמב"ם (תפילה א א, וראה ספר המצוות עשה ה), "ועבדתם את ה' אלקיכם" מתייחסות לעבודה שבלב שהיא התפילה, וזה לשון הרמב"ם: "מִצְוֹת עֲשֵׂה לְהַתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם שְׁנַאֲמַר (שמות כג, כה) 'וְעַבַּדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם'. מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדוּ שֶׁעֲבוּדָה זוּ הִיא תְּפִלָּה שְׁנַאֲמַר (דברים יא, יג) 'וְלַעֲבֹדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם' אָמְרוּ חֲכָמִים אִי זוּ הִיא עֲבוּדָה שְׁבֻלָב זוּ תְּפִלָּה.

כתוב בגמרא ברכות (לב:): "אמר רבי אלעזר, גדולה תפילה יותר ממעשים טובים, שאין לה גדול במעשים טובים יותר ממשה רבנו, אף על פי כן, לא נענה אלא בתפילה, שנאמר: "אל תוסף דבר אלי" וגו', וסמך ליה, "עלה ראש הפסגה".

אמר רבי אלעזר, גדולה תפילה יותר מן הקרבנות. וכתב רבנו יעקב בעל הטורים: "ועבדתם את ה' אלוהיכם", אומר לשון רבים דזו תפלת רבים שאינה נמאסת (ברכות ח). ואמר וברך את לחמך, לשון יחיד, דלכל אחד ואחד מברך לפי עניינו (כתובות טז), עכ"ל.

ללמדך שהדרך הטובה ביותר לקיים את מצות התפילה היא בציבור, וכדברי הגמרא (ברכות ח). שתפילה בציבור לעולם אינה נמאסת.

וכן בשולחן ערוך (סי' צ' סעי' ט"ז) "צריך ללכת ד' מיל לפניו ולאחריו מיל כדי להתפלל בעשרה".

ועיין בכל זה באורך בספר 'פסקי תשובות' (או"ח סי' צ' אות ח). בספר הק' 'מאור ושמש', האריך במעלת ושכר המתפלל בציבור, שמובטחת פרנסה טובה ורחבה ובריאות שלימה, וברכה תהיה מצויה במעשי ידיו, ועל ידי תפילת ציבור, יכולים לבטל כל הגזירות קשות ורעות, רחמנא ליצילן.

ועוד כותב בעל ה'מאור ושמש', למקפיד להתפלל עם הציבור, שכן ניתן לפרש את הכתוב ולומר, שבזכות "ועבדתם את ה' אלוהיכם" - בציבור, מובטח לכם: "וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך". והרי ידוע שהתורה מכונה בפי חז"ל גם כ'לחם ומים'. אם כך אפשר לומר, שבברכה האמורה כלולה גם ברכה מיוחדת על התורה, שבזכות "ועבדתם" - תפילה בציבור, יזכה האדם ל"וברך את לחמך ואת מימך" ויצליח בלימודו.

ומוסיף ה'כתב סופר': דווקא בנוגע לתפילה בציבור, נזקק האדם לברכה מיוחדת על הפרנסה, משום שישנם החושבים שתפילה ביחידות תסייע להם לנווט את היום באופן שלא ימנע מהם לצאת בזמן לעסקיהם וכדומה, אך פסוק זה מלמדנו כי אדרבה, דווקא בזכות הקפדה על תפילה בציבור, יזכה האדם לפרנסה טובה.

כוחה של תפילה בציבור

מהו סוד כוחה של תפילת הציבור? אם נבקש להבין זאת, ראוי שניתן דעתנו למאמרו של רבי שמעון בר יוחאי (ברכות ח.ה): "מאי דכתיב (תהלים סט, יא): "ואני תפילתי לך ה' עת רצון", אימתי עת רצון? בשעה שהצבור מתפללים". ומבאר רבנו יוסף חיים מבגדד בספרו 'בניהו' (שם) שניתן לחלק את המילה 'תפילתי' לשני מילים - תפלת י', ואם כן פירוש הכתוב הוא שבעת תפילת עשרה הוא 'עת רצון'.

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (כא, יט)

"רופא חולי עמו ישראל"

שמעתי מה'חזון איש' זצ"ל שבכל דור ודור מביא הקב"ה מחלה שהרפואה חסרת אונים לעומתה, כדי להראות שהרופאים - כמו המחלות - אינם אלא שלוחים, ומפתח הרפואות ביד הקדוש ברוך הוא.

ואספר: הייתי מאשפז בבית החולים בלינסון. חיידק התמקם באוזן, ומאן לצאת. טפלו בי במסירות, והרופאים יצרו יחסי ידידות.

יום אחד נגש למיטתי סגן מנהל המחלקה. "הרב גלינסקי", אמר, "האם נכון הדבר שבתלמוד שלכם כתוב שהטוב שברופאים לגיהנום?"

כתוב, ודאי כתוב, אבל ההתנסחות שלו לא מצאה חן בעיני, 'בתלמוד שלכם', לכם ולא לו, הקהה את שינו. התעלמתי ממנו. חשב שלא שמעתי, החיידק פגע בשמיעתי, וחזר על השאלה בקול רם. החולים האחרים בחדר הזדקפו. המשכתי להתעלם.

חזר בשלישית, בצעקה. האחיות באו לראות מה קרה. הבנתי שאם אמשיך להתעלם יביא ציוד הגברה. לא הייתה בררה. עניתי: "כן, כתוב".

"ואיך אתה מסביר את זה", תבע לדעת. "זה מעליב, אתה יודע?" אמרתי: "אולי, אבל אתה לא צריך להיעלב." "למה" ...? שאל

עניתי לו: "כי אתה אינך הטוב שברופאים. תביא את הטוב שברופאים, ואסביר לך". חיך בטוב לב.

"טוב, עכשיו ברצינות". בטוח היה שהתבדחתי. לא העלה בדעתו שמע אינו הטוב שברופאים...

אמרתי: "הלא תבין, בתפילת העמידה יש שמונה עשרה ברכות. אחת מהן היא בקשה מהבורא: 'רפאנו ה' ונרפא, הושיענו ונושע, כי רופא נאמן ורחמן אתה". אבל אם הרופא סבור שהוא המרפא, ואינו זקוק לעזר שמים, ידלג על ברכה זו. ונמצא שאין בידי אלא שבע עשרה ברכות, כמניין "טוב".

וזהו: "טוב שברופאים, לגיהנום". לכן אמרתי שאינך הטוב שברופאים, כי יודע אתה שידכם קצרה. והראיה, שעדיין איני שומע"...

ועוד, כשהייתי מאושפז בבית החולים, נוכחתי באזלת ידם של הרופאים. "לפי הספר" הייתי אמור להירפא מזמן, החיידק שהתנחל באזני לא ידע לקרוא, וסרב לצאת. הגמרא גילתה לנו שכאשר המחלה נשלחת, משביעים אותה כמה זמן תקנן, ושלא תצא אלא על ידי רופא פלוני וסם פלוני. ואצלי, אחד מן השלושה: או שלא הגיע הזמן, או שלא היה זה הרופא הנכון, או שלא נמצאה התרופה הנכונה.

בוקר אחד ראיתי תכונה סביב מיטתי. רופאים רבים 'סבוני כדבורים'. "הרב גלינסקי", בישר מנהל המחלקה, "הבאנו את טובי הממחים להתייעצות".

נו, אם הוא משתף אותי, יש גם לי מה לומר: "פרופסור נאמן גם פה"? שאלתי. השתררה שתיקת מבוכה: מי הוא פרופסור נאמן? מה מומחיותו, לאיזה תחום הוא שייך, אולי אינו שייך לכאן. ואני בשלי: "את פרופסור נאמן, הבאתם אתכם"? מנהל המחלקה רכן מעלי: "הרב גלינסקי, מי הוא פרופסור נאמן?"

נאנחתי: "אלו היית מתפלל, היית יודע. בכל יום פונה אני לקדוש ברוך הוא: 'כי מלך רופא נאמן ורחמן אתה'.

"אם הוא כאן, הכל כאן. ואם הוא אינו כאן, מי כאן"...

[הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל - והגדת, ויקרא]

סיפר הרב שמואל אליהו - רבה של צפת: באחת הפעמים אבא (הרב מרדכי אליהו זצ"ל) טס לונצואלה ובמטוס היה שגריר סעודיה עם שתי נשיו, האחת זקנה והאחת צעירה.

במהלך הטיסה הציעו להם אוכל, אבל הרב לא אכל שום דבר, רק מים בלבד בכוס חד פעמית. כשהציעו לשגריר סעודיה לאכול, הוא הסכים בשמחה, למרות שבאוכל היה בשר של 'דבר אחר' שאסור למוסלמים לאכול אותו. והוא אכל בשמחה ללא שום סייג. אשתו הזקנה העירה לו, הכיצד הוא אוכל והרי הדבר אסור על פי דת האיסלאם, ומאיךך אשתו הצעירה, עודדה אותו להמשיך לאכול.

ובאמת הוא אכל בכל פה, והסביר לאשתו הזקנה כי הקב"ה אינו רואה מה מתרחש במטוס בשמים, אלא הוא רק מסתכל למטה בארץ.

השגריר הסעודי, לא העלה על דעתו שהרב מבין ערבית ושמע את כל השיחה. כשהרב נחת, קבלו את פניו היהודים שבאו לקבל ברכה ונישקו לי את היד. בין העומדים היה גם שגריר מצרים. גם הוא נישק את ידי הרב. ובא לעמוד בתור - פעם שנייה, כדי לקבל שוב ברכה מהרב.

הרב שאל אותו מה קרה? והשגריר המצרי אמר שמזה 9 שנים הוא נשוי ואין לו ילדים. אמר לו הרב שאם הוא יתנהג בטוב עם היהודים ויסייע למצוא את חללי צהל הנעדרים הנמצאים במצרים, הוא יתפלל עליו ותתקיים בו הברכה ויהיו לו ילדים. לכשיצא, פגש שגריר סעודיה את שגריר מצרים והחל לצעוק עליו, איך הוא לא מתבייש לגשת לנשק את ידי הרב היהודי, ועוד פעמיים!

שגריר מצרים שחשש למעמדו בגלל שגריר סעודיה, בא פעם שלישית אל הרב לבקש ברכה, ששגריר סעודיה לא יעשה לו צרות ולא יגרום לתקרית דיפלומטית שתוביל לפיטוריו.

מספר הרב, קראתי לשגריר סעודיה ושאלתי אותו: "האם אתה חושב שה' משגיח רק בארץ או גם בשמים? האם מותר במטוס לאכול חזיר"? מששמע כן השגריר הסעודי, הוא נבהל, כי נגלה סודו וביקש ממני שלא אפרסם את הדבר, פן יבולע לו והוא יפוטר...

אמרתי לו שאני מסכים שלא לפרסם דבר, זה אם הוא לא יפרסם ולא יזיק לשגריר מצרים שביקש ברכה.

והנה, אחרי תשעה חודשים, התקשר שגריר מצריים בישראל וסיפר כי השגריר המצרי בונצואלה ביקש להודות לרב כי הברכת נתקיימה והוא חובק בן.

כל הסיפור הזה בא ללמדנו שנדע כי אומות העולם יודעים על כח התפילה שיש לעם ישראל. אבל לפעמים אנחנו בעצמינו לא מכירים את מעלת הירושה שהעבירו לנו האבות והאמהות הקדושים. מעלה שקיימת בכל אחד ואחד מאיתנו, והיא התפילה מעומק הלב. ["ברינת יקצורו"]

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

אשר תלמדם לא נאמר אלא תשים, ופירש רש"י: כשולחן ערוך ומוכן לפני האדם.

אחד מחסידי הר"ם זצ"ל התנצל לפניו, אודות שכחה שיש לו והוא שוכח מה שלומד. אמר לו הרבי, האם הזדמן לך פעם שלקחת כף לאכול ושכחת לשים הכף לפה רק נתת את הכף תחת האוזן? וענה החסיד הנ"ל איך יתכן לשכוח האידך לאכול ושלא ליתן האוכל לפה, אשר בזה כל החיות של האדם, וענה לו הר"ם, אם כן איך יתכן שאתה שוכח התורה אשר בזה תלוי כל חיות האדם, כי מזון הנשמה כמו האוכל מזון לגוף, וזה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט, צג) לעולם לא אשכח פיקודיך כי בם חייתני. [מובא בבית יצחק]

ברינת יקצורו

בתפילה נמצאת ההשתדלות העיקרית

תפילה מעומק הלב - סיפור מדהים...

סיפור הרב יעקב שכטר שליט"א, כי פעם הזמינו אותו לשיבה מסוימת, לדבר בפני הבחורים. בין הדברים סיפר להם, כי בקהילת אופקים, בתקופה בה שימש הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל כמרא דאתרא, התגורר אברך חשוך ילדים.

השנים חלפו. צערו ויגונו של אותו אברך ורעייתו היו עצומים. הם ניסו לעשות כל סגולה שנאמרה להם - אך מאומה לא הועיל.

באחד הימים קרא לו הרב פינקוס ואמר: "יודע אתה, ישנה סגולה אחת שעדיין לא עשינו, אולם כעת אין לי זמן, תבוא אלי בבקשה בשעה 12:00 בלילה..."

בשתיים-עשרה נקש האברך בדלת ביתו של הרב פינקוס. הרב הוביל אותו אל הרכב, וכששניהם התיישבו החל בנסיעה. "מה הסגולה?" - ניסה האברך להבין. "חכה" - השיב הרב.

הרכב דהר לכיוון באר שבע, ומשם לכיוון ירוחם... שלושים-ארבעים קילומטר של מדבר למלוא כל האופק. באמצע שום-מקום עוצר הרב פינקוס. "כאן תרד", הוא אומר לאברך, שמנסה למצוא איזה אות חיים בין החולות והשיממון.

"מה צריך לעשות? מהי הסגולה?" - הוא מנסה לשאול. והרב פינקוס עונה: "כעת השעה 12:30 בלילה, אני אגיע בע"ה ב-3:30 לפנות בוקר לאסוף אותך... יש לך 3 שעות לבכות ולצעוק... אף אחד לא שומע אותך כאן - רק הקב"ה! תבכה תצעק ותתחנן..."

סופו של הסיפור הוא - הרים הרב שכטר את קולו לפני הבחורים - שתשעה חודשים מאוחר יותר, נולד לבני הזוג הללו בן...

כשיצאתי מן הישיבה - סיים הרב שכטר - ניגש אלי אחד הבחורים ואמר לי: "כבוד הרב, אני הוא אותו הבן..."
[מתוך "ופריו מתוק"]

סיפר רבי אלימלך בידרמן שליט"א: יהודי נכנס פעם לדואר, וראה אדם ששילם 20 שקלים, והוציאו לו ארגז מלא זהב. אחריו הגיע עוד אחד ושילם 20 שקלים, ובתמורה הוציאו לו ארגז עם בד יקר ששווה מיליונים. מצאה חן בעיניו העסקה, הלך לטטיבלאך, ואסף 20 שקלים. הוא מגיע לדואר ומשלם 20 שקל. שואלים אותו מה אתה רוצה? והוא משיב "אני צריך ארגז זהב". צחקו עליו כולם, והוא שואל למה אתם צוחקים? למה לפני כן הוצאתם לו ארגז זהב, למה רק עלי אתם צוחקים? אמרו לו טיפש אחד! ארגז זהב שווה 20 שקלים? ארגז זהב שווה מיליון דולר. אלא שאת המיליון דולר כבר שילמו בניו יורק, ה-20 שקל שהאיש הזה שילם כאן זה רק עבור דמי המשלוח. אותו הדבר לגבי תפילה. יהודי צריך לדעת שהמיליון דולר זה בתפילה. ההשתדלות שעושים זה ה-20 שקל, הדמי משלוח. אבל אחד שחושב שהוא יצליח בהשתדלות, בלי התפילה, הוא אותו טיפש כמו זה שנכנס עם ה-20 שקלים ורוצה ארגז זהב. יהודי צריך להשריש את זה היטב בקרבו, שבתפילתו נמצאת ההשקעה העיקרית. מי שמשקיע בתפילה מצליח, ולא רק לסמן בכל 'וי' על תפילה נוספת שהתפללנו כמצוות אנשים מלומדה.

"לא נולד האדם שהפסיד מתפילה בציבור"

מספרים על הרב מפוניבז' שחזר מגיוס כספים בחו"ל, נעמד על הבימה במרכז בית המדרש והוציא מכיסו המחאה כספית על סכום גדול מאוד והראה אותה לכל הבחורים.

אמר להם הרב מפוניבז' "בואו ואספר לכם את הסיפור המופלא המסתתר מאחורי השיק הזה: הייתי עכשיו בפרנקפורט ואספתי כספים מבית לבית, עד שהגיע אלי רבי יעקב רוזנהיים, ואמר לי, אסור לעשות ככה, זה לא כבוד התורה להסתובב כמו 'שנורר' מבית לבית. בוא תכנס לחדר, ונזמין תורים אצל העשירים, וכך תעשה כסף כמנהג אדמו"רים ורבנים, וכמנהג הבעלי בתים חשובים פה.

"שמעתי בקולו", ממשיך הרב מפוניבז' לספר. "הוא הזמין לי תורים אצל עשירים. בין היתר הוא קבע לי תור אצל עשיר גדול בפרנקפורט, ואמר לו שיש רב גדול מארץ ישראל, ויש לו מאות בחורים בישיבה. אמר לו העשיר שלמחרת בשעה 8:00 הוא צריך לנסוע ברכבת. הוא קבע שאחכה לו ברבע לשמונה בתחנת הרכבת ושם הוא ידבר איתי".

למחרת בבוקר כשהתעורר הרב מפוניבז', ראה שהשעה 7:00. זאת הפעם הראשונה שהוא קם בשעה 7:00. ברכיף הרכבת הוא היה צריך להיות ב-7:45, הוא עשה חשבון שאם הוא הולך להתפלל בציבור הוא לא יספיק להגיע לרכיף הרכבת בשעה היעודה.

"ברגע הראשון חשבתי לוותר פעם אחת על תפילה בציבור. הרי מדובר בצרכי רבים. אבל אחרי דקה החלטתי, לא, לא. המדרש אומר בפרשת ראה, שהקב"ה אומר "אין אדם שומע לי ומפסיד". עוד לא נולד האדם שהפסיד בגלל תפילה בציבור. לא נולד עדיין האדם שהפסיד מדיבור של תפילה, לא נולד אדם ששומע להלכה ומפסיד. אין כזה דבר!!!

על אתר החלטתי שאני מתפלל בציבור ויהי מה. סיימתי את התפילה ב-8:30. לכאורה אין לי סיבה ללכת לרכבת. אבל סוף סוף צריך לעשות השתדלות, אז יצאתי לכיוון הרכבת. הגעתי בשעה 8:40 שלוש דקות אחרי בא העשיר במרוצה, והתנצל שהוא איחר את הרכבת של 8:00 והוא יוצא ב-9:00. בו במקום הוא רשם את הצ'ק הגדול הזה שאתם רואים עכשיו", סיים הרב מפוניבז' את סיפורו.

"בחורים יקרים", הרעיף עליהם הרב יסודות לחיים יהודיים, "לא באתי להראות לכם שלא הפסדתי מתפילה בציבור - זה פשוט. באתי להראות לכם משהו אחר. באתי להראות לכם שאם הייתי 'אויבער חכם' (אם הייתי מנסה להתחכם), והייתי הולך להתפלל ביחידות, והייתי רץ ב-7:45 לרכבת, הייתי מחכה עד 8:15 לערך, ורואה שהעשיר לא נמצא, אין עוד טעם לחכות. הייתי הולך הביתה בלי הצ'ק הזה. אם הייתי משקיע בהשתדלות במקום בתפילה, הייתי חוזר הביתה בלי הצ'ק הזה.

בברכת התורה רוך ברינה

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוחה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה אברהם בן חנה: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן אסתר אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רוני בן יעקב אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמסיה: מאיר בן שמחה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה מרים בת עזיה: נוראני בת מרים ורבי: כותן בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: **זיווג:** זהבה בת אטו

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יהודה בן אסתר: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עלזיה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: לילך בת מרגלית מרים קרן בת רבקה: אילה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: פביי בת חביבה בן חמו מרית בת רחל: רחל בת נארה: גלית בת רות

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה שושנה רייזל בת מינה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (טז) יובל בן שלומית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה יעל בריכה בת אביגיל: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - **050-3828752**
או במייל: **Ronbarina@gmail.com**
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

עונג שבת

עלון מס' 1057

להצלחת צבי בן יפה ורעית וב"ב הי"ו
שלמה בן מרגלית זיווג הגון
להצלחת מרים בת שרה תחי
להצלחת אליהו כהן בן מנחם הי"ו
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה

פרשת משפטים

כ"ז שבט תשע"ט, ירושלים

כניסת השבת 4:36
יציאת השבת 5:55
רבינו תם 6:30

לע"נ רפאל בן פרחיה ז"ל
לע"נ מנחם בן שרה ז"ל
לע"נ ר' רחמים דגן בן דולאת ז"ל
לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לע"נ חוקייה בן אסתר ז"ל
לע"נ איון מרים בת דולת ז"ל

הַפְּלֵךְ פֶּעַם גָּדוֹל, וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ: מִפֶּה נִרְאָה שְׂאֵתָה שִׁקְרוֹ, שְׂאִיךָ אֵתָה אוֹמֵר שְׂוֹשׁ לָךְ רַק עֲשֵׂרֶת אֲלָפֵי דִינָרִים וְהִלֵּא יוֹשׁ לָךְ בְּגִינֵי פְלוֹנֵי שְׂוֵה הַמִּשְׁפָּחִים אֲלֵךְ, וּבְגִינֵי פְלוֹנֵי שְׂוֵה עֲשָׂרִים אֲלֵךְ, וְשׂוֹק פְלוֹנֵי קָדֹ וְקֵבֶה, וּסְחוֹרֶת פְלוֹנֵי קָדֹ וְקֵבֶה, וְאֵתָה אוֹמֵר שֶׁפֶל רְכוּשְׁךָ הוּא רַק עֲשֵׂרֶת אֲלָפִים?

וַיַּעַן הַחֲסִיד וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ: אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ, כֹּל זֶה לֹא רְכוּשִׁי הוּא, וְלֹא שְׂוֹשִׁי הוּא, וְהָאֵתָה רְאִיָּה שְׂאֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ יִכּוֹל לִקַּח אוֹתָם לְכֹן אִינָם שְׂוֹשִׁי, אֲבָל עֲשֵׂרֶת הָאֲלָפִים הָאֵלֶּה הֵם שְׂוֹשִׁי, וְאֵתָה אֲחֵד לֹא יִכּוֹל לִקְחָתָם מִפְּנֵי, וְאִינֹו יִכּוֹל לִנְעֹ בָם. אֲמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ: כֹּה הוּא הַרְכוּשׁ שְׂאֵתָה אֲחֵד לֹא יִכּוֹל לִקַּח אוֹתוֹ מִיָּדְךָ? אָמַר: זֶה שְׂנִיתִי לְעֲנִיִּים וְלְמוֹסְדוֹת צְדָקָה וְחֶסֶד, רַק זֶה הַרְכוּשׁ שְׂאֲנִי יִכּוֹל לִקַּח אֵתָה בְּאוֹתָה שְׂעִיהַ נִתְרַצָּה הַמֶּלֶךְ, וְנוֹכַח שֶׁהוּא נֶאֱמָר, וְהוֹסִיף אֶתְּחַבֵּת עַל אֶתְּחַבֵּתוֹ, וְזֶה שְׂאוֹמֵר הַתְּנוּכָה "אִם כֶּסֶף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הָעֲנִי עִמּוֹ", בְּלוֹמַר כֹּה שְׂאֵתָה נוֹתֵן לְעֲנִי רַק זֶה עִמּוֹ.

מַעֲשֵׂה שְׂוֵה בְּעִשִׂיר אֶחָד שְׂוֵה חֲסִיד וְנִרְאָה אֲלוֹקִים, וְהָיָה מוֹצֵא הוֹ בְּעֵינֵי כָל רוֹאֵיו, עַד שֶׁנִּעֲשֶׂה שֶׁר הָאוֹצֵר שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמְרַב חֲכָמָתוֹ וּבִינָתוֹ מְצָא הוֹ בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ, וַיִּאֱהָבֵהוּ אֶתְּחַבֵּת עֲזָה, וְנִתְקַנָּאוּ בּוֹ שְׂוֵה הַמֶּלֶךְ, וְרָצוּ לְהַעֲלִיל עָלָיו שְׂמֻעַל בְּאוֹצֵר הַמֶּלֶךְ, וְלֹא יִכּוֹל, כִּי הָיָה יוֹשֵׁר וְנֶאֱמָר.

וְהָיָה יוֹם אֶחָד אָמְרוּ לְמֶלֶךְ: אֲדוֹנֵנוּ הַמֶּלֶךְ, הָאִישׁ הַזֶּה מוֹעֵל בְּכֶסֶף שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְנִעֲשֶׂה עֲשִׂיר מְאֹד, יוֹשׁ לוֹ בְּגִינִים וְאוֹצְרוֹת, וְכֹל זֶה מִפְּנֵי שְׂוֹנָב מְהוֹאֲצֵר, וְאִם יִרְצֶה אֲדוֹנֵנוּ הַמֶּלֶךְ לְשַׁאֵל אוֹתוֹ כֶּסֶף מִקְנָתוֹ וְכֶסֶף רַב עֲשֵׂרוֹ, תִּרְצֶה שְׂוֹשׁ אוֹמֵר לָךְ עַל נְכוֹן.

וְהַמֶּלֶךְ אָף עַל פִּי שְׂוֵה אוֹתָבוּ וּמוֹסֵר כָּל אוֹצְרוֹתָיו בְּיָדוֹ, אֲפִלּוֹ חֲפִי נִתְּפָתָה לְדַבְרֵיהֶם, וַיִּשְׁלַח וְקָרָא לוֹ, וַיִּשְׁאַלְהוּ: כֶּסֶף עוֹלָה כָּל רְכוּשְׁךָ? וְכֶסֶף מִסְתַּפֵּם סָךְ כָּל מוֹנָקָה? וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ: יוֹשׁ לוֹ עֲשֵׂרֶת אֲלָפֵי דִינָרִים בְּאוֹתוֹ שְׂעִיהַ פֶּעַם עָלָיו

עמוד מספר 1057

סיפור השבוע

- להלן אנו מביאים את סיפור חזיוניו של ילד בן שנים עשר. שתי לפני כ-300 שנה במזרץ' העיר שהתפרסמה מאוחר יותר כמקום מושבו של המהיד ממזרץ'. תלמידו וממשיך דרכו של הבעל שם טוב. הסיפור נרשם על ידי הילד עצמו אשר לא ציין עליו את שמו, וכך נוטה זהותו של המחבר הצעיר בערפל האלמוניות. המערכת. -

סבי, רבי יעקב הלוי, היה עשיר גדול. סבתו, ליבלה אשתו היתה צדקנית גדולה. כל בקר וערב מצא אותה מתפללת בעזרת הנשים. גם אמי היתה אשה טובה ויראת שמים, אולי יותר מסבתו, היא היתה גם אשה חכמה. אבי יושב ולמד תורה.

שלוש או ארבע שנים אחרי שהורי נשאו (היתה זו שנת 1668) פלשו הטטרים במקום מגורנו במורביה והחריבו את המקום. מבוהלים ורדופי אימה כרחו משם כולם לבודהי (שני אזורים אלה, מורביה ובודהי, שייכות היום לצ'כסלובקיה - המערכת).

במהומה הדיא איבד סבי את כל רכושו, ומשפחתו שכללה גם את אבי ואמי, נשארה לגור בבודהי.

מאוחר יותר עברה כל המשפחה לליכטנשטט, שם זכה אבי במשרה של מלמד תינוקות. כעבור שנים אחדות עברו הורי למזרץ', שם החלה אמי לעזור בפרנסת המשפחה ע"י שעשתה י"ש משעוריה, אותה היא בשלה בדרך עשוי נחושת, כפי שזה היה מקובל באותם ימים. היתה זו עבודה קשה, אך היא הצליחה בה ופרנסה את המשפחה, בעוד שאבי יושב ולמד תורה.

פעם בא למזרץ' צדיק, ר' אריה לייב מטריביץ' (מאוחר יותר הוא נתקבל כרבה הראשי של מורביה) והוא התאכסן בבית הורי. בראותו עד כמה שאמי עובדת קשה - היא היתה בת דודה שלו - הוא ריחם עליה ונתן לאבי כל מיני תכשיטים עשויי זהב וכסף בצרוף עצה, שיתחיל לסחור בהם.

ואכן הצליח אבי במסחרו ועשה חיל. תודות לקשריו המסחריים הוא הכיר את הרוזן, שהעיר והסביבה היו כבעלותו. אבי עשה עליו רושם טוב והרוזן מסר לניהולו בית

מבשל של י"ש, עם פועלים מאומנים ואף חומרי גלם העמיד לרשותו. אבי מצידו התחייב לשלם דמי הכירה שנתיים, ובנוסף לכך אהזו מסוים מההכנסה.

מכאן והילך אבי היה בעל בעמיו, יהודי אמיד, שסביבתו מכבדת אותו בשל מעמדו ומצבו הכספי.

במרוצת השנים ילדה לו אמי תחלה בת, שנפטרה זמן קצר לאחר מכן, לאחר מכן בן, אחי קלמן, אחריו אותי ואחי משה, שנפטר שנה לאחר פטירת אימנו.

למרות שאמי שוב לא נאלצה לעבוד והיתה לה האפשרות לנוח ולאסוף כה, היא שוב לא התאוששה. מהחום ששרר בבית המבשל ומאדי הי"ש העולים מהדודים, היא חלתה ונפטרה בגיל 34 לחייה. זכותה תגן עלינו, כי לא היתה אשה כמוה בכל העיר והסביבה, ולא היתה דוגמתה בחכמה, ביראת שמים וצדקות. היא נפטרה בשבת, בשנת 1672.

אני הייתי אז בן ארבע ואחי הגדול בן שבע. כעבור שנה התחתן אבי בשנית. הוא נשא לאשה את פרידל, בתו של ר' מאיר, השוחט מוינה. בעת ובעונה אחת הוא חיתן את אחותו פעמל עם ניסו שמואל. אשתו השניה של אבי היתה אשה טובה, אולם היא היתה עדיין צעירה, ולא ידעה כיצד לטפל בנו, הילדים, כאשר היינו חולים. טיפלה בנו, איפוא, הסכתא מצד אבא, סבתה ליבלה ובנותיה והן הן שנידלו אותנו, אולם אחי הקטן משה, שהיה רק בן שנה, נפטר למרבה הצער.

לאחר מותה של אמנו, התמסר אבא עוד יותר למסחרו ובקש להרויח מה שיותר כסף ולהשיג ע"י כך כבוד. כאשר אמה היתה חיה, היא בלמה אותו קצת בתחום זה והשגיחה עליו כהשגחת אם על בנת.

כעבור שלש שנים מכר הרוזן את אחוזותיו והלך לנחל מלחמות בחו"ל. אבי עבר, איפוא, לרשותו של הרוזן החדש, שקנה את כל העיר והאחוזות מסביב. הכעלים החדשים לא היו כל כך ידידותיים אל אבי כמו הקודמים, אם כי

הוא השליך את כל יהבו דווקא על הבוס החדש, וקיווה כי הלה יגן עליו מכל אויביו. ואוייבים היו לאבי לרוב, כי הוא היה מהיר-חימה ולעיתים קרובות הוא עשה פעמים שלא היו מחושבים כל צרכם ואף מבלי להתחשב הרבה עם הזולת.

אוייביו של אבי מצאו את חלופי הבעלים כהודמנות נאותה להשמיץ אותו באוני הרוזן החדש, שהאשים את אבי, כי הוא מרמה אותו כבית המבשל ובעסקים אחרים. כתוצאה מכך הוא הושיב את אבי בבית הסוהר למשך חדשים. מצבו של אבי היה נואש. הרוזן הישן שהיה ידידו, היה רחוק ולא היה לאל ידו להושיעו. אבי נאלץ, איפוא, להקריב את מחצית רכושו, כדי לפדות את עצמו מן הכלא, אולם בינתיים לא טמנו אוייביו את ידם בצלחת והצליחו לשכנע את הרוזן, שיגרש את אבי ומשפחתו. ואכן הוא עשה זאת בתמוז, שנת תל"ה (1875).

אבי התישב באופן זמני בעיר הומפולץ, עיר של אורגני צמר. הוא התחיל לסחור בצמר וכך עברה שנת. אני הייתי מנותק מלימוד תורה והתנגלתי לבדי ממקום למקום. מאוחר יותר שמע אבי, שהרוזן הזקן חזר והוא התישב בכפר ווסטרוב, אותו קנה לעצמו הרוזן לאחרונה.

באותם הימים הייתי מאוד מפגר בלימודי, כמו בנימוסים והתנהגות, מאוחר יותר החליט אבי לשלוח אותי לפראג, שהיתה במרחק של יום נסיעה ממקום ישובנו. אחי הגדול היה שם זה מכבר. היה זה בחורף ואני הייתי אז בן תשע שנים.

גם בפראג התהלכתי מרבית הזמן בטל מתורה. אבי לא סידר אותי, כפי שהיה צריך: הוא רצה לחסוך כסף ועל כן הוא מסר אותך לידי מלמד, תמורת תשלום קטן. מלמד זה התעסק אתי מעט מאוד וזה בתקופה שבה היו צריכים להעניק לי תשומת לב מרובה, אם היו רוצים שאלמד ואתפתח כפי שצריך. התפיסה שלי בלימודים וכוח הזכרון שלי, היו אז חלשים למדי, כתוצאה ממחלת, שסבלתי

ממנה. סבלתי מכאבי בטן מתמידים וזאת כתוצאה ממאכלים לא מוזנים ואף כבדים, שנאלצתי לאכול. באותם הימים היה מנהג בפראג לאכול לארוחת צהרים מיני קטניות ודיסות, העשויות עם מעט המאה ודברים האלה היו רעים מאוד בשבילי. אולם אף אחד לא שם לב אלי ולא נתן לי תרופות כשהייתי חולה. אבי ביקר אומנם בפראג פעמים אחדות, אולם הוא לא שם לב לשבלי. מאז אוכור לטובה את לייב פלקלם, שהחזיק אותי במשך ששה חדשים תמורת סכום קטן - ששה זהובים לחדש - ששילם לו אבי. הוא רצה שאשגיה על בנו שמעון, שהיה אז בן חמש. ואכן נתגתי להובילו לחדר וחזרתי אתו על מה שהוא למד שם.

כעבור זמן מה לקח אותי אבי הביתה לכפר ווסטרוב, לאחר שאחי הגדול חזר אף הוא הביתה. אבי חשב שהוא בעצמו ילמד אותי. ואמנם אחי הגדול, שהיה אז בן שלש עשרה או ארבע עשרה, למד עם אבא רש"י ומדרשים והלכות שחיטה. אני הייתי זקוק למלמד מיוחד, אולם אבי החל ללמוד אתי גמרא ודוקא מסכת סוטה, למרות שעד כה בכלל לא למדתי גמרא ואפילו לא משנה. זמן רב עבר ואני לא התקדמתי בלימודי.

התחלתי להסתכל על עצמי כעל לא-יוצאת ואבי היה מרוצה ממני עוד פחות. היתה לי תפיסה קשה והייתי מוזנה, אולם זה היה כתוצאה מכך, שלא היתה לי אמא. אני זוכר, שעוד כשהייתי בן 11, התרוצצתי יחף, בבגדים קרועים ואיש לא התעניין בי ובמעשי. לאבי היו כבר מספר ילדים חדשים, לאחר שאשתו הצעירה העניקה לו, כמעט מדי שנה, ילד או ילדה...

אחי המבוגר היה מוכשר ומפותח גם מבחינה פיסיית, הוא עשה עבודה קשה בבית השחיטה והיה מוכשר גם לדברים אחרים. אולם אותי רדפו כולם בבית וכל אחד התנהג אתי מנהג בעל-הבית, כאילו היה ממונה עלי...

בחורף שנת ת"ט הצליח אבי בעסקיו ועשה חיל בכל התחומים. אני החלטתי, שעלי ללכת

לאיזה שהוא מקום ללמוד תורה. לא רציתי להשא עם-הארץ. בזה שהשם הצליח את עסקי אבי, ראיתי סימן ואת גם בשבולי. התהלתי לבקש את אבי שישלח אותי ללמוד תורה והוא הבטיח זאת, אך דחה מפעם לפעם. סוחרים באו ונסעו ואני נשארת במקום. העיכוב נבע מכך, שלא הייתי מוכן לנסיעה מבחינת הבגדים שלי. אמי החורגת היתה עמוסה עבודה והיא דאגה לילדים שלה, בעוד שלי לא דאג אף אחד.

פעם, כאשר אבי התכוון לצאת לדרך ארוכה, הייתי ער כל הלילה ותפרתי לעצמי מעיל פרווה מחתיכות של עור כבש. תפרתי לעצמי גם לבנים חמים והכנתי לעצמי כל מיני סמרטוטים, כדי לכסות בהם את רגלי. בחשאי ארזתי לעצמי חבילה של כותנות, לבנים ובגדים אחרים, התעטפתי בפרווה שהכנתי לעצמי ויצאתי החוצה, שם עמדה עגלת השלג, מוכנה לנסיעה. נכנסתי לעגלה והתהכאתי באחת הפינות והיכיתי.

לפנות בוקר, כאשר עוד היה הושך, יצא אבי וניגש אל העגלה. כאשר הוא ראה משהוא מונח בעגלה, חשב שזהו הכלב שלנו וניסה לגרשו בבעיטה. אולם ה"כלב" הייתי אני

והתהלתי לבקש את אבי, לקחת אותי עמו ולהביאני למקום תורה. הבטחתי לו לשרת אותו בדרך ולעשות הכל מה שירצה, רק שיקח אותי עמו.

עוד אני מדבר אתו, נגשו אל עגלת השלג סוחרים אחרים, שבאו לקנות צמר. הם ראו עד כמה נחושה החלטתי ללמוד תורה, למרות שהייתי צעיר למדי, בן 12 בסך הכל. הם החלו ללחוץ על אבי שיקח אותי אתו. קח אותו, קח אותו עם החלטה כזו ורצון חזק בזה, הוא ינדל בודאי תלמיד חכם - אמרו לאבי. אבי אמר להם, כי אין הוא יכול לקחת אותי, בעודי ערום ויחף, כי הכפור עז והדרך קשה. אז התברר, כי אין אני לא יוצלח כפי שחשבנו, לאהר שהכנתי את עצמי לנסיעה בכוחות עצמי.

כסופו של דבר הסכים אבי לקחת אותי. הדרך היתה ארוכה וקשה. היה קור עז והשלג הכה בפנים. פעמים אחדות השבתי, שלא אוכל לתחזיק מעמד, אולם הנמרא אומרת, כי שלוחי מצוה אינם ניוקין ובסופו של דבר הגענו להרשמוניג, שם התחלתי ללמוד תורה בשמחה רבה...

-הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין וותיקין בבית"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א - לזיכוי הרבים, ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחון 2 העלון יוצא לאור ע"י הקרן "ותומכיה מאושר" העורך צבי ד. הי"ו נייד 050-6875601

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחיה, שלמה בן הלה, מולוק מרים בת מול, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מול, חבו חוה בת גיזמה, ליאת מרגלית בת מרים. לע"נ: ר' אבינועם שבתי בן משה, אליהו בן שרה, דינה בת יוכבד, שרה בת רחל, שמואל בן שרה, שמעון בן דוולט, ישראל בן נעמי, מרים בת מיכל, ר' כאבא בנימין בן אברהם כלתיאן, אברהם בן נעמי, יונה כינה בת נעמה, אירן בת גואר, דוד בן רחל, שלמה בן שלמה, אהובה בת פרימה, שמואל בן שלמה, עדנה בת מלכה ע"ה, הרח"נ הרב אריאל כהן בן הנה זצ"ל, רחל גיזואהר בת שרה, חאפי בת שאום ע"ה, אברהם חי בן שירין ע"ה, אליהו בן שרה ז"ל, מנשה בן מלמנט ז"ל - מרים בת מלמנט ע"ה, אליהו בן פהימה ז"ל, יחזקאל בן גיזמה אסתר ז"ל, רחל בת שרה דוידיאן ע"ה, דוד בן אילנה ז"ל, זכאי זכריה בן ציפורה ז"ל, לורע של קימא: דגנית בת דליה. לרפואת: יגאל רבי בן מלכה הי"ו, שמחה בת שרה הי"ו, תמר אליס בת קרן הי"ו, מאיר בן רחמה, הילד יואל בן אביבה, זכריה בן מול הי"ו, דוד בן מול הי"ו, משה בן זוהרה הי"ו, ברכה בת קלרה, מיכה בן מסעודה, רפאל בן כולה הי"ו, שולמית בת יהודית, יצחק בן פורטונה מול הי"ו, יהודית בת אילנה, שרה בת מורן הי"ו, ששון בן חוה הי"ו, לרפואת הנפש והגוף גבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו.

מימון הסדר
פינטלה
055-670-4458
P6704458@gmail.com
שרות - תפוציות - אבינות

כניסת השבת - 16.43
יציאת השבת - 17.54
רבנו תם (72 דקות זמניות) 18.18
(אופק חדרה)

מתוק מדבש

שנה חמישית - גיליון 190
פרשת משפטים תשע"ט

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א

פסית הכנסת ופית המדרש פית יוסף פסעת אולפנה

פלגת אישית
כבודו מחנך ללמוד אתנו
יעוצר פנואליס מלונליס
מפי רבנים חשובים
מת"י? כל ערב בשעה 18.45-19.45
תכ"ן? בית הכנסת "בית יוסף"
אזור התעשייה נבעת אולנה
מחכים לכפולו עם שתייה חמה...
ברוך הבאווו

בתפילת שמונה עשרה 'רפאנו ה' ונרפא' הפ' רפויה. שה' ישלח לנו את הרפואה ישירות מידו וכך הרפואה תהיה ללא כאבים ייסורים ובכי כלל. **מתוק מדבש!**

רפאנו יוסף פסית אישית רפאנו

רפאנו יוסף פסית... האבא: רפאנו אתה פוכה? רפאנו:
'כ' נשפך רפאנו החפ' האבא: 'מתוק' לא פוכים רפאנו
חפ' נשפך רפאנו: 'נכון אבא, אבא הוא נשפך רפאנו
רפאנו פסית האבא: 'וואההה...'

אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו וניקה המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא (כא, ט')

בספר 'חמרא טבא' (ד"ת לפ"ש) הובא ביאור נפלא בדרך רמז מוסרית. **הקדמה:** מובא בגמרא (שבת לא, א') שישאלו את האדם (בין היתר) אחרי מותו 'קבעת עתים לתורה?' ומה אם האדם היה טרוד לפרנסתו עד צוואר? אומרים שהמבחן שלו יהיה האם בשבת, כאשר לא היה טרוד, הוא קבע עתים לתורה? ואם בשבת הוא הקפיד על לימוד התורה, הוא גילה במעשיו שרצונו האמתי הוא ללמוד ולכן יחשב לו כאילו כל השבוע עסק בתורה. וזה שנאמר 'רק שפ'תו יתן' דהיינו אם את יום השבת יקדיש לתורה אזי 'רפא ירפא'... **מתוק מדבש!**

אם כסף תלוה את עמי את העני עמד... (כב, כד')

מה הכוונה במילים 'את עני עמד'?
הסביר רבנו יוסף חיים זיע"א: מידת הענווה קרובה להימצא בדרך הטבע אצל העני, ואילו הגאווה בדרך כלל אצל העשיר. ולכן מזהירה התורה את המלווה העשיר: כאשר אתה מלווה כסף לאחיד העני, תקפיד לקיים 'את העני עמד' דהיינו תאמץ את מידת הענווה שהיא חלקו של העני בטבע שהיא תהיה עמד. **מתוק מדבש!**

מדבר שקר תרחק... (כג, ז')

מסופר על תלמיד ישיבת מיר שהיה מעוכב שידוך וכבר הגיע לגיל 37 אך לא זכה עדיין להינשא.
יום אחד הוצעה לו הצעת שידוך של בחורה בת 28 הצעירה ממנו ב-9 שנים, צנועה, יראת שמים ובעלת מידות טובות. לפני הפגישה הראשונה הוא ניגש לראש הישיבה הגאון רבי רפאל שמואלביץ ושאל 'אני חושש שהיא תשאל אותי לגילי בפגישה. וחשבתי שאולי כדאי שאשנה ואומר שאני בגיל 31, כדי שהיא לא תברח כשתשמע את גילי המבוגר'
אמר לו הרב 'היום בצהריים אני נכנס לראש הישיבה הרב שטיינמן זצ"ל ואשאל אותו...'
שמע הרב שטיינמן את השאלה, חשב מעט ואמר: 'תראה, חיסרון אחד היא כבר יודעת על הבחור וזה שהוא מעוכב שידוך זמן רב, לא כדאי שהיא תגלה עליו חיסרון נוסף... שהוא גם שקרן'

רפאנו פסית רפאנו אבא (א') מרפא פסית:

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א')
רש"י: כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים ואלה מוסיף על הראשונים מובא בשם ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זיע"א (חזקו ונתחזקה): 'אלה' ראשי תיבות ליהודים הייתה אורה ואמרו חז"ל אורה זו תורה, וכאשר יהודי שב בתשובה ולומד תורה הוא פוסל ומבטל את עבירותיו הראשונות. אבל 'ואלה' ראשי תיבות ליהודים הייתה אורה ושמחה' כי כאשר יהודי לומד תורה בשמחה אזי זו תשובה מאהבה ולכן זה 'מוסיף על הראשונים' וגם העבירות שהוא עשה נהפכות לזכויות. **מתוק מדבש!**

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א')

ויש לשאול: המילה 'אשר' נראית לכאורה מיותרת? מתרץ רבנו יוסף חיים זיע"א: פרשה זו עוסקת בדינים הנוגעים לדייני ישראל, הדיינות היא מקצוע שעלול להתיע רבים מלעסוק בה ויש שיאמרו 'מה לי בצרה זו? שמא ארבה לעצמי שונאים? שהרי שניים באים לדין ומוכרח שיצא אחד מהם חייב ויתרעם עלי, או נוטר לי איבה ויהיה לו שנאה עמי'.
לכן אמר הקב"ה למשה **אשר** תשים לפניהם 'אשר' מלשון 'אשריכם' שזכיתם להיות מעמידים את הדין והשלום בישראל. וזו הבטחה להם שלא יצא להם גירעון כבוד וחסרון מעיסוקם במקצוע הדיינות. **מתוק מדבש!**

כי תקנה עבד עברי (כא, ב')

רש"י: מיד בית דין שמכרוהו בגניבתו מוזר הדבר שהתורה פתחה מיד אחרי פרשת מעמד הר סיני ומתן תורה בדין אדם שנמכר לאחר שגנב, מן ההיגיון היה לפתוח בעניינים נעלים יותר?
מסביר המגיד מקעלם (חזקו ונתחזקה): אם יש לאדם כמה בנים ואחד מהם ירד מהדרך והפך לגנב רח"ל, לבו של האב נתון בדאגות אך ורק לבנו הגנב כדי להחזירו למוטב. הקב"ה שהוא אבינו, פותח את פרשת המצוות הראשונה לאחר מתן תורה בציווי שידאגו להחזיר אליו את בנו שנמכר בגניבתו. וזאת ע"י שידאגו לו לתנאים טובים ובכך ילמד מאדונו דרך ארץ והנהגות ישרות וכך יחזור בתשובה.

רק שבתו יתן ורפא ירפא (כא, ט')

מובא בגמרא (בבא קמא פה, א') 'מכאן שנתנה רשות לרופא לרפא' דרש על כך רבי חיים ויטאל זיע"א: על רפואה הבאה מבשר ודם נאמר 'רפא ירפא' הפ' דגושה ללמדנו כי כאשר הרופא מרפא זה עם ייסורים כאבים ובכי בדרך, אבל על רפואה הבאה מהקב"ה נאמר 'כי אני ה' רופאך' בלי דגש כי כאשר הקב"ה שולח רפואה זה ללא כאבים ובכי כלל. הוסיף על כך מרן החפץ חיים זיע"א: ולכן אנו מבקשים

רעיון וסיפור – אחי, אל תתייאש...

רק שבתו יתן ורפא ירפא (כא, ט')

מובא בגמרא (בבא קמא פה, א') 'מכאן שנתנה רשות לרופא לרפא' מסופר על יהודי שהגיע לרב ובכה 'הרופאים הודיעו שאין סיכוי לרפא אותו'... אמר לו הרב 'הגמרא אומרת שלרופא ניתנה רשות לרפא אבל לא לייאש... וזה שאמר הרבי מקוצק זיע"א 'מה זה 'יאוש שלא מדעת'? כאשר תראה יהודי שחלילה הגיע לייאוש דע לך שאין בו דעת.

ובענין יאוש סיפר הרב גלינסקי זצ"ל סיפור נפלא:

היה לי חבר, יחד עברנו את מאורעות המלחמה בסביר ובמחנות הפליטים, שם נודע לו שהוא נשאר לבדו בעולם וכל משפחתו עלתה באש הכבשנים הוא נשבר לחלוטין ואיבד כל טעם לחייו

לקחתי אותו ל'חזון איש' זצ"ל שיקבל חיזוק, ה'חזון איש' שמע אותו פנה אליו ואמר בא ואספר לך סיפור: מעשה באדם שהיה לומד תורה בשקידה ואשתו עסקה לפרנסת הבית במסחר. יום אחד היא נסעה לעיר הגדולה לקנות סחורה ולפתע גילתה כי אבד לה הארנק. עולמה חשך עליה, כל כספה היה בארנק, מיהרה היא אל הרב ובקשה שיכריז שמי שמצא את הארנק יגיע אל הרב. והנה הגיע יהודי עני ואביון וסיפר כי מצא ארנק, האישה נתנה את סימניו ואכן האיש אישר שאילו הסימנים אך הוסיף ואמר 'רבי, אני למדתי פעם בחיידר ואני יודע כי המוצא מציאה בעיר שרובה גויים הרי היא שלו. ואם כן, אני סבור כי המציאה שייכת לי ומן השמים זיכו אותי בה שאוכל לחתן בכסף את בתי הבוגרת שהגיעה לפרקה.

הרב נבון מהדברים, שהרי מצד אחד הצדק עם העני ומצד שני הרי הכל מודים שהכסף של האישה...

הרב העביר את העניין להכרעת פוסק הדור רבה של קובנה הגאון רבי יצחק אלחנן זצ"ל

הרב שמע את צדדי הטיעון ופסק כי על פי דין תורה היהודי חייב להחזיר את הארנק לאישה

'למה?' שאל המוצא והרב ענה 'אכן אתה צודק כי המוצא מציאה בעיר שרובה גויים אינו חייב להחזירה והטעם הוא משום שהבעלים התייאשו

אך במקרה שלנו האישה איננה הבעלים של הארנק אלא בעלה שנמצא בעירו והוא הרי לא התייאש כי הרי הוא לא יודע כלל על המקרה.

וגם אתה יקירי' סיים ה'חזון איש' 'אין לך רשות

להתייאש ממצבך, כיוון שאתה לא בעל הבית על עצמך אלא הקב"ה וכל זמן שהקב"ה לא התייאש ממך לך אין רשות להתייאש ממצבך...

אחים יקרים! כולנו צרכים להתחזק ולדעת כי 'אין ייאוש בעולם כלל' וכל זמן שנשמתנו באפינו זה אומר שהקב"ה עדיין מאמין בנו. ומזה נתחזק ונתעודד וננצל כל רגע בחיינו לחיזוק בעבודת ה' יתברך

ה' יזכנו, אמן! שבת שלום ומבורך!

'מעבר לך אני משוכנע שהיא כבר יודעת את גילו המדויק, אז למה היא שואלת? כדי לתהות על אישיותו ואופיו האם הוא נוטה לשקר'...

הרב החזיר את תשובת ראש הישיבה למשודך, הוא הגיע לפגישה ואכן מיד בתחילתה היא שאלה על גילו. הוא לא שינה ואמר את האמת, השניים מצאו התאמה בפגישות ולאחר זמן מה החליטו להתארס.

לאחר האירוסין אמרה הכלה לחתן: 'דע לך שעוד לפני שנפגשנו ערכתי בירור יסודי אודותיך וידעתי את גילך המדויק, הסיבה ששאלתי אותך על גילך הייתה כדי לבדוק האם אתה נוטה לשקר, ידעתי שיש כאלו שבגיל כזה משנים מן האמת, כאשר השבת לי שהנך בן 37 מצאת חן בעיניי והחלטתי להמשיך בפגישות'... ללמדנו כי אין כמו האמת!!!

ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' א-לוקיך לא תבשל

גדי בחלב אמו (כג, יט')

מה הקשר בין מצוות ביכורים לבין איסור בשר בחלב? כותב ה'ספורנו' זיע"א: 'לא תעשה כמו אלה הפעולות להרבות הפירות כמחשבת עובדי עבודה זרה, אלא ראשית בכורי אדמתך תביא... להניח ברכה אל ביתך'.

הספורנו מגלה לנו כי הגויים היו משביחים את יבול האדמה על ידי דישון האדמה בבשר וחלב שנתבשלו.

ולכן אומרת התורה כי עם ישראל הקדושים נאסרו בבישול בשר וחלב להרחיקם ממעשי הגויים. ואם כן כיצד הם ישביחו את פירותיהם? התשובה היא ע"י הבאת 'ביכורי אדמתך בית ה' א-לוקיך' וכך הקב"ה ישביח

וישלח ברכה בפרי האדמה. *מתוך מלך!*

ועבדתם את ה' א-לוקיכם ובידך את לחמך ואת מימך (כג, כה')

מדוע הפסוק מתחיל בלשון רבים 'ועבדתם' ומסיים בלשון יחיד 'ובידך את לחמך והסירותי מחלה מקרבך'?

מדייק מכאן בעל ה'מאור ושמש': 'ועבדתם את ה'...' הכוונה לתפילה המכונה עבודה שבלב ונאמר ברבים לומר שאם אדם מקפיד להתפלל עם הציבור אז הוא היחיד יזכה לברכת 'ובידך את לחמך ואת מימך' ולברכת 'והסירותי מחלה מקרבך' וזה אף על פי שנגזרה על אותו יחיד גזירה חלילה.

ועל זה נאמר 'ברוב עם הדרת מלך' 'הדרת' מלשון חזרה, כמו בארמית 'הדר ביה' - חזר בו. ללמדנו שכאשר יהודים מתפללים ברוב עם, הקב"ה חוזר בו מגזירות רעות ומשפיע ברכה ורפואה ליחידים מאותו הציבור.

כי ילך מלאכי לפניך והביאך אל ארץ האמורי... ועבדתם את ה' א-

לוקיכם ובידך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך: לא

תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימך אמלא (כג, כג-כז')

בספר 'קול יהודה' (ד"ת לפ"ש) הובא ביאור נפלא: הקדמה: מובא בגמרא (תענית ב, א') אמר רבי יוחנן שלושה מפתחות בידו של הקב"ה שלא נמסרו בידי שליח ואילו הם: מפתח של חיה (יולדת) ושל גשמים ושל תחיית המתים, במערבא אמרי (ארץ ישראל) אף מפתח של פרנסה. מדייק הרב: כל זמן שאתה סומך על שליחים (מלאך = שליח) אזי כל המפתחות הנ"ל הם בידי הקב"ה, אבל ברגע שאתה מקיים 'ועבדתם את ה' א-לוקיכם' באמונה פשוטה בו בלבד, אז תרוויח את השליטה גם על ארבעת המפתחות והם: 'ובידך את לחמך' = פרנסה 'ואת מימך' = גשמים 'לא תהיה משכלה ועקרה' = יולדת ו'את מספר ימך אמלא' = תחיית המתים. *מתוך מלך!*

דברי התורה לע"נ: אמי מורת גיטה בת מנטה ז"ל רחל (רשל) בת נעמימה ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להעלחת: דקל מלכה - להעלחה בכל / יעקב ואורי ישראל - ברכה והעלחה אהרון בן מסעודה - רפואה שלימה / ברוך בן גיטה - רפואה שלימה תהילה בת רבקה - רפואה שלימה

מאוצרות הפרשה

ורצע אדניו את אזנו במרצע (כא, ו)

"רבן יוחנן בן זכאי היה דורש את המקרא הזה כמין חומר: מה נשתנה אוזן מכל איברים שבגוף? אמר הקב"ה: אוזן ששמעה קולי על הר סיני בשעה שאמרתי 'כי לי בני ישראל עבדים' – ולא עבדים לעבדים, והלך זה וקנה אדון לעצמו – ירצע" (קידושין כב:).

לכאורה – תמה הגאון רבי שמואל סגל, דיין ק"ק ליסא ובעל "רמת שמואל" – מהי הקושיא "מה נשתנה אוזן וכו'" – והרי אם היתה התורה מצווה לרצוע אבר אחר – גם כן היה קשה מדוע דווקא אבר מסויים זה? עוד קשה על מה שתיירץ "אוזן ששמעה וכו'" – אם זו הסיבה, היה עלינו לרצוע כל אדם שביטל אחת ממצוות עשה, שכן גם ענין זה אינו אלא לאו הבא מכלל עשה, הנחשב כעשה – ולמה אין דין רציעה אלא את מי שקנה אדון לעצמו?

מכח שתי קושיות אלו, מחדש בעל "רמת שמואל" הסבר נפלא בשאלת "מה נשתנה אוזן": הדין הוא שאחד המומין שאם נפלו בבכור הרי הבכור נשחט, הוא המום של "נפגמה אוזנו", וכמו כן קיי"ל שהבכור נשחט דוקא על מומין שבגלוי ולא על מומין שבסתר. כך גם לגבי עבד, קיי"ל שדוקא במומין שבגלוי יוצא עבד לחירות, דומיא דשן ועין שהן בגלוי. והנה, הטעם שציוותה התורה "כי לי בני ישראל עבדים" – ולא עבדים לעבדים, הוא משום שישאל נקראו בכורים, שנאמר "בני בכורי ישראל", ונאסרו בעבודת אדם. וזו היתה שאלתו של רבן יוחנן בן זכאי, קושיא חזקה שאותה דרש כמין חומר: מה ראה אוזן להירצע – כאשר ברציעת האוזן נקנה לעבד – והרי אדרבה, במום זה, שהיא מום שבגלוי, הדין הוא שהעבד יוצא לחירות, כאמור, ואם כן היה עלינו לרצוע בו אבר שבסתר, ולא את האוזן שבגלוי? וכל כך השיב תשובה ניצחת: "אוזן ששמעה 'כי לי בני ישראל עבדים' – ולא עבדים לעבדים", והיינו משום שנקראו בכור, ולמרות זאת הוא מוכר את עצמו ומפקיע מקדושתו – אמרה התורה שתירצע אוזנו, שהיא מום שבגלוי, ובכך תופקע מקדושתה, כדין בכור שנפל בו מום שבגלוי! (כמוצא שלל רב)

ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו תחת שנו (כא, ז)

למה העבד יוצא לחרות דוקא בשן ועין ולא בשאר אברים? כתב רבינו בחיי: לפי שלא נשתעבדו אלא בשן ועין, כמו שכתוב "וירא חם את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ" וראה בעיניו והגיד בפיו, ונתקלל על זה "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", וכיון שלקו האברים החוטאים נפטר הגוף מעונש עבדות.

מסופר על אברך אחד שניגש להגר"ח קניבסקי שליט"א כאשר למד בכלל חזו"א ושאלו שאלה מענינת: עבד כנעני היוצא לחרות בשן ועין משתחרר עם הוצאת השן, אם כן, למי שייכת השן, לעבד המשתחרר או שעדיין היא כמקודם ברשות האדון? הגר"ח קניבסקי שליט"א חייך, קם ממקומו ופתח מסכת סופרים (פכ"א) והצביע על הדברים דלהלן: עוג הוא אליעזר ופרסות רגליו אברהם אבינו היה טומנו בכף ידו, ופעם אחת גער בו ומיראתו נפל ממנו שנו ונטלו אברהם אבינו ועשאו מיטות שהן של שן והיה ישן שם, ויש אומרים כסא עשאו וישב בו כל ימיו. ומי נתנו לאברהם נמרוד, והלך עוג ובנה שישים עיירות והקטן שבהם היה גובהן שישים מיל וכו'. ביאור הדברים, שלאחר נפילת השן השתחרר אליעזר העבד והלך ובנה שישים עיירות, ואילו השן נשארה בידיו של אברהם אבינו.

כל אלמנה ויתום לא תענון (כב, כא)

(הוצאת מפי התורה)

יסוד גדול בעניין התפילה, למד מכאן הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל. אינו דומה אדם, המתפלל לה' כאשר באה אליו צרה, וחוץ מתפילתו הוא גם פועל בשאר דרכי השתדלויות כדי למצוא מזור לצרתו, לאדם שאינו פונה למגן אחר מלבד בורא העולם. הוא מתפלל אליו מעומק לבו ומשליך אליו את כל מאויו. הוא אינו סומך על אף שליח אחר שיושיע אותו ממצוקתו. והביאור בזה הוא, כי כאשר הוא פונה אל כמה מושיעים, ומנסה כמה מיני השתדלויות, ואחד מהם הוא גם פניה ותפילה לקב"ה - הקב"ה יעזור לו, אבל מעט, כחלק מעוזרים רבים. אך כאשר הוא פונה רק אליו, ואינו בוטח באף מושיע אחר – עזרתו של הקב"ה תהיה מלאה ומושלמת, כי הרי אין עוד מלבדו. והאמת, שכן היא גם דרך בני האדם. כאשר עני מחזור על הפתחים ופונה לעזרה אצל כל מי שנקרה בדרכו, כל אחד יתן לו מעט, ופרוטה לפרוטה מצטרפת. אך אם לא יפנה לאף אדם, מלבד עשירי אחד שהוא אוהבו וקרובו, ועשיר זה יודע שידידו הנזקק פונה רק אליו מתוך קרבתו אליו, ואינו פונה לאחרים, מתוך בושה, בוודאי יתן לו מתנה גדולה, כי העשיר יודע שהעני שם את מבטחו רק בו. תפילה כזו - אומר הגר"ש פינקוס זצ"ל – כאשר היא באה בהתבטלות גמורה, הרי היא כאילו אומר האדם להקב"ה: 'כל ישועתי ממך, רק אתה יכול לעזור לי', וחזקתה שהיא נענית יותר. כזו היתה תפילתו של חוני המעגל, כאשר עג עוגה ועמד בתוכה ואמר: 'רבונו של עולם, נשבע אני בשמך הגדול שאיני זו מכאן עד שתרחם על בניך', במעשה זה, אמר לקב"ה, אין אני כמחזור על הפתחים שפונה לכמה מושיעים, ובכללם גם אליך, אני קובע בשבועה שפנייתי היא רק אליך, כי רק אתה מושיעני! לכן, שומע הקב"ה לצעקתם של היתום והאלמנה, כי הם שמים את מבטחם רק בו, אין להם עוד מי שיכול לעזור להם, בוודים הם בעולם, אין להם לאן לפנות. לפי זה - מסיים הרב פינקוס – מדויק היטב לשון הפסוק: 'כי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו', 'צעק יצעק' - פעמיים, דרכו של המתפלל הרגיל לצעוק פעם אחת, אם אין הקב"ה עוזרו - יפנה לעצות אחרות. אבל העני והאלמנה יצעקו עוד ועוד עד שיושיעם, כי מלבדו יתברך, אין להם מושיע.

מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרוג (כג, ז)

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א: לכאורה מה הקשר בין שני האיסורים הללו, שקר והריגת צדיק? חשבתי רעיון על פי דברי הגמרא בסנהדרין (צז). חכמים מספרים סיפור מזעזע: רב טביומי, אמורא קדוש, הגיע למקום שנקרא 'קושטא', מלשון אמת, אנשי המקום נזהרו בכל מאודם לא להוציא דבר שקר מפייהם, וזכו שאף אחד מבני היישוב לא נפטר לפני זמנו. רב טביומי נשא לאישה אחת מבני המקום ונולדו להם שני ילדים. בערב שב"ק, בעת שנכנסה לרחוץ לכבוד שב"ק, באה שכנה ושאלה אם היא נמצאת. רב טביומי, חש כנראה שלא בנוח לומר שמתרחצת כעת, ואמר שאינה בבית. מספרת הגמרא, ששני ילדיו נפטרו. אנשי קושטא הזדעזעו מהמקרה שלא היה רגיל כלל בעירם, והחלו לחקור מדוע אירע דבר כזה נורא. כאשר גילו את סיבת הדבר, באו לרב טביומי וביקשוהו שיעזוב את העיר, שלא לגרות כאן את מלאך המוות, רח"ל. רואים מכאן דבר נורא. לפעמים אדם יכול להיות נקי וצדיק, ילדים קטנים שלא טעמו טעם חטא, אך חוסר זהירות ב"מדבר שקר תרחק", עלול, ח"ו, לגרום לכך שנקי וצדיק נהרג, רח"ל. "מדבר שקר תרחק", שלא תגרום ל"ונקי וצדיק אל תהרוג". (סברי מרנן)

כוחה של תפילה!

לפנינו סיפור קטן (הובא בקונטרס רופא ורפואה במקורות חז"ל) שאירע באנגליה אך נוגע הוא לכולנו להפיק ממנו מוסר השכל גדול. אחד מהרופאים המפורסמים שגר באנגליה הוא ד"ר א. רופא כללי במקצועו. הרופא, שהוא אדם חרדי וירא שמים מפורסם בידיעתו הרפואית הרחבה, באבחנתו המדוייקת ובהתמחותו הרבה, ביעילותו ובמסירותו עד כי ניתן לומר עליו כי הוא מאותם אלה שנתנה להם התורה רשות לרפאות...

מיום ליום מתעצמת הנהירה למרפאה של ד"ר א. וגוברת ההילה סביבו, כאשר בפי כל, שבחים וסיפורי 'מופת' על הצלחתו הבלתי רגילה להביא כשליחו של הקב"ה, מזור ותרופה למטופליו.

אין אדם, כולל מעריציו הרבים, שיכול להצביע על מעלה מסויימת שמצטיין בה הד"ר יותר מחבריו הרופאים, ובכל זאת הכל מודים שיש לו סייעתא דשמיא מיוחדת להצליח במקום שאחרים כושלים. לנוכח התהילה שצבר אין כל פלא שגם רבין מגדולי ישראל, כמו מרן בעל ה"קהלות יעקב" זצ"ל ועוד, נתנו בו את אמונם.

היה זה באחד הלילות, בשעות הקטנות של הלילה, כאשר בני משפחת ש. חזרו משמחה משפחתית ברכבם הפרטי, הם עברו בדרכם הביתה באחד הכבישים הארוכים והשוממים, כשלפתע מבחינים הם ברכב חונה בצד הדרך. "שמה זקוקים הם לעזרה?" שואלים זה את זה, "מי יודע, אולי פנצ'ר בגלגל, או שמה חלילה תאונת דרכים?"...

הם עצרו את רכבם, יצאו ופנו להציע עזרה לאלמוני החונה בצד הדרך. כשהתקרבו לרכב נדהמו למראה עיניהם. הם רואים את ד"ר א. המפורסם יושב ומתמוגג בבכי חרישי, דמעות זולגות מעיניו תוך כדי אמירת פרקי תהילים. "מה אירע" – שאלוהו בבהלה ובחרדה למראהו, "האם זקוק אתה לעזרה כל שהיא?" "לא" – משיב הד"ר – "אני באמצע להגיש עזרה למישהו אחר!" "אבל אין כאן אדם זולתך?" תמהים בני משפחת ש.

"נכון" – משיב הלה בפשטות אופיינית, "אני חוזר כרגע מטיפול בחולה המאושפז בבית חולים במצב קשה. כל מה שיכולתי לעשות בחכמת הרפואה שחנני אלוקים, כבר עשיתי. כעת לא נותר לי אלא להשתדל בדבר שאני בוטח בו באמת, וזו התפילה בדמעות להקב"ה – רופא כל בשר! כך מנהגי מימים ימימה..."

בבת אחת נפתרה למשפחת ש. תעלומת הצלחתו של ד"ר א. והוא זו שזכתה לגלות ראשונה את סודו ה"מקצועי" של הרופא הדגול.

פינת ההלכה

הניח עוגיות בפינת קפה של בית המדרש ורשם 'הפקר', ואחד לקח את הכל לביתו

שאלה: בחדר צדדי ליד בית המדרש ישנה "פינת קפה" כלומר חדר מטבחון להכנת שתייה וכדו'. יש אנשים שמביאים שם עוגות, עוגיות וכדו' לצורכי הלומדים. לפני כמה ימים הגיע יהודי והשאיר שם מיני עוגיות, וכתב עליו פתק 'הפקר', אחד הלומדים שרצה לשמח את בני ביתו, לקח את כל העוגיות אליו הביתה. לאחר מכן נקפו ליבו שלא על דעת כן ניתנו העוגיות לשם, ומאיך הרי זה הפקר, ודין הפקר שכל הרוצה ליטול יטול, האם עשה כדין?

תשובה: נראה שלא נהג כדין, כי ככל הנראה כוונתו היתה שהמזונות יהיו ללומדים, ואף שכתב בלשון הפקר, ומשמע שהפקיר לכל, שכל אחד יכול לעשות בו מה שירצה, וכמו שכתב בשו"ע (חור"מ סימן רעג ס"ה) המפקיר לעניים אבל לא לעשירים, אינו הפקר, עד שיפקיר לכל כשמיטה. מכל מקום כל זה כשעשה בזה מעשה הפקר, דהיינו שהפקירו בפני שלושה ואמר להם הרי זה הפקר, ואז חל על זה דין הפקר, אבל כשרק רשם פתק הפקר, לא חל עליו דיני הפקר, אלא כוונתו היתה שאפשר לאכול, אבל מדינא זה עדיין נשאר שלו, ואומדנא דמוכח שכוונתו היתה שישאר ללומדים, ולא שאחד יקח את הכל הביתה. (הגר"י זליברשטיין, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

ציונו היטב בקטע הפא. "ראובן הכחיש נאמרות את סירובו fe מאצון אצנות את דברי לוי 66'3e את יהודה שene את הפקר דגברי ישכר באמרו אל גפולון שהוא מתצטט מהדיצה שפרסם דן אל כק נפתלי אינו מוכן לאקר את דברי דד אל אקר שפיוס חמישי סיפר ליוסף שנימין נפל מהאדראות."

האם פנימין נפל מהאדראות לדעת מאצון אאליא דראובן?

תשובה לחידה פר"ש: שמותייחס של ציפורה אשת משה וציפור אביו של בלק (ספר בראשית) וזהים ובעלי משמעות זהה, בזכר ובנקבה. תשובה לחידה השבועית: האות "ל".

pe פנוכה: דניאל ארוסמן נ"י

תזכורת: הכניסה להגרלה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות לרנר להולדת הבת הנכדה	משפחת פרל להולדת הבן	משפחת שפירא להולדת הבת
משפחת גרוס לנשואי הבת	משפחות ברגר - ג'סואן להולדת הבת הנינה	משפחת שוורצברגר - אורשלימי להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות
משפחת כהן להכנס הבן לעול תורה ומצוות	משפחת דינר להולדת הבת	משפחת מיישקובסקי להולדת הבן
משפחות שאול רוטנברג להולדת הבן	משפחות פרוינד - שיינקולבסקי להולדת הבן הנכד	משפחות שיינקולבסקי להולדת הבן והבת
משפחות שינפלד - קינסבורסקי להולדת הבן הנכד	משפחות ויכסלבוים - מאיניץ - שחר (מרכז העיר) להולדת הבן הנכד	משפחות שינפלד - קינסבורסקי להולדת הבן הנכד
משפחת פינקל לאירוסי הבן	משפחת אריה דביר לאירוסי הבת	משפחת בצלאל לנשואי הבן
משפחות ליפשיץ-ברקוביץ-לפידות להולדת הבן הנכד הנין	משפחת רוזנטל לנשואי הבן	משפחת אליוביץ-וולף לאירוסי הבת הנכדה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

זמני כניסת וצאת השבת

כניסת שבת: 16:56
שקיעה: 17:18
צאת השבת: 17:55
דבנו תם: 18:32

הזמנים לפי אופק נתיבות

אזר השבת

העלון מודפס על נייר המוגדף ללא חשש הדלדול שבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מורד אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

בית המדרש, תל אביב

מאן נרמז לארץ ישראל: מורה שנת הלימוד - אבותינו, אבותינו, אבותינו

דין הלכתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהוקדמו על שולחן של גידו ישראל שפי"א

מפני הפרשה

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

צריך אדם לשים את משפטי האלוקים לפניו. עליו להקדיש את כל ה"אני" שלו בעבור המשפטים ולמסור את נפשו עליהם. וזהו שאומר הכתוב: "לפניהם" – שיעמידו את המשפטים לפניהם, לפני קיומם העצמי...

"וגנב איש ומכרו מות יומת ומקלל אביו ואמו מות יומת"

בדרך כלל לא יתכן דבר זה, שכן יקלל את אביו ואת אמו, אלא אם כן נותק הבן מחיק הוריו, נמכר וגדל בנכר, כד שאיננו מכיר אותם כלל ועל-כן הוא מקלל אותם. ובכן, הבן הנגנב והנמכר הוא על פי רוב ה"מקלל אביו ואמו", לפיכך ראוי ה"גונב איש ומכרו" לעונש מיתה, שהרי הוא הביא את הבן לידי כך שיהיה "מקלל אביו ואמו". (אבן עזרא בשם רבי סעדיה גאון)

"ורפא ירפא"

מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות (רש"י)

לפני אחד הצדיקים הגדולים שבדורות עברו באו פעם אנשים ובכו ובקשו ממנו, כי יתפלל למען חולה מסוכן, אשר הרופאים כבר נתייאשו מחייו וקבעו, שאיננו יכול עוד לחיות. נענה הצדיק ואמר: "התורה נתנה לרופאים רשות רק לרפאות אבל לא לייאש את החיים. לכך אין להם כל זכות, שכן לא קבלו רשות על כך". הרבי מוקצק זצ"ל היה אומר על כך: "יאוש שלא מדעת" – כל יאוש בא מתוך שאין דעת...

"כי יכרה איש בור... בעל הבור ישלם כסף וישב לבעליו"

כל אדם בחטאיו כורה בור בעולם הזה, שבו ניזוקים בני אדם אחרים. לפיכך העצה היעוצה היא: "בעל הבור ישלם" – החוטא יתן את המעוות הזה על-ידי "כסף וישב לבעליו" – על ידי התשוקה והכסופים ("כסף" מלשון "נכסף ונכספת") לשוב בתשובה לפני בעליו של העולם... (לקוטי שפת אמת)

האם מותר לפנות מת מקבר מוצף במים

שאלה לדין: הגיעה לאחרונה שאלה מחו"ל אודות בית קברות שמי תהום מחלחלים אליו מלמטה ומציפים את הקברים, האם מותר לקבור במקום כזה, והאם יש לפנות את המתים הקבורים שם.

תשובה: יסוד הדין מבואר בשו"ע י"ד סימן שסג ס"א: ואם אינו משתמר בזה הקבר, שיש לחוש שמא יוציאוהו עובדי כוכבים, או שיכנסו בו מים, או שהוא קבר הנמצא, מצוה לפנותו, ע"כ. וכל שכן שאין לקבור מלכתחילה במקום שעלולים להיכנס מים לקבר לאחר מכן. ומכל מקום יש לדון האם הכונה דוקא כשהמים צפים בקבר סביבות המת, או גם כשיש לחות בקרקע הקבר, אפי' אין שם מים צפים ממש.

הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א אמר שאם המים צפים בקבר יש לפנות את המת ממש כפסק השו"ע אולם אם יש רק לחות בקבר, אין לקבור שם מלכתחילה, אך אם כבר קברו שם אין לפנות את המת.

וכן הורה הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א, וביאר שהקבורה צריכה להיות בעפר דוקא כדכתיב בקרא "ואל עפר תשוב", וכשהקבר מוצף במים אין זו קבורה בעפר אלא במים. וכן הסכימו הגאונים רבי יצחק זילברשטיין, רבי שמואל אליעזר שטרן, רבי יעקב מאיר שטרן, רבי נפתלי נוסבוים שליט"א. ומשמו של הגאון רבי דוד פיינשטיין שליט"א נאמר לי שהורה שלא לקבור אפי' אין בקבר אלא לחות מים, ואם אפשר לפנות את המת ממש ראוי לעשות כן.

והגרש"א שטרן אמר שהאיסור לקבור בקבר שיש בו לחות מים, הוא בגלל החשש שבמשך הזמן יתמלא הקבר במים ויהיה המת צף בהם. והגר"מ גרוס הוסיף שצריך לברר מהו מקור המים, שאם המים מגיעים מצנרת מקולקלת העוברת בקרבת מקום וכדו', יש לעשות כל מאמץ לתקן את הטעון תיקון, או לבצע מעקף למים וכדו', אף אם יעלה בדמים הרבה, ובלבד לשמור על כבוד המתים ולא לפנותם ממקומם. אולם אם אכן מדובר במי תהום בדרך כלל אין עצה ופתרון מלבד לפנות את הקברים למקום אחר.

לרפואת בנימין חיים בן רחל בתושח"י

אזר התורה

אפשרויות לשליחת פתרונות:
יש לשלוח את הפתרונות עד יום שניש"י (בתוספת חי"ל עד יום ד'). חובה לצרף את כל הפרטים כדי להשתתף בתגובה.
א. במייל: 7665190@gmail.com
ב. בפקס: 08-9941870
ג. בדואר: אזור התורה, במספר טלפון: 079-590-47-30. שעותה 2

ששת חזקים לחודש שבט בעמח"ד הפרטים נשלחים בימים אלו בדואר לזוכים.

חידה: היכן מצינו זרות ככהן (לא בעל מום והינו כשר לעבודה)?

פרס החודש: רחוקה מכוונת! באחת מרשות המזון + 4 זוכים בשובר מימוש יקרתי בחנות ביגוד [בסה"כ 5 זוכים]

תשובה לפרשת יתרו

החידה: מהו כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו שבעה? הפתרון: איל. חי קולו אחד, מת שבעה קולות, שתי קרניו שתי חצוצרות, שני שוקיו שני חלילים, עורו לחוף, מעוין לנבלים, ובני מעוין לכינורות. (מסכת כנים פ"ג, מ"ו, הבחנים דף סח.)

המדור בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

העלון להצלחת מור תומך סגרון ורעייתו תח"י ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454 ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

סלח עיר ללא הברקה

לקראת חודש אדר, עבחך סיפורים על חכמי העיר חלם

נהגו עם ישראל לשמוח עם כניסת חודש אדר. הבאנו לפניכם מקבץ סיפורי חלם, שיגרמו לשמוח את שמחתה של תמימות...

רבים משוכנעים, כי העיר חלם והרר שלה, לא היו ולא נבראו, אבל חלם באמת היתה. עיר יהודית עתיקה העומדת על הר, ובפיסתגת ההר באר, אולי זו הבאר שבה הטמינו חכמי חלם את הירח...

מאות אלפי איכרים פרבוסלביים מרוסיה ומאוקראינה, היו באים בהמוניהם, בכל קיץ לחלם, לשתות ממימי הבאר הזו. הפרבוסלבים האמינו שהבאר של חלם קדושה, ונהרו מדי שנה לשתות ממימייה. הצאר האחרון, ניקולאי השני, בכבודו ובעצמו בא לחלם לשתות את המים הקדושים, ותיכנן להפוך את חלם ואת סביבותיה למחוז רוסייה טהור. ההגא היה נמשכת שלושה ימים רצופים, שתו ממימי הבאר, וקינחו בלחמניות שמכרו היהודים בדוכנים מיוחדים. כדי לחזק את היסודות הרוסים של האוכלוסייה, הקים הצאר במעלה ההר סמינר לכמרים פרבוסלבים. עשרת אלפים תלמידים למדו בו על חשבון ממשלת הצאר, ויהודי חלם דאגו לספק להם לחם לאכול ובגד ללבוש מן הטוב ומן המשובח ביותר הנה כי כן, היה "הר הנשמות" המפורסם של חלם מקור פרנסה ליהודים רבים.

ארבעים יום וארבעים לילה ישבו החלמאים ודנו היכן לבנו את עירם. לבסוף נתנו עינים בהר. נמנו וגמרו, כאן, למרגלות ההר יבנו את עירם. עבר שם אדם אחד מן החוץ ואמר להם:

"חלמאים, מדוע לא תבנו את עירכם בראש ההר?"

"טיפש שבטיפשים!" גערו בו החלמאים, "שמא יודע אתה נהר ל'חשליך' בראש ההר?"

למחרת עם בוקר, טיפסו החלמאים ועלו אל היער שבראש ההר. כרתו עצים רבים להכין מהם קורות לבנין. וכשנתמלא כל השטח קורות, העמיסו אותן על שכמיהם וירדו עמן במורד ההר. עבר שם פיקח אחד, ראה עד כמה הם מזיעים ואמר להם: "חלמאים בני חלמאים, למה אתם מזיעים זיעה של חינום? אמר ודחף קורה אחת ברגליו, התחילה הקורה מתגלגלת ומתגלגלת למטה עד שהגיעע מאליה למרגלות ההר.

תמהו החלמאים: מהיכן זכה אדם זה לחכמה גדולה כזו? ומיד חזרו והעלו את כל הקורות לראש ההר ומשם גלגלו אותן למטה...

עד מהרה גדלה העיר ולא הספיק המקום לכולם. נתכנסה אסיפה והחליטו להרחיב את שטחה של העיר, יצאו להרחיב ומצאו שההר מעכב. חזרו, אספו אסיפה, שקלו וטרו והחליטו להרחיק את ההר. עוד באותו יום יצא השמש והכריז:

"יהודים, אל ההר!"

מיד סגרו החלמאים את חנויותיהם, נעלו את בתיהם והלכו אל ההר. פשטו קפוטותיהם, הניחו אותן למרגלות ההר והתחילו לדחוף. עבר שם גב שצלחה לו השעה. ראה אותם טרודים בדחיפה, נטל את קפוטותיהם והסתלק לו. כשעייפו החלמאים, עמדו לנוח ופנו אל העיר. הסתכלו והבחינו, שהקפוטות נעלמו מן העין.

שמחה גדולה שמחו אותו יום חכמי חלם: "ברוך ה'! לא לחינום טרחנו! מרחק רב נתרחקנו מן העיר. הקפוטות אינן נראות בעינינו..."

אספרדה

סיפור לעפת

מאת: אריאל זילברמן

ה'אסון רבי יצחק צופר ארומאן ל'ט"א

מהמצר לחסידות בעלזא

הקדמונים מביאים טעמים רבים למעמד החופה, המשכתי ואמיתי. רבי אהרון הכהן מלונלי זצ"ל, בעל 'אורחות חיים', המוזכר רבות בדברי הבית יוסף, נהג לקשר ולומר כי חתן ביום חופתו כאילו עמד על הר סיני. גם בעל התשב"ץ כותב שכל מנהגי החופה נלמדים ממתן תורה, וכלשונו הטהור: "שה' היה מראה עצמו כחתן נגד כלה שהם ישראל".

המהרש"ל אף ציין שעניין שבירת הכוס מתחת לחופה, רומז על שבירת הלוחות. ומה מתאימים הדברים עם דרשת חז"ל בתחילת מסכת ברכות, שחמישה הקולות של שמחת החתן הם כנגד חמשת הקולות שהיו במתן תורה.

במתן תורה התייצבו מתחת להר, כך גם מתייצבים מתחת לחופה ומקבלים גזירותיו של המלך וחוקותיו. אבל היה עוד דבר גדול במתן תורה, המשכתי. הקב"ה שאל, מי יהיה ערב לכך שאתם תחזיקו בתורה כיאות. תשובתם של היהודים הייתה: "בנינו ערבים לנו".

מי לנו גדול מהחתן דניאל היקר והכלה, שניהם אישי מסירות נפש, שקיימו את הערבות הגדולה מכולם. לאחר כל כך הרבה שנים בצל הקב"ב והאפילה הגדולה שהחשיכה את יהדות ברית המועצות, רואים בעליל כי לא תשכח מפי זרעו, והערבות של כלל ישראל לתורה ולנותנה, הקב"ה, חזקה היא מכל, משברת מחיצות וחומות של ברזל.

יהודים יקרים- קראתי- אין לי כל ספק, שכאז כן עתה, במעמד הר סיני כאן, שמים וארץ ששים ושמים לראות בית שהוקם על אדני מסירות נפש וחזרה לדרך אבות, כל העלומות נרעשים אל מול הבית אשר קם כאן, למרגלות הר סיני.

נטלתי את הגביע ליד והתחלתי לברך את ברכות הקידושין. באותו רגע חלפה רוח עזה שטלטלה את כל העומדים מתחת החופה ולידה. תוך רגעים ספורים, כוסו השמים בעבים ומטרות עז ניתכו ארצה. גשם של חורף באמצע הקיץ.

ראש מדרשיית הגליל, הגאון רבי שלום בורנשטיין, הוכרח להסתיר את הכתובה מתחת לדש חליפתו, כדי שלא תתרטב. תוך דקות נסו כולם לתוככי האולם החמים, מפנימים ומשתאים לדעת, כי זכו ברגע זה לעמוד במעמד שאין אח ורע לו: מעמד הר סיני.

ידועה שאלת המפרשים מדוע מברכים בכל יום "נותן התורה", הרי לפי הדקדוק צריך לומר "נתן התורה", שהרי נתנה כבר? אלא מבארים, שאדם כל יום צריך להרגיש כאילו התורה נתנה לו מחדש!! אגישמקע ווארט!!

את הסיפור המרטיט הבא סיפר הגאון הגדול רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א, רב העיר 'מגדל העמק':

דניאל היה תלמיד מצטיין. ניסיונות רבים וקשים חווה בילדותו, התייתם מאביו ועלה מברית המועצות. במסירות נפש דבק באלוקים חיים והלך שבי אחר התורה והמצוות.

כנער, הגיע ללמוד במדרשת הגליל שעל ידי מוסדות 'מגדל אור' ובלט בין מצוייניה. זמן קצר לאחר כניסתו, הוכר הנער כתלמיד המחכים את רבותיו אשר אין לו בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה.

מכאן עבר ללמוד במוסדות 'תורה ואמונה', ישיבה לחוזרים בתשובה שעל ידי מוסדות בעלזא. מטבע הדברים, הקשר בינינו התרופף במעט עד שההזמנה נחתה בתיבת הדואר. כמו הזמנות רבות שמגיעות, הצצתי לראות את שמות החתן והכלה ומיד נזכרתי בו. פרח עדין שכמותו.

אני מוכרח ללכת לחתונה, אמרתי לאנשיי. היה זה בחודש סיוון מיד לאח חג השבועות, בשנה האחרונה. שמתי פעמי ליעבר אולמי 'שערי ירושלים', מחכה ומצפה לפגוש את דניאל היקר.

לזאת לא פיללתי. חיפשתי את דניאל, הבחור היתום המסכן, שעניו הסגירו את עברו בברית המועצות. במקומו קידם את פניי בשולחן הכבוד חתן חמד, מחסידי בעלזא

לזאת לא פיללתי. חיפשתי את דניאל, הבחור היתום המסכן, שעניו הסגירו את עברו בברית המועצות. במקומו קידם את פניי בשולחן הכבוד חתן חמד, מחסידי בעלזא, מכנסיו תחובים לגרביו הלבנים, שטריימל הדור מעטר את ראשו וכל כולו מפיק אור יקרות.

והמחותנים, כולם חסידים, מכתירים באבהיות את החתן דן ומייחלים למוצא פיו. שמא טעיתי במקום האולם? שאלתי את עצמי לרגעים אחדים. לפתע קם החתן בריצה, נשקני וחבקני בחום: "הרב גרוסמן, רבי שלמדני תורה, רצוני שהרב יסדר את הקידושין שלי".

עמדתי נבוך והמום. מסביב כל מלמדיו ורעיו משיבת 'תורה ואמונה', אך הוא נוצר חסד לשיבה בה החל את דרכו ליהדות. זמן רב לא נותר ושטר הכתובה נתחב לידיי.

ההתרגשות הייתה בשיאה כשהחתן והכלה יצאו לחופה, מובלים בידי אנשי החסידות, שהביאו אותם עד הלום. מתחת לחופה בקשתי את רשות הדיבור. מורי ורבותי, פניתי לקהל הרחב. עומדים אנו במעמד מיוחד של מתן תורה. חז"ל אומרים: "וביום חתונתו- זה מתן תורה". על החתן דן ניתן לומר בוודאי ובוודאי, לאחר שסיגל עצמו לתורה ומצוות, כי הגיע זמן מתן תורה.

אם ברה

סיפור לפנת

באם שרות יכם
לזכות את הרבים
לא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 1133,4 מתיבת
ולציון עבור 'אור
השבת'
או במקסט:
08-9941870

סיפור אלו - מתקנות הפלטה

ההצלה הכפולה מהפגוע

"מפאת דוחק הפרנסה, הכרחתי לעסוק לפרנסתי בשעות הערב במאפית לחמים ועוגות. במקום עבודתי מצאתי לי חבר ירא שמים שעימו הייתי מדבר דברי חיזוק ויראת שמים.

"אחד העובדים הראשיים במאפיה היה ערבי מבני המיעוטים, שמתגורר במזרח ירושלים, שהיה רגיל לנבל את פיו בתדירות.

"אחד מתפקידי במאפיה היה להדליק את התנורים שלא יהיה בפת משום פת עכ"ם. אותו

ערבי קינא בזכותי כיהודי, ונהג לבזותי בעת הדלקת התנורים, באמרו: וכי מה אתה מרגיש את עצמך חשוב? אתה בסך הכל עבד שלי, בא תדליק את התנור מיד!...

"לאחר תקופה נגשתי יחד עם חברי לבעל המאפיה, ישבנו בחדרו ואמרנו לו: הרי אתה כיהודי כשר נזהר שלא לאכול ולא להאכיל יהודים מבשולי גויים ומפתם, אבל הרי כל מה שחכמינו אסרו עלינו את הלחם שלהם ואת הבישול שלהם זה רק בשביל שלא נתקרב אליהם, ושל לא יטמאו את אוזנינו ולבינו בטומאה הנוראה השוכנת בליבם הטמא. וכעת, הערבי הזה שעובד כאן, למרות שהוא לא מדליק את התנור, אבל עיקר המכשול נמצא כאן בעיצומו, הוא מנבל את פיו וליבו מצטמק מכן... אנא, פטר אותו מכאן!

"לצערינו, בעל המאפיה לא התייחס לדברינו ואמר: אני לא יותר צדיק מכל בעלי החנויות שמעסיקים פה ערבים, ואני לא מפטר אותו, בפרט שהוא עובד בקצת כסף.

"נסינו שוב לומר לו שהכסף זה לא כל החיים, ויש דברים שיותר חשובים ממנו, והיא התורה הקדושה וגם חשפותיה... ואמרנו לו: בוודאי אם תדאג לרוחניות זו, ה' ישלח לך שפע גדול! אבל לצערינו דבר זה נפל על אוזניים שאין להם שומע.

"כשבוע לאחר מכן, לפני כחודשיים בדיוק מהיום, ישבתי בעת הפנאי עם ידידי ולמדתי איתו יחד גמרא.

"ממש שסיימנו ללמוד את לימודינו, כשראה אותנו אותו ערבי יוצאים מחדרנו שמחים החל לקנות בנו והחל לגדף אותנו ואף הגיע לאימונים שעוד יבאו יום ויהרע אותנו!!

"לילה אחד הפסדתי את האוטובוס האחרון שאמור היה להסיעני אל ביתי. הודעתי בטלפון לבעל המאפיה כי אני אצטרך לישון במפעל, בו בזמן שאישר לי על כך התקשרתי למשפחתי והודעתי להם על כך. בשעת מעשה לא ידעתי זאת- אבל הערבי עמד מאחורי ושמע את כל השיחות האחרונות שלי...

"ארגנתי לי מקום ללינה באחד מחדרי המאפיה ושכבתי לישון, לא לפני שקראתי קריאת שמע שעל המיטה בכוונה. בשעה שלוש לפנות בוקר אני שומע דפיקות חזקות ומבהילות בדלת. קמתי בפחד נוראי והסתכלתי בחור הדלת וראיתי את הערבי, והפעם לא לבד אלא עם מוט

ברזל, כשראה שאני מסתכל עלי, אמר לי שאם לא אפתח לו מיד הוא יעשה בי שפטים, כלשונך. "מיד שלפתי את הטלפון מכיסי כדי לחייג למשטרה, ולתדהמתי אני מגלה שנגמרה לי הסוללה! פחד נוראי אחז אותי. הלכתי לפינה ובכיתי לפני השם יתברך שירחם עלי ויפדה אותי מצרתי. ברקע אני שומע את הערבי מנסה בכל העת לפתוח את הדלת בכל מיני צורות, ובזמן זה עולה לי קטעי ווידיו בליבי.

"כעבור חצי שעה, באורח פלא עזב הערבי את הדלת והלך. לאחר שוודאתי שאכן הוא הלך הנחתי את ראשי וחזרתי לישון. למחרת בבוקר כשהגיע בעל המאפיה ספרתי לו על מה שקרה בלילה, אך בעל המאפיה אמר ש'רק' ירחיק אותו לחודש ימים מהמאפיה.

"כעבור חודש חזר הערבי לעבודתו והמשיך באימונים. "לפני כשבועיים, בעל הבית נכנס באופן יוצא דופן לחדר בו היינו רגילים ללמוד כדי לסדר שם את עסקיו, ולכן הלכנו והתיישבנו ללמוד בפניה אחרת במפעל.

"כפי שהתברר לי מאוחר יותר, אותו יום הערבי תכנן לפגוע בנו קשות, ובגלל שהיה בטוח שאנחנו נמצאים באותו חדר, הוא לקח פלטה כבדה מאוד ששוקלת מאות קילו, ופשוט הניח אותה בשיפוע על הדלת מבחוץ באופן שמי שפותח את הדלת היא נופלת לו ישירות על הראש! פחד פחדים!

"תוך כדי שאנו לומדים הוצרכתי לצאת לאחד מהחדרים במפעל, ומיד הבחנתי בפלטה. קראתי לבעל הבית שהיה באותו החדר, שלא יצא מהחדר בגלל שיש פלטה כבדה. חזרתי וקראתי לחברי והורדנו יחד את הפלטה שיכלה חלילה להרוג את שנינו יחד!!

"בעל הבית יצא ובדק במצלמות מי עשה זאת, וגילה שזה לא פחות ולא יותר אותו הערבי. מיד קרא לו בעל הבית נזף בו שיעזוב את העבודה מיד ויחזור לביתו. אבל כאן עדיין לא נגמר הסיפור: ביום שלישי האחרון אני יוצא בשעת לילה מאוחרת מהמאפיה לכוון תחנת האוטובוס, וישבתי בתחנה. אחרי כדקה אני שומע פגיעות מאחורי.

"בגלל שלא היו אנשים מצויים במקום זה ובפרט בשעות כאלה הסתובבתי מיד לבדוק מי הוא ההולך מאחורי, והנה זה אותו ערבי לא פחות ולא יותר שבידו מוט ברזל, מיד שראיתי אותו התחלתי לרוץ והוא בעקבותי. כשראה שהתחלתי להתרחק ממנו מאוד זרק את המוט עלי בעוצמה חזקה כך שגרם לי לשבר ביד. המשכתי לרוץ עם היד הכואבת עד הבית הראשון שנדמנן למולי. בחסד השם השבוע נודע לי שאותו ערבי נכנס לכלא לזמן רב.

וכמוכן זה הזמן להודות לאבא שבשמיים על כל הניסים שעשה עימי. תודה אבא שבשמיים. תודה.

אמרי קודש בראי הפרשה

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (שמות כא, א)

וכתב רש"י ז"ל: "כל מקום שנאמר 'אלה' פסל את הראשונים, 'ואלה' מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני" (מכילתא מס' דנוזיקין א).

ומבאר הגר"ש שבדרון זצ"ל ב'לב שלום'- כשם שלמעלה, בסוף הפרשה הקודמת, בדינים שנאמרו שם כגון (לעיל פרק כ', פסוק כג) "לא תעלה במעלות על מזבחי"- שלא לנהוג מנהג בזיון באבנים.

את מבין שא"ל לבן אדם לחדש דינים כאלו ע"י הבנת שכלו אם לא שנאמרו מסיני מפי הגבורה בדת הא-ל ברוך הוא- כך גם המשפטים, שהם לכאורה דברים שהדעת מבינה אותם- בכל זאת עליך לדעת שלא כן הוא, רק מסיני נתנו, ואתה מלבך ומדעתך לא יכול לחדש בהם דבר!!

וזהו ממילא המשך הפסוק: "אשר תשים לפניהם", ודרשו חז"ל (גיטין פח:): "לפניהם- ולא לפני עובדי כוכבים", כי לאומות העולם אין שייכות אפילו למשפטים, וכמו שנאמר (תהלים פרק קמז, פסוק כ') "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום!!"

וממילא שמעינו מכאן, שעם אותה כפיפות קומה בה נגשים אנו ללמוד "סדר טהרות", אשר אין אנו מעלים על דעתנו להגיס לבנו להתמצאות בשורשי הדינים, כאילו יותר מובן כך אור אחרת, אלא אנו ידועים כי כל כולו של לימוד זה הוא בסברות לא לנו, וכל מאוינו הם רק להתחקות אחרי דקויות הדינים לפי סברותיהם שבאו מסיני- כך גם נישג ללמוד 'בבא קמא'- וכל דיני המשפטים!!

כי אם מערבים את הלב האנושי, וסבורים שאנו מרגישים את יושר הדין ואת נכונותו, הרי ממילא לאחר מכן כאשר אנו מוצאים דין שאין אנו מרגישים כל כך את אמיתתו וישורו- אנו כבר מתחילים לשאול שאלות... ואז אנו עושים "פשעטלך"- ומעקמים את האמת.

אבל האמת היא: שהכל מסיני!! וע"כ בוודאי שעלינו להבין את הסברות ושורש הדינים, אבל אנו צריכים להבין ולהתייחס אליהן כעל "סברות סיני"- ולא כאל "סברות כרס"... והיינו שלבסוף הסברות "סינדיק"!!

שבת שלום ומבורך

ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות
הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היוזק" (ברכות)
ויוזק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

הזיק

סיפורים מתפקים

מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב"

תשליכון אותו" (כ"ב)

לדעת המתירים להאכיל טריפה

לקטן, למה לא נאמר בתורה:

"לקטן תשליכון אותו"?

ביבמות (קיד). נחלקו רבי פדת ורבי יוחנן גבי קטן האוכל נבילות, אם בית דין מצווין להפרישו, רבי פדת סובר שאין ב"ד מצווין להפרישו, ור' יוחנן מסופק בדבר, ומודים כולם שאסור להאכילו בידיים. ולהלכה קיימא לן שאין בית דין מצווין להפרישו, כמבואר ברמב"ם (פ"ב מהל' שבת ה"ז, פ"ו מהל' מאכלות אסורות הכ"ז, פ"ג מהל' אבל ה"ב). ולדעת כולם האיסור להאכילו בידיים נאמר בכל הדברים.

אך הפרי מגדים במשבצות זהב (סי' שמ"ג סק"א) כותב בדעת הטור שרק דם ושרצים וטומאת כהן אסור להאכילו לקטן בידיים, שבהם נאמרו הכתובים שדורשים מהם ביבמות (שם) לאסור להאכילו בידיים, אבל שאר נבילות וטריפות, לדעתו מותר מהתורה להאכיל לקטן ואפילו בידיים, ולכן אם האכילו אינו לוקה ולא נפסל לעדות, ורק מדרבנן אסור, וכתב עוד שה"ט חולק וסובר שגם לדעת הטור אסור בכל דבר להאכילו בידיים, וכשיטת הרמב"ם.

ואכן גם הבית יוסף (סי' שמ"ג) מתחילה צידד לפרש בדעת הטור כאמור, שדוקא שלושת דברים אלו, שקצים ורמשים, דם, וטומאת כהן, אסור להאכילו לקטן בידיים, אבל בשאר איסורין מותר. אך דחה, שאין מי שסובר כך, שהרי לא אמרו בגמרא אלא שקטן אוכל נבילות אין ב"ד מצווין להפרישו, אבל לא להאכילו בידיים. ולכן פירש בדעת הטור, שדוקא בשלושת דברים אלו צריך להפרישו, אבל בשאר איסורים אין מצווים להפרישם, וסיים שכן צריך לפרש גם בדעת הנימוקי יוסף.

והנה לפי שיטת הפרי מגדים בדעת הטור שמהתורה דוקא דם ושרצים וטומאת כהן נאסר להאכיל לקטן בידיים, אבל שאר נבילות וטריפות מותר, קשה למה התורה אמרה לכלב תשליכון אותו, ולא נאמר להאכילו לקטן?

◆ **ישוב א'** ◆

בשר בהמה שנטרפה ומתה אינו בריא ואף יש באכילתה חשש סכנה

עלה בדעתי בס"ד ישוב נפלא ונכון דהנה כאן בכתוב אין הכוונה כפשוטו בבשר ששחטוהו ונטרף, אלא בהמה שנטרפה על ידי זאב או ארי ונחש וכדומה, וכמו שתרגם אונקלוס, וכן פירש רש"י. ולפי זה יש לומר שודאי אין ליתן בשר כזה לקטן כי בשר של בהמה שמתה אינו חזק ובריא כמו בשר של בהמה שחוטטה, [כדמוכח להלן לעניין עור הבהמה, וכן יש לומר לעניין הבשר]. ועוד יש לומר שאין הטעם רק מפני שאין ראוי להאכילו לקטן כי אינו מזין, אלא אף מן הדין אסור ליתן טריפה כזו לקטן כי יש בזה חשש סכנה, שמא נחש הטיל בבהמה ארס ומתה, ואסור להביא את הקטן לידי סכנה.

ויש להביא ראיה לדבר מהא דאיתא בחולין (צד). תנו רבנן, לא ימכור אדם לחבירו סנדל עור של בהמה שמתה בחזקת של חיה שחוטטה, מפני ב' דברים, א' מפני שמתעהו, ופירש רש"י שעור של בהמה שמתה מאליה אין עורה חזק כשל בריאה שחוטטה. וב' מפני הסכנה, ופירש רש"י, שמא מחמת נשיכת נחש מתה והארס נבלע בעור. וכן נפסק בשו"ע (ח"מ סי' רכ"ח סעיף ח'). ואם כך אמרינן גבי עור בהמה לעניין סנדל, על אחת כמה וכמה יש לומר כן גבי אכילת בשר הבהמה עצמה.

כשביקר רבי מרדכי מצ'רנוביל בכמה ערים חלקו לו כבוד גדול, והמונים רבים הלכו אחריו מרכבתו. הוא אמר למקורביו: "כדי שלא תזוח דעתי עלי דימיתי לנפשי שאני מוטל מת, וכל אלה באו ללותני למקום מנוחתי". ורבי חיים מצאנו כשביקר בעיר טרנוב קדמוהו אנשי טרנוב בכבוד מלכים. ישב רבי חיים במרכבה כשהוא מוקף המונים המריעים לכבודו, ופניו זועפים ומתוחים. פנה לבנו רבי יחזקאל, ואמר: "יודע אתה בני, מצבי עתה דומה לגנרל שסרח, העמידוהו למשפט, ופסקו דינו לשלול ממנו את כל דרגותיו, והוא מעכשיו חייל טוראי פשוט. יצא הגנרל מבית המשפט והחיילים בחוץ שלא ידעו עדיין מפסק הדין מאומה, הזדקפו ביראת כבוד והצדיעו לפניו כיאות לגנרל. מה כאבה לו הצדעה הזו?"

שמו של הגאון רבי מנחם מנדל מליובאוויטש, הלך לפניו שהוא גאון גדול בש"ס ובפוסקים, ואז הוזמן על ידי פרנסי קהלת וילנא [המתנגדים] לבא לעיר וילנא למסור שם שיעורים בהלכה. כשהגיע לשם נחל כבוד רב על ידי שיעוריו הנפלאים. בנו שליוה אותו כתב במכתב לאמו הרבנית: "אבא נוחל כבוד רב אף בעיר של מתנגדים, ואני נהנה מאד". כאשר שב הגאון לביתו נתקל במכתב של בנו. קרא את בנו והתחיל נוזף בו, שאלה הרבנית: "מה חטאו ומה פשעו שאתה נוזף בו כה קשות? ענה רבי מנחם מנדל, דמי נשפך כמים על כבוד שלא מגיע לי, והוא עוד נהנה מזה?"

מעשה שהיה לפני כ-70 שנה בישיבת "פורת יוסף" בעיר הקודש ירושלים. אחד הרבנים לא חש בטוב ולא יכל להגיע לישיבה למסירת שיעורים. המנהל ביקש ממרן הראשון לציון רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל בהיותו צעיר לימים שימלא את מקום הרב לכמה ימים. קודם שהגיע הרב לשיעור הודיע לו כי באותה יתה ישנו בחור שובב מאוד, אשר מידי פעם דואג גם להצחיק את כל הבחורים בשיעור, וכך ידע הרב היאך להסתדר עמו. ויהי כשנכנס הרב לשיעור, קרא לאותו תלמיד באהבה וחיבה הושיבו ליזו וביקשו שיקרא את קטע הגמרא שעליו הרב ידבר, התלמיד שמח מאד בכבוד הגדול שקיבל, וכך השתתף יפה בכל השיעור, ואט אט קרבו הרב ומאז קיבל חשק להתמיד בתורה ועלה והתעלה עד שנעשה לאחד מראשי הישיבות הגדולים בארץ.

מעשה שהיה לפני כשישים שנה כשמרן הראשון לציון רבנו עובדיה יוסף שליט"א היה דיון בעיר פתח תקוה, דיבר באחד משיעוריו על איסור חליבת בהמות בשבת, ונדע לו כי אחד ממשתתפי השיעור חולב בשבת. הרב העיר לו על חומרת האיסור, וכי הוא חילול שבת גמור, ורשאי לחלוב רק על ידי גוי, ואם אינו מוצא גוי, אין לו היתר להפוך את עצמו לגוי. אך הלה עמד בשלו, ומאן לשמוע. בשבת שלאחר מכן כאשר בא לחלוב את בהמותיו, הגיע נחש ארסי והכישו, ולקחוהו מיד לבית החולים ושכב שם כשלושה שבועות. מרן הלך לבקרו והוכיחו שוב, ויעץ לו למכור את בהמותיו לגוי. או אז התחרט האיש על מעשיו, ומכר את בהמותיו לגוי.

סיפור מופלא, המוכיח כאלף עדים על הרווח וההצלחה הבאים כתוצאה מזהירות מלשון הרע. את המעשה שמענו ממשפחת חדד ברמת גאון, והוא אירע לאחד האחיינים שלהם המתגורר בטבריה. פרטי הדברים התפרסמו בגליל וגרמו לחיזוק רב בענייני שמירת הלשון. הילד בן העשר שיחק להנאתו בחצר מאחרי ביתו. החצר ממוקמת במדרון, ובאחת ה"גלישות" שעשה מלמעלה למטה, פגע בצל גדולה, ומעוצמת ההתדרדרות הוסטה האבן ממקומה, ואף אחד לא שם לב שבאותו רגע הגיח מן החור נחש ארסי ענק, באורך כשני מטרים והכיש את הילד. אחיו הקטן אמר לאחר מכן שהבחין ב"איזה חבל יפה המתגלגל על הריצפה". הילד החל להקיא, מאוחר יותר התעלף, ומצבו "החמיר" מרגע לרגע. המשפחה שלא ידעה שמדובר בהכשה, לא ייחסה משמעות חמורה לשינויים הבריאותיים הללו. רק אחרי שמצבו התדרדר ביותר, הובא מומחה שקבע שהילד הוכש, וצריך להבדילו "בדחיפות" לבית החולים. בחדר המיון התלחשו כבר הרופאים שלא מדובר בהכשה סתמית, אלא בנחש ארסי מאוד. במשך הלילה הראשון היה הילד חסר הכרה והרופאים הביעו דאגה ממצב בריאותו. והנה, מיד למחרת בבוקר, עם האור הראשון, פקח החולה את עיניו וקרא בקול לכל הנוכחים שעמדו סביב המיטה: "אני מבטיח שלא אדבר יותר לשון הרע", וסגר שוב את העיניים. מיד לאחר מכן חל שיפור ניכר במצב הילד, עד שבתוך ימים ספורים שב לתפקד כאחד האדם. הרופאים הביעו פליאה על השיפור המהיר והצהירו, שלא נתקלו מעודם בתופעה דומה של הכשת נחש החולפת לאחר זמן כה קצר. כל מילה מיותרת. (טובך יביעו חלק ב' עמוד צ"ו)

הזוכים במדור "אור התורה" חודש שבט

המדור נתרם להצלחת: אברהם הערשי בן שרה רפפורט.

מתוך כחמש מאות תשובות שנשלחו למערכת, נציין מספר מועט של קוראים שכתבו את הפתרונות הכי מדויקים: יצחק ברקלי (מודיעין עילית), נחמן דוד שרמלר (פתח תקווה), משפחת טלר (מודיעין עילית), אליעזר דויטש (בני ברק), משפחת שכור (ירושלים), דוד יואל ויינפענד (בני ברק), אסף אלישיאן (נתיבות), חיים הרם, ישראל מאיר (ירושלים), יעקב א. (מודיעין עילית), אליהו כהן (אשדוד), יוסף פרידמן (בני ברק), משה איינהורן (מודיעין עילית), נתן סבה (רחובות), סעדיה פישר (אופקים), פנחס שטיינהרט (אנגליה), מרדכי סיטבון (ירושלים), דב סוקולובסקי (רכסים), ועוד רבים וטובים. ותיארה עוד חזון למועד. **ואלה הזוכים בהגרלה שנערכה:** נחמן דוד שרמלר (פתח תקווה), משפחת טלר (מודיעין עילית), אסף אלישיאן (נתיבות), ישראל מאיר (ירושלים), מרדכי סיטבון (ירושלים), מ. שכור (ירושלים)

גליין

266

פרשת משפטים תשע"ט

החברותות של ר' אברהם, נכחו פעמים רבות בעת שהרים טלפונים לבקש רשות מאנשים להשתמש בספר שלהם, למרות שהספר היה כבר אצלו, וזאת מכיון שלא שאל מראש רשות לשימוש לאנשים נוספים שבאו ללמוד עימו בביתו, ולכן לפני שעיינו בספר ביקש שימתינו רגע, הרים טלפון לבעל הספר וביקש אישור גם על כך.

מעידים תלמידים מהשיבה, כי היה מקרה שבעת הלימוד בחדרו בישיבת טשיבין, נזקקו לספר מאוצר הספרים, אך לא יכלו להיכנס ולשבת ולעיין בתוך חדר האוצר מחמת שיפוצים.

ר' אברהם מיאן להוציא ספר ואמר: "מותר לי להיכנס לאוצר הספרים גם לא בשעות הפתיחה, אבל לא קיבלתי רשות להוציא אפי' לחדר סמוך". לכן לקח שולחן והניחו חצי באוצר וחצי בחוץ הוא ישב בחלק הפנימי והבחורים שאין להם רשות להיכנס לאוצר שלא בשעות המקובלות, ישבו בחלק החיצוני בפרוזדור, וכך עיינו בספר.

ר' אברהם סיפר לאחד מהרמ"ים בישיבה, כי נגנבו מחדרו אלפיים דולר, שעמדו אצלו כפיקדון לעשות צרכי רבים. זה היה אצלו מקרה חריג, מעולם לא היה לו בישיבה סיפור של גנבה, ומה קרה עכשו? עכ"פ, ר' אברהם מסר לידו אלפיים דולר אחרים, שהשיג לשם השבת הפיקדון, וביקש ממנו שיעבירם למפקיד.

ואז ר' אברהם הוסיף בנימה אישית [שלא כהרגלו] וגילה את אוזנו, כי ערך חשבון נפש על המקרה הנדיר, והעלה כי לפני כמה ימים נקש על דלת חדרו אברך חשוב, שביקש תרומה של אלפיים דולר בדחיפות: "בעיקרון אני מכירו כאברך נזקק, וכבר סייעתי לו בעבר כמה פעמים, והפעם היו לי חשבונות נכונים שלא לתת לו בשום אופן. אבל, כנראה שעם כל זאת, הייתה מעורבת בזה נקודה כל שהיא של חיסרון ברחמים, והנה תובעים אותי על כך משמיים! ולכן, אני מבקש ממך שאחרי שתחזיר את האלפיים דולר למפקיד, אני אשלח אתך אלפיים דולר [נוספים] לאברך נזקק פלוני, שלא קיבל ממני".

הת"ח נטל את הכסף בשתיקה ויצא להשיב למפקיד. המפקיד ששמע שהכסף נגנב מר' אברהם, והוא שולח לו עתה תשלום מכיסו, מיאן ליטול את האלפיים דולר, כך

כי יתן איש אֶל רעהו כֶּסֶף או כְּלִים לְעֹמֵר וְגָזַב מִבֵּית הָאִישׁ (כב, ו)

הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל היה ידוע בדקדוק ההלכה ובזהירותו המופלגת בעיני ממונות וחשש גזל.

מספר תלמידו: השטיבל של גור ברחוב 'יהודה הלוי' בבני ברק, גובל עם רחובות 'בלוי' ו'יהודה הלוי' ולצידו קיים מעבר דרך בנין מגורים, שרבים חולפים בו לקצר את הדרך מ'בלוי' ל'יהודה הלוי'. רבי אברהם היה נכנס לשם תמיד דרך החצרות להתפלל בבית המדרש, כי זו הייתה הדרך.

פעם אחת ביקשתי לעבור אתו יחד, אך הוא מיאן, ועיקם את דרכו באריכות. הוא הסביר: "הרי אנו לא הולכים עכשיו לבית הכנסת, אלא לרחוב הגובל, ואיך נעבור דרך החצר שאינה שלנו".

ר' אברהם הלך עם קבוצת תלמידים, וגשם זלעפות החל שוטף. הם נכנסו לחסות תחת גג באחת החצרות. אחד הבחורים רצה להדליק את החשמל בחדר המדרגות, ר' אברהם מנע ממנו בנימוק ברור: להיכנס - מותר [א.ה. זה מהתנאים שהתנה יהושע, ב"ק פא. יעו"ש], אבל להדליק את האור - הרי זה כבר עולה כסף, ואין היתר לכך.

באחד הערבים הקיציים, ר' אברהם דפק בביתו של שכן בבנין סמוך לשוחח אתו לצורך טובה לאחד ממשפחתו של ר' אברהם.

השכן הביט עליו ותמה: "מדוע הרב נוטף זיעה? מדוע עליתם במדרגות ולא במעלית?!"

ר' אברהם השיב: "כיון שעליתי רק לצורכי, ולא בשבילכם ולצורכם כלל, אין מן הראוי שאשתמש במעלית השייכת לכם".

בהזדמנות סיפר ר' אברהם, כי שמע מעד ראייה, מעשה שהיה אצל מרן החזו"א זצ"ל, כשהשתתף בשמחה בת"א. לאחר השמחה, כשעמד במדרכה בחוץ להמתין לרכב שיחזירהו לבני ברק, הציעו להוציא לו כסא עד שיגיע הרכב, אך הוא סירב בנימוק שהעוברים ושבאים במקום יצטרכו לעקוף את המדרכה מחמת ישיבתו, ונשאר לעמוד.

שאותם אלפיים דולר שנשלחו למפקיד חזרו לר' אברהם, והם אותם שיצאו אח"כ לדרכם - לבית האברך הנזקק...

לפני שיצאו לבית הנזקק, פתח ר' אברהם את פיו שנית: "אם נמצא שאכן נתבעתי משמים, הרי שנקשרתי לתקלה שקרתה - לגניבה, כי בגיני ומחמתי התגלגלו הדברים שבסופו של דבר יהודי גנב ונכשל [לא הכשלתי אותו אבל יש קשר כחוט השערה בינינו...], ואם כן, אנו מכוונים שזכות הצדקה, שאתה הולך עתה לקיים עם האברך הזקוק לאלפיים הדולר, תהיה לטובתו של הגנב... וה' יעזור כי ישוב בתשובה מחרפתו".

הוא חשש שהייתה מהולה בו נקודה של אכזריות... ונקודה זו הביאה כ"כ הרבה רחמים לעולם - רחמים על גנב שפל, ורחמים על אברך נזקק...

חטאים של צדיקים...

[מתוך - 'ויאמר הנביא']

בְּיַדְּךָ יְשָׁרָה הַתְּרוֹקָה (כג, ז')

'איש אמת' - אפילו שונאיו מעריכים אותו. המחשה לכך מצינו אצל משה רבינו: 'גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם', שהרי לכאורה משה הביא למצרים ייסורים ועונשים, ובוודאי שנאו אותו, וא"כ איך העריכו אותו? ומבאר הרמב"ן שם, שאדם שמכירים בו שדבריו 'אמת', הגם שסובל מזה השומע, בכל זאת מעריכו ומכבדו, כי 'דבר אמת' מעריכים כולם.

רבי עזריאל הילדסהיימר זצ"ל היה נוהג לעשן הרבה. פעם נפגש עם שר רם מעלה ביום שבת, כדי להשתדל למען אחיו היהודים, הנתונים בצרה ובשביה. רחש אליו השר חיבה יתירה, וכיבדו בסיגריה.

"אדוני השר", התנצל רבי עזריאל, "אין אני מעשן!".

לאחר שיצא מפיו משפט זה, עד יומו האחרון לא בא עוד לפיו מעלה עשן כל שהוא...

סיפר רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א בשם אביו זצ"ל, על רבו רבי אליהו לופיאן זצ"ל, שהיה מקפיד כל כך לומר אמת. כששאלוהו "מה השעה?", חשש שמא אין השעה מדוייקת, ואמר תמיד: "בערך כך וכך". כמו כן סיפר, שכאשר רבי אליהו היה שליח ציבור בימים הנוראים ואמר "הנני העני ממעש", לא המשיך "נרעש ונפחד", כי סבר שאין זה נכון.

רבי שלום שבדרון זצ"ל היה נוהג לפני שאמר "הנני העני ממעש" לומר: "במחזור כתוב", ואח"כ המשיך "העני ממעש".

עוד סיפר בשם אביו זצ"ל, שיהודי הגיע למרן רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל ואמר לו: "אני צריך לחתן בן ואין לי כסף. באתי לשאול, אולי אפשר לקבל אצל הרב תמיכה נכבדת?".

אמר לו רבי יחזקאל אברמסקי: "תבואו בעוד כמה ימים, אני אדבר עם גביר כלשהו, אולי אקבל בשבילכם סכום מכובד".

עברו יומיים, היה אז שבעה עשר בתמוז. היהודי דופק שוב. אומר לו רבי יחזקאל אברמסקי: "כן! כבר דברתי עם איזה גביר, יש לי את הכסף בשבילכם!", והוא נותן לו את הכסף שהיה סכום מכובד ומשמעותי.

אח"כ שאל רבי יחזקאל את היהודי: "דבר אחד אני לא מבין, למה הייתם צריכים להתאמץ לבוא היום באמצע התענית, באמצע הצום? יכולתם לבוא מחר, הכסף ממילא היה מוכן בשבילכם!".

כידוע, טבעם של אלו שמבקשים כסף, שהם 'צובעים' את כל המצב בשחור: 'אין לי ואני ממש מת מרעב נורא וכו' וכו'. ואילו אותו יהודי אומר לרב: "אני אגיד לרבי למה באתי היום. היום קבלתי מקרוב משפחה מחו"ל סכום גדול מאוד של כסף, ואני צריך מחר להחזיר חוב גדול לחתונה. חשבתי שבצירוף הכסף של הרב אני אולי אוכל לשלם ולהחזיר את החוב".

רבי יחזקאל אברמסקי כל כך התפעל ממנו, מהאמת שלו. 'למה היה צריך להגיד לי שקיבל סכום גדול? הרי להיפרך אם אני אשמע זאת אולי אני אתן לו פחות... אלא כיון שהאמת היא, שהוא קיבל היום נתינה גדולה, וזה גם האמת שהוא חישבן שעם הכסף הזה והכסף הזה ביחד הוא יכול להחזיר את החוב, אז הוא לא פוחד לומר זאת...'

רבי יחזקאל כל כך התפעל ממנו, עד כדי כך שהכניסו לחדרו ורוקן את כיסו, את הארנק שלו, והוסיף לו עוד כסף. "אם אתה אומר את האמת קח לך עוד, אם אתה 'איש אמת' - הכל מגיע לך!". [מתוך - 'מידות והנהגות טובות']

על זהירותו של מרן הגר"ח מבריסק זצ"ל במידה זו של 'מדבר שקר תרחק', מסופרים סיפורי מופת. אחד הנודעים שבהם היה בשנת תר"מ, שאז היה מרן הגר"ח אברך בן עשרים ושבע, והחל לומר את שיעוריו מעל הבימה החשובה והראשונה שבאכסניות התורה, ישיבת וולאז'ין המפורסמת.

שמו הלך לפניו כעמקן, אשר סלל דרך חדשה דרך הבנה צרופה, ועם זאת, מינויו לראש ישיבה בוולאז'ין, שעבר את אישורו של מרן הנצי"ב זצ"ל, נתקל בהתנגדותם של כמה רבנים ישישים, אשר נרתעו מדרך הלימוד המחודשת שלו. היו שרינונו כאילו שזכה לכבוד זה, רק מפני שנשא לאשה את נכדתו של ראש הישיבה מרן הנצי"ב...

כפטרוניה הרוחניים של הישיבה, שמשו אז כמה מגדולי ליטא, כמו הגאון רבי אייזיל חריף זצ"ל והגאון רבי אליעזר משה הורביץ זצ"ל ועוד. הוחלט על שיגורה של משלחת רבנים חשובה, אשר תהיה נוכחת בשיעור הראשון, ותחליט אם אמנם ראוי האברך הצעיר למשרה זו או לאו. בישיבה נלמדה אז מסכת יבמות. שיעורו של רבי חיים נסב

על ביאור שיטת הרמב"ם בסוגיית אילונית. היה זה שיעור נפלא כזה, אשר היה ראוי לאבי תופסי התורה שלאחריו. בכלל, חביבה ביותר הייתה עליו מלאכת בירור שיטת הרמב"ם שבכל עניין. הדברים יצאו מפיו קולחים ובהירים, והנאת השומעים נתנה את אותותיה בפניהם המאירות.

לפתע, ללא כל הכנה מוקדמת, פסק השיעור. "יש לי טעות!", הכריז רבי חיים, ועצר את שטף דיבורו. הוא נזכר לפתע בדברי הרמב"ם שבהלכות מלכים, אשר עמדו בסתירה לדברים שהיה בדעתו להשמיע. השומעים לא ידעו על קיומו של אותו הרמב"ם, ואף אחד מהם לא הזכיר אותו, רבי חיים הוא שנזכר בדברים ומשנזכר לא רצה להמשיך.

הדברים היו מאירים ושמחים, אך לא עלו בקנה אחד עם מידת האמת... שיעור זה היה עשוי לשמש כקנה מידה, להערכת דמותו של הר"מ החדש בעיני גדולי הדור, אשר באו לעקוב מקרוב אחר השיעור ולחרוץ את דינו. שיעור זה היה עשוי לחרוץ את גורלו של רבי חיים ואת עתידו ומעמדו בהיכלי התורה. אך האדם הגדול בענקים 'נכשל' כבר בשיעורו הראשון...

והנה קרה הפלא! דווקא מידת האמת הצרופה, הרשימה כל כך את צוות הרבנים אשר החליטו על אתר, כי מי שמסוגל לספוג מנת בזיון שכזו למען האמת, ראוי לאותה איצטלה של מסירת שיעורים בוולאז'ין, כי 'תורת אמת הייתה בפיהו'.

[פניני הגרי"ז]

מִרְן ה'קְהִילוֹת יַעֲקֹב', הַסְטִיפֶלֶר זצ"ל, גויס בצעירותו לצבא הרוסי, ושירת שם תקופת מה. באחת המשמרות הוטל עליו לשמור על בית חולים מסוים. היה זה בחג הסוכות, ובקור העז שהגיע עד לשלושים מעלות מתחת לאפס, הוא ישב בעמדת השמירה ונלחם באשמורות עיניו לבל יירדם, וח"ו יישן מחוץ לסוכה. ההוראה הייתה כי כאשר יראה איזו תנועה חשודה, יירה ברובה והם יכניסו את כל בית החולים לכוננות. הסטייפלר, שהיה עייף מעמל היום, התנמנם במקצת על משמרתו, ותוך כדי נפלט כדור מרובהו. כמובן שהכניסו את כל בית החולים לכוננות, וציפו לראות כיצד ייפול דבר.

לכשנרגע 'מצב החירום', יצאו אל מִרְן הַסְטִיפֶלֶר ושאלוהו מה ראה ועל מה ירה? הרהר הסטייפלר מה לומר, שהרי היה יכול לומר שראה משהו חשוד, ואז היו פוטרם אותו לשלום, אך תיכף נחרד מהמחשבה, והלא 'מדבר שקר תרחק'. ענה ואמר את האמת: "נרדמתי ונפלט לי כדור", 'חטא' אשר עונשו מוות...

תיכף אסרוהו במקום שהפושעים הגדולים אסורים שם, וגזרו דינו למוות בתליה. אך הוא לא חשש כלל, כי יודע היה בביטחון כי 'שומר מצווה לא ידע דבר רע', והלא כל מעשיו לשם שמיים, אפילו שבדרך הטבע לא הייתה שום דרך הצלה, אך 'היד ה' תקצר'?

לאחר שלושה ימים היה יום הולדת לקיסר ונתנו חנינה להרבה אסירים ביטחוניים, בתוכם נכלל - בדרך נס - גם הסטייפלר והוא יצא לחופשי...

צו המלך הפולני, לפיו על כל היהודים לגלח את זקנם ופאותיהם, וללבוש בגדים כשאר הגויים, יצר מחלוקת גדולה בין מנהיגי הדור בתקופה ההיא. היו שפסקו כי על היהודים לכבד את הצו, שהרי הפרתו גובלת ב'פיקוח נפש', כי השוטרים הפולנים היו תופסים את היהודים, מפלים בהם את מכותיהם ומגלחים את זקנם בכוח. לעומתם היו שסברו שזו גזירת שמד שעליה מוסרים את הנפש. ביניהם היה גם האדמו"ר רבי **אברהם מטשכנוב** זצ"ל, אשר צווה להכריז בבתי הכנסיות כי זו גזירת שמד, ועל כל היהודים ללבוש אך ורק כפי מנהג היהודים, ובשום אופן לא לגלח את הזקן והפאות!

חסידיו באו אל הרב בטענה כי הוא פוסק יחיד, כי כל גדולי הדור הורו אחרת.

טען להם האדמו"ר: "שמעתי שגם האדמו"ר מגור, ה'חידושי הרי"ם', פוסק כדבריי".

"וכי בעיניי פיקוח נפש אפשר לסמוך על 'שמועות'?", תמהו התלמידים.

"הצדק אתכם", פסק האדמו"ר, "אסע לוורשא ואדון ע"כ על החידושי הרי"ם".

כאשר בני ביתו שמעו על כוונתו לנסוע לוורשא, ניסו להניאו מהרעיון הזה, בטענה שזהו זמן מסוכן לנסוע לוורשא, אך האדמו"ר לא השתכנע מטענתם ואמר להם: "וכי אתם חושבים שכוונתי להתיישב בוורשא?".

בהגיעו אל מעון קדשו של ה'חידושי הרי"ם', שמח מאוד לקראתו וכיבד אותו לשבת, אך האדמו"ר מטשכנוב סירב לשבת, והחל מיד לדון עם ה'חידושי הרי"ם' בעניין החשוב שלשמו הוא בא. ואכן הסכימו שניהם שזו גזירת שמד, כי כוונתם להשוות את היהודים לגויים כדי להעבירם על דתם, וא"כ בוודאי שצריך למסור את הנפש. וכך התארכה שיחתם של תלמיד חכמים והמשיכו להתפלפל בדברי תורה, כשכל העת האדמו"ר מטשכנוב עומד ומסרב לשבת על כיסא.

בדרכו חזרה אל ביתו, שאלו אותו תלמידיו: "מדוע סירב האדמו"ר לשבת בבית ה'חידושי הרי"ם'?"

ענה להם האדמו"ר: "לפני שיצאנו, כאשר בני ביתי ניסו לשכנע אותי שלא אסע לוורשא, עניתם להם בלשון שאלה: 'וכי אתם חושבים שאני נוסע להתיישב בוורשא?'. אם כן, אפילו שכוונתי הייתה שלא אשהה שם זמן רב, אבל אני צריך לשמור על מוצא פי, ולכן לא התיישבתי בוורשא..."

[הרב ישראל ליוש-לקראת שבת מלכתא']

כִּי אִם שְׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּהִלּוֹ (כג, כב)

שמוע תשמע - אם תשמע מעט סופך

שתשמע הרבה (מדרש אגדה)

סיפר הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: תשמעו מעשה. הקדוש רבי איסר זלמן מלצר זכרונו לברכה, בהיותו בחוץ לארץ היה הרב של העיר סלוצק – 'הסלוצקער רב', אבל כאן שימש כראש ישיבת 'עץ חיים' והתגורר בבתי ברידא. לא הרחק ממנו התגורר הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל.

לפני מעריב של מוצאי שבת, רבי אריה היה אומר דרשה קבועה למתפללי בית הכנסת. כאשר רבי איסר זלמן זצ"ל היה מקדים לבוא למעריב, היה יושב ושומע את הדרשה של רבי אריה. ורבי אריה, אם רצונכם לדעת - היה תלמיד שלו בעיירה סלוצק בחו"ל...

אחת מנשות השומעים בקשה פעם מרבי אריה, אם הוא יכול לדבר בדרשה לפני צאת השבת על זהירות בכבוד אשתו, כי בעלה מתנהג אתה שלא כראוי... האם מוכן הוא לדבר לא ישירות עם בעלה, אבל לעורר את הנושא, ואולי יועילו הדברים שבעלה ישפר את התנהגותו כלפיה.

"וודאי, מה השאלה? אדבר!" - אמר. וכך היה. בדרשה הקרובה דיבר עד כמה חשוב ומוכרח הוא 'שלום הבית', וכמה גדול החיוב של 'אוהבה כגופו ומכבדה יותר מגופו'. כך האריך בנועם דברותיו שיצאו מהלב. ר' איסר זלמן בא מוקדם, התיישב להאזין ושמע כי ר' אריה מדבר על 'שלום בית'. הוא הקשיב לדברים ברצינות ובכובד ראש.

אחרי מעריב ניגש ר' איסר זלמן אל ר' אריה ואמר: "תזכו למצוות! תודה רבה לכם! בודאי התכוונתם גם אלי, והנכם צודקים שעוררתם את העניין, אומר לכם את האמת... אנשים עסוקים עם התלמידים כל הזמן, כל יום בישיבה... באמת לפעמים לא שמים לב שצריכים לכבדה... תזכו למצוות ר' אריה!"

ר' אריה לוי נבהל: "חלילה! וכי אני התכוונתי לרביה? חס ושלום!", והוא אומר לו: "יישר כוח, תזכו למצוות!"...

זה היה ר' איסר זלמן... כפי ששמעתי את הסיפור מר' שלום שברון זצ"ל.

יתכן שההוא שאליו ר' אריה התכוון באמת בדרשה, לא שם את ליבו לדברים, ואם אנחנו היינו יושבים שם, אולי גם אנו היינו חושבים כל עת הדרשה: "אלינו הוא לא מתכוון, אנחנו בסדר", אבל ר' איסר זלמן שמעו!...

על כוח השמיעה שלו שמעתי סיפור נוסף: רבי יעקב שוב שליט"א, תלמיד חכם גדול, למד בישיבת 'עץ חיים', ושמע את הסיפור מפי תלמידים שלמדו שם בחיי רבי איסר זלמן, והיו בעת המעשה.

בשעתו היה בירושלים רב שחכמי ישראל לא אחזו ממנו. הוא היה תלמיד חכם ורבי איסר זלמן זי"ע אחז שאסור לבזות אותו.

בירושלים היו גם נערים 'ליידיגייערס' [- ריקנים], שאין להם מה לעשות. הם רצו להתלוצץ מאותו רב שאין רוח חכמים נוחה הימנו, ובד בבד החליטו גם לצער את רבי איסר זלמן. [שקצים, בשלמא לגבי הרב ההוא שאין רוח חכמים נוחה הימנו, אתם חושבים שמותר לכם להתלוצץ עליו. מי יודע? אבל מה אתם רוצים מרבי איסר זלמן?!]

תשמעו מה הם עשו: ליד המדרגות שעולים לבית הכנסת בבתי ברידא, הם תלו תמונה של אותו רב... והנערים ערכו ביניהם תחרות, מי ידע לזרוק אבן, ולפגוע בדיוק על העין שלו... הם כיוונו את רגע המשחק בדיוק לשעה שר' איסר זלמן יעלה לבית הכנסת, כדי להכעיס אותו...

ר' איסר זלמן התקרב, והנה רואה הוא שעומדים שורה של ילדים עם נערים ובחורים, וזורקים אבנים, וכל אחד אומר - "אה... כמעט פגעת במצחו... אני קלעתי..."

הוא הביט וראה כי הם זורקים על התמונה אבנים לפגוע בדיוק, והקים צעקות: "בזיון תלמיד חכם! והמבזה תלמיד חכם אין לו חלק לעולם הבא!..."

ניגש אליו אחר כך יהודי, דווקא צדיק, ואמר לר' איסר זלמן בתמימות [יודע לי שמו של הצדיק ההוא]: "רביה! אף פעם לא שמענו שהרביה צועק... לא הכרנו כך את הרבי, אבל הנה אם באמת הרב יודע לצעוק, למה לא ללכת ברחוב יפו בשבת, שם פתוחות חנויות, ולצעוק שם גם כן... למחות על חילול שבת קודש בפרהסייה?"

ר' איסר זלמן לא ענה לו.

בשבת בבוקר, באמצע הסעודה, נשמעות דפיקות על הדלת של היהודי ההוא [שגם הוא היה תלמיד של ר' איסר זלמן]. פתח את הדלת ונעצר משתומם: רבי איסר זלמן מלצר, ראש הישיבה הישיש, בפתח הבית!

- "רבי! מדוע הרבי לא שלח לקרוא לי וטרח עד כאן?! ומדוע בכלל טרח, לשם מה? מה רצונכם?"

- "לא, זה כלום הטריחה, אני אגיד לך את האמת, אמרת לי מדוע שלא אלך לצעוק על החנויות ברחוב יפו. חשבתי על זה ואתה באמת צודק, אבל אינני יודע היכן ללכת... אז בבקשה בוא נלך יחד, ותראה לי היכן צריכים להעיר ולהתריע."

וכמובן הלכו ביחד...

האוזן של רבי איסר זלמן, גדול הדור, הייתה אוזן עם שמיעה מיוחדת. כמובן שהענווה שלו - חד בדרא! אבל גם כח השמיעה, מבהיל.

"שמעו ותחי נפשכם". [מתוך 'יחי ראובן']

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כז' שבט התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:58	17:50	18:25
16:55	17:47	18:21
16:55	17:47	18:21
16:58	17:50	18:25

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבל דהאן נ"ו 050-4194600

יום אחד מצלצל הטלפון בביתו של א. אחד מתלמידיו של רבנו **משה לוי** זצ"ל, ומבשר לו בשמחה שהוא עומד להתחתן בקרוב. א. מברכו בהתרגשות "מזל טוב" ואז אומר החתן: הייתי מאד שמח אם תוכל לבוא לשבת החתן, ותנעים לנו בחזונתך... בעוד א. מתכונן ל**סרב** בנימוס, המשיך התלמד ואומר: ראה נא, ידוע לי כמה נפשות אתם והכנתי לך דירה נוחה ומרווחת, ומלבד זאת אני מציע לך תשלום של \$200 במזומן... ר' א. עשה מהר את החשבון, והחליט להיענות להצעה הנדיבה. שבת מלאה שמחה, דירת נופש נוחה, תשלום נאה **וגם חסד לחתן** - מדוע לא?

ואומנם - הייתה שבת נהדרת א. הנעים בחזונתו ולאחר השבת קיבל את שכרו \$200! מסיים ר' א.ע. את סיפורו: "רק לאחרונה נתתי דעתי על כל השבת הזו, ה**כניצד ידע** אותו החתן שבקושי מכיר אותי כמה נפשות אנו במשפחה? ואז נזכרתי בעוד פרט קטן: הכסף ששולם לי היה באותה מעטפה אותה **החזרתי לרבנו** שהציע לי "משהו קטן לבטא תודה גדולה". וכך, הצליח רבנו להעביר אלי את שטרבתי לקבל בפעם הראשונה.

קשים מזונותיו של אדם". יש לפרש זאת כך: מה הם המזונות ה"קשים"? כאשר הם **"של אדם"**: כאשר בשל קשיי הפרנסה אין לאדם ברירה אלא להזדקק למתנת אדם - קשה הדבר עליו כקריעת ים-סוף.

פעם רבי **מרדכי אליהו** זצ"ל היה באזכרה לבבא סאלי עליו השלום והוא הגיע מאוחר כי היה בכמה מקומות אחרים קודם לכן. הוא הגיע בערך בשעה 23:00 לאולם שמחות בירושלים, שם נערכה ההילולא לבבא סאלי.

הרב פתח את דבריו ואמר: "בוודאי **סיפרו לכם** על הנס שהיה **לבבא סאלי** עם המקווה שירד גשם. ובוודאי סיפרו לכם על הנס שהיה שהקים את הנכה מכסא גלגלים. ובוודאי סיפרו לכם על הנס שטעף את בקבוק הערק במגבת וכד השמן לא כלתה. וכך הרב **עבר על כל** מה שסיפרו להם באותו ערב הדוברים השונים.

אמר להם הרב: אני לא הולך לספר לכם סיפורי פלאות למרות שאני יודע כמה מהם. אני הולך לספר לכם איך הבבא סאלי הגיע למה שהגיע התחיל הרב לספר להם על כך שהבבא סאלי היה **תלמיד חכם גדול**, דיין בבית הדין של מרוקו, בקיא בכל התורה כולה.

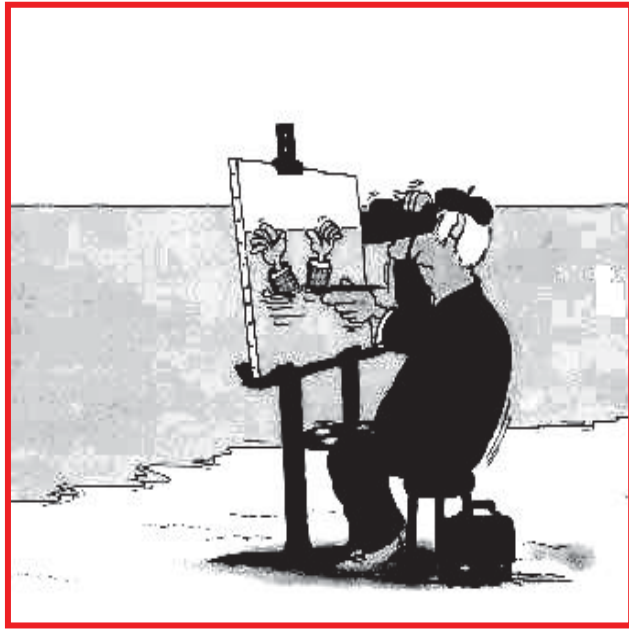
הוא סיפר איך היה לומד בקדושה ובטהרה, איך היה המקפיד על טבילה כל יום במקווה איך היה **לומד בהתמדה** מבוקר עד ערב, וכך על זה הדרך לימד אותם כיצד להיות בבא סאלי.

מי שאינו מסוגל להעביר רעיון לאחרים בצורה ברורה - כנראה שאינו מביין אותו בעצמו.

בערבי פסחים היה רבי **מאיר גראסמן** זצ"ל מחלק שקים של תפוחי אדמה, בצלים ועוד, לכל החפץ. לא היה מי שפנה אליו לעזרה והוא סירב או ביקש ממנו למלאות טופס, **לכולם העניק בחן**, בחסד ורחמים.

אנשים עזובים, חוזרים בתשובה בתחילת בדרכם, ואף הרבה נדכאים סעדו על שולחנו ואף **ישנו אצלו**.

זאת מלבד פעולות חסד אדירות.

אם אתה כועס או מוטרד, ברו למה? מהו שורש העניין.

צא ונדוק את הדבר ותראה שאין בזה שום הגזמה איך כל הערה סודקת את הבית, עוד הערה - עוד סדק, עוד הערה - עוד סדק... עד שחס ושלום הבית נופל...

נקודה פתוחה

טוביה רצה לאכול צפיחית בדבש. מגיל ארבע, כשהנוזלים ששתמו לו את האוזניים התחילו לצאת, שמע טוביה את אבא מזכיר את הטעם המדהים של הצפיחית בדבש. אבא זכרונו לברכה היה מגלגל את עיניו כלפי מעלה, **'טעם גו עדן'**, וחזרו לצלחת הדג מלוח שלו, משאיר לילדיו המסכנים לחלום על הצפיחית בדבש. טוביה היה עני מהיום שבו נולד, ומזל הביש המשיך ללוות אותו לאורך כל ימי חייו, בקושי היה לו לחם, ועל הצפיחית בדבש הוא היה יכול רק לחלום. גם אשתו זכתה לשמוע על החלומות שלו. בכל בוקר כשהיה נוגס בפיסת הדג מלוח שלו, **היה חוזר** על אותם התנועות של אבא זכרונו לברכה, מגלגל את עיניו בתאווה צרופה 'הלואי והייתי עשיר!' היה אומר טוביה לבניו. 'אילו הייתי עשיר, הייתי זוכה לטעום מטעמה של הצפיחית בדבש! לא לכל אחד יש מזל כמו לאבא זכרונו לברכה, אף שהיה עני מרוד, זכה לטעום מטעמה של הצפיחית. אבל אני, אני ביש מזל אני! יום אחד, כששערות לבנות החלו לעלות בזקנו של טוביה, נכנס טוביה בנחישות למטבח הקטן דפק על השולחן המתנדנד והכריז: 'היום נאכל צפיחית בדבש!'

כולם תלו בו עיניים ושאלות, מה קרה פתאום, הם רצו לדעת. וטוביה הסביר: 'יש לי כבר **שערות לבנות!** אני לא מוכן למות בלי לטעום מהצפיחית בדבש!'. 'אבל איך אכין לך צפיחית?' שאלה האישה ודמעה בעיניה, 'אין לנו דבש', וגם כסף לקנות דבש אין לנו!'. 'לא נורא!' אמר טוביה, 'לא הייבים דבש, תשימי סוכר!' 'אבל גם קמח חיטה אין לנו, המחיר שלו בשמים בתקופה האחרונה!' המשיכה האישה להקשות. 'לא נורא!' אמר טוביה, 'גם קמח תירס יהיה טוב, העיקר שתהיה לנו צפיחית בדבש!'. בצהריים פרסה בעלת הבית מפה לבנה על השולחן, הוציאה את קערת הנחושת של שבת, ועליה הניחה בחגיגות את הצפיחית בדבש. טוביה התיישב בראש השולחן, גלגל את עיניו, נטל החתיכה מהצפיחית שהוכנה מקמח תירס וסוכר, נגס בה נגיסה קלה, **וכמעט הקיא את נשמתו**. 'נכנראה שלעשירים אין טעם!' הכריז טוביה בפסקנות. אם זה הטעם המדהים של הצפיחית שהם אוכלים, אז אני לא מקנא בהם. לא רוצה להיות עשיר! טיפש שכמוך! הכנת צפיחית בדבש מקמח תירס וסוכר, והחלטת שזו טעמה של הצפיחית. ושכולם מלבדך הם חסרי טעם והבנה.

כדי להרגיש את טעמה האמיתי של הצפיחית בדבש צריך להכניס את החומרים המתאימים. **אי אפשר ללמוד תורה מתוך יהדות וגאווה**. דעות קדומות וקלות דעת. הכנעה. רצינות. העמקה והתבוננות. רק חלק מהדברים הנדרשים למי שבאמת רוצה להרגיש את טעמה המתוק של התורה. טעמו וראו. (העורך)

למה לחכות עד שאתה כמעט מת,

כדי לגלות כמה טוב לחיות?

מגיד משנה - רבי יודאל די מולושא חי בספרד במאה ה-14. היה חברו של הר"ן - רבנו נסים בן ראובן. בפירושו ל"משנה תורה" הוא מבאר עניינים קשים, מראה את מקורותיו של הרמב"ם, ומסביר את סדר הספר. לא תמיד הוא מסכים עם **רמב"ם**, ולפעמים הוא מקבל דעות הנוגדות את דבריו. פירש שישה מספרי היד החזקה: ג, ד, ה, יא, יב, יג.

פעם כאשר שאלו אחד ממקורביו של רבי **מוטלה מרחמיסטריוקא** זצ"ל אודות איזו מחלוקת בין שני גדולי ישראל, וביקש ממנו שיחווה דעתו בנידון, אמר לו רבינו מוטלה: ההנהגה הטובה ביותר בענין זה שהרי אי אפשר להסביר לאחד שינהג כשני, והעצה היא רק **ללמוד תורה** בעיון ובהתמדה, "שהמחלוקת הטובה ביותר היא המחלוקת של אבוי ורבא. ...".

וכן המכה, כעונש, אינה עונש טוב כלל. כי גם כשמענישים – וזה צריך להיות נדיר – העונש צריך להיות בונה ומחנך, ולא סתם נקמה המתבטאת במכה. לעונש **צריך להיות מסור** עם ממד של תיקון.

ובכלל, אל המושג 'עונש' צריך להתייחס בזהירות רבה והסתייגות, כל שכן כשמדובר במכה – דבר משפיל ומצער מאוד ועל פי רוב חסר ערך חינוכי כלל. לכן, עיקר הדגש של ההורה בחינוך ילדיו צריך להיות על המושג 'שכר' – הימין מקרבת.

והשכר צריך להיות אמיתי ולא סתם נשיקה, שכביכול פוטר את ההורה מלהפנות את תשומת ליבו להישג של הילד. למשל, ילד שמביא **תעודה טובה**, ההורה צריך **לעודד אותו**, להעריך אותו על מאמציו, על ההשקעה, על הציונים הטובים, להתייחס לכל מקצוע בהתאם. וגם אם רק חלק מהציונים טובים, על ההורה לשים דגש דווקא עליהם, לומר לילד 'כאן אני רואה **שבאמת השקעת** והגעת לתוצאות טובות. וגם אם מדובר בכמה מקצועות, תדע שאנחנו מאוד מעריכים את העמל והיגיעה שלך... ואחר כך נותנים לילד פרס או מתנה – בהתאם לגילו.

אם יש לך מסקנה חשובה לתורה, לעבודת ה',

שן אותה ושלב אותה בחיך.

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

הסנאי והאגוזים

הסנאי הכניס את ידו לתוך כד מלא אגוזים וגרף אגוזים מלא החופן. כאשר נסה להוציא את ידו המלאה דרך הפתח הצר של הכד, לא הצליח.

הסנאי לא רצה לוותר

על האגוזים, אבל גם לא יכול היה להוציא את ידו, ופרץ בכבי מר. עבר במקום שועל ואמר לו: "עליך ללמוד לוותר. אם תדע לוותר **לקחת במידה**, תוכל ליהנות בלי בעיות גם מן האגוזים וגם מן החופש".

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (משפטים כא, א).

מלבד ארבעת חלקי השולחן ערוך שעל כל דיין להיות בקי בהם, יש גם את השולחן ערוך החמישי, שהוא הפעלת הדעת והיגיון והמחשבה, דעת קנית מה חסרת (נדרים מא ע"א). על הדיין להיות פיקח ולנסות לקרוא את כל התמונה מתוך הפרטים שנמסרים לו. **מסופר** על הגאון הגדול רבי **יוסף שאל נתנון** זיע"א, נולד בשנת ה'תקע"ע ונפטר בשנת ה'תרל"ה (1810-1875 למנינים). היה מגדולי הפוסקים, רב הקהילה למברג (לבו), חבירו של הגאון רבי **שלמה קלוגר**, בעל שו"ת "שואל ומשיב".

פעם אחת הגיע אליו אברך שעסק בכל חלקי השו"ע ובפרט בחלק אבן עזר וחושן משפט, וביקש לקבל סמיכה לדיינות כדי שיוכל להורות כדיין ולהימנות כאב"ד בעיירה הסמוכה. הרב קיבלו בשמחה ובחן אותו על כל חלקי השו"ע, ונמיצ האברך בקי וידען בכל סעיף בשו"ע, ממש בגדר "כל רו לא אניס ליה" (חולין נט ע"א). בסיום המבחן אמר הרב לאותו אברך "ברוך ה', שמחתי לבחון אותך ויותר מכך שמחתי להיווכח שידעת לענות על כל השאלות, אך לפני שאעניק לך את תואר הסמיכה רציתי לדעת אם הנך מכיר גם את החלק החמישי בשולחן ערוך?"

האברך נדהם, המה ראוי פן תמהו (תהילים מה, ז), הוא מעולם לא שמע שיש חלק חמישי בשולחן ערוך, וענה לרב שהוא לא מכיר חלק כזה בשו"ע. הרב הרגיעו בחיך, והסביר "החלק החמישי זה הדעת של הדיין עצמו, לאחר שאדם יודע את כל חלקי השו"ע, הוא צריך לדעת איך ליישם את הדברים בפועל,

יש הרבה משפטים שנראים כפשוטים, אך לאחר החקירה והדרישה נוכחים לדעת ולגלות שהדברים לא כל כך פשוטים לביצוע. ובעת כזאת צריך הדיין להפעיל את חכמתו כדי להוציא את הדין לפועלו".

וכך מצינו בחכמי ישראל במשך כל הדורות שבחכמה גדולה זכו להוציא דין אמת לאמיתו, והיו מחפשים דרכים שונות ומשונות כדי להציל עשוק מיד עושקו.

יהי רצון שנוכח לעשות רצונו יתברך כרצונו, ונראה בקרוב ביטועת ישראל השלימה, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

בחור אילם מתגייס וכותב על דף: אני לא יכול לדבר, אני אילם.

הוא נותן את הדף לרופא הצבאי שקורא מה שכתוב. הוא חושב שנייה ואומר: שים ידך על השולחן ועצום את העיניים.

הרופא הכה אותו בפטיש. צועק הבחור
אאאאאאאאאאא!
יפה, אומר הרופא,
מחר נלמד את האות ב'ז'

חשיבה זהירה מבטיחה תגובה חכמה יותר מפעולה פזיזה.

התינוק

בטנן אמו אין בו כי אם הנפש ולא הרוח, כי אין יכול לשאוב שם אויר נקי והיה **התינוק נתנן**, וכשנולד ניתן לו גם הרוח, וכשמגיע לשלש עשרה שנה זוכה לנשמה, ולא כל אדם זוכה.

מעשה

במונבו המלך ובזוטוס בניו של תלמי המלך שהיו יושבין וקורין בספר בראשית, כיוון שהגיעו לפסוק זה "ומלתם את בשר ערלתכם" (ז, יא) הפך זה פניו לכותל והתחיל בוכה, וזה הפך פניו לכותל והתחיל בוכה. הלכו **שניהם ונימולו**. לאחר ימים היו יושבין וקורין בספר בראשית, כיוון שהגיעו לפסוק זה שוב, אמר אחד לחברו איך זה שאתה לא מהול, וגילו אחד לשני **שמלו עצמו** ונתגלה הבשר לאימם. הלכה אמרה לאביהם "עלה נומי בבשר בניך ואמר הרופא שימולו" וסיפרה לו כך שמפדה שיהרגם וכשמע זאת תלמי אמר שימולו.

אומר המדרש ומה פרע לו הקב"ה? אמר ר' פנחס **בשעה שיצא למלחמה** עשו לו מלכות על מנת להורגו ובא מלאך והצילו.

תלמיד

אחד התקשר למורה שלו באמצע הלילה: "המורה, סליחה על השעה הזו וסליחה שאני מעיר אותך ככה, אבל יש מצב שתחזור רגע על השיעור שהיה היום?"

המורה שואל: "מה, השיעור היה כל כך מעניין שאתה צריך להעיר אותי באמצע הלילה?"

התלמיד משיב: "לא, פשוט **אני לא מצליח להירדם**..."

פעמים

רבות סיפר מרן הגאון רבנו **יהודה צדקה** זצ"ל לתלמידיו בהתפעלות: בזמן ההפגזות על העיר העתיקה בשנת תרצ"ו, יצאה פקודה מאת השלטונות להאפיל על כל האורות שבביתם מפחד האויב. ואכן כולם כיבו את כל האורות בבתיהם, ויהי חושך. בין כותלי הישיבה הגר"י **צדקה הסתובב להשיג** ולראות שכולם אכן כיבו את האורות ושלא ידליקו שום נר. אך לפתע הבחין שבאחד מהדרי הישיבה בוקע אור, הציץ הרב צדקה מבעד לחרכים והנה הוא רואה שלאורך השולחנות פרוסים היו ספרים פתוחים, ונרות דולקים להאיר את האותיות הקדושות והבחור **ר' עובדיה** עובר מספר לספר כשבידו פנקס ועט והוא כותב ומעתיק מכל ספר מאשר מצאה ידו. אמר הגר"י צדקה: "ידעתי כי בחור זה יהיה גדול הדור הבא, ולכן הנחתיו ללמוד ולא הפרעתי לו". **והיה שקידה אמיתית**, שגם בעת ימי החירום הקשים אשר רבים חללים הפילה, לא תקפ"ץ, ישב מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל [בעל יביע אומר] כבר בעודו בחור צעיר לימים ועסק בתורה יומם ולילה. **נער לא ימוש מתוך האוהל**. זו אהלה של תורה.

לעילוי נשמות: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורח מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אוסיסה בת גוריה חלפון, שמואל בן בקה וזאי רחל רשל בת קלרה **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

{ אז נדברו }

פרשת משפטים תשע"ט | גליון מספר: 407 | לסדר: "וברך את לחמך ואת מימך"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (פינת דסלר מ' דרייפוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בירושלים:**
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

חשיפה ראשונית: מי הראשון שהמציא את המושג מאצי'נג???

כן... היום כולם עושים את זה... אין קהילת קודש שלא פותחת במגבית מאצי'נג (בהזדמנות אולי צריך לפתוח את הנושא הזה... מה המעלה הגדולה שיש בזה מצד אחד... ולמה זה לפעמים כ"כ מעצבן אותנו... אולי לקראת פרשת שקלים...) עכ"פ בזמן האחרון זה נהיה המודעה... אין מגזר ואין קהילה שלא פותחת במגבית כזו... **אבל עדיין מי הראשון!!!** מי היה הראשון שהמציא את הרעיון הזה?? תנחש מי??

לא תאמין אבל התהום!!!! כן... גמ' מפורשת בתענית (כה:): רבי שמעון בן אלעזר אומר: אין טיפה שיורדת מלמעלה שאין שלוש טיפות עולים כנגדה מלמטה, (הגירסא בגמ' זה טפח וג' טפחים... אבל המשמעות היא אותו דבר) התהום יום אחד ראה שלעננים קשה לפתוח את הארנק ולהוריד גשם... **מה עשה התהום???** פתח במגבית מאצי'נג והוא עשה הסכם עם העננים!!! על כל טיפה אחת שאתם מורידים מהשמים... אני מביא שלוש טיפות... ומאז... העננים קיבלו מוטיביציה... והם התחילו להוריד גשם... תשמע... זה משתלם...

אני רוצה שתבין: כל המים מגיעים מהתהום!!!! גם הגשמים שיורדים מהשמים... גם הם מגיעים מהתהום... רק מה? הם עוברים סוג של תהליך... בהתחלה הם היו בתהום... ואז הם פתאום התאדו ונהיו עננים... ואז הם חוזרים לרדת בתור גשמים... **עכשיו לו ציזיר שאני הייתי טיפת מים!!!** והתהום היה ניגש אלי ומנסה להתרים אותי: בואי טיפת מים יקרה... האם את מסכימה להתאדות... ואז תהפכי להיות ענן... ואז אתה שוב תהפכי להיות טיפת מים ותרדי חזרה לעולם בתור גשם... אם אני הייתי טיפת מים הייתי מסרבת בתוקף... סליחה תהום... מה אני מרויחה מכל הסיפור הזה...?? הרי כבר עכשיו בלאו הכי אני טיפת מים!!! ואתה רוצה שאני אעשה שמיניות באויר... שאתאדה... שאהפוך להיות ענן... ואח"כ שוב לרדת בתור גשם... ואז אני שוב פעם חוזרת להיות אותה טיפת מים... אז מה הרווחתי?? הייתי טיפת מים וחזרתי להיות אותה טיפת מים... מה לי ולצרה זו??? **לכו!!! לכן מגיע התהום עם הצעה מפתה ואומר:** כדאי לך טיפה יקרה... אם את מצידך מוכנה להתאדות... אם את מצידך מוכנה להקריב את הטיפה אחת שלך... אני במקביל מוכן לתת עוד שלוש טיפות מים... אה... עכשיו זה כבר ריווחי...

הטיפת מים הזו היא כל אחד ואחד מאיתנו: כל אחד מאיתנו רוצה להתקרב לעבודת ה'... רוצה קרבת אלוקים... להיות בקשר עם ה'... להיות מחובר לתורה עם כל הרמ"ח והשס"ה... אבל משהו פה תקוע... העסק לא נוסע... אני מרגיש משהו חסום... אין חשק... אין חיבור... כן!!! מה אפשר לעשות... מאז היום השני לבריאת העולם... באותו יום נעשה הנתק הכואב בין מים העליונים למים התחתונים!!! ומאז אנחנו מצד עצמנו נמצאים פה למטה... קשה לנו להתעורר מעצמנו לעבודת ה'... תהום אל תהום קורא- כל משברך וגליך עלי עברו... **אבל!!! יש הסכם אחד ברור...** על כל מאמץ מצידנו להשקיע בטיפה אחת מלמעלה... אנחנו מקבלים פידבק שלוש כפול מלמטה... על כל שעת לימוד שהולכת בקושי... אתה מקבל התעוררות כפולה ומכופלת מלמטה... אם אתה תתאמץ מאוד ללמוד כל סדר ג' שעה אחת בכל מחיר אפילו שזה מאוד קשה...!!! יום יבא... ואתה תקבל עוד שעתיים בנוס... ואת הסוד הזה לא כולם יודעים...

זו טעות מוכרת של בחורים... אני עובד כ"כ קשה... יש בסדר ג' שלוש שעות לימוד!!! ואני נלחם מלחמת עולם על שעה אחת בלבד שלפחות שעה אחת אני אלמד כמו שצריך... וגם זה עולה לי בדם... נו... אז בא נניח שאחרי כל המאמצים אני אצליח סוף סוף לרכוש את השעה הזו כקנין נצח... אבל הלאה... יש לי עוד שעתיים שלוש נוספות בסדר ג' שעדיין לא התחלתי לעבוד עליהם... נו... אז מה העניין להתחיל להתאמץ?? **לא אדוני!!!** אם אתה משקיע בשעה אחת בסדר ג'... על כל טיפה שמגיעה **מלמעלה...** יש עוד שתי טיפות שמגיעות אוטומטית מלמטה... אתה השקעת שעה אחת... ועליה אתה מקבל עוד שתי שעות חנם... אחרי שאתה תעשה את שלך ואתה מצידך לומד שעה אחת בסדר ג'... אתה פתאום תמצא את עצמך לומד שלוש שעות בסדר ג' בחשק ובמתיקות! **זה מה שכתוב בספר התהילים... בפרק הל"כ מפורסם...** כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלוקים... אה... מי לא מכיר את הפסוק הזה...?? כמה לחנים הולחנו עליו...?? כמה לב יהודי משתפך בערגה על המילים העורגות שבפסוקים האלו...?? כן... מאיפה נפשו של דוד המלך קיבלה את הערגה הנפלאה הזו לאלוקים?? **אתה יודע מאיפה???** חכה... תמשיך הלאה... לפסוק הבא... **היתה לי דמעתי לחם יומם ולילה באמור אלי כל היום איה אלוקיך...** היו לי לילות ארוכים של חוסר חשק... חוסר גישמאק... חוסר הבנה... כלום!! ישבתי מול הגמ' ודמעות בעיניים... והייתי לי דמעתי לחם יומם ולילה... ועל כל דמעה כזו שירדה מלמעלה!!! קיבלתי כאיל תערוג על אפיקי מים... מלא מלא כיסופים וערגה וחשק מלמטה... **אני חושב שזה לא הגון!!!** כולם יודעים לשיר את שני הפסוקים הראשונים של המזמור... את הפסוק כאיל תערוג... ואת הפסוק צמאה נפשי לאלוקים... **לא!!! זה כבר לא חכמה!!!** אדם שיש לו כאלו כיסופים נוראים לבא להיראות פני אלוקים הוא אחד שכבר נמצא עמוק עמוק בתוך עבודת ה'... אדם כזה כבר קיבל את הפידבק מלמטה... התהום כבר שילם לו... והוא כבר נמצא במצב של אפיקי מים... **זה כבר החלק השני של הסיפור!!!** אבל אסור לשכוח ולהדגיש בעיקר את **החלק הראשון** של הסיפור!!! איך הוא הגיע לכאיל תערוג על אפיקי מים... נו... איך?? היתה לי דמעתי לחם יומם ולילה... אותן תקופות קשות שלא היה לי מינימום של חשק... אפילו קרטוב של גישמאק לא היה לי בעבודת ה'... ובכל זאת לא הרפיתי... רק המשכתי... ולחשתי לעצמי כל הזמן: מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלוקים... התוצאה היתה: כאיל תערוג על אפיקי מים... שזוכה...

ניתן לקנות הספר "וימאן" העוסק בנושאים הקשורים

לימי השובבי"ם. ניתן לקנות בטל':

0527683095

0548446691

האם למשפטי התורה יש באמת טעם??

הפרשה שלנו נקראת פרשת משפטים וכל כולה עוסקת במה שנקרא במשפטי התורה... כולנו יודעים שיש הבדל בין חוקים למשפטים... ומה ההבדל?? שחוקים זה דינים שאין להם טעם... כלשון רש"י: שיצר הרע משיב עליהם למה לנו לשומן ואומות העולם משיבין עליהם..." אז הם יכולים לזלזל בזה... לעומת זאת משפטים זה מצוות שיש בהם טעם שגם אומות העולם מסוגלים להבין אותם... נכון?? את החילוק הזה כולנו יודעים... אין ילד שלא יודע להבחין בין מצוות שיש בהם טעם לחוקים שאין בהם טעם...

אבל תרשה לי לשאול שאלה מאוד מאוד פשוטה:

וכי המשפטים של התורה הם כ"כ כ"כ מובנים והגיוניים... אתה בטוח שמשפטים זה משהו שגם גוים מסוגלים להבין?? **בא ניקח לדוגמא:** התורה אומרת כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם... סליחה... למה דווקא בשביעית יצא?? למה לא פחות? ובעצם למה לא יותר? אתה יכול להסביר לי למה בדיוק בשביעית יצא?? יש לך טעם לזה?? והלאה בכלל... ואם אותו עבד יאמר אהבתי את אדוני... מה עושים לו?? רוצים לו את האוזן ואז הוא נהיה עבד עולם... נו... מה זה הרציעה הזו?? אתה מבין את זה בשכל?? אתה יכול להגיד שזה מצוות שיש להם טעם?? **בקיצור:** קח איזה פסוק שאתה רוצה מפרשת משפטים... שמדבר על דיני ממונות... ואני אוכיח לך לאורך כל הדרך שבכל דין ומשפט שכתוב בתורה יש בו כל מיני הוראות וחוקים פסוקים שככה התורה אומרת ואין בהם טעם הגיוני... **בא ניקח עוד דוגמא...** שור תם משלם חצי נזק... ואם שלוש פעמים הוא נגח... הופה... פתאום הוא נהיה מועד ומשלם נזק שלם... בינינו... אם ייצא לך פעם לדבר עם שופט בערכאות ותגיד לו שככה התורה אומרת... אתה בטוח שהוא יסכים עם התורה ויאמץ את הפסק הזה?? ממש לא!!! הוא יתווכח... הוא יטען שמי אמר... מי אמר שתוך שלושה פעמים הוא נהיה מועד... אולי פחות... אולי יותר... בקיצור: בסופו של דבר גם המשפטים הכי הגיוניים שזה נקרא שיש בהם טעם... עדיין הם חוקים לכל דבר!!! הם עדיין ציונים גמורים של התורה שכשאנחנו פותחים מסכת בבא קמא או בבא מציעא אנחנו יורקים הרבה דם על חוקי התורה ואנחנו עושים הרבה שטייגן תוייררה... ואף אחד לא מרגיש לרגע שהוא עושה פה תואר שני למשפטים בחסות התורה... **בקיצור:** אם תושיב גוי גמור מול גמ' מסכת בבא קמא, ממש לא בטוח שהוא יבין את הטעמים שיש בכל מצוה והוא לא ישיב עליהם...

אתה מסכים איתי או לא??

אם ככה... **אז למה עדיין!!!** למה עדיין זה נקרא משפטים זה מצוות שיש בהם טעם?? תכל'ס... מה ההבדל בין חוקים למשפטים?? מה ההבדל בין **חוק התורה** שאומר שאסור ללבוש שעטנז... שזה דבר שאין בו שום טעם... לבין **משפט התורה** שאומר שאם השור נגח את העבד צריך לשלם שלושים שקלים?? הרי גם כאן וגם כאן יש חוק!!! כמו שאתה לא מבין למה דווקא פרה? ולמה דווקא אדומה?? ככה אתה לא מבין למה דווקא שלושים שקל ולא עשרים ולא חמישים?? אז למה עדיין זה נקרא משפטים זה יותר מובן ויש לזה יותר טעם מאשר חוקים??

אני לא סתם שואל את השאלה הזו... אני חותר בעיקר לתשובה... בתשובה טמון מסר מאוד חשוב ביהדות...

--- **ביאור העניין בעמוד הבא (3-4) בגיליון זה...**

כשהיליגע זוהר הקדוש מדבר על קדושה... מה הוא אומר??

הזוהר הקדוש זה ספר שכל כולו סתרי תורה... כל כולו קודש קדשים... והנה... בפרשת קדושים... על הפסוק קדושים תהיו... הזוהר הקדוש מאריך לבאר את העניין של קדושים תהיו... ומסופר שם על רבי יוסי שהיה הולך בדרך ופגש ברבי חי'א ושניהם דיברו בסתרי תורה על קדושים תהיו... שאדם מקדש עצמו מלמטה מקדשים אותו הרבה מלמעלה... ואז!!! לפתע הם ראו אדם שרוכב על סוס... ו... הוא נכנס עם הסוס לתוך שדה זרועה... וכידוע אסור לעבור לשדה חרושה כי זה הורס את הזרעים... אבל אותו אחד כנראה מאוד מיהר והוא רצה לקצר את הדרך... אז הוא נכנס עם הסוס... ואז!!! פתאום הוא היה צריך מקל בשביל להנהיג את הסוס... אז תוך כדי הרכיבה הוא עקר זמורה של גפן מאותה שדה בשביל להנהיג את הסוס... פנה ר' יוסי לרבי חי'א ואמר לו: הנה!! הנה לך קדושים תהיו... האדם הזה עבר על קדושים תהיו... אדם מטמא עצמו מעט מלמטה... ונכנס לתוך השדה של חבר שלו ומקלקל את הזרעים... מטמאים אותו הרבה מלמעלה... והנה הוא כעת נכשל גם בכריתת נטיעה... (נטיעה היא תמיד הרבה יותר חשובה מזרע... כי זרע זה דבר חד פעמי שצריך לזרוע אותו מחדש ואילו נטיעה זה משהו קבוע... כל המושג של בל תשחית מגיע מלא תשחית את עצה... ממילא אותו אדם שנכנס לשדה חבירו והתחיל בהשחתת הזרעים של חבירו... לא יצא משם עד שהוא לא עבר עבירה יותר המורה של כריתת נטיעה...) זהו... עד כאן הסיפור...

בינינו... מה מוזר בסיפור הזה?? מה פה נשמע לא כ"כ מצלצל?? נו... תגיד אתה??

ר' יוסי ור' חי'א הקדושים... שני שרפי קודש... מהחבריא קדישא של רבי שמעון בר יוחאי מהלכים בדרך ומדברים בנועם שיהי על היליגע הייליגע קדושים תהיו!!! ומה הדוגמא שלהם להיליגע?? מה הסמל והדוגמא לנושא של קדושים תהיו?? איסור גזל!!!

האם פעם העלית את דעתך שאדם שעובר על גזל... הוא נכשל בקדושים תהיו??

אני יודע ששבת קודש... היליגע שבת... אני יודע שהתפילה זה קודש קדשים... אני יודע שצריך לשמור על העיניים כי צריך לשמור על קדושה... אני יודע שיש דברים שבקדושה... אבל אם אני לא מספיק נזהר בדיני ממונות... שאני מתעסק עם קדושים תהיו??

פעם זכיתי להיכנס אצל אדם קדוש... שפחדתי עליו שיש לו רוח הקודש... אז לפני שנכנסתי אצלו עשיתי תשובה... החבאתי את כל העבירות שלי אצל אבא שבשמים... שהוא ישא את עון פשע וחסאה והעיקר שהצדיק לא ידאה... (כן... כמו שרבי"ז אמר לפני פטירתו... והלאי ולא ידאני אדם...) הלכתי באותו יום למקווה... עשיתי תשובה על שמירת עיניים ועל מחשבות זרות... אבל לא העליתי על דעתי שצריך גם לחזור בתשובה על גזל!!! נו... גזל... שקל אה"ן שקל אע"פ... אבל הנה!!! כאן הזוהר הקדוש מלמד אותנו שכשאתה לא מספיק זהיר בדיני ממונות אתה לא רק מתעסק עם חושן משפט אלא אתה מתעסק גם עם קדושה וטהרה...

כן... היום יש ב"ה מודעות להפרדה בין גברים לנשים... לשמירה על גדרי הקדושה...

אבל ההההלו!! יש עוד הפרדה שצריך לשמור עליה!! יש עוד קדושה שצריך להקפיד עליה:

הפרדה וקדושה ביני לבין הממון של החבר שלי!!! שאני לא אשלח בו י... להיזהר להיות ישר ושלא יגיע אלי ממון שלא מגיע לי ביושר... גם זה קדושה!!!

כן... זה פסוק מפורש בתהילים: ארחץ בניקיון כפי ואסובבה את מזבחך ה'...

מה זה ארחץ בניקיון כפי? אז חז"ל אמנם דורשים מכאן את הדין לטויל ידיים לפני התפילה... אבל פשט הפשוט דוד המלך מדבר על ניקיון כפיים!!! לא ישתבי עם מתי שוא ועם נעלמים לא אבא (נעלמים זה אנשים לא ישרים... שמדברים אחד בפה ואחד בלב...) שנאתי קהל מרעים ועם רשעים לא אשב... דוד המלך מעיד על עצמו: אני לא מוכן לעשות עסקים לא ישרים... אני לא מוכן להרויח או לחסוך כסף בצורה לא ישרה... למה?? כי ארחץ בניקיון כפי ואסובבה את מזבחך ה'... אני צריך להתקרב למזבח... ובשביל להתקרב למזבח צריך להיות נקי... צריך להיות טהור וקדוש... ממה?? מחשש גזל!!!

שלא תבין לא נכון: דוד המלך לא טבל במקוה כל יום... דוד המלך לא זכה להיטהר כל יום... מה אפשר לעשות... הוא היה מורה הוראה וכל הזמן הוא היה מתעסק בטומאה וטהרה... כל הזמן היו מביאים לפניו כל מיני כלים ואביזרים טמאים והוא כל הזמן היה במצב של טומאה... אז לטבול במקוה הוא לא יכל... אבל הוא היה רוחץ את עצמו בניקיון כפיים... ואם ארחץ בניקיון כפי... הרי אסובבה את מזבחך ה'... (אגב: מכאן למדים חז"ל שלוב הגזול פסול... שרק אם ארחץ את הלולב בגזל רק אז אוכל בסוכות לסובב את הבימה בלולב...)

משום מה ניקיון כפיים זה לא כ"כ פופולרי אצלנו... הרבה יותר מרגש אותי ומדבר אלי טבילת מקוה מאשר ניקיון כפיים... אבל בשביל זה לא אנחנו משרטטים את התורה... אלא הקב"ה!!! והקב"ה אומר שבאלה חפצתי!!! מה נעשה... כן הזוהר הקדוש אומר שזו הסיבה שפרשת משפטים נאמרת מיד אחרי עשרת הדיברות!!! כי הנושא של ישרות בדיני ממונות הוא חביב אצל הקב"ה... ולכן אם תשים לב... באמצע מעמד הר סיני התורה מפסיקה ב"ואלה המשפטים..." ואז בסוף הפרשה שוב חוזרים למעמד הר סיני... באמצע הייתה הפסקה... במה?? באיזה נושא?? ישרות בדיני ממונות!!! שלא תגיד שלא ידעתי עד כמה זה חשוב אצל הקב"ה... אז הנה... באמצע הקולות והברקים בורא עולם פתאום עוצר ואומר לך: ואלה המשפטים... תדע לך שזה חשוב לי מאוד מאוד... אל תקל ראש בזה...

זו הסיבה שפרשת משפטים זה חלק בלתי נפרד מפרשיות השובבי"ם: בשלמא פרשת שמות וארא בא בשלח... נו... זה עוסק ביציאת מצרים... בכל העניין הניצוצין קדישין שהיו צריכים לצאת מקליפת מצרים... בשלמא יתרו... זה מתן תורה... מה יש פה להבין... אבל משפטים?? למה משפטים זה תמיד שובבי"ם (גם לא בשנה מעוברת)?? כי אם שובבי"ם זה עניין של קדושה... אז תדע לך שזהירות בדיני ממונות זה חלק מעסקת החבילה של קדושה... **ולא פשוט להבין את זה!!! יש לנו נטיה לא להבין את זה!!!**

יתן ה' שנזכה בשבועות אלו האחרונים של שובבי"ם להיטהר ולהתקדש בקדושתו יתברך... אבל לא רק מה שנדמה לנו כקדושה... אלא הקדושה שהקב"ה מזמין... לפחות גם...

הבוס לא מרשה זהו!!! נקודה!!!

כל פעם שאני מוציא חוברת של "אז נדברו" לפני החגים... מתקשרים אלי מהדפוס ושואלים אותי: **איזה צבע** לעשות את דף הכריכה??? האם צבע צהוב או כתום או כחול או ורוד?? בקיצור: "שאלה מאד "גורלית" ו"כבדת משקל..." וזו אני יושב וחושב בין 12 שניות ל-14 שניות וזו אני עונה נניח צבע כחול... ופעם באמת התקשרו אלי מהדפוס לשאול איזה צבע ומשום מה לא עניתי לטלפון... אז ההדפסה התעכבה שלושה ימים... וכשהייתי בהלם מה קרה שזה התעכב?? אמרו לי: מה נעשה... לא אמרת לנו איזה צבע... **והם צדקו!!!** אם הלכתי לא אמר להם איזה צבע... הם באמת לא יכולים לזוז קדימה... כמוכן... שבאותה שניה שלפתי להם... נו... שיהיה צבע טורקיז... העיקר שיצא כבר... וקדימה... תוך דקה החוברת כבר היתה בכבש הדפוס...

עכשיו: תאר לעצמך שהיה לי תלמיד מובהק... אבל ממממזה מובהק... על כל הראש... והוא היה מגיע אלי בהכנעה ושואל אותי: רבה... תורה היא וללמוד אני צריך... למה החלטת שהחוברת הפעם תצא דווקא בצבע כחול?? **מאי טעמא** דווקא בכחול??

נו... בינינו... מה הטעם?? לא חייב להיות שיש טעם... וגם **לא צריך** שיהיה לי טעם מנומק למה צבע כחול... זה סתם חוק! ככה אמרתי!! כי היות ויש פה שיקול טכני שכל פעם החוברת תצא בצבע אחר... ולכן כל פעם אני צריך לעמוד מול שלל צבעי הקשת ולהחליט על איזשהו צבע מסוים... אז הפעם משום מה בחרתי כחול... **אבל!!! תאר לעצמך שאותו תלמיד "מובהק" לא היה מרפה...** הוא היה ממשיך וטוען: לא יכול להיות שאין טעם!! הרי בדפוס התעכבו שלושה ימים ולא הדפיסו... למה?? כי הם לא ידעו איזה צבע... מה זה אומר?? זה אומר שהנושא של הצבע הוא באמת סוגיה כבדת משקל... ההרואיה שבמשך שלושה ימים הדפוס לא הצליחו להכריע איזה צבע... נו... אז כנראה שכן יש איזשהו טעם עמוק למה הכרעת דווקא כחול?? אז נניח שאני מצד עצמי מתחמק וטוען שאין שום טעם למה החלטתי דווקא על צבע כחול... אבל עדיין!! אם באמת אין בזה שום טעם... אז למה הדפוס התעכבו כ"כ?? למה הם לא החליטו על איזה צבע מסוים... ויאלה... מריצים את זה??

מה התשובה??? לא!!! יש הבדל גדול מאד ביני לבין הדפוס!!!

לדפוס עצמו יש **טעם מאד מאד כמוס ומנומק** למה הם בשום אופן לא יגשו להדפסה עד שאני לא אגיד להם איזה צבע... **מה הטעם שלהם??** הטעם הוא שלעיסקה הזו **יש בוס!!!** יש פה לקוח שהוא הבעלים של החוברת הזו!! ולכן הוא ורק הוא הבעלים להחליט מה הצבע של החוברת ולאף אחד אחר אין רשות לקבל החלטה בנושא הזה... ולכן הדפוס לא יזוזו מילימטר עד שהבוס לא יגזור אומר איזה צבע!!!

עכשיו... אחרי!!! אחרי שאני הבוס צריך לקבוע איזה צבע... עכשיו מה הטעם שאני החלטתי דווקא צבע כחול? זה כבר לא שאלה... לזה לא צריך טעם... אני צריך להחליט משהו... אז ככה החלטתי זהו...

הבנת מה אמרתי??? הבנת את המשל??? כעת ניגש לנמשל:

למשפטי התורה יש טעם!! מה הטעם של משפטי התורה???

לכל משפטי התורה ביחד **יש טעם אחד ויחיד!!!** והוא: יש לעולם הזה בוס!!! וכל בעיה או סיטואציה שמתעוררת בעולם מה צריך לעשות הבוס צריך לקבוע... הבוס צריך להכריע ולקבל החלטה... עכשיו: מה הוא בדיוק יחליט?? **זה כבר חוק!!!** איזה צבע בדיוק הוא יחליט... איזה קנס הוא ישית... האם 30 שקל או חמישים... זה כבר חוק!!! זה כבר דבר שאין בו טעם וברמה העקרונית גם לא צריך שיהיה בו טעם... (אמנם למעשה יש בו טעם... כמו שלכל חוקי התורה יש טעם... אבל מצד המשפט שבזה כבר לא צריך שיהיה טעם... עצם זה שהבוס צריך לקבוע זה כבר טעם מספיק...) כלומר: כשאנחנו אומרים שלמשפטי התורה יש טעם... אין הכוונה שכל דין שנאמר בהלכות שור בור מבעה והבער נושא שכר ושוכר בהכרח שיש בו טעם!!! (ש... ש... שאם אכן כך היה... אז גם לו יצויר שהתורה לא היתה אומרת לנו את זה... גם היינו אמורים להגיע למסקנה הזו לבד... וזה ממש לא!!! בורר שלא!!)

אלא מאי??? הטעם האחד ויחיד שיש לככל משפטי התורה כאחד זה שיש **כאן בוס!!!** וממילא כל בעיה או פרובוקציה שמתעוררת... הרי הכתובת היא הבוס... שהוא יקבל החלטה... שהוא יגיד מה עושים... שהוא יעשה את הפשרה ואת הסדר הטוב. **אני מאד מקווה שהבנת**

ישנם שני סוגי שאלות: **יש מי???** ו**יש למה???**

כשאני הולך ברחוב ואני פתאום רואה משהו מוזר... פתאום סגרו את הכביש... פתאום יש הפסקת חשמל... כאן אני שואל **למה???** למה זה ככה...?? אבל אם אני נכנס לבית מדרש של בעלזא ואני מתיישב שם בלי חליפה... ומגיע בעלזא חסיד ומעיר לי שכאן צריך לשבת "שחורים" ולא "לבנים..." ומשום מה לא מוצא חן בעיני שהוא מעיר לי... כאן אני לא שואל אותו **למה...** כי פה זה לא הנושא **למה...** פה הנושא הוא **מי!!** סליחה... **מי אמר** שצריך לשבת פה עם כובע וחליפה?? **מי** קבע?? **מי** החליט?? ואז החסיד עונה לי: אתה שואל **מי??** **הבוס!!! הרוב שליט!!!** הוא הורה שצריך לשבת פה עם חליפה ולא להוריד אותה... אה... ככה הבעלזא רוב אמר? בבקשה... אם הוא אמר אני מכבד... אני מיד לובש חליפה... רגע... **אבל למה??** למה ככה הבעלזא רוב אומר??

פה --- **למה** זה לא שאלה... כי אני נמצא פה כעת בתוך השטח הפרטי של בעלזא... וכאן הבוס מחליט!! וממילא **למה** ככה הוא החליט זה לא הנושא... אתה רוצה?? תצא מפה... תעמוד מבחוץ... ושם תוכל להתחיל להתווכח אידיאלוגית **למה...** מה העניין... אבל כל זמן שאתה פה... בתוך הטריטוריה של המקום הזה... כאן אין צורך להסביר **למה...**

על אותו משקל במשפטי ה'!! כשאומרים לנו שמשפטי ה' זה מצוות שיש להם טעם!!! זה לא מחייב בהכרח שלכל מצוה יש טעם מנומק **למה**

בדיוק ככה ולא אחרת... הטעם היחיד שמעסיק אותנו הוא שהתעוררה פה איזושהי בעיה... שמישהו פה צריך להכריע... **ומי???** **מי** אמר?? **מי** יקבע?? הבוס!!! זה הטעם היחיד שעומד מאחורי **משפטי התורה!!!**

עד כאן הגדרות קצת דקות ואולי קצת קשות להבנה... אבל---

תכל'ס: כלפי מה הדברים אמורים??

תשמע סיפור: ישבתי פעם ליד יהודי זקן וכשוט... ואז הוא אמר לי בתמימות ספונטנית: אתה יודע למה אסור לעשות עבירות?? כי זה לא העולם שלנו!!! זה עולם של הקב"ה!!! ולכן הוא קובע מה עושים פה!!! והיות והוא לא מרשה לעשות עבירות **בשטח הפרטי שלו** אז אתה לא יכול לעשות עבירות!!! אם אתה רוצה לעשות עבירות תחפש לעצמך עולם אחר (חס ושלו... לית אתר פנוי מיניה) אבל כל זמן שאתה פה... אתה צריך לדעת שזה שטח פרטי של הקב"ה... **והוא לא מרשה! נקודה!!!**

מה אתה אומר על המשפט הזה??? זה משפט כ"כ פשוט... כ"כ תמים... אבל כשאני שמעתי את זה הייתי ממש בהלם!!! כי בחיחחיים לא חשבתי על הכיוון הזה!!! אף פעם לא חשבתי על יראת שמים ממקום של **שטח פרטי והכניסה לזרים מותנית בעמידה בתנאי המקום!!!** על כזו גישה פשוטה ואמיתית אף פעם לא חשבתי... בינינו... אסור לחלל שבת... למה?? כי... כי ה' ישמור... מה... השתגעתי?? מי שלא שומר שבת הוא... הוא לא יהודי... איפה היראת שמים שלך...? תתבייש... זה חיוב סקילה... נפלת על הראש?? נכון... הכל טוב ויפה... כל ההסברים האלו הם יציב ונכון וקיים... אבל ההלו... תחשוב רגע על הסיבה הבסיסית ביותר שאותו זקן אמר לי: אתה יודע למה אסור לחלל שבת?? כי **העולם הזה הוא שטח פרטי של הקב"ה!!!** ואם הוא לא מרשה לחלל שבת... אז אתה לא יכול בשטח הפרטי של בורא עולם להתנהג בניגוד לרצונו... זה הכל!!! רק מה?? אנחנו... מרוב שהתקדמנו הלאה... מרוב שאנחנו פרומערס ויודעים כמה צריך להיזהר במצוות וכמה צריך להיות יראי שמים... וכמה הקב"ה חפץ בעבודת ה' שלנו וכו' וכו'... מרוב שהתקדמנו הלאה... שכחנו את הנימוק הנימוסי והקר ביותר: **זה עולם שלא שייך לך!! זה עולם של הקב"ה!! והוא קובע פה!!!**

יש ספר קריאה מאד מומלץ... קוראים לספר הזה **"הכל לאדון הכל" - "ALL FOR THE BOSS"** מסופר שם על קורות חייו של יהודי גדול ומרומם שקראו לו הרב הרמן שהתגורר בארה"ב באותן שנים קשות כשעדיין היתה שם שממה רוחנית מוחלטת... והוא למרות הכל הצליח להישאר שם נאמן לה' ולתורתו ולגדל בתוך ארה"ב משפחה של יראים ושלימים שצמחו מהם גדולי תורה...

נו... איך??? איך בארה"ב של פעם אפשר להישאר

אז בספר הזה רואים גישה אחת לאורך כל הדרך:
הבוס!!! אדון הכל!

החינוך שהרב הרמן הכניס לילדים שלו בעצמות...
זה שהקב"ה **הוא הבוס!!! הוא אדון הכל!!! הוא קובע!!!** וזה!!! זה מה ששמר עליהם בארה"ב המופקרת של פעם... **אתה יודע למה דווקא זה שמר עליהם???**

כי באמריקה של פעם אנשים התחילו לחלל שבת... למה?? **כי הבוס** דרש לחלל שבת. מגיע הרב הרמן ובמקום להתחיל לחנך את הילדים למסירות נפש עילאית איך מתמודדים מול הבוס שמחייב אותם לעבוד בשבת. הוא פשוט גילה להם **שהקב"ה הוא הבוס!!! זה הכל!!!**

במקום שתנצל לקב"ה ותגיד לו: רבש"ע... מה אעשה... **הבוס** פשוט מכריח אותי לחלל שבת... **ההיפך הגמור!!!** תתנצל בפני המעסיק שלך... ותגיד לו... מה אעשה... **הבוס שלי** לא מרשה לי לחלל שבת...

אני רוצה שתבין: אם הרב הרמן היה מחנך את הילדים שלו רק למסירות נפש מול הבוס... נו נו... או שזה היה מצליח או שלא... סו"ס הבוס הוא בוס... ובשביל להתמודד מולו צריך המון תעצומות נפש... או שיש לך את זה או שאין לך... אבל ברגע שאתה מקבל חינוך שיש בו נתון פשוט: נתון שלא שייך בכלל למסירות נפש... **נתון משפטי ששמו בוס!!!** הקב"ה הוא הבוס וזהו זה!! כאן כבר לא צריך תעצומות נפש בשביל להתגבר... מה אתה רוצה שאני אעשה... הבוס שלי לא מסכים שאני אחלל שבת... נקודה!!! **ואת זה לא חניכו אותנו!!!** על זה לא קיבלנו חינוך!! כי אנחנו כ"כ בפנים... אנחנו כ"כ התקדמנו הלאה בעבודת ה'... שאף פעם לא הפגישו אותנו עם השלב הבסיסי הזה!!

אני רוצה רק לחדד את הנושא הזה: אני קבלתי חינוך בבית שצריך לקרא ק"ש... וקבלתי חינוך גם לעוד משהו... שאסור לגנוב!!! ומשום מה!!! זה שאסור לגנוב זה נכנס לי בעצמות ונכון לעכשיו יש לציין שעד כה לא מצאתי את עצמי מתמודד מול נסיון אם לגנוב או לא... החינוך שחינכו אותי שאסור לגנוב מחזיק חזק עד היום!!! ואילו החינוך שחינכו אותי שצריך לקרא ק"ש של שחרית... נו... למרות שחינכו אותי לזה חזק. עדיין מצאתי את עצמי בתקופות מסוימות בתור בחור מתמודד לפעמים בניסיון חלילה לפספס ק"ש...

מה יש??? **מה ההבדל???** למה בחינוך שאסור לגנוב ההורים שלי כ"כ הצליחו להכניס לי את זה בעצמות ואילו בק"ש החינוך הצליח קצת... קצת פחות חזק?? **אתה יודע מה ההבדל???**

שכשהייתי ילד קטן והושטתי יד לחפץ שלא שייך לי... אמא שלי תפסה את היד שלי חזק ואמרה לי **זה לא שייך לנו!!!** זה שייך לשכנים וזהו!!! כאן נגמר הסיפור!!! פעם פעמיים שלוש זה קרה ואז נכנס לי לראש נתון פשוט וקר שמה שלא שייך לי אני לא נוגע בו... זהו!!! נקודה!!!

אבל כשזה הגיע לק"ש של שחרית... שצריך לקום ולקרא ק"ש... כאן המנגינה היתה... נו... קרישמע... דאורייתא... אתה יודע מה זה להפסיד ק"ש?? זה עול מלכות שמים... מעוות לא יוכל לתקון... כאן המנגינה היתה... תקשיב... זה מאד מאד חמור ומאד חשוב... נו נו... אם זה חמור כ"כ... כאן כבר ימים יגידו... והזמן יעשה את שלו... ואני פתאום אפגוש כל מיני טיפוסים שלא כ"כ מקפידים על זה... ואז אני אתקרב ופתאום זה נראה לי פחות חמור... ולא כ"כ חשוב כמו שחינכו אותי... כאן זה כבר נושא לדיון... אבל אם הייתי מקבל חינוך יקה שצריך לקרא ק"ש באותה מנגינה שקבלתי חינוך שלא לגנוב... כמו שאסור לגנוב כי זה לא שייך לנו!!! ככה הייתי מקבל חינוך שצריך לקרא ק"ש כי העולם שייך לבוס!!! וזה הסדר יום שהבוס קבע!!! וחייבים להישמע לכללים... אם הייתי מקבל כזה חינוך... אז כמו שלגנוב אני לא גונב כי זה לא שייך לי... ככה הייתי קורא ק"ש כי העולם שייך לבוס והוא רוצה תיפקוד... (אגב: זו הסיבה שבאיזשהו מקום הוכח היסטורית שהחינוך היקי הוא החינוך שמחזיק הכי חזק!!! **ולמה???** כי יקה לא מחנך את הילדים שלו כמה זה עבירה חמורה ועד כמה זה אסור... הוא יקה!!! יקה מחנך שזו התכניה של העולם!! יש בורא והוא נתן סדר יום!!! וככה צריך לעשות... זהו!!! זה הכל!! ברגע שזה התכניה... אז אנחנו בכלל לא נכנסים למאבק של ירא"ש... עד כמה אני בחיזוק... ועד כמה אני בריפיון... זה לא הנושא... זו התכניה של הבוס!!! נקודה!!!)

היה פעם בחור שהיו לו נפילות רוחניות והוא היה מתקשר אלי שוב ושוב... תחזק אותי... תן לי כח להתגבר ולעמוד בניסיונות... ניסיתי מה שאני יכול... בהתחלה הסברתי לו עד כמה זה חמור מצד אחד... ומצד שני הסברתי לו כמה ההתגברות שלו חשובה ויקרה אצל הקב"ה... **ואחרי הכל!!! בשורה התחתונה...** תכל'ס... כשהגיעו רגעים קשים זה לא תמיד עבד... סו"ס הניסיונות יותר חזקים מהחזיקים ואז שלי... עד שיום אחד כנראה נגמרו לי כל החיזוקים ואז מחוסר ברירה אמרתי לו: **תקשיבו!!! העולם הזה שייך לקב"ה!!! והוא קובע פה!!!** והוא לא מרשה לעשות אחד שתיים שלוש... זהו!!! הוא פשוט לא מרשה!!! זהו!!! לילה טוב...

והנה... אחרי כמה שבועות אותו בחור מתקשר אלי ואומר לי: הופה!!! זה הדבר שהחזיק אותי הכי חזק!!! המשפט הפשוט והנדוש הזה שאמרת שהעולם לא שייך לי אלא לקב"ה והוא לא מרשה!!! זה המשפט שהכי תפס אותי והכי החזיק אותי... **מה קרה???** עד היום אמרו לי שזו עבירה מאד חמורה... נו נו... אז כל פעם אני בודק את הדופק האם זה עדיין כ"כ חמור... או שבדיוק עכשיו אני נמצא באוירה ובמקום שזה נראה ממש לא חמור... עד עכשיו אמרו לי כמה כדאי לי להתגבר... ואיזה שכר... נו נו... עכשיו אני לא רואה כלום בעיניים... אני רק רוצה את זה וגמרנו... אבל ברגע שאמרו לי: ההלו... יש פה בוס והוא פשוט לא מרשה!!! **זהו!!! פתאום זה הסתדר לי בראש!!!** זה לא משנה עד כמה זה חמור ועד כמה כדאי לי להתגבר... זה לא הנושא וזה לא תלוי בזה... הנושא הוא שהעולם לא שייך לי!! יש כאן בוס!!! והוא פשוט לא מרשה!!!

זהו!!! **הבנת מה קרה פה???** עקפנו את ההתמודדות... במקום שהבן אדם יבדוק לעצמו את הדופק הרוחני... האם אני בחיזוק או בריפיון... עזוב... זה לא קשור אליך... הבוס לא מרשה! נקודה!!!

אני מכיר כמה וכמה בחורים צעירים שיש להם יצר הרע מיוחד לגנוב מהמטבח של הישיבה... (מי לא מכיר... כולנו היינו צעירים) ויום אחד המנהל הגשמי של הישיבה התפוצץ עליהם... מה זה צריך להיות?? אתם גנבים דאורייתא!!! איך יכול להיות שבחור ירא שמים נתפס בקלנו כשהוא עושה את הפשע האפל ביותר ששמו גניבה?? אותו מנהל התקשר אלי מזועזע ואמר לי: שחייבים לעורר בעלון אז נדברו על חומרת האיסור של גניבה... הוא אומר לי: תכתוב שלגנוב זה איסור חמור מאד מאד... **צחקתי ואמרתי לו: תנוח דעתך!!!** הבחורים האלו שתפסת אותם שהם גונבים ממון הישיבה... זה לא שהם שכחו את איסור גניבה... זה לא שהם צריכים להתחזק במושג המוסרי והאנושי שאסור לגנוב...

רק מה??? יש להם באג נקודתי... שהם פשוט לא קלטו שהממון של הישיבה **לא שייך להם!!!** זו הבעיה היחידה שלהם!!! ברגע שהם יקלטו שהממון של הישיבה **לא שייך להם...** זהו!!! הם לא יעלו על דעתם לגנוב... בדיוק כמו שהם לא מעלים על דעתם לפרוץ לבית של השכן ולגנוב כלי כסף...

(כן... לא ניכנס כעת לנושא... אבל יש כזה באג לבחורים צעירים שהם לא קולטים שממון הישיבה הוא לא שייך להם!! **אגב:** הבאג הזה לא פוטר אותם מחיובי תשלומין ולקבל על הראש... אבל זה כן אמור להרגיע את מי שלא מכיר את הניואנסים של הצעירים... שלא יחשוש שיש לו עסק עם פושע מסוכן שמחר מגיע אליו הביתה עם סולם עשר מטר ולוקח לו את כל הוויטרינה... לא... תנוח דעתך... תרגע...)

כן!!! על אותו משקל באופן כללי בעבודת ה'... כשיש לנו כל מיני ניסיונות ומעידות בעבודת ה'... לא תמיד זה נובע כ"כ מחוסר יראת שמים... לפעמים אנחנו פשוט צריכים לשנן לעצמנו: ההלו... **העולם הזה שייך לקב"ה והוא פשוט לא מרשה!!!** זה הכל!!! זו המשבצת של החלק בתורה ששמו "משפטים"!!! הגישה מהזוית של אדון הכל!! תן לבוס להחליט ולקבוע!! אבל כמובן שאסור לשכוח שיש עוד חלקים... וחוז' ממשפטי ה' יש תורת ה' ופיקודי ה'... ומבחינה מסוימת תורת ה' זו גישה כמעט הפוכה לגמרי ממשפטי ה'... אדרבה... בדרך כלל יהודי אמור לגשת לעבודת ה' מתוך גישה מרוממת שאני שותף מלא של הקב"ה במעשה בראשית!!! ומהמקום הזה אסור לי לעשות עבירות... ואם תשים לב זו גישה בדיוק הפוכה מהזוית המנוכרת של הבוס שלא מרשה וזהו!!! אז נכון... בשביל זה יש לנו כמה וכמה חלקי תורה... ועל זה נאמר: משפטי ה' אמת **צדקו יחדיו!!!** מה פירוש צדקו יחדיו?? **תורת ה'** תמימה... **עדות ה'** נאמנה... **פיקודי ה'** ישרים... **מצוות ה'** ברה... **יראת ה'** טהורה... **ומשפטי ה' אמת...** וצריך את כל המכלול ביחד... צריך מצד אחד לדעת שיש בוס... ומצד שני לדעת שאני שותף ומצד שלישי יש יראת ה' ופיקודי ה' וכולם ביחד **צדקו יחדיו.....**

הכל היה שווה רק בשביל להוציא את עיניהם של רודפי הריב והמדון.

להידודי:

א. "אם זרחה השמש עליו..." "כגון אב החותר לגנוב ממוון הבן, בידוע שרחמי האב על הבן ואינו בא על עסקי נפשיות", משמע דווקא אב שחותר לגנוב ממוון בנו, אבל בן החותר לגנוב ממוון אביו, חושדין אותו שבא על דיני נפשות, וקשה: הדנה גבי דוד שנגזר עליו "הנני מקים עליך רעה מביקר", חשש הרבה, "שמא עבד או ממזר דלא חייס עלי", אבל כששמע שהוא אבשלום, אמר "מזמור לדוד בברחו" אמר "סתם ברא דרחים על אבא" (ברמב"ם: משמע שבן לא מגיע על עסקי נפשיות?)

ב. הכוזה את חברו בגדלת, ונעשתה מכוזה, ועלו כמכוזה זו סימני צרעת (לשיטת הרמב"ם דס"ל דמכוזה עצמה חשיבה צרעת לענין דיא איכא סימנים מוחלט הוא) והסגירו והחלט, האם חייב החובל לשלם לו שבת ואפילו בושת כל ימי הלוטו?

ג. צ"ע: אשה שגנבה, ואח"כ נשאת לאיש, ונכנסה לרשותו, האם ה"ל "שינוי רשות", וקנה הבעל את הגניבה ונתחייב דמיו? עוד יש להסתפק: אם האשה הכניסה לו צאן או שה גנוב, האם חייבת ד' הו' מדין "גנב ומכר"? דהא יש לומר דבין דקיי"ל דבעל זוכה בנכסי מלוג של האשה תחת החייבות לפדיונה, נמצא א"כ דנכסי מלוג אלו קנויים לו וה"ל כמכר?

חור באוזן!!! לא פחות ולא יותר!! זה מה שעושים לעבד עברי שלא רוצה לעזוב את אשתו השפחה בבית האדון... חשבת פעם על החור הזה באוזן? מה פשרו של חור זה?

שמעתי הרגש מעניין בעניין זה:

למי שידוע... אוזן שיש לה חור... זה דווקא לא נורא בכלל... גם אחרי שיש לאוזן חור היא עדיין ממשיכה לשמוע מצוין... אפילו בלוטוס אפשר להמשיך להצמיד לה... אפילו אוזניות... בקיצור: עסקים כרגיל... אז מה בכל זאת עושה החור???

החור הוא תזכורת אילמת לאוזן: כן... אוזן אוזן... אבל יש לה חור!!! עסקים כרגיל אבל אל תשכח שיש פה חור!!!

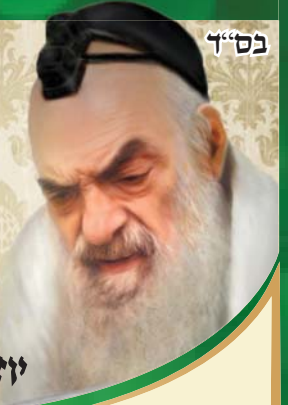
זה העומק שטמון באותו חור!!!

התורה נותנת לעבד עברי את הזכות לבחור ולהחליט האם אני רוצה להתרומם ולהשתחרר ולהקים חיי משפחה מרוממים של עבד ה' ולא עבד לעבדים. או לחילופין: באותה מידה התורה מכבדת את הבחירה של העבד וזכותו לבחור להמשיך להיות עבד... להמשיך להיות אדם פשוט ונחות... **זכותך המלאה... אין שום בעיה... אבל!!! שתדע לך שיש לך חור!!!** זה שהתורה מכירה באפשרות כזו שאתה נמצא במדרגה נמוכה... ו... זה מה שאתה!! זו הסחורה!! אבל גם אז התורה נותנת לך סיכוי... ורוצה שתשאר עם תזכורת... שאפשר להיות יותר... **תזכור שיש לך חור!!!**

אנחנו לא אנשים מושלמים... יש לנו כל מיני חורים בעבודת ה'... הברכהמ"ז שלי היא לא מי יודע מה... וגם עוד כמה נושאים בעבודת ה'... לא נורא!!! לא חייבים להיות מושלמים מיד... אבל לפחות לזכור שיש חור!!! אם אני אזכור שיש לי חור בבהמ"ז אז יום יבא ואני אסתום את החור הזה... אבל אם אפילו לא אזכור שיש לי חור... אז מי יודע... אולי אף פעם אני לא אתחיל אפילו לעבוד את זה... זה פשרו של חור!!! מותר שיהיו חורים!! אבל שיהיה להם תזכורת!!!

אמצע סדר ב' בבית המדרש בכפר ברעם... ר' חצקל ור' בערל שני תנאים... לומדים באותו בית מדרש... ויש להם הרבה ויכוחים משותפים בלימוד... והנה... ר' חצקל יושב כעת עם החברותא שלו בצד ימין... ואילו ר' בערל יושב כעת וגורס את השמועה... ולפתע הם שומעים מבחוץ צעקות... עקשען... בלגן... אבל הם לא מפסיקים באמצע... הריחא דאורייתא ממשיכה כרגיל... אבל בשלב מסוים... פתאום התחילו להיכנס כל מיני ילדים ומשועממים לבית המדרש... הם מסתכלים... מצביעים על ר' חצקל ומתלחשים על ר' בערל... בקיצור: בשלב מסוים כולם הבינו שמשהו פה קרה... וזה קשור איכשהו לר' חצקל ולר' בערל... עד שמישהו אחד הגיע והודיע לר' בערל את ההודעה המעציבה... **אל תשאל!!! השור שלך מת!!!** מה??? מת??? כן... מת... איך מת??? מה? למה? בקיצור: תוך כמה דקות התברר שקרה משהו מאוד מאוד לא נעים... השור של ר' חצקל... כן... ר' חצקל הת"ח שיושב כאן... השור שלו נגח את השור של ר' בערל למוות!! אוי אוי... איזה לא נעים... הנייעסנים של העיירה כבר התחילו לחמם מנועים... האם הולך לפרוץ כעת סכסוך בין שני הידידים ר' חצקל ור' בערל... **אבל טעיתם בגדול!!!** ר' בערל וגם ר' חצקל שניהם צורבא מרבנן... שניהם עובדי ה'... וכשאצלם קורה משהו כזה... הם לא מאבדים עשתונות... הם לא הולכים לריב... הם עושים מה שצריך לעשות... ואכן שנתים לאחר האירוע כבר נפגשו ר' חצקל ור' בערל באוירה ניווחה... ר' חצקל התנצל בדמעות... מאוד לא נעים לי מה שקרה... כמובן שזו אחריות!!! ואני אשלם... **אבל זה לא אשמתי!!!** השור שלי תם... הוא מעולם לא התנהג ככה... לא היה לזה תקדימים בעבר... ומסילא לא הייתי מחויב לשמור עליו... כך שזה לא אשמתי... אבל זה כן אחריותי ואני אשלם כדון התורה!!! שניהם יצאו לזירת האירוע לבדוק מה צריך לעשות... **ובכן... הסיפור בקצרה היה כך:** השור של ר' חצקל יצא הבוקר... ואז הוא ראה את השור של ר' בערל... **ולפתע!!! מסיבה לא ברורה!!** פתאום השור של ר' חצקל נתקף בעזות "דקדושה" והתחיל לדחור לכיוון השור של ר' בערל ונגח אותו... והעיף אותו בעוצמה לכיוון הוואדי הסמוך... השור של בערל לא הגיע לחצי ההר עד שנעשה איברים איברים... כוחות ההצלה והמשטרה מטעם ב"ד הגיעו ודבר ראשון תפסו את השור המפגע והכניסו אותו למשמר... לבנתיים הוזעק הוויטרנאר והשמאי שמטעם ב"ד **לבדוק מה שצריך!** אז דבר ראשון הוא בדק האם השור חיי... ולאחר כמה דקות הוא נאלץ להודיע בצער על מותו של השור... אבל אל רק בשביל זה הוא הגיע לפה!! הוא הגיע לכאן בעיקר בשביל לשום כמה השור הזה שווה כעת!!! (מלומר: אילו הוא היה חי עכשיו כמה הוא היה שווה...) ומה שיצא זה 2000 שקלים... ואח"כ הוא גם העריך כמה שווה הנבילה... סו"ס גם אם השור מת וא"א לאכול אותו... אבל עדיין יש את העור שהוא גם שווה כסף... וגם הנבילה עצמה היא מאכל לכלבים וכו'... ומהערכה יצא שהנבילה כעת כמות שהיא שווה 400 שקל!!! כעת... כשהגיעו ר' חצקל ור' בערל לזירת האירוע... השמאי התיישב יחד איתם לתת להם תמונת מצב... **אז ככה: טען השמאי:** לפי השמאות השור הניזק היה שווה 2000 שקל!!! והיות וכאן מדובר בשור **תם** שנגח... והתורה מחייבת רק חצי נזק... א"כ זה יוצא 1000 שקל... **אבל!!! חכה... יש עוד כמה חישובים.** דבר ראשון: הנבילה שווה 400 שקל וזה אמור להתקזז מהנזק... אז ייצא שהנזק הוא רק 1600 (וא"כ חצי נזק זה רק 800 ולא 1000...) **אבל!!! טען השמאי...** יש פה פרט חשוב שצריך לקחת בחשבון... שהשור הניזק נפל לואדי ושם הוא מת ונהיה נבילה... ובשביל לקזז את השווי של הנבילה... בשביל זה צריך להעלות אותו מהוואדי!!! ולהעלות שור מת מואדי זה סיפור שעולה כסף **חה על חשבוננו של המזיק**... סו"ס הנבילה נפלה לשם באשמת דחיפתו של השור המזיק... כך שכבר אי אפשר לדעת... יתכן שזה כבר לא ריווחי... (אתה תרצה להעלות את הנבילה כדי לחסוך 400 שקל... ותכלס ההובלה והסבלות תעלה לך גם 400 שקל...) **אבל השמאי לא סיימ!** בשביל לגמור את כל החישובים צריך להעריך גם את השור המזיק בעצמו... את ה"חתך" בעצמו... כמה הוא שווה... כי דין תורה הוא ששור המזיק משלם רק מגופו... (מגופו הכוונה שלא צריך לשלם יותר מהשווי הכוללת של השור המזיק בעצמו) השמאי הלך לראות את השור המזיק והעריך את השווי שלו... ויצא שהוא שווה 1800 שקל... תכל"ס... בשורה התחתונה מה שיצא שמכאן ואילך ר' חצקל ור' בערל נהיים שותפים בשור!!! יש לנו כאן שור ששווה 1800 שקל... פעם השור הזה היה שייך כולו לר' חצקל... אבל מכאן ואילך... 60% אחוז מהשור בערך שייך לר' בערל... ועוד 40% שייך לר' חצקל... ואל תשאל... תוך כדי שהשמאי של ב"ד בודק את השור ולעשות את החלוקה... לבנתיים ר' חצקל ור' בערל התחילו לדבר בלימוד בסוגיית שור שווה מאתיים... ואז התחילו ביניהם צעקות... ויכוחים עד לב השמים... כל הנייעסנים הגיעו... אוה... הנה... התחיל העקשען... אבל מהר מאוד התברר שהם בכלל מדברים בלימוד... בריחא דאורייתא... וממש בלי לשים לב לר' חצקל יצא מתוך הסוגיה לטובתו של ר' בערל... ור' בערל יצא לטובתו של ר' חצקל... ואצל שניהם זה לא הגיע מטוב לב... אלא הראש שלהם בכלל נמצא בסוגיה... כל הנייעסנים ובעלי המחלוקת התאכזבו קשות ונעלמו מהשטח מחוסר עניין... ותכל"ס: מה שהוחלט בבית דין... שלעת עתה נעשה פשרה... שעל כל ארבעה ימים שהשור יהיה אצל ר' בערל הרי שלושה ימים כנגד הוא יהיה אצל ר' חצקל... (תעשה את החישוב פחות או יותר)

עברו כמה ימים בהסדר הנוכחי... ולבנתיים ר' חצקל ור' בערל המשיכו להתנצח בלימוד בסוגיות האלו ואחרות... עד שבוקר אחד ניגש ר' בערל לר' חצקל ואמר לו... בינינו... עזוב... מה זה הבלגן הזה? שתי שלישי שלי ושליש שלך... בא נקדיש שנינו את השור הזה לשלמים!!!! ונעלה שתי המשפחות ביחד לירושלים ונאכל את השור הזה באהבה ואחוה ושלוש ורעות... ר' חצקל התלהב... והילדים של ר' בערל עוד יותר התלהבו... וקדימה... מתארגנים לצאת לדרך... והנה!!! יום לפני שעולים לירושלים... לפתע שוב בלגן בכל העיירה... מה קרה עכשיו?? עוד פעם השור הזה... עוד פעם הוא השתולל... אוי אוי אוי... ר' חצקל ור' בערל נבהלו... אם הוא עשה לנו עכשיו נזק!!! אם הוא נגח שור נוסף... אז הלך על העליה לירושלים... כי אז יש לנו פה עוד שותף נוסף בשור... ו... ו... וגם הוא "צריך" לרצות לעלות לירושלים איתנו... ובכן... מה מתברר... השור נכנס לחצר של ר' קלמן ודחף בכל הכוח את התנור עד שהתנור נשבר... אוי אוי... תנור זה משהו שיכול לעלות יקר... ר' חצקל ור' בערל דופקים בראש מורכן בביתו של ר' קלמן... ר' קלמן פותח להם במאור פנים וצוחק צחוק גדול... מה קרה?? למה אתה צוחק?? השור שלכם... שיהיה בריא... הוא יודע מה לשבור!!! התנור הזה אתמול נטמא בשרך... תכנתי היום לקרא למישהו שינתץ אותו... אבל לשור שלכם יש כנראה רוח הקודש וגם רוח קנאה והוא ראה תנור טמא והחליט לקיים בו מצות נתיצה... הוא עשה בשבילי את העבודה! ואתם עלו בשלום עם השור הזה לירושלים... ותתפללו עלי... ביום ששי חורפי ניצפו שתי משפחות בבית המקדש מתגודדות סביב שור!!! השור נראה כעוס ומותש!!! כן... הוא הספיק באמצע הדרך לעשות עוד כמה ביצועים מרהיבים של שור המזיק שברגע האחרון זה הסתיים בשלום... וכעת כלנו יודעים עד כמה זה היה מבורך להעלות אותו לירושלים... זה התיקון הכי טוב שיכול להיות לשור כזה... לפני שהוא יגיע למצב של שור המועד שאז באמת לא יהיה לו שמירה אלא סכין... כעת לפחות אנחנו זוכים להעלות אותו לגבוה... ובשבת הקרובה נזכה לאכול אותו שתי המשפחות בתור בשר שלמים... והאמת היא שכל זה היה כדאי רק בשביל לנקר את עיניהם של כל הנייעסנים שקיוו לראות פה עקשען... אז הנה... תראו מה יצא מהתקרית הזו... כלנו יושבים פה סביב שולחן אחד ואוכלים בשר שלמים ושכינה הקדושה בתוכנו.

תפארת צנון

העלון פוענן צניחה
עלון פס" 452
שבת פרשת "משפטים"
שנת תשע"ט

העלון מוקדש לעילוי נשמת
יוסף בן רבקה ז"ל
שושנה בת אסתר ז"ל
פנינה פולין בת אהובה עזיזה ז"ל

ע"ש חצדיק חטלוב"ן רבי ינון חורי זצוק"ל, זיע"א
יוצא לאור ע"י ארגון "ח"י ינון" טל: 03-6182992 פקס: 077-2182992

מטעמים לשולחן

כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמר וגנב מבית איש (כב,ו)

במעמד הר סיני, ביום הגדול שבו אלקים מתגלה לבני אדם, בוחר הקב"ה ללמד את עם ישראל את דין הגנב. מקשה על כך רבי משה פינשטיין זצ"ל: וכי אין דבר חשוב יותר ללמד אותם במעמד הנשגב הזה? אין ענין מכובד יותר לדון בו כעת? אלא, שזו גופא ההוכחה הברורה על החשיבות העצומה של עניני יושר בממון! אדם שנוטל כספים לא לו, או מרמה ואומר 'נגנב', בעוד הוא בעצמו הגנב-אינו עובר רק על חטא הגנבה, אלא הוא כופר בקב"ה, שכן אלו היה מאמין, לא היה מעלה בדעתו לטול מכיסו של מישהו אחר, ביודעו שאין אדם נוגע במוכן לחברו, וכי כספים שאינם שלו לא יעזרו לו לעולם, וכן אם יבואו ויקחו כסף שה' גזר שיהיה אצלו, הוא ישאר אצלו לעולם, ולפיכך אין טעם לגנוב ולשקר ולקחת כסף שאינו שייך לו! והחומרה של הענינים הללו כה גדולה, עד שהיה חשוב לומר זאת מיד לאחר "אנכי ה' אלקיך" ו'לא יהיה לך אלקים אחרים על פני', משום שאדם שמרמה, גונב, ושולח את ידו לכספים שאינם שלו, מוכיח שיש לו פגם באמונה בבורא עולם! לא פעם אנשים גונבים מתוך מחשבה שהם יצליחו 'להסתדר' עם הגנבה הזו, אף אחד לא ישים אותם בכלא, והם מסוגלים לעמוד בכבוד אפילו מול ועדת חקירה. אך אנחנו יודעים גם יודעים, שבכל מקרה, רק התורה היא הקובעת, ועל כל מעשינו נעמוד ונתן דין וחשבון לפני הקב"ה, ובהתאם לידעה הזו כל המעשים אמורים להראות אחרת, משום שאת הקב"ה אי אפשר לרמות! על תחושתם של אנשים נדעולים בענין זה, מעיד הספור הבא המובא בספר "הרב הגדול": באחד הימים נסע רבי מאיר שפירא מלובלין בעגלה רתומה לסוסים. והנה הגיעה העגלה למקום שבו היו פזורות אבנים חדות, והעגלון בקש מן הנוסעים שירדו מהעגלה, כדי לא להכביד על הסוסים המתקשים. הנוסעים שמעו לו, החליטו כי הרב עצמו ישאר בעגלה. אולם להפתעתם סרב הרב להצעה, וירד אף הוא מן העגלה. "מדוע?" שאלוהו, והוא השיב: "כשאגיע לשמים אחרי מאה ועשרים שנה ישאלו אותי מדוע לא ירדתי והקלתי על הסוסים, אמנם יש לי תשובה, ואני צודק בתשובה זו, אבל מי רוצה דין תורה עם סוסים? למה לי דין תורה כזה? אני מבכר לרדת כעת-ולא לדון עם סוסים..." הנה כי כן, אדם הרואה מול עניו את ה"דין וחשבון" שיהיה עליו לתת לפני מלך מלכי המלכים, מנהל את כל חייו בהתאם לכך. ועל אחת כמה וכמה שאין הוא מעלה על דעתו להגדיל את מחזור הכספים שלו על ידי שליחת יד לכסף לא לו, אלא שמח במה שיש לו ובטוח בבורא העולם שימשיך לספק לו את כל מחסורו. דוגמא חיה לאדם כזה היה רבי אורי מסטרעליסק שעל אף עניו היה שמח תמיד. באחד הימים שאלוהו: "מדוע אתה כה שמח, על אף העוני הגדול שבו אתה נתון?" "נו, הנה רבי אורי-יש לי שתי קיאל'ך (פרות), ומה לי כי דאגא?" "שתי פרות?" התלהבו השומעים- "אין ספק שזהו רכוש נכבד, ואף אנו יכולים להנות מכוס חלב טרי בבקר..." ואכן, כבר למחרת נגשו אל הרבנית ובקשו כוס חלב מאחת הפרות, אך זו התפלאה על עצם הבקשה, ואמרה כי שום פרה אין להם בביתם. חזרו אל רבי אורי ושאלו: "הלא אמרת שיש לך שתי קיאל'ך?" "נו בודאי" השיב להם- "יש לי שני קיאל'ך: "כי בו ישמח לבנו, כי בשם קדשו בטחנו!" מדוע, אפוא, לא אשמח?! עוד בענין חומרת עוון הגזל כתב ה"פנץ חיים": הביטו וראו, הישר מהר סיני יורדים ישראל לשמוע את המשפטים הפותחים בענין עבד עברי "וכי תקנה עבד עברי", שהוא אדם שגנב, ומאחר שאין בידו לשלם, בית דין מוכרים אותו לעבד. במהלך הדינים מובאת אפשרות שאותו עבד נשא לשפחה כנענית, "אם אדניו יתן לו אישה", כשבמקרה כזה, "האישה יולדה תהיה לאדוניה והוא יצא בגפו". למדה אותנו, אפוא התורה הקדושה, כי תמורת החזרת הכסף שנלקח בגנבה, צריך האדם להמכר לעבד, ומותר לאדונו להשיא אותו לשפחה כנענית ולהוליד ממנה בנים שלא יתיחסו אחריו כלל! זאת ועוד, הנושא שפחה כנענית עובר על לאו של "לא תגנבו" (ויקרא יט,יא) נמצא אפוא, שהתורה התירה את הלאו של 'ולא יהיה קדש', רק על מנת לתקן את הלאו של 'לא תגנבו', משום שהדבר נוגע לממון אחרים! תארו לעצמכם שיהודי נכנס לבית כנסת ואומר: "רבובתי, אני צריך עליה כי יש לי יארציט של אבי היום", אך אנו מכירים אותו ויודעים שהוא נשוי לגויה. לכאורה מתאים שאדם נשוי לגויה, לא יקפיד על שמירת יארציט אחר אביו... אבל מציאות החיים מלמדת שלא כך קורה תמיד, ולעתים מדרדר האדם לעברי פי פחת,

זמני שבת פרשת "משפטים"

צאת שבת	ירושלים	תל אביב	הדלקת נרות	ירושלים	תל אביב
5.53	5.52	5.52	4.04	4.03	פלג המנחה:
6.28	6.32	6.32	4.54	4.38	הדלקת נרות:

הפטרה: "חדבר אשר חי"
מבכין החודש

ההלכה השבועית

הלכות שבת כללים בידי מוקצה

טלטול מן הצד לצורך דבר המותר, מותר. הילכך צנון שטמן אותו בארץ לשמור על הלחות שבו, לא נתכוון לזריעה, ומקצת עליו מגולים ולא השריש בארץ, נוטלו בשבת אף על פי שבנטילתו מזיז עפר ממקומו, ואפילו אם הוסיף מחמת לחות הקרקע מותר. וכן פירות הטמונים בתבן המוקצה, וכן חררה (עוגת רצפים) הטמונה בגחלים, יכול לתחוב בהם בשבת מחט או מזלג ונוטלם. (ש"ע סי' שיא ס"ח וס"ט). וכתב מן הב"י, שכתוב בתשובת הרא"ש "שאפילו במניח החררה בכוונה בגחלים על מנת להיות שם כל השבת, הדין כן, ולא נעשית החררה בסיס לדבר האסור, שלא הטמינה אלא לצורך האפיה ולסלקה". ונראה שטענה זו מהניא גם לפגה שטמנה בתבן שלא נעשית בסיס לדבר האסור לתבן, שלא נעשה כן אלא שתתבשל בתבן ולסלקה, ואפשר שכן דעת הפוסקים וכו'. וכיוון שאיסור מוקצה אינו אלא מדרבנן, ויש צד לומר שכן דעת הפוסקים, הכי נקטינן. עכ"ל וכל שכן לדעת הפוסקים שאין דין בסיס לדבר האסור באוכלין, דשפיר דמי.

(חזון עובדיה)

המשך בעמ' האחרון

סיפור השבוע

וקופים אינספור, בלב גן החיות הבחינו השטיינגולדים במסעדה עם שלט "גלעט כשר". נו, נו, הם לא בדיוק סמכו על הכשרות של המבורגרים, אבל פחית קולה או ספרייט ניתן היה לקנות מבלי כל חשש. אחרי שאבא שטיינגולד חילק את הפחיות ושיחרר את הילדים ואמם להשתובב בדשא, הוא התיישב על כיסא נוח מתחת לשמשיה כתומה, מתח את רגליו וביקש להירדם. הוא עצם עיניו בדיוק למשך דקה, שכן אדם קשיש כבן 75 לבוש חליפת פסים אפורה ודהויה, חבוש כובע קש רחב-שוליים התיישב לידו, וסימן למלצר שהוא מבקש מנה. בחצי עין ראה הרב שטיינגולד שהמלצר מסמן לו: "הבנתי". "הו בוקר טוב מיסטר, שמי משה מוריס יונגרמן ומה שם כבודו?...". הקשיש הסיר את כובד הקש שלו וחיך. הרב אפרים הבחין בחצי עין בכיפת קטיפה שחורה בגודל פחות מבינוני מונחת על פדחתו. "בוקר טוב שמי אפרים שטיינגולד, אני מישראל, באנו לכאן לביקור קצר...". "ישראל? אני מאד אוהב את ישראל. אני תורם הרבה כסף לישראל, לשיבות, לעניים... הלוואי שיכולתי גם לחיות ואפילו למות בישראל...". אפרים שטיינגולד הזדקף על כסאו, לפתע הדהדה באוזניו העצה של אמו "... אם תפגשו יהודי חרדי בברונקס, יהיה לו בטח סיפור מעניין לספר לכם". "ומאיפה אתה מיסטר יונגרמן? הו, הו, אני? אני היהודי האחרון של רובע ברונקס" אמר בגאווה בלתי מוסתרת. "האחרון? כן, כן. בטח סיפרו לך, שפעם היו כאן מאות אלפי יהודים, רובם נדודו, חלקם התבללו, והכושים כבשו את הרובע. אבא שלי שהיה רב חשוב כאן באחת הקהילות, בימיו האחרונים עודו שוכב על ערש דווי לפני למעלה מ-50 שנה, אמר לי "מוריס, הרובע מתרוקן, אבל זה רובע קדוש. יש כאן המון זכויות. אני מבקש ממך מוריס, שמור על ברונקס, שמור שתמיד יהיה כאן מניין מתפללים... נו?" "וברוך השם כולם עזבו ואני נשארתי כאן לבד. ובשיניים, ממש בשיניים אני מחזיק כאן מניין של יהודים קשישים עולים מרוסיה שיתפללו... עד כמה שהם מבינים איך מתפללים". "ובניך גרים איתך ברובע? שתיקה ארוכה. מוריס יונגרמן מתופף באצבעותיו על כובע הקש שלו ואומר בלחש "אין לי בנים. אין לי משפחה. הייתי נאמן לצוואה של אבא שלי ז"ל, ולכל שידוך שהוצע לי אמרתי למשודכת שאני מוכן להינשא, אבל בתנאי שגרים בברונקס ושומרים על מניין מתפללים ברובע. אתה לא תאמין יאנג-קאן רבות רצו להינשא לי, אבל בתנאי שעוברים למונסי, או מנהטן, רק לא ברונקס". "סליחה מיסטר יונגרמן, אבא שלך לא השביע אותך, אבא שלך רק ביקש, הוא גם לא האמין שהרובע מתרוקן לגמרי מתושביו, לחיות ברובע ברונקס זה אומנם תנאי נחמד, אבל לא בבחינת יהרג ואל יעבור?" "כן, אתה צודק ידידי, אני הייתי עקשן גדול והתייחסתי למילים של אבא ז"ל כמו לבת-קול מקודש הקודשים. אני נזכר כעת באחת המשודכות שנפגשתי עמה, אשה אצילית מבית טוב, שאמרה לי "מוריס אני חוששת לך, אתה מתעקש על דבר לא חשוב כל כך... רק אל תשאר כאן רווק זקן... שנה אחר כך היא נישאה ודומני שהיא עלתה לישראל... אז אתה מבין אותי יאנג בוי, לפעמים בן-אדם חושב שהוא עושה מצווה גדולה, נדירה, מצווה שאף אחד חושב בתבל לא יכול לקיים אותה. הוא בטוח שיש לו מזה עולם הבא הכי גדול שיש, והוא אפילו מוכן למסור נפשו עליה, הוא מוכן הבן אדם, להקריב את חייו האישיים, את עתידו, את משפחתו שלא הקים, על מזבח מניין של זקנים יהודים מרוסיה באיזה רובע ניו-יורקי דלוח, שיש לו אמנם עבר יהודי מפואר, אבל הווה מאד עלוב. אם אני צריך לסכם את החיים שלי, לא אגיד לך שאני המאושר באדם... אני אפילו עצוב. במקום להנות עם כמה נכדים מתוקים על זרועותי ולהשאיר בעולם הזה דור ישרים יבורך, שיגיד עלי "קדיש", מה שנותר לי זה לרדוף אחרי זקני המניין, להגיש להם תה, ולבוא לכאן לגן החיות של ברונקס ביום ד', לאכול ארוחה כשרה במסעדה המקומית, ולבכות על עצמי, איך החמצתי את החיים לחינם, בשביל מצווה, שספק אם יש ממנה נחת-רוח לאבא שלי". כשנפגשו הרב אפרים שטיינגולד ואמו אריאלה בנמל התעופה, אז אחרי החיבוקים וההתרגשות הוא אמר לה: "אמא, לא תאמיני, פגשתי יהודי חרדי קשיש בברונקס..." רק אל תגיד לי שקוראים לו מוריס יונגרמן?". "את אמרת" השיב לה אפרים בלחש. הרב אפרים חיך חיוך מסתורי, נטל בידו האחת את התינוקת רבקה'ה ודחף בידו השנייה את העגלה לכוון היציאה. בעיני רוחו הוא נזכר בדמותו של הרווק הזקן היקר והתמים, שלא בדיוק קלט מה עיקר ומה טפל, אבל תואר אחד יישאר לו לבטח, היהודי האחרון בברונקס. באזיבות המחבר - הרב קובי לי הי"ו

ניתן לשלוח סיפורים לרב קובי לוי לפקס: 09-8820166

האמת היא שהרב אפרים שטיינגולד לא חיפש הזדמנות לנסוע לאמריקה, אם לדייק, לארצות-הברית של אמריקה. נכון, הוריו שיהיו בריאים הם ילידי היבשת ואזרחי ארה"ב, ונכון שנעוריהם עברו עליהם שם, ונכון שהוא נולד שם ובגיל חצי שנה עלה לארץ, אך הוא כבר התחנך בישיבות קדושות, והיה לטיפוס ישראלי לכל דבר ללא קורטוב של אמריקניות, אם יש בכלל קורטוב שכזה. אגב, הוא כמובן דיבר אנגלית שוטפת אבל לא עשה בה שימוש רב. הוריו הקשישים והחביבים מיכאל ואריאלה שטיינגולד, מעולם לא רמזו לו שישע לשם כדי להתחקות על עקבות נעוריהם באותה עיר נוצצת ותאוותנית ניו-יורק, הם לא ביקשו שישתובב לו באותו רובע יהודי מפואר, שהתרוקן אט אט מיהודיו, והשיל את עורו כמו נחש צפעוני, ועטה על עצמו עור חדש שחור ומבריק. כן, השטיינגולדים קשישא היו ילידי רובע ברונקס, שבימיו המפוארים טרם מלחמות העולם התגוררו בו כ-650,000 יהודים רובם ככולם יראים ושלמים, עבדי השם, שהתערו להם בחממה האמריקנית ההולכת ומשמינה. כן, לפני ההתבללות הגדולה, ולפני שאמריקה הנהנתנית בלעה אותם בביסים ענקיים, היתה שם בברונקס קהילת-קודש ענקית, עם עשרות תלמודי תורה, ישיבות, וכמובן מאות בתי כנסת בבחינת מקדש מעט. רובע לתפארת. מפעם לפעם בין הדגים למנה העיקרית, היה מפליג הסבא החביב מיכאל שטיינגולד לאותו רובע סואן ומספר סיפורון חביב לנכדיו. פעם על רבו - נכה על כסא גלגלים - שלימד אותו טעמי המקרא, ופעם על גבאי בית הכנסת שלו שהיה נוטל באדיקות את ידיהם של סועדי הסעודה השלישית בבית הכנסת, ומקפיד שיעשו זימון ברוב עם ושיברכו ברכת מזה מילה במילה. גם אפרים אהב את סיפורי רובע ברונקס, אבל הוא כבר היה עץ שתול על פלגי מים כאן בארץ הקודש, ראש מתיבתא בישיבת "היכל דוד" נשוי ואב לשבעה. אמריקה היתה טובה בשביל הסיפורים, תכל'ס הוא לא איבד שם דבר, ולכן לא היה לו שום ענין ורצון לצאת ולחפש שם מציאה כלשהי. אלא שמסובב כל הסיבות האיר לא מכבר את עיני הרב שטיינגולד. באחד מעתוני הקודש הוא הבחין במודעה בזו הלשון: "אזרחי ארה"ב המתגוררים בישראל, יכולים לנצל את זכויות אזרחותם האמריקנית. במידה ויסעו עם ילדיהם לארה"ב, ויפיעו בפני הבטוח לאומי ד'ארה"ב, כל ילד יזכה למענק של 2,000 ד' בשנה, היות וכל בן לאזרח ארה"ב, זכאי אף הוא לאזרחות ולשאר הזכויות...". ומה לנו כי נאריך, הרב אפרים שטיינגולד עשה חשבון פשוט, יש לו שבעה ילדים, תכפילו ב-2,000 דולר... וכמובן מקבלים סכום זה רטרואקטיבית חמש שנים לאחור, והנה לכם הכנסה נאה ש... שטיול בצידה. כשנודע הדבר לסבא ולסבתא הנושא קיבל תאוצה מדהימה "אנחנו מוכנים לממן את הטיסה והשהייה, במשך שבוע או שבועיים, וכמובן תוכלו לבקר ברובע ברונקס שם גדלנו...". שבועיים אחר כך נחתה משפחת שטיינגולד הצעירה עם שבעת ילדיהם בניו-יורק, כשבידיהם תוכנית מסודרת של ביקורים אצל כמה דודות קשיות, בן-דוד ירד, וכמובן מפה של רובע ברונקס עם ציונים והערות בכתב יד סבתא אריאלה, מה יוכלו לראות בכל רחוב ברובע. לפני שעלו למטוס אמרה סבתא "כיום אין כבר יהודים חרדים בברונקס, הכושים כבשו אותה, ואם תפגשו שם במקרה תושב חרדי, יהיה לו בטח סיפור מעניין לספר לכם..." נחיתה בניו-יורק. אין מה לומר, ניו-יורק עוצרת נשימה, בנייני הענק שניצבים שם, והשניים שנעקרו משם "התאומים", מרטיט לבבות. יש בעיר הזו שילוב של עוצמה ארכיטקטונית מחד, ולחץ אנושי קדחני מאידך. כולם שם רצים לעבודה, לעשות כסף, להגשים את החלום האמריקני של העושר הנכסף מבלי לעשות חשבון שיש מחר, ויש דין ויש דיין. השטיינגולדים טיילו, ועוד איך טיילו. הם הביטו בעין מכווצת באותם בתי כנסת סורים על מנעול ובריח, מאובקים ואפורים. ליכל נחמץ למראה בתי כנסת שהפכו למעודונים או למחסנים. היה קשה לעכל את אותם מבנים ישנם ששימשו פעם כתלמודי-תורה שוקקים, והיום הם מפעלי נעליים, או חנויות הלבשה ומסעדות. הכושים והסוחרים בלעו את ההווייה היהודית, וכמעט ולא השאירו ממנה שריד. "אין כאן אף יהודי לרפואה" הרהר הרב שטיינגולד בלבו "אין אפילו את מי לשאול אם יש כאן מניין למנחה". יום לפני הטיסה בחזרה לארץ, הם החליטו הילדים ללכת ל-ZOO, לגן החיות של רובע ברונקס. מדובר בגן חיות ענק בן 150 שנה ששמו הולך לפניו כססוגני ומרתק. הילדים לחצו ואבא שטיינגולד נכנע, למרות שאחרי 10 ימים ניו-יורקים די צפופים הוא כבר שאף לחזור לשטיינגולד התלמודי. אחרי פיזוזים וכרכורים מול מכלאות של אריות פילים

רוצה לזכות את הרבים בהפצת העלון?

בתרומה של 52 ₪ אתה יכול לזכות אלפי משפחות מדי שבוע

לתרומות בכל סניף של בנק הדואר, חשבון: 3640582 או באשראי ב 03-6182992

"המרכז לערבות הדדית" (ע"ר)

גליון מס': 29. פרשת: משפטים. כ"ו בשבט ה'תשע"ט

העלון מוקדש לרפוא"ש בדרכי נעם: **בת ציון אביגיל בת סימה יוכבד תח"ו**

זמני שבת קודש: משפטים:

כניסה יציאה ר"ת
18:25 17:50 16:58 ירושלים:
18:21 17:47 16:55 תל אביב:
18:21 17:47 16:55 חיפה:
18:25 17:50 16:58 בית שמש:
המולד: ליל שלישי שעה 23:57 15 חלקים.
הזמנים עפ"י לוח אור החיים.

סיפור לשבת:

הבחור שניצל - "נס על נס" כפי ההבטחה מהזוהר הק' עמ' - 2.

פניני אוה"ח:

"ה"כנפיים" לקימה בתחית המתים. עמ' - 3.

עלי עין:

"והסרתי מחלה מקרבך" - זה לא שכר, זו תוצאה של דרך חיים. עמ' - 3.

חודה של פרשה:

חידה נושאת פרטים. עמ' - 4. גם המבוגרים מוזמנים.

ב"ה **ג'מ"ז**
דרכי חיים
בנשיאות הרב אייל עמרמי שליט"א

להשאלת:

גמרות שוטנשטיין,

וספרי טוש"ע.

רח' נחום פינת מלכי-ישראל, שכונת גאולה.

לפרטים:

פלו': 054-844-86-83

או בקו המידע:

079-53-23-549

מבט מהפרשה:

הסתכלות לחיים מפרשת השבוע.

זמן' - מדד העדיפות

בפרשתנו מובאים דיני עבד כנעני, שכפי שרואים בפסוקים הוא נקרא רכושו של בעל הבית. וישנו דין מענין בנושא זה שנקרא 'יום או יומים' שאומר שבמקרה שהאדון הכה את עבדו וזה מת מחמת מכתו ב 24 שעות הקרובות להכאה חייב האדון מיתה על הריגה זו, משא"כ אם מת לאחר זמן שאז האדון פטור כיון שהעבד נקרא ממונו (וכמובן שבאדם רגיל שהורג עבד חייב עליו בכל מצב ואפי' שעברו 24 שעות מההכאה למיתה).

וצריך להבין אם אנו פוטרים את האדון בהכאה שהרגה לאחר 24 שעות מהסיבה שהעבד זה ממונו, א"כ מה הטעם לחייבו כשלא עברו אותם 24 שעות הרי עדיין הוא ממונו.

ומובא בשם הרב שלמה מילר זצ"ל, שאמנם לאדון מותר להרביץ לעבדו, ולחנכו, כי כספו הוא, אך אם הוא מכה מכת מוות, אות הוא שהפקירו ואין הוא חפץ בו יותר, כי אילו היה רוצה בו לא היה מכהו באכזריות כזו, ולכן אין הוא כספו, וחייב מיתה.

מובא בשם הגאון הרב יצחק זילברשטיין שליט"א שישנו כאן לקח מוסרי שנוכל להשאיל ממונו גם על תפקידים של ההורים בדורנו, המצווים לשאת את הנער על כתפיהם, ולתמוך בו, ולצורך זה בודאי שמותר להם גם להכותו. אבל ברגע שהמכות הן חזקות מדי, וניתנות לילדים בלי חשבון, אות ברור הוא שהחינוך הוא מהם והלאה.

הורים שאינם מוכנים להקדיש מזמנם עבור ילדיהם, ואינם מבינים שהם, ורק הם, יכולים לשאתו על כתפיהם, ולעודדו בכל משברי החיים, עלולים בתוך זמן קצר להרגיש את התוצאות, ולהצטער על כך.

רק על ידי עידוד ותמיכה אפשר כיום לגדל ילדים, ולהעמידם על חלקם ותפקידם בעולמם. אנשי המקצוע המטפלים בנוער המתמודד, שחלקו נושר מבתי המדרשות, קובעים בצורה חד משמעית שהסימפטום הראשון המורגש אצל ילדים ונערים אלה, הוא, שההורים לא הקדישו להם את תשומת הלב הנדרשת.

ומי שינסה לתרץ ולומר ש'אין לו פנאי' מוזמן לשמוע

את הסיפור הבא על החפץ חיים.

בראדיון הסתובב נער בשם 'הערשל'. והכל ידעו שיש לו בעיות... כמעט מעולם לא נראה חיוך על פניו המיוסרות, תמיד היה נראה מרושל ומוזנח במראהו, והיו בו גם את כל יתר הסימנים שאפיינו את מה שנקרא אז "ילד בעייתי".

בליל יום הכיפורים נהג החפץ חיים להשאר בהיכל הישיבה שבו התפלל, עד שאחרון הבחורים והמתפללים עזב את ההיכל.

*" שומה צלינו לצמות זאת
בהשתוקקות, ובאחה שילדנו הט
צדין באדר אלה יש מה להשקיע
בהם זמן "*

בליל יו"כ אחד, לאחר שהכל עזבו והח"ח התכונן אף הוא לסור לביתו, הבחין ב'הערשל' היושב לו על אחד הספסלים, ראשו נשען על ידיו, וכל כולו מעורר רחמים.

משראה גדול הדור כך, נטפל אל הערשל בחיבה ובאהבה גלויה, ניסה לעודדו ולנחמו, דיבר אל ליבו ואמר לו שגם הוא נחשב כבן יקר אצל הקב"ה, ולכן גם הוא יכול ומצווה להיות בשמחה.

הח"ח דיבר ודיבר במשך שעות עד שהאיר השחר. כפי שמספרים, לא הלך הח"ח לישון באותו ליל יו"כ, והקדיש את כל הזמן היקר הזה של היום הקדוש, לא ללימוד תורה או תפילה, אלא לדברי עידוד וחיזוק להערשל.

כי הח"ח הבין שזה מה שהקב"ה דורש ממנו, עכשיו, ביום הקדוש והנשגב - יום הכיפורים, לעודד את הנער ולהחזיק את ידיו.

חובה על כל יהודי לראות בסיפור זה אבן יסוד בדרך החינוך של דורנו. אם החפץ חיים נהג כך, ברור שהחובה הזו מוטלת על כל אחד וענין זה מחייבו בשינוי מידי בתפיסת החיים.

הכלל הוא, שעלינו לעשות את מה שהקב"ה רוצה שנעשה, בתכלס', ולא מה שאנו רוצים לעשות, ואם הקב"ה רוצה שנשקיע את זמננו ומירצנו בילדים, שומה עלינו לעשות זאת בהשתוקקות, ובשמחה שילדנו הם עדיין בגדר אלה שיש מה להשקיע בהם זמן.

(ע"פ ברכי נפשי)

*בת שלום ואהבה,
אלה בית ישראל*

מוקדש לע"נ האיש היקר **בוריה בוריס בן ספירה ז"ל**. במלאות שנה לפטירתו. (להקדשה חייגו 052-7100-955)

באפשרותך להקדיש את הלימוד ההצלחתך, או להקדיש ליצירת יקיריך.

חייג צכשיו: 052-7100-955

סיפור לשבת:

נס על נס

בספר 'נפלאותיו לבני אדם' מובא סיפור מדהים על בחור שהסתכסך עם אחד מהגבאים של החסידות אליה הוא משתייך. אותו בחור נהג בחוצפה כלפי הגבאי, וזה בייש אותו לעיני כל הציבור. הבחור נעלב עד עמקי נשמתו והחליט בלבו כי לא ימחל לאותו גבאי לעולם, ותמיד ישא בלבו טינה ושנאה כלפיו. ואכן למחרת, כאשר הגבאי ניסה להתפייס, הבחור הפגוע הודיע נחרצות שאין על מה לדבר.

בסופו של דבר העניין, הגיע לידיעתו של האדמו"ר, והוא קרא אליו את הבחור. הבחור עמד לפני הרבי נבוך ונכלם, הרב פתח בספר 'חק לישראל' בקטע הזוהר של אותו יום (פרשת מקץ יום חמישי) והחל קורא בקול (שם מובא על אדם שניצל ממות בזכות שהיה רגיל למחול לחבריו) ("רבי אבא הוה יושב בפתח שער העיר ל'. ראה אדם אחד שהיה בא ויושב על גליטה שהיתה בולקת מצד החר, והיה עיף מן הדרך וישב וישן שם. בתוך כך, ראה נחש אחד שהיה בא אצלו. ויצא שרץ שנקרא קוסטפא דגורדנא, והרג את הנחש. קשהקיץ האדם ראה את הנחש למולו, שהיה מת. קם האדם, ונפלה הגליטה, שהיה יושב עליה, אל העמק שמתחתיה, כי נקרעה מן החר, והאדם נצל. בא אליו רבי אבא, אמר לו, אמור לי מה מעשיך, כי הקדוש ברוך הוא הקרה לך שני נסים אלו, לא היו בנחנם. אמר ליה ההוא בר נש כל ימי, לא עשה לי אדם רעה, שלא נתרציתי עמו וקחתי לו. ועוד, אם לא יכולתי להתרצות עמו, לא עליתי על מטתי בטרם שסחתי לו ולכל אלו שצערתי לי, ולא נטרתי לו שנאה כל היום, על אותו רע שעשה לי, ולא די לי זה, אלא עוד, שמאותו יום והלאה, השתדלתי לעשות להם טובות. ככה רבי אבא ואמר, גדולים מעשיי של זה מיוסף, כי ביוסף, העושי רעה היו אסיו, ודאי, שהיה לו לרחם עליהם, ממסת האונה, אכל מה שעשה זה, שעשה כן עם כל בני אדם, הוא גדול מיוסף, ראוי הוא שהקדוש ברוך הוא יקרה לו נס על נס").

סיים הרבי את קריאת הזוהר הקדוש, והגביה עיניו אל הבחור באמירה נוקבת: "כך התורה מלמדת אותנו, זו הדרך שלנו, לילה טוב". המעמד בחדר זעזע את נימי נפשו של הבחור, הוא יצא מהחדר נסער, הלך

לקנות יין ומגדנות ועלה אל ביתו של הגבאי. הם התפייסו דיברו בידידות ובאחוה ולבסוף מחלו האחד לשני בלב שלם.

בחצות הלילה, לאחר הפיוס, הגיע הבחור אל חדרו בישיבה. הוא רצה לקרוא מעט על המיטה לפני השינה, אולם מנורת הלילה לפתע שבקה חיים. הוא לא רצה להדליק את האור, כדי שלא להעיר את חבריו לחדר, ולכן הוא הדליק נר שעווה, הדביק אותו על הכסא שליד מטתו, וכך הוא קרא עד שנרדם. הספר נשמט מיזו אל הכסא, נדלק מהנר, וגרם להתלקחות השמיכה. האש נתפסה בסדין ובמזרן, תוך שהיא משחירה את הקיר הלבן. האש שרפה את חולצת הפיג'מה שלו, והוא ישן עמוקות, אינו שומע ואינו חש בכלום, וגם החברים לחדר לא התעוררו. קולות של אש על הכרית המתלקחת, גרמו לו להתעורר, הוא פקח זוג עיניים מבוהלות וראה מסביבו אש בוערת, בגדיו שהיו לגופו והמיטה אשר הוא שכב עליה בערו באש. בתנועה ספונטנית הוא זינק מהמיטה, פשט את החולצה הבוערת, לקח מטף כיבוי והצליח להשתלט על הדליקה.

בינתיים חבריו לחדר התעוררו, הם הדליקו את האור וראו, כסא שרוף עד היסוד, כתלים שחורים, שמיכה שבקושי נותר ממנה זכר, מזרן שרובו אכול, כרית נוצות שרופה ומעלה עשן ופיסת בד מושלכת ארצה, זכר למה שהיה חולצת פיג'מה לפני כמה דקות. הם גם ראו את חברם לחדר מעט מבוהל, עליו תלוי ברפיון בגד חרוך הנותר מהגופיה, אולם הוא עצמו שלם לחלוטין, ללא פגע קל, ללא שריטה או שמץ של כוונה, פאותיו, זקנו ושערות ראשו שהיו בתוך האש, נותרו שלמים כאילו היו חסיני אש.

החברים ההמומים לא האמינו לבחור שהוא היה על המיטה בשעת השריפה, אולם בגדי החרוכים והקרועים שנותרו לגופו אכן העידו כאלף עדים שאכן כך היה. אמנם אין לכך שום הסבר הגיוני בדרך הטבע, אולם גם בזוהר שהקריא הרבי לבחור, על אותו אדם שניצל ממות בטוח בזכות שלא עלה על מיטתו בטרם מחל לכל מי שציער אותו נאמר: "גדולים הם מעשיו של זה, ראוי הוא שהקב"ה יעשה לו נס על נס".

אינם מוקצה. ואף לחולקים, הרי הם כלי שמלאכתו לאיסור, שמותר לטלטלו לצורך גופו.

מותר לענוד **שעון יד** שיש בו לחצנים, אור, מחשב וכדומה, ובלבד שיזהר שלא ילחץ. אולם אם השעון אינו פועל, אסור לטלטלו, כיון שאינו ראוי לכלום, אלא אם כן הוא שעון יפה, שאף כשאינו פועל מתקשט בו. (שו"ע ב תעב, תפג. יחווה דעת חלק ג סימן כג)

אף שרבותינו האחרונים הורו להחמיר שלא לנסוע **באופניים** בשבת, כנ"ל בדיני הילוך וריצה בשבת, מכל מקום אינם נחשבים למוקצה, ומותר להזיזם לכל צורך. (חזו"ע שבת ד מ)

שבת שלום ומבורך

שבת כהלכתה:

הלכות שבת.

טלטול שאר דברים

מזוזה אינה מוקצית, ומותר לטלטלה בשבת. מפני שאפשר ללמוד ממנה כמה הלכות בצורת האותיות, ודקדוק האותיות החסרות והיתרות שבה, והשרטוט. (חזו"ע שבת ג י)
במקום צורך, רשאי אדם בשבת ללמד נער בר מצוה או בעל תשובה, היאך מניחים **תפילין**. (חזו"ע שבת ג י, סח) בהיות וישנה מחלוקת הפוסקים אם התפילין מוקצה, ולדעת רוב הפוסקים

מוקדש להצלחת **אליהו** בן **דליה שרה** הי"ו לזיווג הגון והצלחה בכל העיניים (להקדשה חיגו: 052-7100-955).

לבריאות והצלחה:

- דוד ראובן בן נלי נעכא
- רבקה אפרת בת שרה.
- אברהם בן דליה,
- יוסף אברהם בן טובה.
- יעל בת בתיה.
- נועה בת מזל פורטונה, - לזיווג הגון
- דניאל בן מרים. אסתר בת יעל, - לרפוא"ש, וזש"ק.
- אסתר הדסה בת אילנה.
- נועה בת אסתר הדסה.
- שירלי בת דינה.
- ליאון בן אסתר.

לע"נ:

- מורנו ורבנו הגאון הגדול הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה.
- יהודה בן אסתר.
- ברוך פרג' בן יצחק ומרים.
- אסתר עזת בת מרים.
- בוריה בוריס בן ספירה.
- יהודה אריה בן ר' צבי דוד ומינה.
- אברהם בבר חי בן שמחה אבלין.
- יוסף בן משה וליאה.

בן פורת עלי עין:
עין הרע בזוית יהודית.

והסרותי מחלה מקרבך

שבת שלום אחים יקרים, השבת בעזרת ה' נקרא פרשת משפטים פרשה ראשונה לאחר מתן תורה שבת מברכין עם ברכות בפרשה של שמירה וכו' וכשנתבונן בפרק כ"ג פסוק כ"ה נאמר "ועבדתם את ה' אלוקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך", ולכאורה פסוק זה צריך ביאור.

נתאר לעצמנו אדם ניגש לחפש עבודה, יושב עם הבוס על פרטי התפקיד, שעות עבודה וכו' ובסופו של מגיעים לשאלה המרכזית, מה השכר? עונה לו הבוס: מאפים טעימים וכל מני סוגי לחמי בריאות עם משקאות מיוחדים... מה יענה העובד? וכי עם זה אני יכול לשלם חשמל מים וכו', תודה על התנאים הנחמדים אך מה עם השכר?

במבט ראשון בפסוק, זה נראה שאכן המשל הנ"ל הוא ההסבר המדויק לפסוק אך אם נעמיק ברובד הרוחני נמצא הסבר אמיתי ושונה לחלוטין שנוכל לקבל ממנו לקח מוסרי לחיים.

אין בכוונת הפס' להביא לנו הצעה עסקית מסוימת, לפיה אנו נעשה מספר דברים למען הקב"ה ובתמורה לכך נקבל בריאות ושפע רוחני וגשמי וכו', אלא כוונת הפסוק להביא לנו את הדרך הסלולה והברורה לחיים מאושרים, בריאים, ותיקים, וע"ז כותבת לנו התורה שכאשר האדם הוא "עבד" לכורא עולם, עבד שלא שואל שאלות, עבד שמתבטל בתכלית הביטול לכורא עולם, אזי הוא זוכה לאמונה, וכשזוכים לאמונה אין קנאה ואין עוד הרבה מידות רעות וכך זוכה אותו אדם לשלווה רוחנית וגשמית והלחם והמים שסועד בהם מתברכים בגופו גם בצורה גשמית שהמאכל שומר על בריאותו וגם בצורה רוחנית שמעלה הניצוצות שבאוכל וזוכה לברכת והסירותי מחלה מקרבך וכל זה בזכות "ועבדתם את ה' אלוקיכם" שזה גם נכתב בלשון רבים שזה מסמל שותפות ואחדות.

ועוד רמז יפה מצאנו אם נוציא את המחלה מ- קרבך (דהיינו להוריד את הגימטריא של "מחלה" -83. מהגימטריא של "קרבך" - 322=239) יצא לנו גמטריה "חיים כולכם היום" וכן "מצדקה" וכן "הנהגה עליונה" וכל זה קשור אחד בשני שעל ידי שאדם עובד את ה' ומאמין בהנהגה העליונה משמים ועושה צדקה וחסד הוא מתברך ב "והסרת מחלה מקרבך" שזה "חיים כולכם היום" שבת שלום ומבורך לכל עם ישראל.

פניני אור החיים:

מתורתו של רבנו הק'
ר' חיים בן עטר זיע"א

'מעלת פיזור דמים עבור מצוה והחזקת תורה'

כי תקנה עֶדְד עֶבְרִי, שֵׁשׁ שָׁנִים יִעֲלֶה וּבְשָׁבַעַת יֵצֵא לְחַפְּשֵׁי חַנּוּם. אִם כְּגַפּוֹ יָבֵא, כְּגַפּוֹ יֵצֵא:

האדם בעולם הזה נקרא 'עבד עברי' שהוא עובר מהעולם, כי 'שש שנים יעבוד' במשך ששים שנות חייו (כל שנה כוללת עשר), 'ובשביעית יצא לחפשי' שבגיל ששים הגיע הזמן שתצא נשמתו, על ידי הסטרא אחרא הנקרא 'חינם'.

והטעם שהסטרא אחרא נקראת 'חינם' כי זה סימן לדבר שאינו בקדושה, שכל דבר טומאה בא בחינם, מה שאין כן דבר מצוה וקדושה, צריך להם טורח גדול ודמים יקרים.

וזה לשון קודשו של רבינו הקדוש: ס"מ וחילותיו שהם נרמזים בתיבת 'חינם' ולזה לא שלטי בדבר מצוה שעושה האדם בדמים יקרים, וכן תמצא שכל דבר טומאה בא בחינם, מה שאין כן דבר מצוה וקדושה צריך להם טורח גדול ודמים יקרים. עד כאן לשון קודשו.

ומוסיף רבינו הקדוש ואומר, אדם שרוצה לקום בתחיית המתים, צריך לעשות לו כנפיים בעולם הזה, וזה באחד משני אופנים או על ידי לימוד התורה או על ידי החזקת תורה.

וזה הרמז 'אם בגפו יבוא' שיבוא לעולם הבא עם כנף [גף] לשון כנף, אז 'בגפו יצא' לעתיד לבוא בתחיית המתים, אבל אם לא ילמד תורה או לא החזיק תורה, לא יזכה לקום בתחיית המתים ולצאת לעתיד לבוא.

[אור החיים משפטים, פרק כא פסוק ב]

מוקדש להצלחת: **נועה** בת **מזל** פורטונה.
לזיווג הגון ומוצלח, משרוש נשמתה. והצלחה בכל הענינים.

בקיצע'ר:

רעיון קצר לשולחן השבת.

"וּבְשָׁר בְּשֶׁדָה טְרָפָה
לֹא תֹאכְלוּ לְכָלֵב
תִּנְשַׁלְכוּן אֹתוֹ"

(פרק כ"ב פס' ל')

פרש"י: "למדך הכתוב שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, שנאמר ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו (שמות יא, ז), אמר הקב"ה תנו לו שכרו (מכילתא פ"כ)"

רואים אנו בדברי הרש"י הנל שבזכות זה שהכלב שהיה חי בזמן יציאת מצרים לא נבח, זכו בני זרעו אחריו ושאר הכלבים לקבל כשכר את בשר הטרפות.

דבר דומה מצינו בחמורים כשכר על כך שנשאו החמורים את רכושם ושללם של בני ישראל ממצרים זכו הם למצוות פדיון בכור החמור.

ותמוה מהי השוואת השכר בין שני המקרים, הכלב בסה"כ לא נבח וזרעו מקבל מנות בשר טריות במתנה, שיאכל לשובע ויהנה. ואילו החמור שסחב את משאם של בני ישראל שהיה גדול מאוד כידוע **ועבד כמו 'חמור'** מקבל בסה"כ שפודים אותו. ללא שום הנאה גשמית ודומיה (ולא עוד אלא שאם לא פודים אותו אז עורפים את ראשו) -איפה הצדק וההיגיון?

וההסבר בזה הוא שהקב"ה מביא שכר לכל בריה ע"פ המאמץ והקושי בעשית המעשה וא"כ חמור ייעודו והרגלו הוא לסחוב סחורה (כפי שכתבנו - 'כמו חמור') ולכן זכה לשכר שבכ"א נראה כפשוט לעומת הכלב שבסה"כ שתק אבל לכלב קשה לא '**לנבוח כמו כלב**', ולכן זכה הכלב לשכר משובח של מנת בשר טריה לדורות.

וכך גם אנו יכולים **ללמוד לחיינו הפרטיים** כשמגיע לנו נסיון קשה בעינינו עבודת ה' כך גם השכר יגדל כפי שאומרים לנו חז"ל "כפום צערא אגרא"

להוצאת עיה"ר בעופרת, ויעוץ בעיני החיים, ע"י רבני הארגון,

חייגו: **052-7100-955**

איך אחד היה צריך לעבור ליתוח, ואשתו קראה תהילים לרפואתו בחדר ההמתנה.

לפתע מפיץ החולה מבוהל וחיוור ליד אשתו.

"מדוע ברחת מחדר ה'יתוח?', שאלה האשה,

אמר החולה: "האחות לחשה: אל תתרגש, תהיה רגוע, תהיה חזק, ה'יתוח פשוט וקל...".

אמרה האשה: "אז מה? היא בסך הכל אמרה לך דברי ע'זיד וחיווק!". אמר החולה: " היא לא אמרה זאת לי, אלא למתנח"ל."

חודה של פרשה:

חידה לפרשה עפ"י רש"י והפסוקים.

בין הפותרים נכונה תערך הגרלה על:

**קופסת פלסטיק +
מברשת לכובע.
בשווי 140 ש"ח.**

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום שלישי.

במייל: ALONHLH@gmail.com או בטלפון: 077-971-1233.

פתרון החידה לפרשת בא:

המושג והפעולה כאחד הוא טובעו. רש"י מביא אין טביעה אלא במקום טיט. כמו "טבעתי ביוון מצולה" (תהילים ס"ט - כ"ג) שמדובר על דוד בתיאור מצבו. כמו"כ דוגמא נוספת: "ויטבע ירמיהו בטיט" (ירמיהו ל"ח - כ"ו). וממשיך רש"י מלמד שנעשה הים טיט לגמול להם כמידתם ששיעבדו את ישראל בחומר ובלבנים.

הזוכה: נפתלי תפלינסקי - ירושלים.

ישנה מציחה שאם ישראל מבטלה בזרון.

לגבי מספר דברים, כגוי הוא זרון.

זו המציחה בפרשת "משפטים" בגירסא דומה
שנית נשנית.

ללמוד שלא יעלה על דעתך בבוא שנת
המנוחה היא נדוזה.

באיזו מציחה מדובר בפרשתנו?

כמו"כ באר פרטי כתב זיידתנו.

זה צלחה!!!

החידות נערכו ע"י הרב ישראל בר אורין שליט"א, ומוגשות באדיבות.

ב"ה

יהודי יקר נא הקדש דקה מזמנך

ואמור פרק תהילים לרפואת הילד:

יוסף מרדכי בן תהילה שמחה הי"ו

שלוקה במחלה הקשה, והוא רק ילד.

וכל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים

. תזכו למצוות .

ב"ה

זכוי הרבים בכוס אייס קפה!!!

קוראים יקרים: לצורך הרחבת תפוצת העלון אנו
זקוקים לעזרתכם, בהיות שגם במצב הנוכחי נצברו
חובות לבית הדפוס, ואנו קוראים לכם לבוא ולקחת
חלק בהדפסת העלון.

שימו לב בתרומה סמלית מציזכם של 5 ש"ח

בשבוע (עלות סטנדרטית לכוס אייס קפה) אנו נוכל
להגיע לשולחן השבת של עוד כ 20 משפחות וזכות
זו תעמוד לכם לנצח נצחים.

חיגו עכשיו: 052-7100-955.

ושמכם יוזכר לברכה בעלון ויועבר לתפילה בכולל
מוצ"ש.

כמו"כ ניתן לקחת חסות פרסומית בעלון.
תזכו למצוות ושבת שלום.

לשאלת רבים: ניתן לקחת חלק גם בקפה

הפור, אייס תות, משולש פיצה וכו'

פעם בא אדם אל ה"ספא סייס" בבקשה עבור איש אדם

ששלחו לבקש ברכה בעבורו.

ענה לו ה"ספא סייס" במנוח ראש: עני מבקש את חברו

העני לילך לבקש ישועה מעני שלישי.

האם לא מגתך הדבר?

(בדומה של עולם)

נהנים מהעלון? רוצים לקבל אותו

במייל לפני כולם?

ALONHLH@GMAIL.COM

... אתם בפנים.

תגובות/הארות/הערות/הצעות ליעול,

יתקבלו בברכה במייל זה

או בקו המערכת: 077-971-1233 שלוחה 3.

ניתן לתרום בכל
עמדות נדרים פלוס.

הדפסה והפצה:

mediabar99@gmail.com

העלון יוצא לאור בסיעתא דשמיא ע"י: "המרכז לערבות הדדית" 580646396 (ע"ר). רח' חנה 1. ירושלים.

טלפון: 077-971-1233/052-7100-955. מייל: HLA580646396@gmail.com

לתרומות: בנק דיסקונט-11 סניף: 64, מ"ח: 155024.

הושלמה הסדרה שכבשה את בתי ישראל

בפעם האחרונה להתחיל מבראשית

חדש
כרך ה'

כרך ג'

כרך ד'

כרך א'

כרך ב'

על פרשות השבוע ומועדי השנה

תקן פלחוט טלמנה וסולנה טלמנה

ספר מלא וגדוש בסיפורים, עובדות, פרפראות ופנינים
מחולק לפי פרשות השבוע והמועדים לעונג רוחני, חווייתי ומלכוד.
ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

המזכרת

שתפאר כל אירוע, שמחה, או שבת התאחדות

התלבטתם לגבי מזכרת לשבת התאחדות,
או לשימחה המשיפחתית?
הזמינו עוד היום את חוברת עלוני השבת של
גרפומט, בשילוב הטקסט שלכם בשיעור!

E. Kahana

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00